

Početna stranica>Obiteljskopравни predmeti i nasljeđivanje>Razvod braka i zakonska rastava

Razvod braka i zakonska rastava

Ako se bračni par odluči trajno rastati, obično jedan od supružnika, ili oboje, pokreće postupak razvoda.

U većini zemalja o razvodu odlučuje sud, a brak se razvrgava odlukom tog suda.

Ako par ima djecu, osim rastave supružnika, razvodom se reorganiziraju i njihov međusobni odnos te njihovi odnosi sa zajedničkom djecom.

Zajednička se imovina supružnika dijeli i, ako je potrebno, isplaćuje se naknada ili alimentacija supružniku ili djeci.

U Europskoj uniji postoje pravila za utvrđivanje suda kojem bračni par treba podnijeti zahtjev za razvod. Ta su pravila posebno korisna u slučajevima kada su supružnici različitih nacionalnosti ili su tijekom braka živjeli u različitim državama članicama.

Njima se omogućuju i lakše priznavanje i pravovaljanost razvoda provedenog u jednoj članici Europske unije u drugim državama članicama.

Za detaljne informacije koje se odnose na određenu zemlju odaberite odgovarajuću zastavu.

Posljednji put ažurirano: 18/01/2019

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Razvod braka - Bugarska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

U bugarskom zakonu priznati su sljedeći načini prestanka braka razvodom:

sporazumni razvod braka u skladu s člancima 50. i 51. Obiteljskog zakona (*Semeen kodeks*),

razvod podnošenjem tužbe zbog teško i trajno poremećenih bračnih odnosa u skladu s člankom 49. Obiteljskog zakona,

razvod bez krivnje podnošenjem tužbe zbog teško i trajno poremećenih bračnih odnosa na temelju sporazuma između stranaka u skladu s člankom 49. stavkom 4. Obiteljskog zakona.

U slučaju sporazumnog razvoda braka bračni drugovi okružnom sudu (*rayonen sad*) podnose zajedničku tužbu kojom dostavljaju sporazum u skladu s člankom 50. Obiteljskog zakona. Tim se sporazumom bračni drugovi moraju dogovoriti o pitanjima koja se odnose na boravište djece, ostvarivanje roditeljskih prava, odnose s djecom i uzdržavanje djece, podjelu imovine, uporabu obiteljskog doma, uzdržavanje između bračnih drugova i prezimena. Dogovor mora potvrditi sud nakon što je provjerio jesu li zaštićeni interesi djece. Ako sud utvrdi da sporazum ima nedostataka ili da interesi djece nisu ispravno zaštićeni, strankama će ostaviti vremena za ispravljanje tih nedostataka. Ako nedostaci ne budu ispravljeni u dopuštenom roku, sud će odbaciti tužbu za razvod.

U slučaju tužbe za razvod braka zbog teško i trajno poremećenih bračnih odnosa tužbu podnosi jedan od bračnih drugova. Tužbu razmatra okružni sud (*rayonen sad*) koji je nadležan u mjestu prebivališta tuženika. Sud mora po službenoj dužnosti odlučiti o pitanju krivnje za razvod braka te o ostvarivanju roditeljskih prava, odnosima s djecom i uzdržavanju djece rođene u braku, podjeli imovine, uporabi obiteljskog doma, uzdržavanju između bračnih drugova i uporabi muževa prezimena. Ta se pravila primjenjuju ako stranke nisu sklopile predbračni ugovor u kojem su utvrđeni navedeni odnosi u slučaju razvoda. U slučaju razvoda na temelju tužbe bračni drugovi mogu izjaviti da su postigli dogovor o pitanjima koja se odnose na ostvarivanje roditeljskih prava, odnose s djecom i uzdržavanje djece rođene u braku, podjelu imovine, uporabu obiteljskog doma, uzdržavanje između bračnih drugova i uporabu muževa prezimena. Sud će odlučiti o pitanju krivnje samo ako to od njega izričito zatraže stranka ili stranke u predmetu, ali svejedno mora utvrditi postoji li osnova za razvod braka, odnosno teško i trajno poremećeni odnosi.

2 Koji su razlozi razvoda?

Sporazumni razvod

Osnova za odobravanje sporazumnog razvoda braka izjava je bračnih drugova kojom svečano i nepobitno potvrđuju suglasnost s raskidom braka. Sud ne ispituje razloge bračnih drugova za prestanak braka.

Razvod na temelju tužbe

Osnova za odobravanje razvoda teško su i trajno poremećeni bračni odnosi. Ne postoji pravna definicija „teško i trajno poremećenih bračnih odnosa”. U skladu s pravnom teorijom i interpretativnom sudskom praksom Vrhovnoga kasacijskog suda (*Varhoven kasatsionen sad*) teško i trajno poremećeni bračni odnosi nastupaju kada bračna veza formalno postoji, ali joj nedostaje sadržaj propisan javnim moralom i zakonom. Teško i trajno poremećeni bračni odnosi objektivno su stanje koje se mora utvrditi za svaki pojedini slučaj. Prihvatljiva su sva dokazna sredstva, uključujući usmene dokaze. U zakonu nisu propisani apsolutni preduvjeti za teško i trajno poremećene bračne odnose. U sudskoj praksi prihvaćeni su preljub, dugačka *de facto* odvojenost, zlouporaba alkohola ili drugih opojnih tvari, fizička i psihička okrutnost i trajno zanemarivanje obitelji, iako to nije iscrpan popis. Novim Obiteljskim zakonom više nije propisano da sud mora po službenoj dužnosti odlučiti o pitanju krivnje za razvod braka, osim u slučajevima kada su stranke izričito zatražile donošenje odluke o tom pitanju. Ipak, ako nije postignut dogovor, pitanje krivnje od odlučujuće je važnosti za donošenje presude o pitanjima koja se odnose na ostvarivanje roditeljskih prava, osobne odnose s djecom i uzdržavanje djece rođene u braku te na uporabu obiteljskog doma.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Nakon razvoda sud može jednom od bračnih drugova vratiti prezime koje je imao prije braka.

3.2 podjelu imovine supružnika

U novom je Obiteljskom zakonu propisano nekoliko mogućih imovinskih režima između bračnih drugova za vrijeme trajanja braka: zakonski režim bračne imovine, zakonski režim odvojene imovine i ugovorni režim.

1. Režim bračne imovine nedjeljivo je zajedničko vlasništvo nad svom imovinom stečenom u braku, uključujući gotovinu na računu. Ta je imovina u zajedničkom vlasništvu obaju bračnih drugova, bez obzira na to na čije je ime stečena, ako je stečena zajedničkim doprinosom obaju bračnih drugova. Zajednički doprinos bračnih drugova može biti u obliku ulaganja sredstava i rada, brige o djeci i kućanskih poslova. Pretpostavlja se da zajednički doprinos podliježe dokazu o suprotnom.

Osobna imovina svakog bračnog druga sastoji se od imovine stečene prije braka i nasljedstava i darova stečenih u braku. Pokretna imovina koju je bračni drug stekao u braku za redovnu osobnu uporabu ili za obavljanje svojeg zanimanja smatra se osobnom imovinom.

Nakon razvoda bračna imovina postaje obična imovina.

2. Režim zasebne imovine

Prava koja je stekao svaki od bračnih drugova za vrijeme trajanja braka posjeduje osobno taj bračni drug, ali nakon prestanka braka na temelju tužbe svaki bračni drug ima pravo dobiti dio vrijednosti prava koja je stekao drugi bračni drug u braku u mjeri u kojoj je bračni drug koji traži udio dao svoj doprinos radom, financijskim sredstvima, brigom o djeci, kućanskim poslovima ili na neki drugi način. Trošak zadovoljavanja obiteljskih potreba snose oba bračna druga. Bračni drugovi zajednički su odgovorni za preuzete obveze za zadovoljavanje trajnih obiteljskih potreba.

3. Ugovorni režim

U skladu s novim Obiteljskim zakonom bračni drugovi mogu sklopiti bračni ugovor, koji predstavlja novu mogućnost u bugarskom pravu. Bračni drugovi mogu sklopiti bračni ugovor prije braka ili dok su u braku. Bračni ugovor ograničen je na odredbe o podjeli imovine između stranaka, kao što su sljedeće: pravo stranaka na imovinu stečenu u braku, pravo stranaka na imovinu koju su posjedovali prije braka; način upravljanja i raspolaganja imovinom, uključujući obiteljski dom; podjela troškova i obveza stranaka; posljedice povezane s imovinom u slučaju razvoda; uzdržavanje bračnih drugova u braku i u slučaju razvoda; uzdržavanje djece rođene u braku. Odredba kojom se predbračna imovina jedne od stranaka pretvara u zajedničku bračnu imovinu nije dopuštena. Bračni ugovor ne smije sadržavati odredbe o dosmrtnim rješenjima, osim u odnosu na udio bračnih drugova u dogovorenoj zajedničkoj bračnoj imovini nakon prestanka braka. Zakonski režim bračne imovine primjenjuje se na sve imovinske odnose koji nisu uređeni bračnim ugovorom.

Bez obzira na to koji su režim bračni drugovi odabrali, opći se režim primjenjuje na raspolaganje obiteljskim domom. Drugim riječima, ako obiteljski dom čini osobnu imovinu jednog od bračnih drugova, za raspolaganje je potrebna suglasnost drugog bračnog druga, osim ako dva bračna druga posjeduju još jedan dom u zajedničkom vlasništvu ili u vlasništvu jednog od njih. U nedostatku suglasnosti, raspolaganje je moguće uz odobrenje okružnog suca ako se utvrdi da raspolaganje nije na štetu maloljetne djece i obitelji. Ako nakon odobrenog razvoda dva bračna druga ne mogu zasebno upotrebljavati obiteljski dom, sud će uporabu dodijeliti jednome od njih ako je on to zatražio i potrebno mu je mjesto za život. U slučaju maloljetne djece rođene u braku, sud će po službenoj dužnosti odlučiti o uporabi obiteljskog doma i može ga dati na uporabu bračnom drugu kojem je dodijeljeno ostvarivanje roditeljskih prava, sve dok ih on ostvaruju.

Nakon razvoda bračni drugovi prestaju biti jedan drugome zakoniti nasljednici i odriču se svih koristi na temelju dosmrtnih ugovora. Nakon razvoda dar u obliku imovine velike vrijednosti koji je jedan bračni drug ili njegov bliski srodnik poklonio drugom bračnom drugu u vezi s brakom ili tijekom braka može se poništiti, osim ako je to protivno javnom moralu. Zahtjev za poništenje dara dopušteno je podnijeti do godinu dana nakon odobrenja razvoda.

Zakonski režim bračne imovine primjenjuje se kad osobe koje sklapaju brak nisu odabrale režim imovinskih odnosa i ako su maloljetnici ili osobe ograničene pravne sposobnosti. Imovinski režim unosi se u Upisnik bračnih imovinskih odnosa. Imovinski režim može se izmijeniti za vrijeme trajanja braka. Izmjena se unosi u matičnu knjigu i u upisnik. Bračni ugovori i primjenjivi zakonski imovinski režim unose se u središnji elektronički upisnik u matičnom uredu. Upisnik je javno dostupan. Kada jedan ili oba bračna druga ulaze u transakciju s trećom osobom, a imovinski režim nije unesen u upisnik, primjenjuje se zakonski režim bračne imovine.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Prihvaćeni pravni termin u bugarskom zakonodavstvu jest „ostvarivanje roditeljskih prava“.

U svojoj odluci o odobravanju razvoda kojim prestaje brak sud mora odlučiti o pitanjima koja se odnose na ostvarivanje roditeljskih prava, na osobni odnos s djetetom i uzdržavanje djeteta rođenog u braku te na uporabu obiteljskog doma. Pritom uzima u obzir interese djeteta. Sud odlučuje koji će od bračnih drugova ostvarivati roditeljska prava i propisuje mjere u pogledu ostvarivanja tih prava, osobnih odnosa između djece i roditelja te uzdržavanja djece. Kada utvrđuje koji će roditelj ostvarivati roditeljska prava, sud ocjenjuje sve okolnosti povezane s interesima djece te saslušava roditelje i djecu, ako su starija od deset godina.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

U skladu s člankom 83. Obiteljskog zakona uzdržavanje se dodjeljuje samo bračnom drugu koji nije kriv za razvod. Uzdržavanje se plaća najviše tri godine nakon prestanka braka, osim ako su stranke dogovorile dulje trajanje uzdržavanja. Sud ta razdoblja može produljiti ako se bivši bračni drug nalazi u posebno teškom imovinskom stanju, a drugi bračni drug može bez posebnih teškoća plaćati uzdržavanje. Pravo bivšega bračnog druga na uzdržavanje prestaje ako on ponovno stupi u brak. U praksi su posebno rijetki slučajevi u kojima se bivšim bračnim drugovima dodjeljuje uzdržavanje ili nalaže plaćanje uzdržavanja.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

U sadašnjem bugarskom zakonodavstvu pojam zakonske rastave ne postoji.

U sudskoj praksi *de facto* rastava jednostavno znači da bračni partneri ne žive zajedno i ne dijele kućanstvo. Ona nema isto značenje kao „zakonska rastava“.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Vidjeti pod 4.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Vidjeti pod 4.

7 Što izraz „poništenje braka“ znači u praksi?

Poništaj je jedno od sredstava predviđenih u bugarskom pravu za prestanak braka. Poništeni brak ima sve pravne posljedice kao i valjani brak prije prestanka u sudskom postupku. Brak se može poništiti samo u sudskom postupku. Ništavost braka nije zajamčena dok ju ne potvrdi sud.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Da bi brak mogao biti poništen, jedan od bračnih drugova mora zadovoljiti jedan od sljedećih uvjeta:

u trenutku sklapanja braka bio je mlađi od 18 godina,

još uvijek je u braku s nekom drugom osobom,

proglašen je pravno nesposobnim ili boluje od psihičke bolesti ili psihičkog hendikepa, zbog čega može biti proglašen zakonski nesposobnim,

boluje od bolesti kojom je teško ugrožen život ili zdravlje potomaka ili drugog bračnog druga, osim ako je bolešću ugrožen samo drugi bračni drug i taj je bračni drug toga svjestan,

izravni je potomak ili predak drugog bračnog druga,

brat je ili sestra, nećak, nećakinja ili neki drugi srodnik drugog bračnog druga do četvrtog koljena, uključujući drugog bračnog druga,

posvojitelj je ili posvojenik drugog bračnog druga,

prisiljen je na brak pod prijetnjom ozbiljne i neposredne opasnosti po vlastiti život, zdravlje ili čast ili po čast svoje obitelji.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Ovisno o nedostatku pri sklapanju braka, tužbu za poništaj braka može podnijeti bračni partner na kojeg nedostatak utječe. Mogu ju podnijeti i državni odvjetnik, bračni drug iz prvog braka ili državni odvjetnik i bračni drug. U članku 97. Obiteljskog zakona izričito su i iscrpno navedene sve osobe koje imaju ovlasti pokrenuti postupak za poništaj i rokovi za pokretanje tog postupka.

Posljedice poništaja braka jednake su posljedicama razvoda u pogledu osobnih i imovinskih odnosa između bračnih drugova te u pogledu odnosa između bračnih drugova i njihove djece. U odnosu na poništaj braka, loša vjera istovjetna je krivnji u slučaju razvoda. Djeca začeta ili rođena u poništenom braku smatraju se rođenom u braku i na njih se primjenjuje pretpostavka očinstva.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Jedini način za prestanak braka razvodom jest podnošenjem tužbe ili zahtjeva sudu.

Ako se stranke odluče za mirenje, sudski se postupak obustavlja.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Okružni sud (*rayonen sad*) ima kao prvostupanjski sud prirodnu nadležnost za tužbene zahtjeve za razvod braka na temelju krivnje te za poništaj. Ti sudovi također razmatraju zahtjeve za sporazumni razvod braka. Tužbe se podnose sudu u mjestu boravišta tuženika. Sud ne mora po službenoj dužnosti provjeriti ima li nadležnost, ali mora prenijeti predmet na nadležni sud ako tuženik podnese prigovor u vremenskom roku za odgovor na tužbu.

Presuda iz ogluhe u bračnim sporovima nije dopuštena.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Stranke u postupku dobivaju pravnu pomoć pod uobičajenim uvjetima za pružanje pravne pomoći. Ti su uvjeti propisani Zakonom o pravnoj pomoći (*Zakon za pravna pomoshť*).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Protiv odluke o sporazumnom razvodu braka nije dopuštena žalba.

Nakon što joj je uručena odluka o tužbenom zahtjevu za poništaj ili tužbi za razvod braka, stranka ima dva tjedna za podnošenje žalbe pokrajinskom sudu.

Odluka o razvodu stupa na snagu iako je podnesena žalba protiv dijela koji se odnosi na krivnju.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U tom se slučaju primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003, kako je provedena člankom 621. Zakona o parničnom postupku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*). Nadležni je sud pokrajinski sud nadležan u mjestu prebivališta suprotne stranke, a ako suprotna stranka nema stalnu adresu na području Republike Bugarske, nadležni je sud koji ima nadležnost nad mjestom prebivališta zainteresirane stranke, a ako zainteresirana stranka nema mjesto prebivališta na području Republike Bugarske, nadležni je sud Gradski sud u Sofiji (*Sofiyski gradski sad*).

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

U tom se slučaju primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003, kako je provedena člancima 622. i 623. Zakona o parničnom postupku.

Stranka koja se protivi priznavanju odluke može podnijeti žalbu protiv naloga za priznanje ili, ako je primjenjivo, protiv rješenja kojim se odobrava izvršenje odluke. Protiv rješenja dopuštena je žalba Žalbenom sudu u Sofiji (*Sofiyski apelativen sad*), čija odluka podliježe kasacijskoj žalbi pred Vrhovnim kasacijskim sudom.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Na poništaj braka primjenjuje se zakonodavstvo mjesta u kojem je brak sklopljen.

Osobni odnosi između bračnih drugova uređeni su njihovim nacionalnim pravom. Ako su različitog državljanstva, na njihove se odnose primjenjuje pravo države u kojoj imaju zajedničko prebivalište. U protivnom su njihovi odnosi uređeni zakonom države s kojom bračni drugovi zajedno imaju najbliže veze.

Na imovinske odnose između bračnih drugova primjenjuje se pravo primjenjivo na njihove osobne odnose.

Razvod bračnih drugova koji su strani državljanji iste države uređen je pravom države čiji su državljani u trenutku podnošenja tužbe. Razvod bračnih drugova različitog državljanstva uređen je pravom države u kojoj imaju uobičajeno boravište u trenutku pokretanja razvoda. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko prebivalište, primjenjuje se bugarsko pravo.

Posljednji put ažurirano: 24/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Češka

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Sud odobrava razvod na temelju tužbe koju je podnio jedan od bračnih drugova. Tijekom postupka sud utvrđuje postoji li osnova za razvod, odnosno jesu li bračni odnosi poremećeni i koji su razlozi za poremećene bračne odnose.

Bračni odnosi automatski se smatraju poremećenima ako je brak trajao najmanje godinu dana, ako bračni drugovi nisu živjeli zajedno najmanje šest mjeseci i ako se drugi bračni partner pridruži tužbi za razvod. Sud ne utvrđuje razloge za poremećene odnose, ali odobrava razvod ako utvrdi da su istovjetne izjave bračnih drugova o poremećenim bračnim odnosima i njihova namjera da dobiju razvod iskreni te ako bračni drugovi dostave:

pravomoćnu sudsku odluku kojom se odobrava dogovor o skrbništvu nad maloljetnim djetetom i pravima posjećivanja maloljetnog djeteta koje nema potpunu pravnu sposobnost u razdoblju nakon razvoda;

pisani sporazum sa službeno ovjerenim potpisima u kojem se utvrđuju financijske stvari te prava i dužnosti povezane sa zajedničkim domom, kao i dužnost uzdržavanja u razdoblju nakon razvoda.

Ako bračni drugovi imaju maloljetno dijete, razvod neće biti odobren ako se na temelju posebnih razloga može utvrditi da je to protivno interesima djeteta (npr. fizički ili psihički invaliditet). Razvod neće biti odobren sve dok ne bude donesena pravomoćna sudska odluka o skrbništvu nad maloljetnim djetetom i pravima posjećivanja maloljetnog djeteta u razdoblju nakon razvoda.

Ako se bračni drug koji nije bio izvorno odgovoran za narušavanje bračnih odnosa povredom bračnih obveza ne slaže s tužbom za razvod braka i razvod bi mu znatno naštetio, sud će odbaciti tužbu za razvod braka ako se na temelju iznimnih okolnosti može zaključiti da bi brak trebalo očuvati. Međutim, ako bračni drugovi nisu živjeli zajedno najmanje tri godine, sud će razvesti brak ako su bračni odnosi poremećeni.

2 Koji su razlozi razvoda?

Osnova za razvod su teško, trajno i nepopravljivo poremećeni bračni odnosi, zbog čega se od bračnih drugova ne može očekivati da će opet moći zajedno živjeti.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Bračni drug koji je preuzeo prezime drugog bračnog druga može u roku od šest mjeseci od pravomoćnosti odluke o razvodu obavijestiti matični ured o tome želi li vratiti svoje prethodno prezime ili da neće više dodavati prezime drugog bračnog druga svojem prezimenu.

3.2 podjelu imovine supružnika

Nakon razvoda zajednička imovina bračnih drugova prestaje biti zajednička.

U slučaju likvidacije ili uništavanja ili smanjenja zajedničke imovine prethodne zajedničke obveze i prava ukidaju se na temelju nagodbe. Ugovor o nagodbi mora biti u pisanoj obliki ako je sklopljen za vrijeme trajanja braka ili ako je predmet nagodbe takav da je u skladu s ugovorom o prijenosu vlasništva potreban pisani sporazum. Ako bračni drugovi ne sklope nagodbu o zajedničkoj imovini, sud odlučuje o zajedničkoj imovini na zahtjev jednog od bračnih

drugova. Kada odlučuje o zajedničkoj imovini, sud počinje od pretpostavke da bračni drugovi imaju jednake dijelove u imovini koja čini zajedničku imovinu. Svaki bračni drug ima pravo tražiti isplatu svojeg dijela u zajedničkoj imovini i mora otplatiti sve što je isplaćeno iz zajedničke imovine za njegovu isključivu imovinu. U postupku podjele imovine glavni je naglasak na potrebama uzdržavane djece, načinu na koji je svaki od bračnih drugova brinuo o obitelji (posebno kako su brinuli o djeci i obiteljskom domu) i na njihovu doprinosu stjecanju i održavanju vrijednosti imovine koja čini zajedničku imovinu. Ako u tri godine od razvoda nije sklopljen ugovor o nagodbi ili nije podnesena tužba sudu za postizanje sudske nagodbe, smatra se da materijalna pokretna imovina pripada osobi koja ju upotrebljava kao vlasnik isključivo za svoje potrebe, potrebe svoje obitelji ili potrebe svojeg kućanstva. Smatra se da je ostala materijalna pokretna i nepokretna imovina u zajedničkom vlasništvu sa svakim suvlasnikom u jednakim dijelovima. Isto se primjenjuje i na ostala imovinska prava, potraživanja i dugovanja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Prije odobravanja razvoda roditeljima maloljetnog djeteta koje nema potpunu pravnu sposobnost sud utvrđuje prava i odgovornosti bračnih drugova u vezi s djetetom u razdoblju nakon razvoda. Sud će posebno odrediti bračnog druga koji će imati skrbništvo nad djetetom i način na koji će svaki od roditelja pridonijeti uzdržavanju djeteta.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvedeni bračni drug dužan je uzdržavati drugog razvedenog bračnog druga koji se ne može sam uzdržavati ako je ta nemogućnost posljedica braka ili je s njime povezana. Kod utvrđivanja uzdržavanja osobito se uzimaju u obzir dob, zdravstveno stanje u trenutku razvoda i prestanak uzdržavanja djece iz braka. Ako par ne uspije postići dogovor o iznosu uzdržavanja, sud odlučuje na temelju prijedloga jednog od bračnih drugova. Uzdržavanje se može plaćati kao paušalni iznos ili u obrocima.

Ako se bračni drugovi ili razvedeni bračni drugovi ne uspiju dogovoriti oko uzdržavanja, sud može odrediti uzdržavanje na temelju prijedloga bračnog druga koji nije bio glavni uzrok narušavanja bračnih odnosa i koji je pretrpio veliku štetu kao rezultat razvoda, ali najduže na tri godine nakon razvoda.

Pravo na uzdržavanje prestaje ako bračni drug koji ima pravo na uzdržavanje ponovno stupi u brak ili sklopi registrirano partnerstvo.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U Češkoj ne postoji zakonska rastava.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Vidjeti pitanje 4.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Vidjeti pitanje 4.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Sud će poništiti brak i bez tužbe ako je sklopljen s muškarcem ili ženom koji su već bili u braku, s osobom koja je prethodno sklopila registrirano partnerstvo ili sličnu zajednicu u inozemstvu, ako taj brak, partnerstvo ili druga slična zajednica još uvijek postoje; ili između pretka i potomka, između braće i sestara ili između osoba koje su u srodstvu na temelju posvajanja.

Sud će poništiti brak na temelju tužbe jednog od bračnih drugova čiji je pristanak na sklapanje braka ishodan primjenom nasilja ili na temelju prijetnji nasiljem ili čiji je pristanak na sklapanje braka posljedica pogreške u vezi s identitetom bračnog druga ili prirodom pregovora o braku. Tužba se mora podnijeti u roku od godine dana od prvog dana kada je bračni drug to mogao učiniti s obzirom na okolnosti ili od prvog dana kada je saznao za stvarnu situaciju. Sud će poništiti brak na temelju tužbe osobe koja za to ima zakoniti interes ako je brak sklopljen unatoč postojanju zakonske prepreke (npr. maloljetnost ili nemogućnost izvršavanja pravnih radnji; to se ne primjenjuje u slučaju ograničene pravne sposobnosti).

Brak je ništav ako, u slučaju barem jedne od osoba koje namjeravaju sklopiti brak, nisu ispunjeni uvjeti koji moraju biti obvezno ispunjeni u njezinom pristanaku na brak ili u svečanosti sklapanja braka ili u vezi s njom.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Vidjeti pitanje 7.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Za brak koji je sud poništio smatra se da nikada nije ni bio sklopljen (*ex tunc*). Međutim, taj se brak smatra valjanim sve dok ga sud ne proglasi ništavim. U slučaju poništaja braka primjenjuju se ista prava i odgovornosti bračnih drugova u odnosu na djecu i imovinu kao i u slučaju razvoda. Poništaj braka znači da svaka izjava navodnih bračnih drugova u vezi s prezimenom isto postaje ništavna. Oba bračna druga vraćaju izvorna prezimena i nemaju pravo birati prezime. Nakon poništaja braka prezimena djece ostaju nepromijenjena. Čak i nakon poništaja braka pretpostavlja se da je bračni drug majke otac njihove djece.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Postoje različite službe za obiteljsko, bračno i partnersko savjetovanje. Druga mogućnost je mirenje. Više pojedinosti dostupno je na web-mjestu Udruge izmiritelja Češke Republike i Udruge bračnih i obiteljskih savjetnika Češke Republike – vidjeti poveznicu u nastavku. Međutim, prestanak braka razvodom moguće je tek na temelju pravomoćnog rješenja koje je donio sud.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužba za pokretanje postupka za razvod braka i tužba za pokretanje postupka za poništaj braka podnose se okružnom sudu u okrugu u kojem je par imao posljednje zajedničko prebivalište u Češkoj Republici, pod uvjetom da barem jedan od bračnih drugova ima prebivalište u okrugu u kojem taj sud ima nadležnost. Ako takav sud ne postoji, nadležan je opći sud bračnog druga koji nije podnio tužbu za pokretanje postupka, a ako nema ni takvog suda, nadležnost ima opći sud bračnog druga koji je podnio tužbu za pokretanje postupka. Opći sud fizičke osobe okružni je sud u okrugu u kojem osoba ima prebivalište, a ako osoba nema prebivalište, sud u okrugu u kojem boravi. Prebivalište je mjesto u kojem osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane (može postojati i nekoliko takvih mjesta pa se svi ti sudovi mogu smatrati općim sudom). Za više pojedinosti vidjeti podatke o nadležnosti sudova.

Tužba se podnosi u pisanom obliku i u njoj mora biti jasno navedeno kojem je sudu upućena i tko ju podnosi te moraju biti jasno navedene stranke (puno ime, prezime, matični broj, datum rođenja, adresa trajnog boravišta ili poštanska adresa) i brak na koji se odnosi (kada je brak sklopljen i okolnosti, nastanak i uzroci poremećenih bračnih odnosa). Tužbe moraju biti potpisane i označene datumom. Ako su oba bračna druga suglasna s razvodom, tužbu moraju potpisati oba bračna druga. Činjenice navedene u tužbi moraju biti potkrijepljene dokumentarnim dokazima.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Stranke na načelu nemaju pravo na nadoknadu troškova postupka razvoda, poništaja braka ili presude o tome je li brak valjan ili nije. Sud može dodijeliti nadoknadu tih troškova ili njihovog dijela ako je to opravdano s obzirom na situaciju stranaka. Predsjednik sudskog vijeća može stranci na zahtjev odobriti potpuno ili djelomično oslobođenje od sudskih troškova ako je to opravdano situacijom stranke i pod uvjetom da nije riječ o proizvoljnoj ili očito uzaludnoj tužbi ili kršenju prava. Ako je nužno zaštititi interese stranke u postupku, stranka može od suda zatražiti i imenovanje pravnog savjetnika (odvjetnika). Sud može pravnog savjetnika imenovati i prije pokretanja postupka, ali stranka mora ispuniti uvjete za oslobođenje od sudskih troškova. Stranka mora sudu dostaviti dokaze o svojem socijalnom stanju i prihodima.

Ako su ispunjeni zahtjevi iz Zakona o odvjetništvu, moguće je podnijeti zahtjev i češkoj Odvjetničkoj komori za imenovanje pravnog savjetnika bez naknade ili uz smanjenu naknadu.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Žalba protiv odluke o razvodu ili poništaju braka može se podnijeti u roku od 15 dana od primitka pisanog primjerka sudske odluke. Žalba se podnosi u pisanoj obliki sudu protiv čije se odluke podnosi. Ako je donesen ispravak izvorne odluke, rok počinje ponovno teći od datuma kada ispravak odluke počinje proizvoditi pravne učinke. Žalba se smatra podnesenom na vrijeme i kad stigne nakon roka od 15 dana ako je podnositelj žalbe postupio u skladu s netočnim uputama suda o žalbi. Žalba nije dopuštena ako je odobren sporazumni razvod.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Osim ako je donesena u drugoj državi članici (osim Danske) u okviru vremenskog područja primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 (Bruxelles II bis), odluka se priznaje bez posebnog postupka. Matični ured jednostavno uzima u obzir odluku i automatski unosi dodatni zapis u odgovarajuću matičnu knjigu nakon podnošenja potrebnih isprava, odnosno pravomoćne odluke suda u drugoj državi članici o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka ili njezine ovjerene preslike, uz službeni prijevod na češki jezik i potvrdu iz članka 39. Uredbe Bruxelles II bis (ili članka 33. Uredbe Bruxelles II bis). Sudovi koji su donijeli odluku o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka izdaju potvrdu na zahtjev stranke u postupku. Zahtjev za dostavljanje potvrde može se ukinuti ako se sve činjenice koje bi se nalazile u potvrdi nalaze i u samoj odluci ili drugim dostavljenim ispravama (npr. ako je dostavljena odluka pravomoćna). Međutim, zainteresirana stranka može od nadležnog okružnog suda zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude ako je potrebno utvrditi postoji li brak ili ne (članak 21. stavak 3. Uredbe Bruxelles II bis). U tom se slučaju, međutim, to odnosi samo na pravo zainteresirane stranke, a ne na obvezu: takva vrsta sudske odluke nije obvezna za uobičajeni unos u matične knjige.

Ako je odluka donesena u drugoj državi članici prije 1. svibnja 2004. i barem jedna od stranaka u postupku državljanin je Češke Republike, oduke o bračnim stvarima priznaju se na temelju posebne odluke Vrhovnog suda Češke Republike. Strane odluke koje su potvrđene kao pravomoćne ili druge potrebne isprave (npr. vjenčani list) podnose se Vrhovnom sudu Češke Republike uz službeni prijevod na češki jezik i odgovarajuću nadovjeru (ozakonjenje, apostil), osim ako je drugačije propisano u međunarodnom ugovoru. Više informacija o tom postupku dostupno je na [web-mjestu Vrhovnog suda Češke](#) – vidjeti poveznicu u nastavku.

Određeni **bilateralni sporazumi o pravnoj pomoći** koji su obvezujući za Češku (to su sporazumi sa Slovačkom, Mađarskom i Poljskom) sadržavaju odredbe o priznavanju presuda o pitanjima koja nisu imovinska pitanja i koje su donijela nadležna tijela druge stranke (to uključuje i odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništanju) koje se priznaju u Češkoj bez posebnog postupka i jednostavno se unose u matične knjige. U tim slučajevima matični ured unosi dodatni zapis u matične knjige nakon podnošenja strane pravomoćne presude uz službeni prijevod na češki jezik i odgovarajuću nadovjeru (ozakonjenje, apostil), osim ako je drugačije propisano u međunarodnom ugovoru. Prethodno opisani postupak očito se primjenjuje samo u slučajevima kada je odluka donesena prije 1. svibnja 2004. U protivnom se primjenjuje postupak iz Uredbe Bruxelles II bis – vidjeti prethodni tekst.

Češka je potpisnica **Konvencije o priznavanju odluka o razvodu i zakonskoj rastavi** (Haag, 1. lipnja 1970.). Ako presuda ispunjuje uvjete propisane u toj Konvenciji, u Češkoj je uvedena praksa u skladu s kojom nije potrebno pokrenuti posebni postupak pred Vrhovnim sudom Češke Republike za priznavanje ako je presuda stupila na snagu nakon 11. srpnja 1976., odnosno dana kada je Haaška konvencija stupila na snagu u Češkoj. Strane odluke koje su potvrđene kao pravomoćne podnose se matičnom uredu uz službeni prijevod na češki jezik i odgovarajuću nadovjeru (ozakonjenje, apostil), osim ako je drugačije propisano u međunarodnom ugovoru.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Odluka se može osporiti na temelju osnova iz članka 22. Uredbe Bruxelles II bis. U tom se slučaju zahtjev podnosi mjesno nadležnom okružnom sudu, koji je opće nadležan sud fizičke osobe protiv koje se podnosi tužba.

Automatsko priznavanje odluke u matičnom uredu koje je u skladu s bilateralnim sporazumom ili Konvencijom o priznavanju odluka o razvodu i zakonskoj rastavi (Haag, 1. lipnja 1970.) može se spriječiti administrativnim postupkom uz mogućnost podnošenja žalbe nadležnom regionalnom sudu u okviru sustava upravnog sudstva.

Protiv odluke koju je priznao Vrhovni sud Češke Republike nije se moguće žaliti.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

U Češkoj je prestanak braka razvodom uređen zakonodavstvom države čiji su bračni drugovi bili državljani u trenutku pokretanja postupka za razvod braka. Ako su bračni drugovi državljani različitih zemalja, na prestanak braka razvodom primjenjuje se zakonodavstvo države u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište ili, ako takve države nema, češki pravni sustav.

Kad bi se na razvod primjenjivao strani pravni sustav u kojem nije dopušten prestanak braka razvodom, ili je dopušten samo u iznimno teškim okolnostima, i pod uvjetom da je barem jedan od bračnih drugova državljanin Češke, ili barem jedan od bračnih drugova ima uobičajeno boravište u Češkoj, primjenjivalo bi se češko zakonodavstvo.

Ostale poveznice

[Udruženje izmiritelja Češke](#)

[Udruženje bračnih i obiteljskih savjetnika Češke](#)

[Vrhovni sud Češke – priznavanje stranih presuda](#)

Posljednji put ažurirano: 17/09/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [\[et\]](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Razvod braka - Estonija

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Razvod mogu odobriti matični ured ili javni bilježnik uz suglasnost bračnih drugova na temelju zajedničkog pisanog zahtjeva ili sud na temelju tužbe jednog od bračnih drugova protiv drugog. Posljednji se scenarij primjenjuje ako se bračni drugovi ne slažu oko razvoda ili okolnosti povezanih s razvodom ili ako matični ured nije nadležan za odobravanje razvoda.

2 Koji su razlozi razvoda?

Matični ured ili javni bilježnik mogu odobriti razvod uz suglasnost bračnih drugova na temelju zajedničkog pisanog zahtjeva i ako oba bračna druga borave u Estoniji.

Brak se može razvesti i na temelju tužbe koju je podnio jedan od bračnih drugova protiv drugog.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvod ne utječe na osobne odnose između bračnih drugova. Nakon razvoda, sud ili matični ured osobi mogu vratiti njezino prethodno prezime na temelju zahtjeva; u protivnom se zadržava prezime prihvaćeno u trenutku sklapanja braka.

3.2 podjelu imovine supružnika

Nakon razvoda imovina se bračnih drugova dijeli u skladu s odabranim imovinskim režimom. U slučaju zajedničke imovine bračni je drugovi obično dijele među sobom na jednake dijelove u skladu s odredbama o prestanku zajedničkog vlasništva. Sastav imovine utvrđuje se po prestanku imovinskog režima. Bračni drugovi nemaju obvezu podijeliti imovinu nakon razvoda. Sve do podjele zajedničke imovine bračni drugovi zajednički ostvaruju prava i izvršavaju obveze povezane s njome. Osim toga, bračni drugovi imaju pravo zajednički posjedovati predmete koji čine dio njihove zajedničke imovine. Nakon prestanka imovinskog režima u okviru kojeg se dijeli uvećana imovina utvrđuju se stečevina obaju bračnih drugova te financijsko potraživanje koje proizlazi iz obveze dijeljenja stečevine.

Ako bračni drugovi žele podijeliti svoju imovinu nakon razvoda, imovina se dijeli u skladu s odabranim režimom podjele imovine ili u skladu sa sporazumom o bračnoj imovini. Ako su bračni drugovi potpisali sporazum o bračnoj imovini, on prestaje vrijediti u trenutku razvoda braka. Nakon raskida sporazuma o bračnoj imovini u slučaju razvoda, prestaju sva prava i obveze koje proizlaze iz sporazuma o bračnoj imovini. Imovina se dijeli u skladu sa sporazumom o bračnoj imovini.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Razvod kao takav ne utječe na roditeljsku odgovornost i roditelji zadržavaju zajedničko skrbništvo.

Roditelji bi se u načelu trebali dogovoriti s kim će dijete živjeti, tko će sudjelovati u odgoju djeteta i u kojoj mjeri te kako i koliko dugo će se plaćati uzdržavanje. Mjesečni iznos uzdržavanja za jedno dijete ne smije biti manji od pola minimalne mjesečne plaće koju je utvrdila estonska Vlada.

Ako roditelji ne žele ili ne mogu ostvarivati svoje pravo zajedničkog skrbništva, svaki roditelj ima pravo od suda zatražiti da se pravo skrbništva nad djetetom djelomično ili u potpunosti prenese na njega.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvedeni bračni drug ima pravo na uzdržavanje:

- 1) dok dijete ne navrší tri godine ako, nakon razvoda, razvedeni bračni drug ne može uzdržavati sebe zbog brige za dijete bračnog druga;
- 2) ako se, nakon razvoda, razvedeni bračni drug ne može uzdržavati zbog svoje dobi ili zdravlja ili ako je potreba za pomoći zbog starosti ili zdravstvenog stanja postojala u trenutku razvoda. Uzdržavanje na temelju dobi ili zdravstvenog stanja od drugog se razvedenog bračnog druga može zatražiti i u slučajevima kada je potreba za pomoći zbog dobi ili zdravstvenog stanja već postojala u trenutku kada je bračni drug izgubio pravo na primanje uzdržavanja od drugog bračnog druga na temelju drugih zakonom predviđenih osnova. Uzdržavanje se isplaćuje sve dok se od osobe koja ima pravo na uzdržavanje ne može očekivati da zarađuje.

Otac djeteta mora isplaćivati uzdržavanje majci djeteta osam tjedana prije i dvanaest tjedana nakon rođenja djeteta.

Sud može razvedenog bračnog druga osloboditi obveze plaćanja uzdržavanja na temelju razloga propisanih zakonom.

Razvedeni bračni drug koji ima pravo na uzdržavanje može zatražiti ispunjenje pravne obveze uzdržavanja tek nakon što je podnio tužbu.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Smatra se da su bračni drugovi zakonski rastavljeni ako nemaju zajedničko kućanstvo ili bračni suživot i barem jedan od bračnih drugova jasno nema želju obnoviti ili stvoriti bračni suživot.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Bračni drugovi žive odvojeno.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Ako su bračni drugovi zakonski rastavljeni, svaki od bračnih drugova može učiniti sljedeće:

- 1) tražiti od drugog bračnog druga sve predmete koji su se upotrebljavali u interesu obitelji ako su bračnom drugu ti predmeti potrebni u njegovu ili njezinu odvojenom kućanstvu ili on ili ona imaju zakoniti interes da se nastave njima koristiti. Sav standardni namještaj iz zajedničkog kućanstva koji je u zajedničkom vlasništvu bračnih drugova dijeli se između bračnih drugova na temelju načela jednakosti. Oba bračna druga u načelu mogu predati zahtjev za stjecanje pojedinačnog vlasništva nad osobnim stvarima. Sva zajednička imovina (tj. osobito imovina u zajedničkom vlasništvu bračnih drugova) dijeli se pravedno i uzimajući u obzir interese svakog bračnog druga i djece;

- 2) tražiti od drugog bračnog druga da prenese zajednički obiteljski smještaj ili njegov dio na njegovu ili njezino isključivo korištenje kako bi se izbjele veliki osobni sukobi. Iako bi se to u prvom redu trebalo temeljiti na povlaštenim pravima vlasnika kuće ili stana, kuća ili stan mogu se ostaviti na korištenje bračnom drugu koji nije vlasnik ako sud to smatra nužnim kada se uzmu u obzir sredstva za život obaju partnera i interesi djeteta.

Ako su bračni drugovi zakonski rastavljeni, svaki bračni drug mora osigurati uzdržavanje u obliku redovitih novčanih iznosa za pokrivanje troškova drugog bračnog druga koji su u interesu obitelji.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništaj braka znači da se brak smatra nevažećim od samog početka. Brak se može poništiti samo sudskom presudom.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Poništaj braka može se temeljiti samo na osnovi nevaženja braka navedenog u Obiteljskom zakonu (*perekonnaseadus*), odnosno, sud može poništiti brak na temelju tužbe u sljedećim slučajevima:

- 1) u trenutku sklapanja braka prekršen je zahtjev koji se odnosi na najnižu dob za brak ili na aktivnu pravnu sposobnost
- 2) u trenutku sklapanja braka prekršena je zabrana braka propisana Zakonom
- 3) u trenutku sklapanja braka prekršeni su formalni zahtjevi propisani Zakonom
- 4) u trenutku sklapanja braka barem jedan od bračnih drugova imao je privremeni psihički poremećaj ili nije mogao ostvarivati svoju volju iz nekog drugog razloga
- 5) brak je sklopljen na prijevazu ili prisilno, uključujući prikrivanjem zdravstvenog stanja ili osobnih pojedinosti bračnog druga, ako su te pojedinosti važne za valjanost braka
- 6) jedan ili oba bračna druga nisu imali namjeru izvršavati obveze koje proizlaze iz braka već je brak sklopljen u druge svrhe, posebno s namjerom dobivanja dozvole boravka u Estoniji (fiktivni brak)
- 7) bračni su drugovi istog spola uslijed promjene spola izvršene za vrijeme braka.

Osim toga, brak se smatra nevažećim u sljedećim situacijama:

- 1) brak je sklopljen između osoba istog spola
- 2) činjenicu sklapanja braka potvrdila je osoba koja nema nadležnosti matičara ili

3) barem jedna od stranaka nije izrazila želju da uđe u brak.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Nakon poništaja braka smatra se da je brak bio nevažeći od samog početka. Osobe čiji je brak poništen više jedna prema drugoj nemaju prava i obveze koje proizlaze iz braka (uključujući one koje proizlaze iz sporazuma o bračnoj imovini, koji se također smatra nevažećim).

Ako je brak poništen zato što je jedan od budućih bračnih drugova od drugog budućeg bračnog druga sakrio da je već bio u braku, ili ako ga je drugi bračni drug prijevarom ili prisilom natjerao na brak, sud može toj osobi naložiti plaćanje uzdržavanja osobi s kojom je bila u poništenom braku primjenom pravila koja se odnose na plaćanje uzdržavanja bračnom drugu. Na zahtjev stranke koja je nezakonito prisiljena na brak, sud može na imovinski režim stranaka primijeniti odredbe koje se odnose na bračnu imovinu (tj. zajedničku imovinu stranaka).

Djeca iz poništenog braka imaju ista prava i obveze kao i djeca iz braka.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Matičar ili javni bilježnik mogu odobriti razvod na temelju dogovora bračnih drugova. Pravne posljedice razvoda (tj. podjela bračne imovine) mogu se utvrditi sporazumom između uključenih stranaka.

U slučaju spora bračnih drugova oko okolnosti razvoda, postoje izvansudski načini za pronalaženje rješenja.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Zahtjev za razvod moguće je podnijeti:

- 1) matičnom uredu u mjestu boravišta jednog od bračnih drugova (ako oba bračna druga imaju boravište u Estoniji)
- 2) javnom bilježniku
- 3) prvostupajnskom sudu koji je nadležan u mjestu boravišta tuženika (županijski sud).

Zahtjev za poništaj braka potrebno je podnijeti sudu u mjestu boravišta tuženika.

Matični ured odobrava razvod na temelju zajedničkog pisanog zahtjeva bračnih drugova. Bračni drugovi trebali bi u zahtjevu potvrditi da nemaju sporova u pogledu djece, podjele zajedničke imovine ili naloga za uzdržavanje. Zahtjevi za razvod braka trebali bi biti popraćeni potvrdom o sklopljenom braku. Ako bračni drug iz valjanih razloga ne može osobno doći u matični ured kako bi podnio zahtjev, on ili ona mogu podnijeti zasebne zahtjeve koje je ovjerio javni bilježnik. Dokumenti na stranom jeziku moraju se dostaviti u matični ured s prijevodom koji su ovjerali javni bilježnik, konzularni službenik ili ovlašteni sudski tumač. Svaki dokument kojim se potvrđuje brak sklopljen u stranoj zemlji mora biti legaliziran ili nositi apostil, osim ako je međunarodnim sporazumom propisano drugačije.

Javni bilježnik odobrava razvod na temelju zajedničkog pisanog zahtjeva bračnih drugova. Zahtjevi za razvod braka trebali bi biti popraćeni potvrdom o sklopljenom braku. Ako bračni drug iz valjanih razloga ne može osobno doći u ured javnog bilježnika kako bi podnio zajednički zahtjev, on ili ona mogu podnijeti zasebne zahtjeve koje je ovjerio javni bilježnik. Dokumenti na stranom jeziku moraju se dostaviti u matični ured s prijevodom koji su ovjerali javni bilježnik, konzularni službenik ili ovlašteni sudski tumač. Svaki dokument kojim se potvrđuje brak sklopljen u stranoj zemlji mora biti legaliziran ili nositi apostil, osim ako je međunarodnim sporazumom propisano drugačije.

U bračnim sporovima pred estonskim sudom tužbeni zahtjev podnosi se sudu koji je nadležan u mjestu zajedničkog boravišta bračnih drugova, ili, ako ga nema, sudu koji je nadležan u mjestu boravišta tuženika. Ako tuženik nema boravište u Estoniji, tužba se podnosi sudu koji je nadležan u mjestu gdje boravište ima zajedničko maloljetno dijete stranaka te, ako nemaju zajedničko maloljetno dijete, sudu koji je nadležan u mjestu boravišta tužitelja. Kod podnošenja tužbe za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka sudu, zahtjev mora ispunjavati sve formalne zahtjeve propisane Zakonom o parničnom postupku (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) u odnosu na građanske tužbe. Zahtjev i sve dokazne isprave sudu se moraju dostaviti pisanim ili elektroničkim putem, na estonskom i u formatu A4.

U zahtjevu mora biti naveden naziv suda i pojedinosti o podnositelju i tuženiku (bračnim drugovima) te njihovoj djeci, kao i jasno izražen zahtjev tužitelja.

Osim toga, potrebno je naznačiti i činjenice koje predstavljaju osnovu tužbe. Tuženik bi trebao navesti i predstaviti dokaze koje možda posjeduje.

Uz navedeno, ako se dijeli zajednička imovina, u zahtjevu je potrebno navesti sastav i mjesto imovine, potrebno je utvrditi vrijednost imovine tužitelja te je potrebno podnijeti prijedlog o podjeli zajedničke imovine. Ako su bračni drugovi potpisali sporazum o bračnoj imovini, potrebno ga je priložiti uz zahtjev. Podnositelj ili njegov ili njezin zastupnik moraju potpisati pismeni zahtjev. Ako se to vrši putem zastupnika, potrebno je uključiti ispravu o ovlaštenju ili neku drugu ispravu kojom se potvrđuju ovlasti predstavljanja.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Ako osoba koja traži pravnu pomoć ne može platiti troškove postupka zbog vlastite financijske situacije ili ih može platiti samo djelomično ili u obrocima te ako postoji dovoljan razlog vjerovati da će planirano sudjelovanje u postupku biti uspješno, sud tu osobu može u potpunosti ili djelomično osloboditi obveze plaćanja troškova postupka te će te troškove morati snositi država.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Žalbu protiv presude o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka moguće je podnijeti u skladu s općim odredbama koje se primjenjuju na žalbene postupke, ako podnositelj zaključi da se presuda prvostupajnskog suda zasniva na pogrešci u zakonu (npr. prvostupajnski sud netočno je primijenio zakonsku odredbu materijalnog ili postupovnog prava).

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003, presuda o razvodu donesena u jednoj državi članici automatski se priznaje u drugim državama članicama Europske unije (osim Danske) i nije potrebno provoditi posebni postupak.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Za osporavanje priznanja odluke o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka, potrebno se obratiti žalbenom sudu države članice navedenom na popisu objavljenom u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003.

U Estoniji tu zadaću obavlja okružni sud.

Postupak i rok za podnošenje žalbe protiv sudske odluke utvrđuje se sudskom odlukom.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Na razvod braka primjenjuje se zakonodavstvo države u kojoj se nalazi uobičajeno boravište bračnih drugova. Ako stranke imaju boravište u različitim državama, ali imaju isto državljanstvo, opće pravne posljedice braka definirane su zakonodavstvom države čiji su oni državljani. Ako bračni drugovi žive u različitim državama i imaju različito državljanstvo, opće zakonske posljedice braka utvrđuju se na temelju zakona države posljednjeg zajedničkog boravišta, pod uvjetom da jedan od bračnih drugova živi u toj državi. Ako na temelju navedenog nije moguće utvrditi zakon koji se primjenjuje na opće pravne posljedice braka, primjenjuje se zakon države s kojom bračni drugovi imaju najjače veze.

Ako razvod nije dopušten u skladu s prethodno navedenim zakonom ili je dopušten samo podložno vrlo strogim uvjetima, primjenjuje se estonsko pravo ako jedan od bračnih drugova ima boravište u Estoniji ili estonsko državljanstvo ili ako je imao boravište u Estoniji ili estonsko državljanstvo u trenutku sklapanja braka.

Posljednji put ažurirano: 23/10/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Irska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Jedan od bračnih drugova imao je prebivalište u Irskoj na dan pokretanja postupka.

ILI

Jedan od bračnih drugova imao je uobičajeno boravište u Irskoj u razdoblju od godine dana do tog datuma.

(Članak 39. stavak 1. točke (a) i (b) [Obiteljskog zakona \(o razvodu\) iz 1996.](#))

2 Koji su razlozi razvoda?

Sud (okružni sud zajedno s Visokim sudom – članak 38. stavak 1.) mora potvrditi sljedeće:

na dan pokretanja postupka bračni su drugovi živjeli odvojeno u razdoblju od, ili razdobljima koja zajedno iznose, najmanje četiri godine tijekom posljednjih pet godina,

I

nema razumnih izgleda za pomirenje između bračnih drugova,

I

u odnosu na bračne drugove i uzdržavane članove obitelji donesene su ili će biti donesene mjere koje sud smatra primjerenima.

(Članak 5. stavak 1. Zakona.)

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Brak se, kao predmet rješenja o razvodu, tim rješenjem razvodi i stranka tog braka može ponovno stupiti u brak – članak 10. stavak 1.

3.2 podjelu imovine supružnika

Nakon donošenja rješenja o razvodu sud može donijeti odluku o prilagodbi imovine (članak 14. stavak 1. Zakona) te se imovina može prodati, ravnomjerno ili pojedinačno podijeliti ili prenijeti na ime jedne od stranaka.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Nakon donošenja rješenja o razvodu sud može dati upute koje smatra primjerenima u pogledu dobrobiti maloljetnog uzdržavanog člana obitelji, skrbi o njemu ili odnosa s njime – članak 5. stavak 2. Zakona. Najvažnija je dobrobit djeteta.

(Za više pojedinosti vidjeti informativni članak na temu „Roditeljska odgovornost – Irska“).

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Nakon donošenja rješenja o razvodu sud može donijeti rješenje o uzdržavanju u korist jednog bračnog druga koje prestaje važiti kada bračni drug primatelj ponovno sklopi brak – čl. 13. Zakona.

Sud može donijeti rješenje o prilagodbi imovine u koristi bilo kojeg bračnog druga – članak 17. Zakona.

(Za više pojedinosti vidjeti informativni članak na temu „Zahtjevi za uzdržavanje – Irska“).

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

Zakonskom (sudskom) rastavom olakšava se bračnim drugovima koji su se međusobno udaljili da reorganiziraju svoje živote kako bi trajno živjeli odvojeno.

Rješenjem o sudskoj rastavi omogućuje se sudu koji ga je donio da donese dodatna rješenja o djeci, plaćanjima uzdržavanja, kapitalnim plaćanjima, mirovinskim pravima, obiteljskom domu i ostaloj imovini. Rješenjem o sudskoj rastavi brak se ne razvodi. Prema tome, bračni drugovi koji imaju rješenje o „zakonskoj rastavi“, a žele ponovno sklopiti brak prvo moraju dobiti rješenje o razvodu.

(Članak 8. [Zakona o sudskoj rastavi i reformi obiteljskog prava iz 1989.](#))

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Za zakonsku rastavu mora biti ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta ili više njih:

1. bračni drug počinio je preljub;
2. nerazumno ponašanje i okrutnost bračnog druga;
3. napuštanje bračnog druga na godinu dana;
4. bračni drugovi živjeli su odvojeno godinu dana i oba su bračna druga suglasna sa zahtjevom;
5. bračni drugovi živjeli su odvojeno tri godine;
6. bračni odnosi poremećeni su toliko da je sud uvjeren da normalan bračni odnos nije postojao najmanje godinu dana.

(Članak 2. [Zakona o sudskoj rastavi i reformi obiteljskog prava iz 1989.](#))

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Zakonskom rastavom prestaje dužnost suživota bez prestanka braka. Žena se može nastaviti koristiti suprugovim imenom.

Na financijskoj razini nastavlja se dužnost uzdržavanja drugog bračnog druga i može se dodijeliti uzdržavanje, iako se ne može uzeti u obzir pripisivanje krivnje. Međutim, kao i u slučaju razvoda, presuda podrazumijeva prestanak i ukidanje bračnog odnosa.

Zadržava se pravo nasljeđivanja, osim u slučaju bračnog druga koji je rastavljen od stola i postelje isključivo vlastitom krivnjom.

Stranke mogu od suda zatražiti ukidanje rješenja. Sud će ukinuti rješenje ako je utvrdio da je došlo do pomirenja i da stranke planiraju nastaviti suživot.

Preinaka zakonske rastave u razvod

Na zahtjev jednog od bračnih drugova presuda o zakonskoj rastavi može se preinačiti *ipso jure* u razvod ako je zakonska rastava trajala tri godine. U tom slučaju sudac odobrava razvod i odlučuje o njegovim posljedicama.

Ako je zakonska rastava odobrena na zahtjev, ona se može preinačiti u razvod samo na temelju dodatnog zajedničkog zahtjeva.

7 Što izraz „poništenje braka“ znači u praksi?

To znači da stranke poništenog braka kao da nikada nisu bile u braku.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Potrebno je jedno od sljedećeg:

jedan od bračnih drugova imao je prebivalište u Irskoj na dan pokretanja postupka,

jedan od bračnih drugova imao je uobičajeno boravište u Irskoj godinu dana na taj dan

jedan od bračnih drugova umro je prije tog datuma

i

imao je prebivalište u Irskoj u vrijeme smrti ili

imao je uobičajeno boravište u Irskoj godinu dana na taj dan.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Smatra se da brak nikada nije postojao. Svaka stranka može ponovno sklopiti brak. Stranke nemaju pravo nasljeđivanja jedna u odnosu na drugu niti imaju obveze uzdržavanja jedna druge ili pružanja potpore jedna drugoj. Djeca rođena u tom braku smatraju se izvanbračnom djecom.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Financijska i imovinska pitanja te pitanja povezana s uzdržavanjem potomcima mogu se rješavati mirenjem bez sudjelovanja suda, ali samo sud može donijeti odluku o rastavi ili razvodu.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsko rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Za odlučivanje o tužbama za razvod/sudsku rastavu/poništaž nadležan je okružni sud zajedno s Visokim sudom.

Zahtjev za razvod/sudsku rastavu pred okružnim sudom podnosi se građanskom tužbom nadležnom uredu okružnog suda, a na postupak se primjenjuje nalog 59. pravilo 4. Poslovnika okružnog suda iz 2001.

Zahtjev za razvod/sudsku rastavu pred Visokim sudom pokreće se posebnim pozivom koji izdaje Središnji ured. Na postupak se primjenjuje nalog 70.A Poslovnika viših sudova (S.1 br. 343 iz 1997.). Zahtjev za ništavost pred Visokim sudom podnosi se u obliku zahtjeva Središnjem uredu. Na postupak se primjenjuje nalog 70.A Poslovnika Visokog suda.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Da – preko [Ureda za pravnu pomoć](#), podložno imovinskom cenzusu.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Odluka Visokog suda o žalbi na odluku okružnog suda u postupku za razvod/sudsku rastavu/poništaž pravomoćna je i konačna i protiv nje nije dopušteno uložiti žalbu – čl. 39. [Zakona o sudovima iz 1936.](#)

Žalba protiv odluka Visokog suda u postupcima za razvod/sudsku rastavu/poništaž koji se pokreću na Visokom sudu podnosi se Vrhovnom sudu.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Zahtjev za takvu odluku u Irskoj se podnosi sudu (okružnom ili Visokom) u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkama (d)/(e) [Obiteljskog zakona iz 1995.](#)

Zahtjev okružnom sudu podnosi se u građanskom postupku. Zahtjev Visokom sudu podnosi se posebnim pozivom.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Zbog ustavnog statusa razvoda o priznavanju odluke o razvodu donesene u inozemstvu u Irskoj odlučuju sudovi, odnosno Visoki sud ili okružni sud.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Uvjeti za dobivanje razvoda u Irskoj utvrđeni su u stavku 38. Obiteljskog zakona (o razvodu) iz 1996.

Bračni drug koji ne živi u Irskoj ili nije Irac može podnijeti zahtjev za razvod u Irskoj ako ispunjuje uvjete navedene u članku 39. stavku 1. točkama (a) i (b) Obiteljskog zakona (o razvodu) iz 1996. Nadležnost za razvod u Irskoj temelji se na boravištu, a ne na državljanstvu.

Ostale poveznice

[Sudska služba Irske](#)

[Oasis: Informacije o javnim službama](#)

Posljednji put ažurirano: 12/11/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Grčka

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Razvod se temelji na sudskoj odluci protiv koje nije dopuštena žalba (članak 1438. i dalje Građanskog zakona (*Αστικός Κώδικας*)).

Postoje dvije vrste postupaka razvoda.

U postupku sporazumnog razvoda braka (*συμβαητικό διαζύγιο*) braćni drugovi pristaju na prestanak svojeg braka na temelju pisanog sporazuma koji potpisuju oni i njihovi odvjetnici, ili samo njihovi odvjetnici ako imaju punomoć postupati u njihovo ime. Par je morao biti u braku najmanje šest mjeseci. Ako nema maloljetne djece, brak se razvodi izvan suda, odnosno dovoljno je sklapanje prethodno navedenog sporazuma. Međutim, ako postoje maloljetna djeca, sporazum mora biti popraćen dodatnim pisanim sporazumom između braćnih drugova u kojem su uređena pitanja skrbništva nad djecom i odnosa s djecom. Svi se ti sporazumi podnose sucu pojedincu u prvom stupnju (*Μονομελής Πρωτοδικείο*), koji potvrđuje sporazume i proglašava brak razvedenim u izvanparničnom postupku.

U slučaju braćnog spora (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*) jedan od braćnih drugova podnosi tužbu za razvod braka sucu pojedincu u prvom stupnju navodeći osnove za trajno poremećene braćne odnose ili takve tužbe podnose oba braćna druga zasebno.

2 Koji su razlozi razvoda?

U slučaju braćnog spora sljedeće su osnove za razvod braka (članak 1439. Građanskog zakona).

Bračni odnosi toliko su poremećeni krivnjom tuženika ili obaju braćnih drugova da nema osnove vjerovati da bi tužitelj mogao nastaviti braćnu vezu. Tuženik bi mogao pokušati pobiti pretpostavku poremećenih braćnih odnosa u slučaju bigamije, preljuba, napuštanja tužitelja, pokušaja tuženika da okonča tužiteljev život ili nasilja u obitelji koje je počinio tuženik protiv tužitelja.

Ako su braćni drugovi neprekidno rastavljeni najmanje dvije godine, to je pretpostavka poremećenih braćnih odnosa koju nije moguće pobiti i moguće je tražiti razvod čak i ako su braćni odnosi poremećeni krivnjom tužitelja.

Ako je jedan od braćnih drugova proglašen nestalim te se pretpostavlja da je mrtav, drugi braćni drugi može podnijeti tužbu za razvod braka.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Ako je brak prestao razvodom, braćni drugovi više nisu obvezni zajedno živjeti i donositi zajedničke odluke. Braćni drugovi koji su prihvatili prezime svojeg braćnog druga u načelu vraćaju svoje prezime, osim ako žele zadržati prezime braćnog druga jer su pod tim prezimenom stekli poslovni ili umjetnički ugled. Sve odgovornosti braćnih drugova za izvršavanje zajedničkih obveza prestaju. Nestaje situacija bigamije kao prepreka braku. Ako su za trajanja braka obustavljeni rokovi u pogledu potraživanja jednog braćnog druga u odnosu na drugog, ta obustava sada prestaje. Razvodom ne prestaje tazbinski odnos između krvnih srodnika jednog braćnog druga i krvnih srodnika drugog braćnog druga.

3.2 podjelu imovine supružnika

U slučaju razvoda svaki od braćnih drugova ima pravo na pokretnu imovinu koja mu pripada ili za koju se pretpostavlja da mu pripada ako su je upotrebljavala oba braćna druga ili samo drugi braćni dug, pod uvjetom da drugi braćni drug ne ospori tu pretpostavku. To je tako čak i ako bi se taj predmet

mogao smatrati nužnim drugom bračnom drugu. Ako bračni drug koji posjeduje predmet odbije taj predmet predati njegovu vlasniku, vlasnik može pokrenuti postupak *in rem*, imovinski postupak ili postupak na temelju zakona o obveznim odnosima. Nakon prestanka braka bračni drug koji je vlasnik obiteljskog doma može pokrenuti postupak *in rem* ili postupak u skladu sa zakonom o obveznim odnosima protiv bračnog druga koji se koristi tim domom. Zajedničko vlasništvo prestaje razvodom i svaki od bračnih drugova dobiva ono na što ima pravo u skladu s pravilima o zajedničkom vlasništvu i podjeli zajedničke imovine. Ako je stavku imovine jedan od bračnih drugova stekao u braku, drugi bračni drug ima pravo na udio u toj imovini.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Kada brak prestaje razvodom, sud može odlučiti da će se roditeljska odgovornost ostvarivati na jedan od sljedećih načina:

- (a) može dodijeliti roditeljsku odgovornost ili skrbništvo jednom od roditelja;
- (b) može dodijeliti zajedničku roditeljsku odgovornost ili skrbništvo dvama roditeljima;
- (c) može podijeliti roditeljsku odgovornost između roditelja; ili
- (d) može dodijeliti roditeljsku odgovornost trećoj osobi.

Razvedeni roditelji i dalje imaju obvezu uzdržavati maloljetnu djecu i djecu koja nemaju prihoda od vlastitog rada ili vlastite imovine ili čiji vlastiti prihod nije dovoljan da bi se mogli uzdržavati. Tu obvezu dijele roditelji ili, u slučaju spora, o podjeli odlučuje sud.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Kada brak prestaje razvodom, bivši bračni drug koji se ne može uzdržavati vlastitim prihodom ili imovinom ima pravo tražiti uzdržavanje od drugog bračnog druga u sljedećim slučajevima:

ako je u trenutku razvoda proglašeno da je dob ili zdravstveno stanje bračnog druga koji podnosi zahtjev takvo da se od njega ne može tražiti da se počne ili nastavi baviti odgovarajućim zanimanjem da bi se mogao uzdržavati;

ako bračni drug koji podnosi žalbu mora brinuti o maloljetniku i zbog toga se ne može baviti odgovarajućim zanimanjem;

ako bračni drug koji podnosi zahtjev ne može pronaći odgovarajući posao ili mu je potrebno stručno usavršavanje; u bilo kojem od tih slučajeva pravo ne traje duže od tri godine od trenutka proglašenja razvoda ili

u svakom slučaju u kojem je dodjela uzdržavanja u trenutku proglašenja razvoda nužna na opravdanoj osnovi.

Uzdržavanje se može uskratiti ako za to postoji dobar razlog, posebno ako je brak trajao kratko ili ako je bračni drug koji bi mogao imati pravo na uzdržavanje kriv za razvod ili je namjerno prouzročio svoje loše imovinsko stanje. Pravo na uzdržavanje prestaje ako nositelj prava sklopi novi brak ili počne zajednički suživot. Pravo na uzdržavanje ne prestaje u slučaju smrti bračnog druga koji je dužan plaćati uzdržavanje. Međutim, ono prestaje u slučaju smrti osobe koja ima pravo primati uzdržavanje, osim ako se pravo odnosi na prošlo razdoblje ili u trenutku smrti postoje neplaćeni iznosi.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništaj braka znači da je zbog neke nepravilnosti sudskom presudom poništen brak koji je proizvodio pravne učinke i zato prestaje važiti. Jedino se djeca rođena u poništenom braku smatraju djecom rođenom u braku. Pravila o poništavanju poništivog akta primjenjuju se i na poništavanje poništivog ili ništavog braka (članak 1372. i dalje Građanskog zakona).

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak se može poništiti na osnovi toga da nije ispunjena jedna od pozitivnih pretpostavki za brak ili da je postojala neka apsolutna prepreka ili da je brak poništiv zbog pogreške ili prisile.

Pozitivna pretpostavka nije ispunjena ako bračni drugovi nisu osobno izrekli svoje izjave ili su one uvjetne ili se na njih primjenjuje neki vremenski rok; ako su bračni drugovi maloljetni i sud nije odobrio brak; ako jedan od bračnih drugova ima skrbnika kojeg je imenovao sud i koji nije dao suglasnost za brak, a odobrenje nije dobiveno od suda; ili ako bilo tko od njih u trenutku sklapanja braka nije svjestan što čini ili ne može razumno razmišljati zbog psihičke bolesti. Apsolutna prepreka postoji ako su bračni drugovi u krvnom srodstvu u ravnoj uzlaznoj ili silaznoj lozi, bez ograničenja stupnja, ili u pobočnoj lozi do četvrtog stupnja; ako su u tazbinskom srodstvu u ravnoj ulaznoj ili silaznoj lozi, bez ograničenja stupnja ili pobočno, do trećeg stupnja; ili u slučaju bigamije ili posvojenja.

Ništavost se ispravlja nakon sklapanja braka ako bračni drugovi potpuno i slobodno pristanu na brak; ako sud maloljetnicima koji nisu imali dopuštenje sklopiti brak dopusti sklapanje braka; ako maloljetnik kojem nije bilo dopušteno sklapanje braka postane punoljetan i potvrdi brak; ako diskvalificirani bračni drug postane kvalificiran i potvrdi brak; ako skrbnik, sud ili bračni drug koji je bio diskvalificiran i postao kvalificiran potvrdi brak; ili ako osoba koja je djelovala zbog pogreške ili prisile potvrdi brak nakon uklanjanja pogreške ili prisile. Brak ne postoji ako nije podnesena izjava o braku pred gradonačelnikom i svjedocima, u slučaju građanskog braka, ili, u slučaju crkvenog braka, ako brak nije sklopljen pred svećenikom istočne pravoslavne crkve ili pred svećenikom neke druge vjere koja je priznata u Grčkoj. U tom slučaju brak ne proizvodi pravne učinke i svatko tko ima pravni interes za to pitanje može zatražiti izjavu o nepostojanju braka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

U načelu se učinci braka poništavaju retroaktivno. To se primjenjuje na sve osobne, obiteljske i imovinske odnose između stranaka. Prema tome, proglašenjem ništavosti braka prestaje pravo bračnih drugova na nasljeđivanje na temelju zakona i to vrijedi od početka. Poništavaju se i sve pravne transakcije između bračnih drugova i trećih osoba koje su oni sklopili kao bračni par za potrebe svojega zajedničkog života kao suprug i supruga ili u svrhe upravljanja imovinom drugog bračnog druga, što ovisi o dobroj vjeri trećih osoba koje su poslovale s bračnim parom. Ako u trenutku sklapanja braka bračni drugovi, ili jedan od njih, nisu bili svjesni ništavosti, ništavost se primjenjuje u odnosu na tog bračnog druga samo u budućnosti; bračni drug koji u trenutku sklapanja braka nije bio svjestan ništavosti ima pravo na uzdržavanje od drugog bračnog druga ako je drugi bračni drug od početka bio svjestan ništavosti i od nasljednika drugog bračnog druga u slučaju njegove smrti prije poništaja braka, pri čemu se po analogiji primjenjuju ista pravila koja se primjenjuju na razvod. Isto pravo na uzdržavanje ima i bračni drug koji je na brak prisiljen prijetnjama, protivno zakonu ili prihvaćenom moralu te ako je brak poništen ili prestane smrću drugog bračnog druga (članak 1383. Građanskog zakona).

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Ne.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Sudac pojedinac u prvom stupnju (članak 17. stavak 1. Zakona o parničnom postupku (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*)) nadležan je razvesti brak u slučaju kada su bračni odnosi poremećeni krivnjom jednog ili obaju bračnih drugova ili ako je jedan bračni drug nestao i pretpostavlja se da je mrtav; poništiti ništav ili poništiv brak; proglasiti da brak ne postoji i za vrijeme trajanja braka odlučivati o odnosima između bračnih drugova koji proizlaze iz braka. Slijedi se sudski postupak propisan za bračne sporove koji je izmijenjen Zakonom 4055/2012.

Za sporazumni razvod isto je nadležan sudac pojedinac u prvom stupnju, ali u tom slučaju provodi se izvanparnični postupak. Nadležan je sud u posljednjem zajedničkom mjestu boravišta bračnih drugova (članak 39. Zakona o parničnom postupku); ili u mjestu u kojem oni imaju uobičajeno boravište, ako jedan od

njih tamo još uvijek živi; ili u mjestu uobičajenog boravišta tuženika (članak 22. Zakona) ili, u slučaju zajedničke tužbe, u mjestu uobičajenog boravišta kojeg od bračnih drugova; ili u mjestu uobičajenog boravišta tužitelja, ako je on tamo živio najmanje godinu dana prije podnošenja tužbe, ili najmanje šest mjeseci ako je grčki državljanin ili su oba bračna druga grčki državljanin. Protutužbe rješava isti sud. Postupci u vezi s uzdržavanjem mogu se spojiti s postupkom za razvod, poništaj ili priznavanje nepostojanja braka i o njima odlučuje nadležni sudac pojedinac u prvom stupnju, nakon bračnog spora i podložno ograničenjima postupka. Naposljetku, postupci za utvrđivanje roditeljske odgovornosti i odnosa s djetetom također se mogu spojiti s tužbom i o njima može odlučivati sudac pojedinac u skladu s posebnim postupkom utvrđenim u članku 681.B i dalje Zakona.

Tužba se podnosi tajništvu suda. Tajnik određuje datum rasprave i unosi taj datum u primjerke tužbe. Odvjetnik tužitelja nalaže sudskom izvršitelju da dostavi presliku s datumom rasprave i sudski poziv u kojem su navedeni mjesto i vrijeme rasprave koje je odredio sud. Sudski izvršitelj tuženiku dostavlja primjerak tužbe. Sudski izvršitelj mora dostaviti presliku tužbe u roku od 60 dana ako tuženik ima prebivalište ili boravište u Grčkoj te u roku od 90 dana ako tuženik ima prebivalište ili boravište u inozemstvu ili ako nije poznata adresa tuženika. Ako se dostava mora izvršiti u inozemstvu osobi čija je adresa poznata, po analogiji se primjenjuju odredbe o dostavi tužbe za pokretanje postupka propisane u uredbama EU-a, posebno u Uredbi (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima ili u Haškoj konvenciji od 15. studenoga 1965., ako je primjenjivo, ili pravila utvrđena u bilateralnim ili multilateralnim ugovorima.

Na osobne imovinske odnose bračnih drugova, na razvod i zakonsku rastavu (članci 14., 15. i 16. Građanskog zakona) primjenjuje se materijalno pravo prema sljedećem redu prvenstva:

pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva u braku, pod uvjetom da jedan od bračnih drugova još uvijek ima to državljanstvo;

pravo države posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta dok su bili u braku ili

pravo s kojim imaju najsnažnije veze.

Odnosi između roditelja i djeteta (članci 18. i 19. Građanskog zakona) uređeni su pravima navedenima u nastavku prema sljedećem redu prvenstva:

a) pravo države njihova posljednjeg zajedničkog državljanstva;

b) pravo države njihova posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta ili

c) pravo države državljanstva djeteta; ako dijete ima grčko i strano državljanstvo, primjenjuje se pravo Grčke, a ako dijete ima više od jednog stranog državljanstva, primjenjuje se pravo države s kojom dijete ima najsnažnije veze.

U skladu s načelom *lex fori* primjenjivo postupovno pravo grčko je postupovno pravo, ali pred njime imaju prednost pravo Europske zajednice i drugi međunarodni ugovori u skladu s člankom 28. Ustava. Odvjetnicima koji zastupaju stranke moraju se dati posebne ovlasti postupanja u ime stranke ili oni moraju doći na sud zajedno sa strankom koju zastupaju. Za vrijeme izvođenja dokaza treba predočiti vjenčani list, potvrdu o bračnom statusu ili drugi dokumentarni dokaz. Svjedoci se ispituju i podnesci se dostavljaju tijekom javne rasprave. U slučaju sporazumnog razvoda stranke moraju svoju nakanu o razvodu izraziti izjavom koju su potpisale one ili njihovi ovlašteni odvjetnici i potrebno je priložiti sporazum o skrbništvu nad djecom i odnosu s djecom. Sud potvrđuje sporazum i proglašava brak razvedenim. Izjave stranaka sud ocjenjuje po vlastitom nahođenju. Sud neće saslušavati stranke pod zakletvom i neće dopustiti svjedočenje djece bračnih drugova, ali svjedoci i stručnjaci moraju iznijeti dokaze pod zakletvom. Sud koji odlučuje o razvodu pokušava pomiriti stranke. Odsutnost tuženika ne utječe na presudu u predmetu. U slučaju smrti jedne od stranaka u trenutku dok je žalba još uvijek dopuštena tužba se odbacuje. U slučaju tužbe za poništaj braka, koju može podnijeti i državni odvjetnik, podneske mora dostavljati državni odvjetnik. U slučaju smrti stranke postupak se obustavlja i mogu ga ponovno pokrenuti nasljednici stranke. Ako državni odvjetnik pokrene postupak za poništaj braka ili priznavanje nepostojanja braka, taj je postupak usmjeren protiv obiju stranaka, a u slučaju da jedna od njih umre, usmjeren je protiv nasljednika te stranke.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Da, pod određenim uvjetima. Pravna pomoć dostupna je ako se dokaže da si stranka ne može priuštiti plaćanje sudskih troškova bez ugrožavanja sredstava potrebnih za uzdržavanje te stranke i njezine obitelji, ako se utvrdi da postupak nije očito neopravdan ili ga se ne savjetuje provoditi. Zahtjev se podnosi sudu koji vodi ili će voditi postupak; u slučaju prvostupanjskog sudskog vijeća, zahtjev se podnosi predsjedniku suda, a za pitanja koja nisu povezana s postupkom zahtjev se podnosi okružnom građanskom sudu (*ειρηνοδίκειο*) u mjestu boravišta tužitelja (članak 194. i dalje Građanskog postupka).

U tužbi moraju biti sažeti predmet postupka, dokazi koji će se izvoditi na raspravi i dokazi kojima se potvrđuje ispunjenje uvjeta za pravnu pomoć. Treba priložiti niz sljedećih pratećih isprava:

potvrdu koju izdaje (besplatno) gradonačelnik ili predsjednik općinskog vijeća u mjestu prebivališta ili boravišta tužitelja i u kojoj je navedeno tužiteljevo imovinsko i obiteljsko stanje te je li zaposlen;

potvrdu koju izdaje (besplatno) porezni inspektor u mjestu prebivališta ili boravišta tužitelja i u kojoj je navedeno da je tužitelj posljednje tri godine podnio prijavu poreza na dohodak ili prijavu o plaćenim drugim izravnim porezima te da je pregledana prijava prihvaćena.

Sud koji odlučuje o tužbi može besplatno pozvati tuženika. Nazočnost odvjetnika nije nužna. Ako sud utvrdi da je vjerojatno da su prethodno navedeni uvjeti ispunjeni, odobrava pravnu pomoć. To se obavlja za svaku tužbu zasebno. Primjenjuje se na tužbu na svim žalbenim razinama i time je obuhvaćeno izvršenje pravomoćne presude. Stranka čije je pravo na pravnu pomoć priznato na ovaj način privremeno je oslobođena od obveza plaćanja sudskih troškova i općenito troškova postupka, uključujući troškove izvršitelja i javnih bilježnika, svjedoka i vještaka, odvjetnika i drugih zastupnika te od obveze osiguranja jamstva za te troškove. Privremeno oslobođenje može se dodijeliti i samo za dio troškova.

Pravna pomoć ne utječe na obvezu plaćanja troškova dodijeljenih suprotnoj stranci. Ako to zatraži tužitelj, sud može, u odluci o pravnoj pomoći ili nakon toga, odrediti odvjetnika, javnog bilježnika ili izvršitelja koji će pomagati osobi kojoj je odobrena pomoć. Oni moraju prihvatiti imenovanje i sama odluka služi im kao odobrenje za djelovanje.

Prednost pravne pomoći prestaje postojati nakon smrti osobe koja je ostvarila pravo na nju, ali radnje koje se ne mogu odgoditi mogu se izvršiti nakon toga u skladu s prethodno danim uputama. Nadalje, sud može povući ili ograničiti pravnu pomoć po vlastitom nahođenju ili na prijedlog državnog odvjetnika ako se pokaže da uvjeti za odobrenje nikada nisu ispunjeni ili se više ne primjenjuju ili su promijenjeni. Na plaćanje troškova primjenjuju se članci od 190. do 193. Zakona o parničnom postupku.

Prema tome, ako su u presudi troškovi dodijeljeni protivniku osobe koja prima pravnu pomoć, biljezi, troškovi izvršnog primjerka i ostale pristojbe naplaćuju se u skladu sa zakonom o naplati javnih prihoda, a troškovi koji se duguju osobi koja prima pomoć, njezinim odvjetnicima ili drugim zakonskim zastupnicima ili sudskim službenicima dodjeljuju se predmetnim osobama i naplaćuju se u skladu s ovršnim postupkom. Na isti način troškovi dosuđeni protiv osobe koja prima pomoć naplaćuju se čim prestanu postojati uvjeti za pružanje pravne pomoći i to je potvrđeno. Ako su stranke pravnu pomoć osigurale lažnim izjavama ili davanjem lažnih informacija, sudac koji odluči uskratiti pravnu pomoć određuje financijsku kaznu u iznosu od 100 do 200 EUR, koja se plaća u korist Fonda za osiguranje pravnih stručnjaka; time ne prestaje obveza plaćanja iznosa od kojih je stranka bila oslobođena niti je onemogućen kazneni progon.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da. Stranka koja nije bila uspješna u postupku može nadležnom žalbenom sudu podnijeti žalbu (*Εφετείο*) protiv presude o razvodu ili poništaju ništavog braka ili poništivog braka u roku od 30 dana od datuma uručivanja presude ako ima boravište ili prebivalište u Grčkoj; ili u roku od 60 dana ako ima boravište ili prebivalište u inozemstvu ili ako njezino boravište nije poznato; a ako presuda nije dostavljena, u roku od tri godine od proglašenja. Ako je stranka koja ima pravo žalbe umrla, rok za žalbu počinje teći od datuma kada je presuda dostavljena njegovim zakonskim nasljednicima ili oporučnim nasljednicima.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, koja je trenutno na snazi, propisano je načelo da se odluke donesene u jednoj državi članici EU-a priznaju u drugim državama članicama bez potrebe bilo kakvog posebnog postupka. Osoba koja želi ostvariti priznavanje odluke o razvodu, rastavi ili poništenju braka u Grčkoj treba podnijeti zahtjev sudu pojedincu u prvom stupnju u mjestu uobičajenog boravišta osobe protiv koje će se izvršavati presuda ili u mjestu izvršenja presude.

Određuje se datum rasprave te se drugoj stranci dostavljaju primjerak tužbe i isprava u kojoj je naveden datum i poziv na raspravu. Sud ne smije preispitivati nadležnost suda koji je donio presudu. On razmatra je li priznavanje odluke protivno javnom poretku; je li, ako je donesena u odsustvu stranke, isprava kojom je pokrenut postupak dostavljena protivnoj stranci na vrijeme da bi mogla pripremiti obranu, ili, ako to nije moguće, je li tuženik nedvosmisleno prihvatio sudsku odluku; te je li presuda u skladu s prethodnom presudom donesenom u postupku između istih stranaka u državi članici u kojoj se traži priznavanje ili u drugoj državi članici ili državi nečlanici ako presuda ispunjuje uvjete koji su nužni za njezino priznavanje u državi članici u kojoj se traži priznavanje. Ako sud smatra da su svi uvjeti zadovoljeni, priznaje presudu.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Nadležni sud za osporavanje odluke o priznavanju presude donesene u drugoj državi članici EU-a jest žalbeni sud koji rješava žalbe protiv odluka nadležnog nižeg suda. Rok za žalbe je mjesec dana od datuma dostave odluke, osim ako stranka protiv koje se traži priznavanje ima uobičajeno boravište u državi članici koja nije ona država u kojoj je izdana potvrda o izvršivosti te u tom slučaju rok žalbe iznosi dva mjeseca od datuma dostave odluke. Taj se rok ne može produžiti zbog udaljenosti. Ako stranka protiv koje se traži priznavanje ne dođe na sud, sud mora odgovoriti postupak kao bi mogao utvrditi je li predmetna stranka pozvana na vrijeme ili jesu li poduzeti svi izvedivi koraci u tu svrhu. Osnovanost odluke žalbenog suda može se osporavati pred Vrhovnim sudom (*Άρειος Πάγος*).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Na razvod se redom primjenjuje sljedeće materijalno pravo:

pravo u državi posljednjeg zajedničkog državljanstva stranaka, ako jedna od njih još uvijek ima to državljanstvo;

pravo države posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta stranaka dok su bile u braku ili

pravo s kojim imaju najснаžnije veze.

U skladu s načelom *lex fori* primjenjivo postupovno pravo grčko je postupovno pravo, ali pred njime ima prednost pravo Europske zajednice u skladu s člankom 28. grčkog Ustava.

Posljednji put ažurirano: 26/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Španjolska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Nakon reforme uvedene Zakonom 15/2005 dobivanje razvoda u Španjolskoj nije uvjetovano prethodnim odvojenim životom ili zakonskim osnovama jer razvod može izravno naložiti pravosuđe (razvod se mora naložiti pravomoćnom sudskom presudom).

Postupak za razvod braka može se pokrenuti samo na zahtjev jednog od bračnih drugova, na zahtjev obaju bračnih drugova ili na zahtjev jednog bračnog druga uz suglasnost drugog bračnog druga. Za dobivanje rješenja o razvodu braka dovoljno je da su ispunjeni sljedeći zahtjevi i okolnosti:

prošla su tri mjeseca od sklapanja braka ako razvod traže oba bračna druga ili jedan bračni drug uz suglasnost drugoga;

prošla su tri mjeseca od sklapanja braka ako razvod traži samo jedan bračni drug;

razvod se može zatražiti i bez razdoblja čekanja nakon sklapanja braka ako postoje dokazi o riziku za život, fizičku cjelovitost, slobodu, moralni integritet ili spolnu slobodu i integritet bračnog druga koji podnosi tužbu ili djece obiju ili jedne od stranaka u braku.

Iz prethodno navedenog slijedi da je dovoljno da jedan od bračnih drugova želi prestanak braka da bi mogao podnijeti tužbu i dobiti razvod braka, a da se tuženik ne može tome usprotiviti iz materijalnih razloga nakon isteka prethodno navedenog razdoblja, odnosno u posljednjem slučaju nije ni potrebno čekati istek razdoblja.

Kao alternativu razvodu bračni drugovi mogu tražiti zakonsku rastavu koja podliježe istim zahtjevima iako bračna veza ostaje netaknuta. To znači da bračni drugovi više ne žive zajedno, ali brak ne prestaje. Brak može prestati samo na temelju sudskog rješenja.

Kako je prethodno navedeno, postupak za razvod braka (i za zakonsku rastavu) može se pokrenuti na sljedeće načine:

tužbom jednog od bračnih drugova,

tužbom obaju bračnih drugova ili jednog od njih uz suglasnost drugoga.

U prvom slučaju tužbi se prilaže prijedlog mjera kojima se uređuju učinci razvoda ili rastave i o kojima će se raspravljati tijekom postupka te o kojima će odlučiti sud ako bračni drugovi ne uspiju postići dogovor.

U drugom slučaju bračni drugovi mogu podnijeti sporazum (*convenio regulador*) u kojem su utvrđene točke oko kojih je postignut dogovor u vezi s mjerama koje će biti donesene u odnosu na obiteljski dom, skrb o djeci i uzdržavanje djece, podjelu zajedničke imovine i plaćanje uzdržavanja između bračnih drugova. Postupci se odvijaju pred sudom, a sudac odlučuje u predmetima koji se odnose na neemancipiranu maloljetnu djecu. Ako nije riječ o neemancipiranoj maloljetnoj djeci, tužbu rješava sud, a odluku donosi sudski službenik (*Letrado de la Administración de Justicia*) ili javni bilježnik u obliku javnobilježničke isprave.

Propisi o rastavi i razvodu primjenjuju se na sve brakove između osoba istog spola ili različitog spola jer je Zakonom 13/2005 priznato da muškarci i žene imaju pravo sklopiti brak te se primjenjuju isti zahtjevi i učinci bez obzira na to jesu li dvije stranke istog ili različitog spola.

2 Koji su razlozi razvoda?

Nakon reforme uvedene Zakonom 15/2005 za razvod u Španjolskoj nije potrebna osnova jer se održavanje bračne veze smatra očitovanjem slobodne volje bračnih drugova.

Jedini zahtjev koji mora biti ispunjen jest poštovanje minimalnog vremenskog roka između sklapanja braka i pokretanja brakorazvodne parnice (osim u određenim slučajevima). Taj vremenski rok iznosi kako slijedi:

tri mjeseca od sklapanja braka ako razvod traže oba bračna druga ili jedan bračni drug uz suglasnost drugoga;

tri mjeseca od sklapanja braka ako razvod traži samo jedan bračni drug;

razvod se može zatražiti i bez razdoblja čekanja nakon sklapanja braka ako postoje dokazi o riziku za život, fizičku cjelovitost, slobodu, moralni integritet ili spolnu slobodu i integritet bračnog druga koji podnosi tužbu ili djece obiju ili jedne od stranaka u braku.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Prvi je učinak razvoda prekid bračne veze. Time prestaje obveza bračnih drugova na zajednički život i pružanje uzajamne pomoći koja proizlazi iz te veze te oba bračna druga mogu ponovno sklapati nove brakove.

U španjolskom zakonodavstvu nije propisano da supruga mora prihvatiti suprugovo prezime nakon sklapanja braka, kao što je slučaj u drugim zemljama.

3.2 podjelu imovine supružnika

Razvodom se ukida režim bračne imovine i počinje likvidacija zajednički stečene imovine koja završava podjelom zajedničke imovine u skladu s imovinskim režimom koji se primjenjuje u braku.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Rješenje o razvodu ne utječe na odnose između roditelja i djece rođene u braku, osim u pogledu skrbništva o kojem odlučuje sud koji odlučuje o razvodu. Taj sud dodjeljuje skrbništvo jednom od bračnih drugova i određuje prava posjećivanja drugoga ili dodjeljuje zajedničko skrbništvo obama bračnim drugovima. Roditelji se uz odobrenje suda mogu dogovoriti o zajedničkom skrbništvu (prilikom podnošenja početnog prijedloga za sklapanje sporazuma ili tijekom postupka). Ako nije moguće postići dogovor, sud može odrediti zajedničko skrbništvo na zahtjev jedne stranke na temelju izvještaja državnog odvjetništva (*Ministerio Fiscal*), uzimajući u obzir odgovarajuću zaštitu najboljih interesa djeteta. U nekim autonomnim zajednicama u Španjolskoj prednost se daje zajedničkom skrbništvu, što znači da se ono uobičajeno dodjeljuje, osim ako postoje okolnosti kojima se opravdava drugačiji dogovor (kao što je slučaj u Aragonu, Baskiji i, do određene mjere, Kataloniji). Isto tako, uzimajući u obzir najbolje interese djeteta moguće je dogovoriti isključivo *skrbništvo jednog roditelja ili postići neki drugi dogovor (djeca pod skrbništvom različitih roditelja ili neka djeca pod isključivim skrbništvom, a neka pod zajedničkim skrbništvom)*.

Osnovno je načelo da se razvodom roditelji ne oslobađaju odgovornosti prema djeci i da će oba morati pridonijeti uzdržavanju djece ostvarujući zajedničko roditeljsko pravo nad djecom.

To obično znači da bračni drug koji nema skrbništvo nad djecom mora bračnom drugu koji ima skrbništvo plaćati uzdržavanje sve dok djeca ne postaju financijski neovisna ili se nađu u situaciji iz koje je jasno da to nisu uspjela postati vlastitom krivnjom. Ako je dodijeljeno zajedničko skrbništvo, svaki roditelj obično plaća uobičajene troškove koji nastanu za vrijeme dok dijete boravi s njim (odjeća, hrana ili smještaj), dok se preostali troškovi plaćaju s računa otvorenog u tu svrhu, na koji oba roditelja svakog mjeseca uplaćuju određeni iznos. Međutim, ako se financijske okolnosti roditelja uvelike razlikuju, jedan roditelj može drugome dati određeni iznos kako bi potonji mogao namiriti troškove djeteta za vrijeme dok ono boravi s njim.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvodom prestaje obveza zajedničkog života i pružanja uzajamne pomoći. U skladu s time ni jedan bračni drug nema dužnost uzdržavanja drugog bračnog druga. Međutim, ako je zbog razvoda jedan bračni drug lošijeg financijskog stanja od drugog i teže mu je nego prije razvoda braka, bračni drug na kojeg je razvod negativno utjecao ima pravo na uzdržavanje od drugog bračnog druga kako bi se ispravila ta neravnoteža.

Na nekim područjima postoje posebna rješenja u tom smislu.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonska rastava znači da bračni drugovi više ne žive zajedno, odnosno prestaje obveza zajedničkog života, ali bračna veza ostaje važeća i to nema utjecaja na sporazume o uzdržavanju koji se smatraju primjerenima za ispravljanje neravnoteže. Ni jedan bračni drug ne može više upotrebljavati imovinu drugoga za pokrivanje bračnih troškova. Isto tako, zakonskom rastavom (i čak stvarnom rastavom) *prestaje postojati pretpostavka o očinstvu u skladu s kojom se djeca rođena do 300 dana nakon rastave smatraju djecom bivšeg supruga*.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Kao i u slučaju razvoda, nakon reforme uvedene Zakonom 15/2005 za zakonsku rastavu u Španjolskoj nije potrebna osnova jer se održavanje bračne veze smatra očitovanjem slobodne volje bračnih drugova.

Jedini zahtjev koji mora biti ispunjen jest poštovanje minimalnog vremenskog roka između sklapanja braka i pokretanja postupka zakonske rastave (osim u određenim slučajevima). Taj vremenski rok iznosi kako slijedi:

tri mjeseca od sklapanja braka ako zakonsku rastavu traže oba bračna druga ili jedan bračni drug uz suglasnost drugoga;

tri mjeseca od sklapanja braka ako zakonsku rastavu traži samo jedan bračni drug;

zakonska rastava može se zatražiti i bez razdoblja čekanja nakon sklapanja braka ako postoje dokazi o riziku za život, fizičku cjelovitost, slobodu, moralni integritet ili spolnu slobodu i integritet bračnog druga koji podnosi tužbu ili djece obiju ili jedne od stranaka u braku.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Pravne posljedice zakonske rastave iste su kao i u slučaju razvoda, a jedina je razlika u tome da se rastavom ne raskida bračna veza. Prema tome, moguće je mirenje uz potpunu obnovu braka i bračni drugovi ne moraju se ponovno vjenčavati; da bi proizvodilo pravne učinke, mirenje se mora prijaviti sudu.

Istodobno, i ako je među supružnicima uspostavljen režim zajedničke imovine (poput *sociedad de gananciales*, u skladu s kojim se polovina zarade jednog supružnika smatra vlasništvom drugog supružnika), zakonskom se rastavom taj režim ukida i zamjenjuje režimom podjele imovine.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništaj braka (koji se primjenjuje i na istospolne brakove i na brakove osoba različitog spola) podrazumijeva sudsku presudu da je sklopljeni brak imao nedostataka zbog kojih je od samog početka bio nedjelotvoran, odnosno sudsku presudu koja znači da brak nikada nije postojao i stoga nikada nije proizvodio pravne učinke. U skladu s time, oba bračna druga ponovno postaju samci.

To podrazumijeva prestanak i likvidaciju režima bračne imovine i prestanak dužnosti zajedničkog života i uzajamne pomoći.

Za razliku od slučajeva zakonske rastave ili razvoda, nepostojanje braka znači da se neće plaćati uzdržavanje jer za to mora postojati valjani brak. Ta se situacija ublažava mogućnošću da se bračnom drugu koji je postupio u dobroj vjeri dodijeli odšteta ako je drugi bračni drug postupao u lošoj vjeri kada je sklopio brak.

Pravni učinci koji su već proizvedeni prije sudske presude kojom se poništava brak i dalje se primjenjuju na djecu. Ti su učinci stoga isti kao u slučaju rastave ili razvoda.

Uz presudu građanskog suda o poništaju braka u Španjolskoj se priznaju i građanski učinci odluka crkvenog suda kojima se proglašava poništaj crkvenog braka ili papinskih odluka koje se odnose na kratkotrajan, nekonzumirani brak, zbog kojih je potrebno provesti postupak provjere (sličan postupku egzekviture), a koji provode prvostupanjski sudovi (*Juzgados de Primera Instancia*) koji se bave obiteljskim pitanjima, ako postoje. Takvo se priznavanje temelji na Sporazumu između Španjolske i *Svete Stolice* o pravnim pitanjima potpisanom 3. siječnja 1979.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Do poništaja braka mogu dovesti sljedeći uvjeti:

1. jedan od bračnih drugova nije pristao na sklapanje braka;

2. brak je sklopljen unatoč tome što je postojala jedna od sljedećih prepreka za sklapanje braka:

1. jedna od stranaka u braku bila je neemancipirani maloljetnik, osim ako je predmetna osoba bila starija od 14 godina i dobila je sudsko dopuštenje (prepreka zbog dobi);

2. jedna od stranaka već je bila u braku u trenutku sklapanja braka (bigamija);

3. stranke su preci ili potomci u ravnoj lozi ili je jedna od njih posvojenik druge (krvno srodstvo);
4. jedna od stranaka u srodstvu je s drugom do trećeg koljena – stric/tetka s nećakom/nećakinjom – osim u slučaju sudskog dopuštenja (krvno srodstvo);
3. jedna od stranaka osuđena je za ubojstvo ili kao suučesnik u ubojstvu drugog bračnog druga, osim ako je dobila oprost Ministarstva pravosuđa;
4. brak nije sklopljen u nazočnosti suca, gradonačelnika ili nekog drugog službenika ili je sklopljen bez svjedoka. Međutim, na valjanost braka neće utjecati nenadležnost osobe koja je sklopila brak ili činjenica da ta osoba za to nema zakonske ovlasti, pod uvjetom da je barem jedan od bračnih drugova postupio u dobroj vjeri i da je službenik svoje funkcije izvršavao u javnosti;
5. jedna od stranaka stupila je u brak a da pritom nije bila svjesna identiteta druge stranke ili njegovih osobina koje bi možda utjecale na odluku te stranke o sklapanju braka;
6. jedna od stranaka sklopila je brak pod prisilom ili u velikom strahu.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Poništavanjem braka utvrđuje se da brak nije bio valjan od samog sklapanja. Time bračni drugovi ponovno postaju samci.

Međutim, učinci proizvedeni u poništenom braku od trenutka kada je sklopljen do datuma poništaja ostaju valjani u odnosu na djecu i bračnog druga ili drugove koji su postupali u dobroj vjeri.

Pri likvidaciji bračne imovine bračni drug koji je postupao u lošoj vjeri ne dijeli dobit bračnog druga koji je postupao u dobroj vjeri.

S druge strane, u slučaju suživota, stranka koja je postupala u dobroj vjeri može dobiti naknadu za ispravljanje financijske neravnoteže koja je mogla nastati zbog rješenja o poništaju.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U Španjolskoj je obiteljsko mirenje uređeno na državnoj razini Zakonom o mirenju u građanskim i trgovačkim stvarima. Zakonom 5/2012 od 6. srpnja 2012. prenosi se u španjolsko pravo Direktiva 2008/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima. Opća načela koja se primjenjuju na mirenje sljedeća su: dobrovoljna priroda i slobodan izbor, nepristranost, neutralnost i povjerljivost. Osim tih načela postoje pravila ili smjernice za postupke stranaka u mirenju, kao što su dobra vjera i uzajamno poštovanje te njihova dužnost suradnje s izmiriteljem i pružanja potpore izmiritelju.

Prethodno navedenim Zakonom 5/2012 uređuje se „mirenje u prekograničnim sporovima”, odnosno u onima u kojima barem jedna od stranaka ima prebivalište ili uobičajeno boravište u državi koja nije država prebivališta drugih umiješanih stranaka, u kojoj su odlučili potražiti mirenje ili u kojoj je mirenje obvezno u skladu s primjenjivim pravom. Njime su obuhvaćeni i sukobi koji su predviđeni ili riješeni sporazumom o mirenju, bez obzira na mjesto gdje je sporazum sklopljen ako se, zbog promjene boravišta jedne od stranaka, planira izvršenje sporazuma ili neke od njegovih posljedica na području druge države. U prekograničnim sporovima između stranaka koje žive u drugim državama članicama Europske unije prebivalište se utvrđuje u skladu s člancima 59. i 60. Uredbe (EZ) br. 44/2001 (Bruxelles I).

Obiteljsko mirenje u španjolskom se pravu smatra alternativom sudskom rješavanju obiteljskih sporova.

Mnoge autonomne zajednice donijele su u svojim autonomnim parlamentima zakone o obiteljskom mirenju, u načelu kao mogućnost koju promiču ustanove socijalne skrbi, uz navedene iznimke: Andaluzija – Zakon 1/2009 od 27. veljače 2009. o obiteljskom mirenju u Andaluziji; Aragon – Zakon 9/2011 od 24. ožujka 2011. o obiteljskom mirenju u Aragonu; Asturija – Zakon 3/2007 od 23. ožujka 2007. o obiteljskom mirenju; Kanarski otoci – Zakon 15/2003 od 8. travnja 2003. o obiteljskom mirenju; Kantabrija – Zakon 1/2011 od 28. ožujka 2011. o mirenju u Autonomnoj zajednici Kantabrije; Kastilja-La Mancha – Zakon 4/2005 od 24. svibnja 2005. o specijaliziranoj socijalnoj službi za obiteljsko mirenje; Kastilja-Leon – Zakon 1/2006 od 6. travnja 2006. o obiteljskom mirenju u Kastilji-Leonu; Katalonija (posebno značajno u ovoj autonomnoj zajednici jer je razvila zakonodavnu nadležnost u tom području predviđevši u članku 233. stavku 6. Građanskog zakona Katalonije da sud može uputiti bračne drugove na informativni sastanak o mirenju ako smatra da je, s obzirom na okolnosti, još uvijek moguće postići sporazum); Valencija – Zakon 7/2001 od 26. studenoga 2001. o obiteljskom mirenju u Valenciji; Galicija – Zakon 4/2001 od 31. svibnja 2011. o obiteljskom mirenju; Balearski otoci – Zakon 14/2010 od 9. prosinca 2010. o obiteljskom mirenju na Balearskim otocima; Madrid – Zakon 1/2007 od 21. veljače 2007. o obiteljskom mirenju u Madridu; Baskija – Zakon 1/2008 od 8. veljače 2008. o obiteljskom mirenju.

Na državnoj je razini Zakonom 15/2005 od 8. srpnja 2005. o izmjeni Građanskog zakona i Zakona o građanskom postupku u pogledu rastave i razvoda uvedeno novo pravilo 7. u članku 770. tog Zakona, kojim su uređeni postupci rastave i razvoda (osim „sporazumnog razvoda”) i poništaj braka, u skladu s kojim stranke mogu na temelju zajedničkog dogovora zatražiti odgodu postupka, podložno općim uvjetima za građanske postupke propisanim u članku 19. Zakona o parničnom postupku, radi pokušaja mirenja.

Na prekogranične brakorazvodne parnice primjenjuje se članak 55. Uredbe (EZ) 2201/2003 (Bruxelles II a), u skladu s kojim na zahtjev središnjeg tijela ili nositelja roditeljske odgovornosti središnja tijela moraju surađivati u određenim predmetima kako bi se ostvarili ciljevi Uredbe. U tu svrhu moraju poduzeti sve primjerene korake kako bi, među ostalim, olakšali postizanje dogovora između nositelja roditeljske odgovornosti mirenjem ili na neki drugi način.

Mirenje je zabranjeno u građanskim postupcima u području obiteljskog prava koji su u nadležnosti sudova koji rješavaju predmete nasilja nad ženama (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*).

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

(a) Gdje podnijeti tužbu

Jednom kada je utvrđena nadležnost španjolskog suda koji će odlučivati u predmetu (propisana Uredbom 2101/2003 – poništaj braka, zakonska rastava, razvod i roditeljska odgovornost; Uredbom 4/2009 – uzdržavanje; od 29. siječnja 2019., Uredbom (EU) 2016/1103 o bračnoimovinskim režimima i člankom 22.c Sudskog akta (*Ley Orgánica del Poder Judicial – LOPJ*) – kad je riječ o pitanjima koja nisu obuhvaćena uredbama ili ako se upućuje na nacionalno pravo), na državnom području Španjolske zahtjev za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka (osim onih koje obrađuje javni bilježnik u slučaju sporazumne zakonske rastave ili sporazumnog razvoda ako supružnici nemaju maloljetnu djecu) mora se podnijeti prvostupanjskom sudu. U nekim sudskim okruzima postoje prvostupanjski sudovi specijalizirani za obiteljsko pravo. To je posebno prvostupanjski sud:

u mjestu gdje se nalazi obiteljski dom,

ako bračni drugovi žive u različitim sudskim okruzima, tužitelj može birati među sljedećim sudovima:

sud u mjestu posljednjeg bračnog doma,

sud u mjestu uobičajenog boravišta tuženika,

ili, ako tuženik nema određeno prebivalište ili boravište, tužba se može podnijeti u posljednjem mjestu boravišta tuženika, ako tužitelj tako odluči,

ako nisu ispunjena navedena mjerila, tužbu treba podnijeti pred sucem prvostupanjskog suda (*Juez de Primera Instancia*) u mjestu prebivališta tužitelja,

ako tužbu za razvod ili zakonsku rastavu zajednički podnose oba bračna druga, oni ju mogu podnijeti sucu u sljedećim mjestima:

u mjestu u kojem su posljednji put zajedno živjeli,

ili u mjestu prebivališta bilo kojeg od tužitelja,

zahtjeve za privremene mjere može rješavati sudac prvostupanjskog suda u mjestu prebivališta tužitelja.

Više informacija o španjolskim pravosudnim institucijama dostupno je na adresi <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/organizacion-juzgados>.

Kad je riječ o predmetima koje obrađuje javni bilježnik (alternativa postupku pred sudom u slučaju da stranke nemaju maloljetnu djecu, iako u takvim slučajevima odluku ne donosi sudac, nego sudski službenik), javnobilježničku ispravu obvezno izvršava javni bilježnik u mjestu u kojem su bračni drugovi posljednji put zajedno živjeli ili u mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta bilo kojeg od tužitelja.

(b) Formalnosti i isprave

Ako je odabrana intervencija suda, tužba za poništaj braka, zakonsku rastavu ili razvod podnosi se u pisanom obliku i potpisuje je odvjetnik koji pomaže tužitelju i državni odvjetnik koji ga zastupa. Bračni partneri mogu se zajednički koristiti tim uslugama stručnjaka ako podnose zajedničku tužbu za rastavu ili razvod.

Tužbama za zakonsku rastavu, poništaj braka ili razvod mora biti priloženo sljedeće:

vjenčani list i rodni listovi djece; nije dovoljno jednostavno dostaviti obiteljski upisnik (*Libro de Familia*),

isprave na kojima bračni drug ili drugovi koji podnose tužbu temelje svoju tužbu,

isprave potrebne za ocjenjivanje financijske situacije bračnih drugova i, ako je primjenjivo, djece, kao što su porezne prijave, platne liste, bankovne potvrde, vlasnički listovi ili potvrde o upisu imovine, ako stranke podnose tužbu koja se odnosi na imovinu,

prijedlog za postizanje nagodbe u slučaju zajedničke tužbe za zakonsku rastavu ili razvod.

Ako je odabrana intervencija javnog bilježnika (u slučaju sporazumne zakonske rastave ili sporazumnog razvoda ako supružnici nemaju neemancipiranu maloljetnu djecu), navedeni su dokumenti nužni za izvršenje isprave i, iako je javni bilježnik prisutan, bračni se drugovi moraju pojaviti u pratnji odvjetnika kako bi se javnobilježnička isprava mogla izvršiti.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Španjolska priznaje pravo španjolskih građana, državljana drugih država članica Europske unije i stranaca u Španjolskoj na besplatnu pravnu pomoć ako mogu dokazati da nemaju dovoljno financijskih sredstava za sudjelovanje u sudskom postupku.

Pojedinci imaju pravo na pravnu pomoć ako nemaju dovoljno imovine i ako njihovi resursi i bruto prihod, koji se izračunava svake godine za sve stavke i po obiteljskoj jedinici, ne premašuju sljedeće pragove:

(a) dvostruki iznos javnog višenamjenskog indeksa prihoda (IPREM) koji je na snazi u trenutku podnošenja tužbe za osobe koje nisu članovi obiteljske jedinice;

(b) dva i pol puta veći iznos od iznosa javnog višenamjenskog indeksa prihoda (IPREM) koji je na snazi u trenutku podnošenja tužbe za osobe koje su članovi bilo kakve obiteljske jedinice s manje od četiri člana;

(c) trostruki iznos tog indeksa za obiteljske jedinice s četiri člana ili više njih.

Izračun IPREM-a

Zahtjev se podnosi odvjetničkoj komori (*Colegio de Abogados*) u mjestu gdje se nalazi sud na kojem će se održati javna rasprava ili sudu u mjestu prebivališta tužitelja; u potonjem slučaju pravosuđe tijelo poslat će tužbu mjesno nadležnoj odvjetničkoj komori.

Odvjetničke komore određene su kao tijela za primanje tužbi u slučaju prekograničnih sporova. U takvim je sporovima tijelo koje izdaje zahtjev odvjetničkoj komori u mjestu uobičajenog boravišta ili prebivališta tužitelja.

Europski državljanin čija je država stranka Europskog sporazuma o slanju zahtjeva za pravnu pomoć može podnijeti zahtjev središnjem tijelu koje je njegova država odredila za provođenje sporazuma.

Zahtjev se podnosi prije pokretanja postupka ili, ako je stranka koja podnosi zahtjev tuženik, prije osporavanja zahtjeva. Međutim, tužitelj i tuženik mogu naknadno podnijeti zahtjev za pravnu pomoć kada dokažu da su se njihove financijske okolnosti promijenile.

Ako nema dovoljno zajedničke imovine i ako jedan od bračnih drugova ne može dobiti pravnu pomoć zbog financijske situacije drugog bračnog druga, potonji će možda morati snositi sve troškove ili dio troškova postupka u okviru postupka koji se naziva „*litis expensas*” (troškovi postupka u okviru posebnih rješenja za brakorazvodne parnice).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Protiv odluka koje donose španjolski sudovi u postupcima za zakonsku rastavu, razvod i poništaj braka dopuštena je žalba. Žalbe se podnose u roku od 20 dana prvostupanjskom sudu koji je donio spornu odluku, prije čega se žalba formalno sastavlja. Pitanje je u nadležnosti odgovarajućeg pokrajinskog suda (*Audiencia Provincial*). Nakon donošenja odluke o žalbi u određenim je slučajevima moguće podnijeti žalbu u kasaciji i, ako je primjenjivo, izvanrednu žalbu zbog povrede postupka Građanskom vijeću Vrhovnog suda (*Tribunal Supremo*).

U Španjolskoj se odluke donesene u postupcima koji se odnose na poništaj braka, zakonsku rastavu ili razvod ne mogu privremeno izvršiti ako je protiv njih podnesena žalba (osim odluka kojima se uređuju obveze i imovinski odnosi povezani s glavnim predmetom postupka), iako se žalbom ne obustavlja učinak mjera naloženih u presudi koje su izravno izvršive iako je podnesena žalba protiv presude. Nadalje, ako se žalba odnosi isključivo na mjere navedene u odluci, presuda o poništaju braka, zakonskoj rastavi ili razvodu bit će proglašena pravomoćnom iako je podnesena žalba.

U postupcima za zakonsku rastavu ili razvod koje su bračni drugovi pokrenuli zajednički nije dopuštena žalba protiv sudske presude ili odluke kojom se provodi zakonska rastava ili razvod i u potpunosti odobrava prijedlog sporazuma o nagodbi dostavljen sudu na odobrenje. Žalbu može podnijeti samo državno odvjetništvo koje, ako je uključeno, može to učiniti u interesu maloljetnika ili djece koja nemaju pravnu sposobnost. U takvim postupcima pokrenutima zajedničkom tužbom moguće se žaliti protiv sudske odluke kojom se odbacuje zahtjev za razvod ili zakonsku rastavu ili mjera koje su predložili bračni drugovi. U tim slučajevima žalbom protiv odluke o mjerama neće se obustaviti njihova djelotvornost niti će se utjecati na obvezujuću prirodu presude u pogledu zakonske rastave ili razvoda.

Nije se moguće žaliti na odluke kojima se donose okvirne ili privremene mjere koje sudac može donijeti prije ili tijekom sudskog postupka za zakonsku rastavu, poništaj braka ili razvod, iako donesene odluke ne čine konačnu presudu i u ovoj fazi nisu obvezujuće. Odluke o privremenim mjerama ne preispituju se žalbom već presudom kojom se zaključuje postupak zakonske rastave, poništaja braka ili razvoda.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Na ta se pitanja primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću (Bruxelles II a), koja je na snazi u svim državama članicama osim Danske. Zakonodavstvo koje se na ta pitanja primjenjuje u Danskoj jest Haaška konvencija od 19. listopada 1996. o nadležnosti, primjenjivom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece.

Ako je jedini cilj ažurirati podatke u matičnim knjigama države članice na temelju sudskih odluka koje se odnose na postupke razvoda, zakonske rastave ili poništaja braka donesenih u drugoj državi članici i, ako u skladu sa zakonodavstvom te države članice nije dopuštena žalba protiv tih odluka, dovoljno je jednostavno podnijeti zahtjev matičnom uredu svake države i priložiti:

presliku odluke, koja mora ispunjavati nužne zahtjeve za utvrđivanje vjerodostojnosti u skladu sa zakonom države koja ju je donijela,

potvrdu koja je u skladu sa standardiziranim službenim modelom koji je izdao nacionalni sud ili nadležno tijelo u državi članici u kojoj je donesena odluka,

ispravu kojom se potvrđuje da su dokumenti ispravno dostavljeni tužitelju ili kojom se potvrđuje da je potonji prihvatio odluku, u slučaju odluke koja je donesena u odsutnosti.

Ako se u Španjolskoj nastoji ostvariti priznavanje odluke o razvodu, poništaju braka ili zakonskoj rastavi donesene u jednoj od država članica, osim u Danskoj, treba podnijeti zahtjev za priznavanje suda prvog stupnja u mjestu boravišta osobe protiv koje se podnosi zahtjev za priznavanje ili za donošenje izjave o nepriznavanju, pri čemu predmetna odluka ne mora biti obvezujuća u državi članici u kojoj je donesena. Ako tuženik ne živi u Španjolskoj, zahtjev se može podnijeti u mjestu gdje se on nalazi u Španjolskoj ili u posljednjem mjestu boravišta u Španjolskoj ili, ako to ne uspije, u mjestu prebivališta tužitelja. Zahtjev bi trebalo podnijeti u pisanom obliku preko odvjetnika i državnog odvjetnika i treba mu priložiti iste dokumente kao i u prethodnom slučaju. Na priznavanje u Španjolskoj odluka donesenih u Danskoj primjenjuje se španjolsko pravo. Postupak počinje podnošenjem zahtjeva izravno prvostupanjskom sudu u mjestu boravišta osobe u odnosu na koju se traži priznavanje.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Postupak kojim se zahtjeva nepriznavanje odluke jednak je postupku kojim se traži priznavanje odluke. Ako je odluka priznata u skladu s Uredbom Vijeća br. 2201/2003, prigovor se može podnijeti tek nakon obavijesti o odluci kojom se odobrava priznavanje te je potrebno podnijeti žalbu nadležnom pokrajinskom sudu u zakonskom roku.

Ako se pitanje odnosi na odluku donesenu u Danskoj, prigovor treba podnijeti dok je odluka još na prvostupanjskom sudu koji razmatra zahtjev za priznanje koji je podnijela druga stranka. U svim slučajevima potrebne su usluge odvjetnika ili državnog odvjetnika za formalno podnošenje prigovora.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Nakon stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 1259/2010 od 21. lipnja 2012. i u skladu s njezinim člancima 5. i 8., bračni drugovi mogu među pravima navedenima u Uredbi izabrati koje će pravo biti primjenjivo na njihovu rastavu ili razvod. Ne izaberu li bračni drugovi određeno pravo, na razvod i zakonsku rastavu primjenjuje se sljedeće pravo:

- (a) pravo države u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku kad je podnesena tužba ili
- (b) pravo države u kojoj su bračni drugovi imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište pod uvjetom da razdoblje boravka nije završilo više od jedne godine prije podnošenja tužbe i da jedan od bračnih drugova u trenutku podnošenja tužbe još uvijek živi u toj državi ili
- (c) pravo države čiji su oba bračna druga državljani u trenutku podnošenja tužbe ili
- (d) pravo u mjestu u kojem se nalazi sud kojem je podnesena tužba.

Navedeno se zakonodavstvo primjenjuje na razvod, iako u smislu učinaka koje proizvodi, primjenjivo se pravo može razlikovati:

Kad je riječ o režimu bračne imovine, i do 29. siječnja 2019. (kada se počinje primjenjivati Uredba 1103/2016), primjenjivo je pravo (ako u bračnoimovinskom sporazumu nije utvrđen bračnoimovinski režim) zajedničko personalno pravo bračnih drugova u vrijeme sklapanja braka (zajedničko državljanstvo). Ako se ono ne može primijeniti, primjenjuje se personalno pravo (koje se odnosi na njihovo državljanstvo) ili pravo uobičajenog boravišta bilo kojeg od bračnih drugova koje odaberu oba bračna druga u ovjerenoj ispravi koja se izvršava prije sklapanja braka. Ako se ni ono ne može primijeniti, primjenjuje se pravo zajedničkog uobičajenog boravišta neposredno nakon sklapanja braka. Konačno, ako bračni drugovi nemaju zajedničko uobičajeno boravište, dodatni je imovinski režim režim mjesta u kojem je brak sklopljen. Uredba 1103/2016 u cijelosti će se primjenjivati od 29. siječnja 2019., što znači da, ako izbor nije učinjen, primjenjuje se režim bračne imovine u okviru prava: (a) države u kojoj se nalazilo prvo zajedničko uobičajeno boravište bračnih drugova u vrijeme sklapanja braka ili, ako se ono ne može primijeniti, (b) države čiji su bračni drugovi državljani u vrijeme sklapanja braka ili, ako se ni ono ne može primijeniti, (c) države s kojom su bračni drugovi najbliže povezani u vrijeme sklapanja braka uzimajući u obzir sve okolnosti. Ako bračni drugovi imaju više državljanstava, ne primjenjuje se kriterij prava zajedničkog državljanstva.

Pitanja koja se odnose na skrbništvo nad djecom uređena su Haškom konvencijom od 19. listopada 1996., u kojoj je propisano da se primjenjuje pravo tijela koje donosi odluku.

U slučaju okvirnih i privremenih mjera trebalo bi se, kao što je logično, primjenjivati isto pravo koje se primjenjuje na samu zakonsku rastavu, poništaj braka ili razvod, osim kad je riječ o hitnim mjerama koje mogu biti donesene u vezi s osobama ili imovinom koja se nalazi u Španjolskoj, čak i ako sud nije nadležan za odlučivanje u predmetu.

Kad je riječ o uzdržavanju (uključujući korištenje obiteljskim domom i, ako je primjenjivo, kompenzacijsku naknadu), ako ne postoji dogovor o odabiru primjenjivog prava, primjenjuje se pravo uobičajenog boravišta uzdržavane osobe.

U slučaju dokazivanja stranog prava i njegove primjene u Španjolskoj, treba dokazati njegov sadržaj i valjanost. Španjolski sud to može utvrditi bilo kojim sredstvima koja smatra nužnima da bi mogao to pravo primijeniti.

Naposljetku, važno je naglasiti da se na takve postupke pokrenute u Španjolskoj uvijek primjenjuje španjolsko postupovno pravo, bez obzira na pravo primjenjivo na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka.

Posljednji put ažurirano: 05/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Francuska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Postoji jedan slučaj izvansudskog razvoda braka:

sporazumni razvod putem privatne isprave koju potpisuju odvjetnici i koja se pohranjuje kod javnog bilježnika

Postoje četiri slučaja razvoda braka:

sporazumni razvod braka,

razvod braka prihvaćanjem načela raspada braka ili prihvaćeni razvod braka,

razvod braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa,

razvod braka na osnovi krivnje.

2 Koji su razlozi razvoda?

Sporazumni razvod putem privatne isprave koju potpisuju odvjetnici i koja se pohranjuje kod javnog bilježnika moguć je ako su bračni drugovi suglasni u vezi s načelom prekida te svim posljedicama razvoda. Uz pomoć odvjetnika sastavljaju sporazum koji obje stranke i njihovi odvjetnici potpisuju nakon razdoblja promišljanja. Ako imaju jedno dijete ili više njih, mora ih se obavijestiti o njihovom pravu na saslušanje. Ako najmanje jedan od njih podnese zahtjev za saslušanje, stranke moraju obiteljskom sudu podnijeti zahtjev za sporazumni razvod kako bi se održalo saslušanje djeteta.

Bračni drugovi mogu podnijeti zahtjev za sporazumni razvod na sudu samo ako dijete zatraži saslušanje te ako su suglasni u vezi s načelom prekida te svim posljedicama razvoda. U tom slučaju ne moraju navesti razlog razvoda braka, ali moraju sudu podnijeti prijedlog sporazuma kojim se uređuju posljedice

razvoda braka kako bi ga sud potvrdio. Sud odbija potvrditi sporazum samo u slučajevima u kojima nisu dovoljno zaštićeni interesi djece ili jednog od bračnih drugova.

Prihvaćeni razvod braka može zahtijevati jedan od bračnih drugova, a prihvatiti ga može drugi bračni drug ili ga mogu zahtijevati oba bračna druga. Za razliku od sporazumnog razvoda braka, bračni drugovi prihvaćaju načelo raskida braka, ali se ne uspijevaju sporazumjeti o njegovim posljedicama. Stoga je dužnost suda da uredi posljedice razvoda braka.

Razvod braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa može zahtijevati jedan bračni drug ako su od prestanka bračne zajednice do datuma pokretanja postupka za razvod braka protekle dvije godine, čime se pretpostavlja da nema zajedničkog stanovanja i da bračni drugovi žele raskid braka.

Razvod braka na osnovi krivnje može zahtijevati jedan od bračnih drugova zbog djela koja se mogu staviti na teret drugome kada ta djela predstavljaju ozbiljnu ili opetovanu povredu bračnih dužnosti i obveza te održavanje zajedničkog života čine nepodnošljivim.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Obveze vjernosti, zajedničkog života i pomoći prestaju kada sudska odluka kojom je brak razveden postane pravomoćna, to jest kada se više ne može izjaviti žalba.

Oba su bračna druga nakon toga slobodna sklopiti novi brak.

Nakon razvoda braka bračni drugovi gube pravo na upotrebu prezimena bračnog druga. Međutim, jedan bračni drug može zadržati prezime drugog bračnog druga uz njegov pristanak ili uz suglasnost suda ako obrazloži da je to od posebnog interesa za njega ili djecu.

3.2 podjelu imovine supružnika

S razvodom braka dolazi do prestanka imovinskih odnosa bračnih drugova i, prema potrebi, diobe imovine.

Razvod braka ne utječe na imovinske pogodnosti bračnih drugova, koje proizvode učinke tijekom braka, i na darovanje postojeće imovine. S druge strane, dovodi do automatskog opoziva imovinskih pogodnosti bračnih drugova koje proizvode učinak na prestanak imovinskih odnosa bračnih drugova, smrt jednog od bračnih drugova ili raspolaganje imovinom nakon smrti.

U slučaju sudskog ili izvansudskog sporazumnog razvoda braka, bračni drugovi dužni su se sporazumjeti o diobi bračne stečevine, što je uvjet za izricanje presude o razvodu braka. U drugim postupcima razvoda braka bračni drugovi mogu se sporazumjeti o diobi prije odluke o razvodu braka, ali to nisu obvezni učiniti. U tom se slučaju dioba provodi nakon razvoda braka.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Razvod braka nema nikakvog posebnog utjecaja na pravila o izvršavanju roditeljske skrbi koju, u načelu, zajednički ostvaruju oba roditelja. Međutim, sud može odlučiti povjeriti izvršavanje roditeljske skrbi jednome od roditelja ako je to u interesu djeteta. Potrebno je utvrditi načine izvršavanja roditeljske skrbi (uobičajeno boravište, pravo na kontakt itd.).

Oba roditelja moraju i dalje doprinositi uzdržavanju i odgoju djeteta. Taj doprinos za uzdržavanje isplaćuje jedan roditelj drugome ili se može ostvarivati, u cijelosti ili djelomično, izravnim pokrivanjem troškova nastalih u korist djeteta. Naposlijetku, može se ostvarivati i u obliku prava na upotrebu i stanovanje.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

NB: Uzdržavanje koje je jedan od bračnih drugova dužan davati drugome predstavlja privremenu mjeru, to jest određuje se samo prije izricanja presude o razvodu braka. Nakon izricanja presude o razvodu braka, jedan bračni drug od drugoga može zahtijevati samo plaćanje naknade (*prestation compensatoire*) ili isplatu odštete. To se može mirnim putem utvrditi u sudskom ili izvansudskom sporazumnom razvodu, dok u drugim slučajevima o tome odlučuje sudac.

Svrha je naknade nadoknaditi razlike do kojih je zbog razvrgnuća braka došlo u uvjetima u kojima žive bračni drugovi. Njezin iznos utvrđuje sud ovisno o primanjima i potrebama bračnih drugova. Isplaćuje se, u načelu, jednokratno i u paušalnom iznosu:

isplatom novčanog iznosa za koji se može odrediti način plaćanja,

odjelom imovine u posjed ili dodjelom privremenog ili doživotnog prava na upotrebu, stanovanje ili uživanje.

Iznimno, kompenzacijska naknada može se odrediti u obliku doživotne rente koja se može smanjiti u slučaju promjena u prihodima ili potrebama bračnih drugova.

Može se odrediti odšteta jednom bračnom drugu ako je razvod braka za njega imao posebno teške posljedice:

ako je taj bračni drug tuženik u postupku razvoda braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa, a da on sâm nije podnio zahtjev za razvod, ili

ako je presuda o razvodu braka donesena zbog isključive krivnje drugog bračnog druga.

(vidjeti „Tražbine po osnovi uzdržavanja - Francuska“)

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

Zakonska rastava je rastava sudskim putem kojom prestaju određene bračne obveze, kao što je obveza zajedničkog stanovanja bračnih drugova, a da se pritom ne raskidaju bračne veze. Stoga nije moguće ponovno sklapanje braka, a dužnost pružanja podrške ne prestaje.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Slučajevi i postupak isti su kao u slučaju sudskog razvoda, ali se ne mogu sporazumno izvansudski rješavati.

U načelu, bračni drug protiv kojeg je podnesen zahtjev za zakonsku rastavu može podnijeti protuzahtjev za razvod braka ili za zakonsku rastavu i obrnuto, bračni drug protiv kojeg je podnesen zahtjev za razvod braka može podnijeti zahtjev za razvod braka ili za zakonsku rastavu.

U slučaju zahtjeva za razvod braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa, nije dopušten protuzahtjev za zakonsku rastavu, moguć je samo zahtjev za razvod braka.

Kada sud mora istodobno odlučivati o zahtjevu za razvod braka i o zahtjevu za zakonsku rastavu, najprije ispituje zahtjev za razvod braka. Samo ako ne prihvati potonji zahtjev, ispituje zahtjev za zakonsku rastavu. Ako se oba zahtjeva temelje na krivnji, sud ih ispituje istodobno i ako ih prihvati, donosi presudu o razvodu braka zbog podijeljene krivnje.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Učinci zakonske rastave.

Zakonskom rastavom prestaje obveza zajedničkog stanovanja, ali obveza pružanja pomoći, obveze vjernosti i podrške ne prestaju. Nadalje, osim u slučaju drugačije sudske odluke, žena može zadržati prezime bračnog druga. Na temelju obveze pružanja podrške jednom bračnom drugu može se odrediti plaćanje uzdržavanja drugom bračnom drugu s obzirom na njegovo stanje potreba. Iznos uzdržavanja utvrđuje se bez obzira na krivnju bračnih drugova, osim ako je bračni drug uzdržavana osoba teško povrijedio svoje obveze tijekom trajanja braka. Plaćanje uzdržavanja može se zamijeniti jednokratnim novčanim iznosom ako je to moguće s obzirom na imovinu bračnog druga obveznika uzdržavanja.

U pogledu imovine, presudom dolazi do prestanka imovinskih odnosa bračnih drugova i do diobe bračne stečevine, kao i kod razvoda.

U slučaju smrti jednog od bračnih drugova, prava nasljeđivanja drugog bračnog druga ostaju nepromijenjena i on ostvaruje prava u skladu sa zakonskim odredbama koje se odnose na nadživjelog bračnog druga. Međutim, u slučaju sporazumne zakonske rastave bračni se drugovi mogu u sporazumu odrediti prava nasljeđivanja.

Konverzija zakonske rastave u razvod

Na zahtjev jednog od bračnih drugova može se provesti automatska konverzija presude o zakonskoj rastavi u presudu o razvodu braka ako je zakonska rastava trajala dvije godine. Sud tada donosi presudu o razvodu braka i odlučuje o njegovim posljedicama. Razlog zakonske rastave postaje razlogom razvoda braka. Pripisana krivnja ne može se izmijeniti.

U svim slučajevima zakonske rastave moguća je konverzija u sporazumni razvod braka, na zahtjev obaju bračnih drugova. Međutim, u slučaju sporazumne zakonske rastave moguća je konverzija samo u sporazumni razvod.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništenjem braka, za koji je potrebna presuda, retroaktivno se brišu svi učinci braka kao da on nikad nije ni postojao.

Razlikuje se od razvoda braka ili od zakonske rastave koji proizvode učinke samo u budućnosti.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Razlozi za poništenje braka razlikuju se ovisno o tome je li riječ o relativnoj ništavosti (u slučaju obezvrjeđenja pristanka ili nepostojanja odobrenja osoba koje su trebale odobriti brak) ili o apsolutnoj ništavosti (kojom se sankcionira neispunjenje nekog od uvjeta javnog poretka).

Relativna ništavost

Moguća su tri slučaja:

zabluda o osobi ili o osnovnim osobinama osobe, prisila,

nepostojanje odobrenja osoba čije je odobrenje bilo potrebno.

Zahtjev za poništenje braka mogu podnijeti samo određene osobe: bračni drug čiji je pristanak obezvrjeđen ili koji je bio lišen poslovne sposobnosti u trenutku sklapanja braka i osobe koje su trebale dati pristanak za brak ili državno odvjetništvo.

Zahtjev za poništenje dopušten je samo u roku od pet godina od dana sklapanja braka (ili od dana kada je predmetna osoba navršila zakonsku dob za davanje pristanka za sklapanje braka).

Apsolutna ništavost

Potpun nedostatak pristanka, brak sklopljen prije zakonom propisane dobi, bigamija, incest, odsutnost jednog od bračnih drugova tijekom sklapanja braka, nenadležnost matičara i tajno sklapanje braka.

Zahtjev za poništenje može podnijeti svaka osoba koja ima interes za djelovanje ili javni tužitelj u roku od 30 godina od dana sklapanja braka (ili pet godina od dana kada je predmetna osoba navršila zakonsku dob za davanje pristanka za sklapanje braka).

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Učinci su jednaki bez obzira na to je li riječ o relativnoj ili apsolutnoj ništavosti.

I osobni i imovinski učinci braka brišu se jer se smatra da bračni odnosi nikad nisu ni postojali. Na primjer, ako jedan od bračnih drugova umre, uslijed poništenja braka drugi bračni drug ne ostvaruje nikakvo pravo nasljeđivanja.

Međutim, to se načelo može ublažiti kada su jedan ili oba bračna druga postupali u dobroj vjeri u vrijeme sklapanja braka. U tom slučaju „putativan” brak ostaje ništav, ali se dalje postupa kao da je jednostavno razveden. Stoga ostaju na snazi svi građanski, osobni ili financijski učinci nastali prije presude o poništenju braka.

Kada je riječ o djeci, poništenje braka njihovih roditelja nema nikakvog pravnog učinka i njihov se položaj uređuje kao i u slučaju razvoda braka.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Razvod i njegove posljedice mogu se uređivati u skladu s postupkom izvansudskog sporazumnog razvoda, koji uključuje dvojicu odvjetnika i javnog bilježnika, ali ne i suca, osim u slučajevima kada dijete, koje za to ima potrebnu intelektualnu sposobnost, zatraži saslušanje.

U svim ostalim slučajevima nužno je sudjelovanje suca, ali stranke se prije podnošenje zahtjeva sudu ili paralelno s tim mogu zatražiti obiteljsko mirenje. Sudac također može predložiti mirenje. Mirenje se povjerava fizičkoj osobi ili udruzi kako bi se saslušale stranke, kako bi se suočile sa svojim stajalištima i kako bi im se pomoglo da pronađu rješenje spora.

Nakon mirenja stranke koje su se uspjele sporazumjeti mogu svoj sporazum dostaviti sudu da ga potvrdi ili se odlučiti za izvansudski postupak sporazumnog razvoda.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Podnošenje zahtjeva

Zahtjev za razvod braka ili zakonsku rastavu

Zahtjev se podnosi posredstvom odvjetnika u pisarnici regionalnog suda (*tribunal de grande instance*).

Mjesno je nadležan:

sud u mjestu prebivališta obitelji,

sud u mjestu prebivališta bračnog druga s kojim žive maloljetna djeca ako bračni drugovi žive odvojeno, a zajednički izvršavaju roditeljsku skrb,

sud u mjestu prebivališta roditelja koji jedini izvršava roditeljsku skrb ako bračni drugovi žive odvojeno,

u ostalim slučajevima, nadležan je sud u mjestu prebivališta bračnog druga koji nije podnio zahtjev,

u slučaju zajedničkog zahtjeva, nadležan je sud u mjestu prebivališta jednog od bračnih drugova, prema njihovu odabiru.

Zahtjev za poništenje

Zahtjev za poništenje braka podnosi se regionalnom sudu u mjestu prebivališta tuženika. Dostavlja ga sudski izvršitelj u obliku sudskog poziva.

Sporazumni razvod putem privatne isprave koju potpisuju odvjetnici:

Sporazum s potpisima stranaka i dvojice odvjetnika mora se pohraniti kod javnog bilježnika koji posluje u Francuskoj.

Potrebni dokumenti

Zahtjev za razvod braka ili zakonsku rastavu

U svim slučajevima razvoda braka, bračni drugovi moraju dostaviti sve potrebne identifikacijske podatke, podatke o zdravstvenom osiguranju i podatke o službama i tijelima preko kojih ostvaruju naknade, potpore ili bilo kakve druge pogodnosti.

Ako se pred sudom zahtjeva kompenzacijska naknada, bračni drugovi moraju dostaviti službenu izjavu kojom se potvrđuje točnost njihovih primanja, novčanih sredstava, imovine i životnih uvjeta.

U slučaju sporazumnog razvoda braka, u zahtjevu se ne moraju navesti razlozi razvoda braka, ali potrebno je priložiti sporazum s datumom i potpisima bračnih drugova i njihovog (njihovih) odvjetnika, kojim se u potpunosti uređuju učinci razvoda braka i koji, ako je potrebno, uključuje sporazum o diobi bračne stečevine.

U ostalim slučajevima u zahtjevu se ne navodi ni pravna osnova ni razlozi razvoda braka, ali ako je potrebno, treba sadržavati zahtjeve za određivanje privremenih mjera.

Zahtjev za poništenje

Nije potreban nikakav dokument, ali podnositelj zahtjeva mora predočiti dokumente kojima se dokazuje da razlozi na koje se poziva mogu dovesti do poništenja braka.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Ovisno o financijskom stanju, može se dobiti djelomična ili puna pravna pomoć (vidjeti „Pravna pomoć - Francuska“).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Postoji mogućnost ulaganja uobičajenih pravnih lijekova protiv tih odluka.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Odluke donesene u području razvoda braka priznaju se automatski bez pokretanja posebnog postupka.

Isto vrijedi i za odluke o poništenju braka.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Kako bi se spriječilo priznavanje takve odluke, može se pokrenuti postupak za pobijanje njezinih učinaka (*action en inopposabilité*) pred regionalnim sudom. Odluka o pobijanju učinaka omogućuje osporavanje kasnijeg zahtjeva za egzekvaturu koji podnosi druga stranka (to jest zahtjeva da se odluka iz neke druge države proglaši izvršnom u Francuskoj) (u obrnutom slučaju, odbacivanje te odluke istovrijedno je egzekvaturi).

Postupak je jednak postupku egzekvature.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

U skladu s odredbama Uredbe (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenjivog na razvod braka i zakonsku rastavu, bračni drugovi odabiru pravo primjenljivo na razvod braka ili na zakonsku rastavu.

U nedostatku takvog odabira, razvod braka i zakonska rastava podliježu:

pravu države u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije moguće,

pravu države u kojoj su bračni drugovi imali zadnje zajedničko boravište, pod uvjetom da to boravište nije objavljeno više od 1 godine prije pokretanja postupka pred sudom te da jedan bračni drugi i dalje ima boravište u toj državi u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije moguće,

pravu države čiji su oba bračna druga državljani u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije moguće,

pravu države u kojoj je pokrenut postupak.

Međutim, ako se zahtjev odnosi na konverziju zakonske rastave u razvod braka, pravo primjenjivo na razvod primjenjuje se i na zakonsku rastavu, osim ako bračni drugovi ne odaberu drukčije.

Ta se pravila također primjenjuju na bračne drugove u slučaju sporazumnog razvoda putem privatne isprave koju potpisuju odvjetnici i koja se pohranjuje kod javnog bilježnika; međutim, bračni drugovi neće se moći koristiti konceptom *lex fori* jer se postupak ne vodi pred sudom.

Ostale poveznice

[Internetske stranice Ministarstva pravosuđa](#)

[Legifrance](#)

Posljednji put ažurirano: 22/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Hrvatska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Preduvjet za ishođenje sudske odluke o razvodu braka jest pokretanje odgovarajućeg sudskog postupka za razvod braka (parničnog ili izvanparničnog) od strane osobe ili osoba koje su na to ovlaštene (aktivno procesno legitimirane), sukladno odredbi članka 50., članka 369. i članka 453. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15., dalje: ObZ 2015.). Ukoliko bračni drugovi imaju zajedničko maloljetno dijete, uz prijedlog za sporazumni razvod braka dužni su podnijeti odgovarajuće priloge (izvješće o obveznom savjetovanju i plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi – čl. 55. u vezi s čl. 456. ObZ 2015.). Slično je zakonsko uređenje i kad bračni drugovi koji imaju zajedničko maloljetno dijete, a jedan od njih želi podnijeti tužbu za razvod braka (izvješće o obveznom savjetovanju i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije – čl. 57. u vezi s čl. 379. ObZ 2015.).

2 Koji su razlozi razvoda?

Pretpostavke za razvod braka uređene su odredbom članka 51. ObZ 2015. Sukladno navedenoj zakonskoj odredbi, sud će razvesti brak: 1. ako oba bračna druga predlažu razvod braka na temelju sporazuma, 2. ako utvrdi da su bračni odnosi teško i trajno poremećeni ili 3. ako je od prestanka bračne zajednice protekla godina dana.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Jedna od pravnih posljedica prestanka braka jest prestanak osobnih prava i dužnosti bračnih drugova (čl. 30-33. ObZ 2015). Obiteljski zakon izrijekom propisuje da u slučaju prestanka braka (poništanjem ili razvodom) svaki od prijašnjih bračnih drugova može zadržati prezime koje je imao u trenutku prestanka braka (čl. 48. ObZ 2015).

3.2 podjelu imovine supružnika

Prije nego li dođe do razvrgnuća bračne stečevine (sporazumnog ili sudskog – u izvanparničnom postupku), najčešći problem koji se pojavljuje u praksi jest razlikovanje stvari i prava koja ulaze u bračnu stečevinu od stvari i prava koja ulaze u vlastitu imovinu jednog odnosno drugog bračnog druga (razlikovanje triju imovinskih masa). Navedeni problemi rješavaju se u parničnim sudskim postupcima odgovarajućom primjenom odredbi ObZ-a (čl. 34-39. i čl. 43.-46. ObZ 2015), ako bračni drugovi nisu mogli postići sporazum o uređenju međusobnih imovinskih odnosa (bračni ugovor – čl. 40.-42. ObZ 2015), uz podrednu primjenu odredbi Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakona o obveznim odnosima, Zakona o zemljišnim knjigama, Zakona o trgovačkim društvima, Ovršnog zakona i Zakona o parničnom postupku (čl. 38., čl. 45. i čl. 346. ObZ 2015).

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Pravne posljedice prestanka braka koje se odnose na maloljetnu djecu obuhvaćaju nekoliko bitnih pitanja: s kojim će roditeljem dijete stanovati nakon prestanka braka, ostvarivanje osobnih odnosa s drugim roditeljem s kojim neće stanovati, uzdržavanje djeteta, način ostvarivanja ostalih sadržaja roditeljske skrbi (zastupanje djeteta, sklapanje pravnih poslova, upravljanje i raspolaganje imovinom djeteta, školovanje i zdravlje djeteta itd.). Bračni drugovi mogu postići sporazum o prethodno navedenim pravnim posljedicama razvoda braka (plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi) te na taj način pokrenuti jednostavniji i brži izvanparnični postupak razvoda braka (čl. 52., čl. 54-55., čl. 106., čl. 453-460. ObZ 2015.). Ako bračni drugovi ne sastave plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koji sadrži sporazum o prethodno navedenim pravnim posljedicama razvoda braka, odluku o tim pitanjima donosi sud po službenoj dužnosti u parničnom postupku radi razvoda braka pokrenutog tužbom (čl. 53-54., čl. 56-57. i čl. 413. ObZ 2015.). Ipak, postoji mogućnost da roditelji tijekom parničnog

postupka radi razvoda braka pokrenutog tužbom postignu sporazum o prethodno navedenim pravnim posljedicama razvoda braka. U tom će slučaju sud donijeti odluku na temelju sporazuma roditelja, ako smatra da je taj sporazum u skladu s dobrobiti djeteta (čl. 104/3. u vezi s čl. 420. ObZ 2015.).

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Obiteljskim zakonom je propisana mogućnost bračnog druga da podnese zahtjev za uzdržavanje do zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod, odnosno ako u parnici za razvod braka nije bio postavljen zahtjev za uzdržavanje, bivši bračni drug može tužbom tražiti uzdržavanje u roku od šest mjeseci od prestanka braka, sve pod uvjetom da su zakonske pretpostavke za uzdržavanje bračnog druga postojale u trenutku zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod braka i trajale bez prestanka do zaključenja glavne rasprave u parnici za uzdržavanje (čl. 295-301., čl. 423-432. ObZ 2015.). Zakonske pretpostavke za uzdržavanje bračnih drugova su da bračni drug koji postavlja zahtjev za uzdržavanjem nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti, pod uvjetom da bračni drug prema kojem je takav zahtjev postavljen ima dovoljno sredstava i mogućnosti za izvršenje takve obveze (čl. 295. ObZ 2015.). Trajanje obveze uzdržavanje je vremenski ograničeno. Odredbom članka 298. ObZ 2015. propisano je da obveza uzdržavanja bračnog druga može trajati do godine dana, ovisno o trajanju braka i o mogućnosti da tužitelj u dogledno vrijeme na drugi način osigura sredstva za život. U ObZ 2015. uređeni su i modaliteti ispunjenja obveze uzdržavanja. Prema odredbi članka 296. ObZ 2015. uzdržavanje za bračne drugove se određuje u redovitim mjesečnim obrocima i unaprijed, ali je moguće da sud, na zahtjev jednog ili obaju bračnih drugova, odredi jednokratnu isplatu iznosa uzdržavanja uzimajući u obzir okolnosti slučaja. Sukladno odredbama članka 302. ObZ 2015., bračni drugovi mogu sklopiti i sporazum o uzdržavanju u slučaju razvoda braka (čl. 302., čl. 470-473. ObZ 2015.).

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U hrvatskom obiteljskoppravnom uređenju ne postoji pojam „zakonska rastava”. Analogan pojam „zakonskoj rastavi”, prema postojećem uređenju, bio bi pojam „prestanka bračne zajednice”. Do „prestanka bračne zajednice” dolazi ako bračni drugovi prekinu sve međusobne veze koje inače obilježavaju zajednički život, tj. ako više nemaju volju da žive kao bračni drugovi te da dijele i ostvaruju sadržaje takve životne zajednice. Prestanak bračne zajednice ima značenje u području bračnog prava jer, sukladno članku 51. ObZ 2015., jedna od pravnih osnova prestanka braka jest da je od prestanka bračne zajednice protekla godina dana. Prestanak bračne zajednice ima osobiti značaj i u području uređenja imovinskih odnosa bračnih drugova jer, sukladno članku 36. ObZ 2015., u bračnu stečevinu ulazi imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice (dakle ne za vrijeme trajanja braka) ili potječe iz te imovine.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

U hrvatskom obiteljskoppravnom uređenju ne postoji pojam „zakonska rastava”. Analogan pojam „zakonskoj rastavi”, prema postojećem uređenju, bio bi pojam „prestanka bračne zajednice”. Obiteljskim zakonom nisu propisani uvjeti za „prestanak bračne zajednice” iz razloga što je bračna zajednica pravni standard te predstavlja životni sadržaj braka. Do prestanka bračne zajednice dolazi ako bračni drugovi prekinu sve međusobne veze koje inače obilježavaju zajednički život, tj. ako više nemaju volju da žive kao bračni drugovi te da dijele i ostvaruju sadržaje takve životne zajednice (primjerice ne komuniciraju i sl.). Prestanak bračne zajednice u praksi se najčešće manifestira odlaskom jednog bračnog druga iz zajedničkog doma i napuštanjem drugog bračnog druga.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

U hrvatskom obiteljskoppravnom uređenju ne postoji pojam „zakonska rastava”. Analogan pojam „zakonskoj rastavi”, prema postojećem uređenju, bio bi pojam „prestanka bračne zajednice”. „Prestanak bračne zajednice” ima značenje u području bračnog prava jer, sukladno članku 51. ObZ 2015., jedna od pravnih osnova prestanka braka jest da je od „prestanka bračne zajednice” protekla godina dana. „Prestanak bračne zajednice” ima osobit značaj i u području uređenja imovinskih odnosa bračnih drugova jer, sukladno članku 36. ObZ 2015., u bračnu stečevinu ulazi imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice (dakle ne za vrijeme trajanja braka) ili potječe iz te imovine. Logika iza takvog zakonskog uređenja je u tome što se bračna zajednica ne mora vremenski podudarati s brakom, osobito kad brak prestaje razvodom. U pravilu do prestanka bračne zajednice dolazi i prije nego li se pokrene postupak razvoda braka. Shodno tome, postupak razvoda braka može potrajati, i obično traje, i nakon „prestanka bračne zajednice” (pogotovo ako su u postupku izjavljeni pravni lijekovi).

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

U hrvatskom obiteljskoppravnom uređenju ne upotrebljava se pojam „poništenje braka” već „poništaj braka”. „Poništaj braka” je jedna od osnova prestanka braka (čl. 47. ObZ 2015) te predstavlja jedan od tri bračna spora koji su uređeni u hrvatskom pravnom poretku (čl. 369. ObZ 2015). „Poništaj braka” predstavlja obiteljskoppravnu sankciju za slučajeve kad je brak sklopljen protivno odredbama za valjanost braka (čl. 25-29. ObZ 2015), koja se ostvaruje u parničnom postupku koji se pokreće tužbom (čl. 369. ObZ 2015). Odredbe o „poniščaju braka” primjenjuju se u slučaju kad brak nije valjan (čl. 29., čl. 49., čl. 369-378. ObZ 2015).

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

U hrvatskom obiteljskoppravnom uređenju ne upotrebljava se pojam „poništenje braka” već „poništaj braka”. Brak koji je sklopljen protivno odredbama članaka 25. do 28. ObZ 2015. (usprkos postojanja bračne smetnje maloljetnosti, nesposobnosti za rasuđivanje, lišenja poslovne sposobnosti u davanju izjava koje se odnose na osobna stanja, krvnog srodstva, odnosa posvojenja te postojanja prethodnog braka ili životnog partnerstva na strani nevjeste ili ženika) nije valjan i na njega će se primijeniti odredbe o „poniščaju braka” (čl. 29. ObZ 2015).

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

U hrvatskom obiteljskoppravnom uređenju ne upotrebljava se pojam „poništenje braka” već „poništaj braka”. Pravne posljedice „poništaja braka” regulirane su jednako kao za prestanak braka razvodom (vidi odgovor na pitanje 3.).

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U pravnom poretku Republike Hrvatske razvod braka je uređen kao sudski postupak te ne postoji mogućnost razvoda braka izvan sudskog postupka. Ipak, jedno od temeljnih načela obiteljskog prava, koje je osobito naglašeno u postupku razvoda braka, jest načelo sporazumnog rješavanja obiteljskih odnosa kojim se potiče sporazumno rješavanje obiteljskih odnosa te se ističe kao zadaća svih tijela koja obitelji pružaju stručnu pomoć ili odlučuju o obiteljskim odnosima (čl. 9. ObZ 2015.). Sukladno navedenom, u obiteljskoppravnom poretku predviđena su dva izvansudska postupka koji imaju za cilj, između ostalog, sporazumno rješavanje pitanja povezanih s razvodom braka: obvezno savjetovanje (čl. 321- 330. ObZ 2015) i obiteljska medijacija (čl. 331-344. ObZ 2015). Obvezno savjetovanje provodi stručni tim centra za socijalnu skrb i predstavlja oblik pomoći članovima obitelji (npr. bračnim drugovima koji namjeravaju pokrenuti postupak razvoda braka, a imaju maloljetno zajedničko dijete) da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete (npr. da sklope plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi – sporazum o pravnim posljedicama razvoda braka u kojem moraju detaljno urediti: mjesto i adresu djetetova stanovanja, vrijeme koje će dijete provoditi sa svakim od roditelja, način razmjene informacija u vezi s davanjem suglasnosti pri donošenju odluka bitnih za dijete, način razmjene važnih informacija u vezi s djetetom, visinu uzdržavanja kao obvezu roditelja kod kojega dijete ne stanuje i način na koji će se rješavati buduća sporna pitanja) te o pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta. Obiteljska medijacija je postupak u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa uz pomoć jednog ili više obiteljskih medijatora, a glavna svrha postupka je postizanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih sporazuma u vezi s djetetom, kao i o svim drugim spornim pitanjima imovinske i neimovinske naravi.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Bračni drugovi koji nemaju zajedničko maloljetno dijete mogu pokrenuti sudski postupak na način da jedan bračni drug razvod braka zahtijeva tužbom ili da oba bračna druga podnesu prijedlog za sporazumni razvod braka (čl. 50. ObZ 2015.). U oba navedena slučaja, ne provodi se izvansudski postupak obveznog savjetovanja kao oblik stručne pomoći članovima obitelji da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima kojeg provodi stručni tim centra za socijalnu skrb (čl. 321-322. ObZ 2015.) te bračni drugovi odmah ulaze u (parnični ili izvanparnični) sudski postupak razvoda koji je relativno jednostavan i brz. Sve navedeno se na odgovarajući način primjenjuje i za sudski postupak poništaja braka kad bračni drugovi nemaju zajedničko maloljetno dijete. Bračni drugovi koji imaju zajedničko maloljetno dijete mogu pokrenuti sudski postupak na način da jedan bračni drug razvod braka zahtijeva tužbom ili da oba bračna druga podnesu prijedlog za sporazumni razvod braka (čl. 50. ObZ 2015.). Međutim, prije pokretanja postupka radi razvoda braka (tužbom ili prijedlogom za sporazumni razvod braka) u kojem postoji zajedničko maloljetno dijete, bračni drugovi obvezni su sudjelovati u izvansudskom postupku obveznog savjetovanja kao obliku stručne pomoći članovima obitelji da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima kojeg provodi stručni tim centra za socijalnu skrb (čl. 321-322. ObZ 2015.). Svrha takvog uređenja je pružiti bračnim drugovima stručnu pomoć, između ostalog, i u pogledu sklapanja plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi – sporazuma o pravnim posljedicama razvoda braka u kojem moraju detaljno urediti: mjesto i adresu djetetova stanovanja, vrijeme koje će dijete provoditi sa svakim od roditelja, način razmjene informacija u vezi s davanjem suglasnosti pri donošenju odluka bitnih za dijete, način razmjene važnih informacija u vezi s djetetom, visinu uzdržavanja kao obvezu roditelja kod kojega dijete ne stanuje i način na koji će se rješavati buduća sporna pitanja. Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi roditelji mogu sastaviti u spomenutom postupku obveznog savjetovanja, ali ga mogu sklopiti i samostalno, kao i u postupku obiteljske medijacije (izvansudskom postupku u kojem bračni drugovi nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa uz pomoć jednog ili više obiteljskih medijatora – čl. 331. ObZ 2015.). Na taj način, sklapanjem plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, bračni drugovi mogu pokrenuti jednostavniji i brži izvanparnični postupak za razvod braka koji se pokreće prijedlogom (čl. 52., čl. 54-55., čl. 106., čl. 453-460. ObZ 2015). Bračni drugovi koji imaju zajedničko maloljetno dijete dužni su uz prijedlog za sporazumni razvod braka podnijeti izvješće o obveznom savjetovanju iz članka 324. ObZ 2015. i plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi iz članka 106. ObZ 2015.) (čl. 456. ObZ 2015).

Ako bračni drugovi ne sastave plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koji sadrži sporazum o prethodno navedenim pravnim posljedicama razvoda braka, odluku o tim pitanjima donosi sud po službenoj dužnosti u parničnom postupku radi razvoda braka pokrenutog tužbom (čl. 53-54., čl. 56-57. i čl. 413. ObZ 2015.). Ako bračni drugovi imaju zajedničko maloljetno dijete, uz tužbu radi razvoda braka tužitelj je dužan priložiti izvješće o obveznom savjetovanju iz članka 324. ObZ-a 2015. i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije (čl. 379. ObZ 2015.).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

U pravnom poretku Republike Hrvatske pitanja vezana uz pružanje usluge besplatne pravne pomoći te mogućnosti oslobođenja od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi uređena su Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine 143/2013 - dalje: ZBPP). Osobe mogu ostvariti primarnu pravnu pomoć u svim postupcima, uključujući bračne sporove te ostale postupke iz obiteljskih odnosa, pod uvjetom da ispunjavaju zakonom određene pretpostavke (čl. 9-11. ZBPP). Osobe mogu ostvariti i sekundarnu pravnu pomoć u postupcima iz obiteljskih odnosa te u ostalim u zakonu navedenim postupcima, pod uvjetom da ispunjavaju zakonom određene pretpostavke (čl. 12-25. ZBPP). Pitanje ishođenja odobrenja za oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka u točno određenim postupcima, pa tako i postupcima iz obiteljskih odnosa, uređeno je odredbom članka 13. stavak 3. ZBPP. Pitanje ishođenja odobrenja za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi u svim sudskim postupcima, pa tako i postupcima iz obiteljskih odnosa, uređeno je odredbom članka 13. stavak 4. ZBPP. Posebno se skreće pozornost na odredbe: a) kojima se uređuje pitanje pružanja sekundarne pravne pomoći bez utvrđivanja imovinskog stanja te osobe (čl. 15. ZBPP), b) kojima se uređuje postupak za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći (čl. 16-18. ZBPP), c) kojima se uređuje opseg pružanja sekundarne pravne pomoći (čl. 19. ZBPP), d) kojima se uređuju procesna pitanja i druga pitanja bitna za ostvarenje besplatne pravne pomoći (čl. 20-25. ZBPP). Ujedno se skreće pozornost na čl. 6. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, 74/95., 57/96., 137/02., (26/03.), 125/11., 112/12., 157/13., 110/15.), u pogledu stranaka koje su uvijek oslobođene plaćanja sudskih pristojbi.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Na sudsku odluku koja je donesena u postupku za razvod ili poništaj braka moguće je uložiti žalbu. To pravo ima svaka od stranaka u postupku. Obiteljski zakon izriekito ne uređuje institut žalbe u bračnim sporovima već odredbom članka 346. propisuje podrednu primjenu odredbi Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13. i 89/14 – dalje: ZPP). ZPP u članku 348. uređuje institut žalbe protiv presude, dok u članku 378. uređuje institut žalbe protiv rješenja. Što se tiče pravnih lijekova protiv drugostupanjske presude donesene u bračnom sporu, ObZ 2015. propisuje da revizija nije dopuštena (čl. 373. ObZ 2015.).

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Sukladno čl. 21. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2001/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, (Uredba Brussels IIa) odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici priznaje se automatski, bez potrebe bilo kakvog posebnog postupka (st.1.), no sukladno st. 3. Uredbe svaka zainteresirana stranka može zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju sudske odluke. U tom slučaju zahtjev za priznavanje podnosi se mjesno nadležnom općinskom sudu sa popisa sudova koji je sukladno čl. 68. dostavljen Komisiji, uz pismena propisana čl. 37. Uredbe Bruxelles IIa. Osim navedenoga, svakako valja napomenuti kako, ne dovodeći u pitanje gore navedeni čl. 21. st. 3. Uredbe Bruxelles IIa, osobito nije potreban nikakav poseban postupak za ažuriranje registra o građanskom stanju države članice na temelju sudske odluke koja se odnosi na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka koja je donesena u drugoj državi članici, a protiv koje nije moguće korištenje nikakvog pravnog lijeka u skladu s pravom te države članice.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Zahtjev za priznavanje ili nepriznavanje odluke (čl. 21. st. 3. Uredbe Bruxelles IIa) podnosi se mjesno nadležnom općinskom sudu sa popisa sudova kako je navedeno u odgovoru pod pitanjem br. 14. U ovom slučaju primjenjuje se postupak u skladu s odjeljkom 2. Poglavlja III Uredbe Bruxelles IIa. Pravni lijek, odnosno žalba iz čl. 33. Uredbe Bruxelles IIa podnosi se drugostupanjskim (županijskim) sudovima putem prvostupanjskog suda koji je donio rješenje (općinski sud sa gore navedenog popisa).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Za razvod braka mjerodavno je pravo države čiji su državljani oba bračna druga u vrijeme podnošenja tužbe.

Ako su bračni drugovi državljani različitih država u vrijeme podnošenja tužbe, za razvod braka mjerodavna su kumulativno prava objiju država čiji su oni državljani (čl. 35. st. 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (NN 53/91, 88/01). Ako se brak ne bi mogao razvesti po pravu država čiji su bračni drugovi državljani, za razvod braka mjerodavno je pravo Republike Hrvatske ako je jedan od bračnih drugova imao u vrijeme podnošenja tužbe prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Ako je jedan od bračnih drugova državljanin Republike Hrvatske koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, a brak se ne bi mogao razvesti po pravu određenom u čl. 35. stavku 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, za razvod braka mjerodavno je pravo Republike Hrvatske.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Razvod braka - Italija

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Zakonski uvjeti za razvod propisani su zakonom (vidjeti odjeljak 2.) Sud mora provjeriti jesu li ispunjeni zakonski uvjeti za donošenje presude o razvodu braka.

Provjere se moraju obavljati čak i ako dva bračna druga zajednički podnesu zahtjev za razvod. Sporazum bračnih drugova nije sam po sebi osnova za razvod — u stvarnosti, prema tome, u Italiji ne postoji sporazumni razvod braka: sud mora uvijek, prije odobravanja razvoda, utvrditi činjenice.

Ako je brak sklopljen u skladu s Građanskim zakonom, on prestaje razvodom, a ako su stranke vjenčane u crkvi i brak je unesen u matičnu evidenciju, on razvodom prestaje postojati u građanskom pravu. U postupku sudjeluje javni tužitelj.

Izvori: Zakon br. 898 od 1. prosinca 1970. izmijenjen Zakonom br. 436. od 1. kolovoza 1978. i Zakonom br. 74 od 6. ožujka 1987.

2 Koji su razlozi razvoda?

Bračni drug može zatražiti razvod na temelju sljedećih osnova:

1) ako je, nakon vjenčanja, drugom bračnom drugu pravomoćnom presudom utvrđena krivnja za teško kazneno djelo, bez obzira je li ono počinjeno prije ili nakon vjenčanja, odnosno:

osuđen je na doživotni zatvor ili zatvorsku kaznu u trajanju od više od 15 godina, koja može biti zbroj više kazni, za kaznena djela s predumišljajem, osim za politička kaznena djela ili kaznena djela počinjena „iz razloga s posebnom moralnom i društvenom vrijednošću“ (*motivi di particolare valore morale e sociale*); osuđen je na zatvorsku kaznu zbog incesta (odjeljak 564. Kaznenog zakona) ili kaznena djela protiv spolne slobode u skladu s odjeljcima 609. pododjeljak 2. (spolno zlostavljanje), 609. pododjeljak 4. 609. pododjeljak 5. ili 609. pododjeljak 8. (koji su uvedeni Zakonom br. 66. iz 1996.);

osuđen je na zatvorsku kaznu zbog ubojstva sina ili kćeri ili za pokušaj ubojstva bračnog druga ili sina ili kćeri;

osuđen je na zatvorsku kaznu, kada je osobi utvrđena krivnja na više osnova zbog teške tjelesne ozljede, neispunjenja obveze uzdržavanja obitelji, zlostavljanja obitelji ili maloljetnika, utjecaja na psihički nestabilne osobe, osim ako je podnositelj zahtjeva za razvod također osuđen kao suučesnik za kazneno djelo ili ako je par ponovno počeo zajednički život;

2) u slučajevima kada:

je drugi bračni drug oslobođen optužbe za incest ili spolno zlostavljanje navedene u točki 1. podtočkama (b) i (c), ako je sud utvrdio da tuženik ne može nastaviti ili se vratiti živjeti s obitelji;

par je već bio zakonski rastavljen – na temelju uzajamne suglasnosti ili zahtjeva jedne od stranaka - barem tri godine otkad je došao na sud u postupku za rastavu;

kazneni postupak u vezi s jednim od kaznenih djela iz točke 1. podtočaka (b) i (c) prekinut je zbog zastare, ali sud za razvod utvrdio je da kazneno djelo inače donosi kaznenu odgovornost;

u kaznom postupku povodom kaznenog djela incesta utvrđeno je da nije bilo kaznene odgovornosti jer djelom nije uzrokovan „javni skandal“;

drugom bračnom drugu, koji je strani državljanin, odobren je poništaj ili prestanak braka u inozemstvu ili je on u inozemstvu sklopio novi brak; brak nije konzumiran;

jedan od bračnih drugova službeno je promijenio spol: u tom slučaju zahtjev za razvod može podnijeti osoba koja je promijenila spol ili drugi bračni drug.

Ukratko, osim scenarija „kaznenog prava“ (koji, osim osuda za teška kaznena djela, uključuju slučajeve kada je osoba oslobođena zbog smanjene uračunljivosti, slučajeve kada je nastala zastara za kazneno djelo i slučajeve incesta kada ne postoji objektivni zahtjev za kaznenu odgovornost), postoje sljedeće moguće osnove za razvod: zakonska rastava; poništaj; prestanak ili novi brak koji je drugi bračni drug sklopio u inozemstvu te nekonsumacija braka ili promjena spola.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Presuda o razvodu braka znači sljedeće:

Prvo, prestaje bračni odnos: svaka stranka postaje samac i može se ponovno vjenčati.

Žena gubi suprugovo prezime ako ga je dodala svome: međutim, sud može ženi, na njezin zahtjev, odobriti da uz svoje, zadrži i suprugovo prezime ako se pokazalo da je to u njezinu najboljem interesu ili interesu djece iz razloga koje vrijedi zaštititi.

Razvodom se ne prekida srodstvo, a posebno se ne uklanja zapreka braku zbog srodstva u izravnoj liniji (odjeljak 87. pododjeljak 4. Građanskog zakona).

Bračni drugovi koji su stranci ne gube državljanstvo koje su stekli brakom.

3.2 podjelu imovine supružnika

Razvodom prestaje postojati zajednička imovina utvrđena zakonom (*comunione legale*, što uključuje svu kupljenu imovinu koju su bračni drugovi zajednički ili odvojeno kupili za vrijeme braka, osim osobnih stvari iz odjeljka 179. Građanskog zakona) i sve fondove uspostavljene za potrebe obitelji (*fondo patrimoniale*). Međutim, takav fond nastavlja postojati dok djeca ne postanu punoljetna. Razvod nema učinka na zajedničku imovinu na koju se primjenjuju drugi mehanizmi (*comunione ordinaria*, na primjer, roba stečena pro rata prije braka, ili za vrijeme braka kada je za vrijeme braka predviđeno da će se imovina bračnih drugova odvojeno čuvati (*separazione dei beni*)): veza u odnosu na zajedničku imovinu takve vrste može se prekinuti na zahtjev jednog od bračnih drugova.

Roditelju koji živi s maloljetnim djetetom može se odobriti pravo da nastavi živjeti u domu bivših bračnih partnera ako je ostanak u tome domu u djetetovom interesu.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Sud koji donosi presudu o razvodu dodijelit će zajedničko skrbništvo nad maloljetnom djecom; samo u iznimnim slučajevima djeca se daju u isključivo skrbništvo jednom roditelju. Sud također utvrđuje pravila o vremenu koje će maloljetna djeca provoditi s roditeljem koji ne živi u zajedničkom kućanstvu. On daje upute u vezi s upravljanjem djetetovom imovinom i utvrđuje doprinos za uzdržavanje maloljetne djece koji je potrebno plaćati roditelju koji živi s djecom.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Prilikom odobravanja razvoda, sud, na zahtjev stranke, nalaže redovito plaćanje uzdržavanja stranci koja nema dovoljno sredstava ili koja ta sredstva ne može pribaviti iz objektivnih razloga. Obveza plaćanja uzdržavanja prestaje ako primatelj sklopi novi brak. Ako su obje stranke suglasne, uzdržavanje se može platiti u obliku jedne transakcije prenošenjem prava vlasništva nad imovinom na bračnog druga korisnika (više pojedinosti nalazi se u odjeljku „Potraživanja za uzdržavanje – Italija.“

Bračni drugovi koji ne plaćaju uzdržavanje u slučaju rastave ili nakon razvoda počinili su kazneno djelo nepomaganja svojoj obitelji (odjeljak 570. Kaznenog zakona).

Postoje drugi učinci. Bračni drug koji je razveden i koji nije sklopio novi brak i ima pravo na uzdržavanje također ima pravo na udio otpremnine isplaćene drugom bračnom drugu. U slučaju smrti bivšeg bračnog druga, preživjeli bračni drug ima pravo na mirovinu za preživjele članove obitelji ili mora dijeliti tu mirovinu sa sljedećim preživjelim bračnim drugom i pravo na isplatu iz ostavine pokojnika, ako se on ili ona nalaze u financijskim poteškoćama. Zakonom je također dopušteno bračnom drugu koji ima pravo na uzdržavanje da zatraži hipoteku ili oduzimanje imovine bračnog druga koji je dužan platiti uzdržavanje.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonska rastava znači da bračni drugovi prema zakonu više ne moraju zajedno živjeti. Sama *de facto* rastava nema učinka (osim u situacijama nastalima prije Zakona o reformi br. 151 iz 1975.)

Zakonskom rastavom ne prestaje bračni odnos već samo postaje slabiji.

Zakonska rastava može nastati na temelju presude ili uzajamne suglasnosti.

Izvori: *materijalna pravila propisana su u Građanskom zakonu (odjeljci 150. i dalje; za pitanja u vezi sa nasljeđem vidjeti odjeljke 548. i 585.).*

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

U slučaju zakonske rastave – odnosno rastava po nalogu suda – nužno je utvrditi da bračni drugovi više ne mogu zajedno živjeti.

Ako je ispunjen taj uvjet, sud će, na zahtjev jednog od dva bračna druga, izdati nalog za rastavu, čak i ako je to protivno željama drugog bračnog druga.

U iznimnim slučajevima sud može odgovornost za rastavu prenijeti na jednog od bračnih drugova: to ima utjecaja na dodjelu uzdržavanja za vrijeme rastave i nakon razvoda i na prava nasljeđivanja. U postupku sudjeluje javni tužitelj.

Zakonska rastava na temelju uzajamne suglasnosti temelji se na sporazumu između bračnih drugova, ali postaje učinkovita tek nakon odobrenja suda, koji je odgovoran osigurati da su sporazumi koje su sklopile stranke u prevladavajućem interesu obitelji. Ako sporazum o skrbništvu nad djecom i uzdržavanju nije u interesu djeteta, sud će ponovno sazvati stranke i zatražiti će nužne promjene. Ako stranke postupe u skladu s nalogom suda, sud može dobiti odobriti rastavu.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Osobni odnosi: zakonskom rastavom (na temelju naloga suda ili uzajamne suglasnosti) prestaje postojati zahtjev za sve oblike pomoći povezane sa zajedničkim životom. Također se ne primjenjuje pretpostavka očinstva. Žena ne gubi prezime supruga iako ga je dodala vlastitom prezimenu ali sud joj može, na zahtjev supruga, zabraniti uporabu tog prezimena kada bi mu takvom uporabom mogla uzrokovati veliku štetu. Sud također može ženi odobriti nekorištenje suprugovog prezimena ako bi takvom uporabom naštetila sebi.

Vlasništvo nad zajedničkom imovinom: rastavom prestaje postojati zajednička imovina utvrđena zakonom (*comunione legale*).

Roditeljska skrb: sud koji odobrava rastavu odlučuje o skrbništvu nad maloljetnom djecom i utvrđuje iznos uzdržavanja koji mora plaćati roditelj s kojim djeca ne žive (ili, u iznimnim slučajevima isključivog skrbništva, roditelj kojem skrbništvo nije odobreno). Prilikom odobravanja prava na život u obiteljskom domu, roditelj koji živi s djetetom ima prioritet (za više pojedinosti vidjeti „Skrbništvo nad djecom i prava posjećivanja”).

Obveza plaćanja uzdržavanja: sud, na zahtjev, bračnom drugu koji nije odgovoran za rastavu odobrava pravo da mu drugi bračni drug plaća uzdržavanje, ako on ili ona nemaju dovoljno vlastitih sredstava. Bračni drug kojemu je to potrebno nastavlja ostvarivati pravo na uzdržavanje, odnosno, na redovitu isplatu sredstava potrebnih za život, čak i ako su on ili ona odgovorni za rastavu (za više pojedinosti vidjeti „Potraživanja za uzdržavanje– Italija”).

U slučaju razvedenih bračnih drugova izričito je predviđena automatska prilagodba uzdržavanja zbog inflacije. To je sudskom praksom prošireno na rastavljene parove.

Mjere koje su propisane u sudskom nalogu u vezi sa skrbništvom nad djecom i izračunom uzdržavanja za djecu i za bračnog druga podliježu daljnjim izmjenama. Neispunjavaње obveze plaćanja uzdržavanja kazneno je djelo u skladu s odjeljkom 570. Kaznenog zakona.

Rastava sa ili bez odgovornosti: rastavljeni bračni drugovi koji se ne smatraju odgovornima za rastavu imaju jednaka prava nasljeđivanja kao i bračni drugovi koji nisu rastavljeni.

Bračni drugovi koji se smatraju odgovornima za rastavu imaju pravo samo na uzdržavanje iz ostavine pokojne osobe i samo ako su u trenutku ostavinskog postupka imali pravo na uzdržavanje od pokojnog bračnog druga (odjeljci 548. i 585. Zakona o parničnom postupku).

Ostali učinci: u slučaju neispunjenja obveze, nalogom za rastavu odobrava se pravo na registraciju sudske hipoteke; i, na zahtjev osobe koja ima pravo, sud može naložiti oduzimanje imovine odgovornog bračnog druga ili izdati nalog za ovrhu plaće.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

U skladu s odjeljkom 117. i dalje Zakona o parničnom postupku, brak se može poništiti u nizu različitih slučajeva. Predmet se razmatra na osnovi nevaženja uzimajući u obzir osnovu za nevaženje i zakon primjenjiv na svaki predmet.

Brak se smatra nevažećim ako je narušen zbog nedostataka navedenih u zakonu, ali nedostatak mora biti naveden prilikom pokretanja postupka pred sudom.

Zahtjev za poništaj braka ne prenosi se na nasljednike, osim ako je već u tijeku postupak donošenja presude. U postupku sudjeluje javni tužitelj.

Izvori: *materijalna pravila sadržana su u odjeljcima 117.–129. bis Zakona o parničnom postupku.*

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak je moguće poništiti iz sljedećih razloga (odjeljak 117. i dalje Zakona o parničnom postupku):

Jedan od bračnih drugova još je bio u prethodnom braku: poništaj je apsolutni i nema zastare; zahtjev može podnijeti bračni drug, izravni rođak u uzlaznoj liniji, javni tužitelj ili bilo koja druga osoba sa zakonitim interesom.

Impedimentum criminis: brak je sklopljen između dvije osobe od kojih je jedna osuđena za ubojstvo ili pokušaj ubojstva bračnog druga drugoga; poništaj je apsolutni i nije ga moguće pobiti te ga može zatražiti bilo koji bračni drug, javni tužitelj ili bilo koja osoba sa zakonitim interesom.

Brak nije moguće sklopiti zbog psihičke bolesti jednog od bračnih drugova: nalog za objavu bolesti moguće je izdati i nakon vjenčanja ako je moguće dokazati da je bolest postojala u trenutku vjenčanja; brak može osporiti skrbnik, javni tužitelj ili bilo koja osoba sa zakonitim interesom.

Jedan od bračnih drugova imao je smanjenu uračunljivost (*incapacità naturale*): brak može osporiti bračni drug koji, iako nema potvrdu da je nesposoban, može dokazati da je ušao u brak dok je bio neuračunljiv. Zahtjev nije moguće podnijeti ako je par živio zajedno duže od godine dana otkad je podnositelj ponovno postao uračunljiv.

Jedan od bračnih drugova bio je maloljetan: zahtjev može podnijeti bilo koji od bračnih drugova, javni tužitelj ili roditelji; maloljetnikovo pravo na podnošenje zahtjeva ističe godinu dana nakon stjecanja punoljetnosti.

Postojale su rodbinske veze, obiteljske veze ili veze nastale usvajanjem: na osnovu za poništaj može se pozvati bilo koji od bračnih drugova, javni tužitelj ili osoba sa zakonitim interesom, osim ako je prošlo godinu dana ili više od vjenčanja i unatoč vezama bilo je moguće zatražiti odobrenje za brak.

Prisila, strah i greška: pristanak je dobiven pod prisilom, ili je rezultat iznimno velikog straha od događaja koji su izvan kontrole bračnog druga; ili je došlo do zamjene identiteta, ili greške u vezi s bitnim osobnim preduvjetom drugog bračnog druga, u skladu s odjeljkom 122. Zakona o parničnom postupku; zahtjeve može podnijeti bračni drug čiji je pristanak bio neispravan zbog jedne od tih osnova, osim ako su bračni drugovi zajedno živjeli godinu dana nakon prestanka prijetnje nasilja ili otkrića greške.

Simulacija: brak može osporiti bilo koji od bračnih drugova ako su sklopili brak i pritom pristali da neće ispunjavati obveze ili ostvarivati prava koja iz njega proizlaze. Zahtjev za poništaj moguće je podnijeti u roku od godine dana od vjenčanja. Međutim, zahtjev nije moguće podnijeti ako su bračni drugovi zajedno živjeli kao muž i žena nakon vjenčanja, čak i nakratko.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Ako su bračni drugovi postupali u dobroj vjeri (tj. nisu bili svjesni prepreke pri sklapanju braka), brak se smatra važećim do poništaja i poništaj stupa na snagu od trenutka kada je zatražen (načelo „fiktivnog braka” (*matrimonio putativo*)). Djeca rođena ili začeta za vrijeme braka smatraju se zakonitom djecom, i stoga su obuhvaćena pravilima koja se primjenjuju na razdvajanje bračnih drugova s djecom.

Sud također može zahtijevati od jednog od bračnih drugova da povremeno uzdržava drugog bračnog druga ako drugi bračni drug nema dovoljno sredstava i nije sklopio novi brak, ali ne duže od tri godine.

Ako je samo jedan od bračnih drugova postupao u dobroj vjeri, brak ima učinke u korist tog bračnog druga i djece. Bračni drug koji nije postupao u dobroj vjeri mora platiti poštenu naknadu koja odgovara uzdržavanju od tri godine i mora dalje plaćati uzdržavanje ako obvezu uzdržavanja nemaju druge osobe. Ako niti jedan bračni drug nije postupao u dobroj vjeri, brak ima učinke u odnosu na djecu koja su rođena ili začeta za vrijeme trajanja braka, osim ako se traži poništaj na osnovi bigamije ili incesta: djeca rođena u braku koji je poništen na osnovi bigamije mogu steći položaj prirodne djece s priznatim očinstvom. Pretpostavlja se postojanje dobre vjere i ona mora postojati samo u trenutku vjenčanja.

10 Postoje li načini alternativnog izvanjudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Nisu predviđeni alternativni načini rješavanja pitanja u vezi s razvodom (ili rastavom). Stranke imaju pristup besplatnim uslugama mirenja kako bi mogle postići dogovor o skrbi nad djetetom.

One također mogu osmisliti zajednička rješenja za uzdržavanje djece i jednog od bračnih drugova.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Pravila o postupcima za razvod braka također se primjenjuju na postupke za zakonsku rastavu, *mutatis mutandis*. U manjoj mjeri, primjenjuju se odjeljak 706. i dalje Zakona o parničnom postupku.

Postupci su u obliku posebnog postupka za utvrđivanje činjenica na koji se primjenjuju pravila koja su drugačija od pravila koja se primjenjuju na redovne postupke, posebno u prethodnoj fazi (to je dvoslojni postupak: faza mirenja i faza preispitivanja - parnična faza).

Nadležnost: nadležni je sud opći sud (*tribunale*), koji se sastaje u vijeću, na mjestu posljednjeg zajedničkog prebivališta bračnih drugova ili na bilo kojem drugom mjestu propisanom zakonom (odjeljak 706. Zakona o parničnom postupku), ili, ako nije moguće stupiti u kontakt sa tuženikom ili on boravi u inozemstvu, na mjestu prebivališta ili boravišta tužitelja. Međutim, ako obje stranke žive u inozemstvu, odlučivati može bilo koji sud u državi. U slučaju sporazumnog razvoda, bračni drugovi mogu birati mjesto prebivališta ili boravišta jednog od njih.

Postupak: Zahtjev za razvod predaje se u obliku zahtjeva sudu (*ricorso*) koji se predaje u sudsku pisarnicu nadležnog suda. Zahtjevu treba priložiti sve dokazne isprave, ali moguće ih je dostaviti i na raspravu. Podnositelj je odgovoran osigurati da je drugi bračni drug obaviješten o zahtjevu i o nalogu predsjedavajućeg suca o utvrđivanju datuma za saslušanje bračnih drugova. Ako pokušaj mirenja na prvoj raspravi nije uspješan, predsjedavajući sudac donosi privremene naloge u interesu bračnih drugova i njihove djece i utvrđuje datum za raspravu prije suđenja na kojoj će se preispitati slučaj u skladu s uobičajenim pravilima o dokazima.

Razvod na temelju zajedničkog zahtjeva: U slučaju zajedničkog zahtjeva bračni drugovi moraju pristati na razvod i na uvjete u vezi s djecom i financijskim odnosima. Postupci su pojednostavljeni:

Izvori: *Zakon br. 898 od 1970. kako je izmijenjen*; u slučaju zakonske rasprave primjenjuju se odjeljci 706. –711. Zakona o parničnom postupku.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Moguće je dobiti pravnu pomoć (*patrocinio a spese dello Stato*) i osigurati zastupanje bez plaćanja odvjetničkih troškova i ostalih sudskih pristojbi. Pravna pomoć također je dostupna stranim državljanima koji zakonito borave u Italiji. Uvjeti prihvatljivosti utvrđeni su u Zakonu br. 1990/217 i u popisu činjenica o pravnoj pomoći. Zahtjeve za pravnu pomoć potrebno je predati odgovarajućoj odvjetničkoj komori (*consiglio dell'ordine degli avvocati*). Vidjeti web-mjesto odvjetničke komore (npr. za rimsku odvjetničku komoru) i web-mjesto Ministarstva pravosuđa.

Izvori: *Zakon br. 217. 1990. izmijenjen zakonom br. 134 iz 2001.*

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Protiv zakonske rastave, razvoda ili poništaja moguće se žaliti. Nepravomoćne presude u postupcima povodom razvoda (npr. presudama o položaju bračnih drugova) ili u postupcima povodom rastave (npr. presude o odgovornosti ili plaćanju uzdržavanja) nije moguće poslije osporiti, odnosno, zajedno sa žalbom protiv konačne presude. Moraju se osporiti unutar redovnih rokova.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Primjenjuje se Uredba (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. U njoj je predviđen standardni postupak u svim državama članicama EU-a.

Priznanje je automatsko. Prema tome, nije potreban poseban postupak za ažuriranje matične evidencije nakon razvoda, rastave ili presude o poništaju.

Međutim, svaka zainteresirana stranka može zatražiti izjavu o tome mora li se priznati strana presuda. U Uredbi su propisane posebne osnove za nepriznavanje. Tužba, u obliku zahtjeva sudu (*ricorso*), mora se podnijeti žalbenom sudu (*corte di appello*) koji ima mjesnu nadležnost u mjestu izvršenja presude u skladu s talijanskim nacionalnim zakonodavstvom. Sud donosi odluku bez odlaganja i bez saslušanja druge stranke te se o presudi obavješuje podnositelj zahtjeva.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Svaka stranka može odluku o priznavanju osporiti pred žalbenim sudom koji je donio odluku u roku od mjesec dana od obavijesti (dva mjeseca ako je druga stranka rezident u drugoj državi). U drugoj fazi obje stranke moraju biti saslušane u skladu s redovnim parničnim postupkom i, u načelu se primjenjuju uobičajena pravila parničenja.

Protiv presude donesene na temelju ovog prigovora moguće je podnijeti žalbu Kasacijskom sudu (vidjeti *priloge Uredbi*).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Na zakonsku rastavu i razvod primjenjuje se nacionalno zakonodavstvo koje je zajedničko objema strankama u trenutku podnošenja zahtjeva za razvod. U slučaju bračnih drugova različitih nacionalnosti sud će nastojati utvrditi primjenjivo pravo u skladu s državom u kojoj je par proveo većinu zajedničkog života; sud u tom pogledu može u određenoj mjeri djelovati po vlastitom nahođenju.

Ako u primjenjivom stranom pravu nije propisana zakonska rastava ili razvod, primjenjuje se talijansko zakonodavstvo (odjeljak 31. Zakona br. 218 iz 1995.), odnosno u tim slučajevima prevladava *lex fori*. Važno je napomenuti da se talijansko zakonodavstvo primjenjuje bez obzira na to je li podnositelj talijanski

državljanin te da se na talijansko zakonodavstvo može pozvati osoba koja nije državljanin u miješanom braku ili se može primjenjivati na brak dviju osoba koje nisu državljani.

Na talijanske bračne drugove koji su podnijeli zahtjeve za zakonsku rastavu ili razvod u Italiji primjenjuje se talijansko zakonodavstvo čak i ako nisu rezidenti Italije. Na bračne drugove različitog državljanstva primjenjuje se zakonodavstvo države u kojoj su proveli većinu bračnog života. Međutim, ako predmetnim zakonom države nije predviđena zakonska rastava ili razvod, talijanski sud primjenjuje talijansko zakonodavstvo.

Posljednji put ažurirano: 15/10/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Cipar

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Nužan uvjet za pokretanje postupka za razvod braka, u slučaju vjerskog braka, slanje je obavijesti biskupu okruga u kojem podnositelj živi. Zahtjev za razvod braka moguće je podnijeti u roku od 3 mjeseca od slanja obavijesti nadležnom biskupu. Nije potrebno slati obavijest kada je osnova za razvod nestanak ili psihičko oboljenje.

2 Koji su razlozi razvoda?

preljub

nemoralno, sramotno ili slično neoprostivo ponašanje koje se ponavlja i bitno narušava bračni odnos zbog kojeg je podnositelju zahtjeva nepodnošljivo živjeti sa supružnikom

napad na život, npr. fizičko zlostavljanje

psihičko oboljenje u trajanju od tri godine, zbog čega je suživot nemoguć

pravomoćna presuda uz zatvorsku kaznu u trajanju dužem od 7 godina

nestanak

seksualna nesposobnost koja postoji u trenutku braka i koja traje najmanje 6 mjeseci te do trenutka pokretanja postupka, uključujući taj trenutak

napuštanje na dvije godine koje se ne može opravdati. Duga razdoblja odsutnosti čije je ukupno trajanje duže od dvije godine. Mora biti poslan poziv za povratak.

promjena vjere ili vjeroispovijesti, moralni pritisak ili pokušaj prisiljavanja supružnika na pridruživanje sekti

bračni drug uporno odbija imati djecu unatoč želji drugog partnera

nepopravljivo narušeni odnos

odvojeni život u trajanju od pet godina.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvodom se razvodi brak, ali do promjene prezimena ne dolazi automatski. Predmetna stranka mora pod prisegom dati izjavu da želi promijeniti prezime.

3.2 podjelu imovine supružnika

Razvod ne utječe na imovinske sporove. To se pitanje rješava posebnim zahtjevom jer su to različiti postupci.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Ne postoje, s obzirom na to da se postupak za razvod braka razlikuje od postupka odlučivanja o skrbništvu i o njemu ne ovisi, osim ako je razvod dopušten na temelju ugroze života djeteta ili fizičkog zlostavljanja djeteta.

Razvod ne utječe na pitanja povezana s maloljetnom djecom supružnikâ (npr. alimentacija, roditeljska odgovornost, komunikacija). Za to je potrebno podnijeti zasebni zahtjev.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Obveza plaćanja uzdržavanja drugom supružniku ne nastaje automatski razvodom. Za to je potrebno podnijeti zasebni zahtjev.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U ciparskom obiteljskom pravu ne postoji pojam „zakonska rastava“.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Nije primjenjivo.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Nije primjenjivo.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

To znači da se od datuma presude o poništenju brak proglašava poništenim i pravno nevažećim.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

U skladu s člankom 17. Zakona o braku, Zakona 104(I)/2003, kako je izmijenjen Zakonom 66(I)/2009, brak nije valjan ako je sklopljen:

(a) prije konačnog razvrgnuća ili poništenja svakog prethodno sklopljenog braka bilo koje od stranaka, uključujući vjerski ili civilni brak;

(b) među srođnicima u uspravnoj ili pobočnoj liniji do petog stupnja;

(c) među srođnicima po tazbini u ravnoj ili pobočnoj liniji do trećeg stupnja;

(d) među posvojiteljem i posvojenikom ili njihovim potomcima;

(e) među izvanbračnim djetetom i ocem koji ga je priznao ili njegovim krvnim srođnicima.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Ako je brak poništen ili je proglašen nevažećim pravomoćnom sudskom presudom, on postaje potpuno nevažećim od datuma donošenja presude.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Trenutačno ne postoje načini za to. Ministar pravosuđa trenutačno priprema nacrt zakona o mirenju u obiteljskim stvarima.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Zahtjev za razvod/poništenje braka potrebno je podnijeti na obiteljskom sudu okruga u kojem živi jedna ili obje stranke. Zahtjev mora biti u skladu s modelom

1. Postupovnih propisa Vrhovnog suda iz 1990. Uz zahtjev je potrebno priložiti vjenčani list te dokaz o poštarini za obavijest poslanu nadležnom biskupu ili dokaz da je nadležni biskup primio preporučeno pismo koje sadržava obavijest.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Da. Zahtjev je potrebno podnijeti nadležnom obiteljskom sudu.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da, protiv odluke o razvodu ili poništenju braka moguće se žaliti pred drugostupanjskim obiteljskim sudom.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Zahtjev je potrebno podnijeti nadležnom obiteljskom sudu Republike Cipra na temelju Uredbe 44/2001.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Prigovoriti se može podnošenjem zahtjeva obiteljskom sudu kojem se podnosi zahtjev za priznanje i registraciju odluke druge države članice.

16 Koji zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Obiteljski sudovi u Republici Cipru nadležni su za rješavanje predmeta razvoda ili poništenja braka u tim slučajevima samo ako su stranke u predmetu živjele u Cipru barem 3 mjeseca. U tim slučajevima sud primjenjuje ciparsko pravo.

Posljednji put ažurirano: 13/05/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Latvija

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Slučajevi u kojima se brak može razvrgnuti opisani su u dijelu o obiteljskom pravu latvijskog Građanskog zakona i u odjeljku P Zakona o javnim bilježnicima. Opći okvir o sklapanju braka propisan je u dijelu o obiteljskom pravu Građanskog zakona.

U Latviji brak mogu razvrgnuti jedino sud ili javni bilježnik (*notārs*). Sud može razvrgnuti brak na zahtjev jednog ili oba bračna partnera. Javni bilježnik može razvrgnuti brak ako su se bračni partneri dogovorili o razvodu braka i nemaju zajedničke maloljetne djece ili zajedničke imovine ili ako bračni partneri imaju zajedničko maloljetno dijete ili zajedničku imovinu, ali su sklopili pisani sporazum o skrbi nad maloljetnim djetetom, o pravima posjećivanja, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine.

Stoga je jedan od preduvjeta za ovakav razvod braka sporazum između bračnih partnera o skrbi nad djetetom rođenim u braku, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine.

Ako se brak razvodi na sudu, sud mora utvrditi da su bračni odnosi narušeni. Bračni odnosi smatraju se narušenima ako bračni partneri ne žive zajedno i ne može se očekivati da će ponovno započeti zajednički život.

Jedan od preduvjeta za razvod kod javnog bilježnika jest sporazum između bračnih partnera o skrbi nad djetetom rođenim u braku, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine. Ako bračni partneri ne postignu sporazum, ta se pitanja moraju riješiti na sudu zajedno sa zahtjevom za razvod braka.

2 Koji su razlozi razvoda?

Razvod braka kod javnog bilježnika

Brak se može razvesti ako su bračni odnosi narušeni, a bračni partneri postigli su sporazum o razvodu braka te je javnom bilježniku predan zajednički zahtjev koji su potpisala oba bračna partnera. Ako bračni partneri imaju maloljetnu djecu ili zajedničku imovinu, zahtjevu mora biti priložen pisani sporazum o skrbi nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine.

Razvod braka na sudu

Brak se može razvesti na sudu u slučajevima kada bračni partneri nisu postigli sporazum o razvodu braka i ispunjen je jedan od sljedećih uvjeta: bračni partneri živjeli su odvojeno više od tri godine: bračni partneri žive odvojeno, nema zajedničkog kućanstva i jedan od bračnih drugova odlučan je da neće obnavljati zajedničko kućanstvo zbog čega ne postoji mogućnost zajedničkog suživota u braku. Moguće je da nema zajedničkog kućanstva čak i ako bračni partneri žive u zajedničkoj nekretnini.

Ako su bračni partneri živjeli odvojeno kraće od tri godine, sud može razvesti brak samo u sljedećim slučajevima:

razlog za raskid braka je fizičko, seksualno, psihološko ili ekonomsko nasilje jednog od bračnih partnera prema bračnom partneru koji traži razvod braka ili prema njegovom drugom djetetu, ili prema zajedničkoj djeci bračnih partnera;

jedan bračni partner prihvaća zahtjev drugog partnera da se brak razvede;

jedan od bračnih partnera počeo je živjeti s drugom osobom i iz tog se partnerstva rodilo dijete ili se očekuje njegovo rođenje.

Ako u opisanim okolnostima sud vjeruje da se brak svejedno može očuvati, moguće je odgoditi postupak razvoda za do šest mjeseci radi mogućeg pomirenja bračnih partnera.

Ako jedan od bračnih partnera zatraži razvod braka prije nego što prođu tri godine odvojenog života iz razloga koji nisu prethodno navedeni, sud ne može razvesti brak prije isteka zakonskog trogodišnjeg roka trajanja rastave i mora odgoditi razmatranje predmeta radi mogućeg pomirenja bračnih partnera.

Ako su bračni partneri živjeli odvojeno kraće od tri godine, javni bilježnik može razvesti brak samo ako oba bračna partnera pristanu na razvod braka i dostavili su zahtjev za razvod javnom bilježniku u skladu s postupkom propisanim u Zakonu o javnim bilježnicima.

Sud ne može razvesti brak čak i ako su narušeni bračni odnosi ako je očuvanje braka nužno u iznimnim okolnostima u interesu zajedničkog maloljetnog djeteta bračnih partnera.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Čim presuda o razvodu braka počne proizvoditi učinke ili čim ovlašteni javni bilježnik izda potvrdu o razvodu braka, prava i obveze koje proizlaze iz pravnog odnosa između bračnih partnera prestaju postojati. Razvodom braka bivši bračni partneri mogu dobiti nove obveze i prava. Nakon razvoda braka, obje stranke mogu sklopiti novi brak.

U skladu s Građanskim zakonom, bračni partner koji je promijenio prezime nakon sklapanja braka ima pravo koristiti se tim prezimenom nakon razvoda braka ili, ako to zatraži, sud ili javni bilježnik dopustit će tom bračnom partneru uporabu prezimena koje je imao prije sklapanja braka.

Na zahtjev drugog bračnog partnera, sud može zabraniti bračnom partneru koji je pridonio razvodu braka da zadrži prezime stečeno brakom, ako se time ne utječe na interese djeteta.

3.2 podjelu imovine supružnika

Javni bilježnik može razvesti brak ako su bračni partneri postigli prethodni sporazum o podjeli zajedničke imovine i ako je sporazum priložen zahtjevu za razvod braka.

Kada se brak razvodi na sudu, bračni partneri mogu se dogovoriti o podjeli zajedničke imovine. Ako bračni partneri ne uspiju postići sporazum, njihove zahtjeve rješava sud na temelju Građanskog zakona ili odredbi bračnog ugovora. U Građanskom zakonu predviđene su dvije vrste imovinskopravnih odnosa, odnosno, odnos propisan zakonom i odnosi utvrđeni bračnim ugovorom i njima je propisan postupak podjele imovine u slučaju razvoda.

Ako su imovinskopravni odnosi utvrđeni zakonom, u slučaju podjele imovine svaki od bračnih partnera ima pravo zadržati imovinu koja mu/joj je pripadala prije braka i zasebnu imovinu stečenu u braku. Sve što su bračni partneri zajedno stekli tijekom braka ili što je stekao jedan od njih koristeći se zajedničkim

sredstvima smatra se zajedničkom imovinom oba bračna partnera. Pretpostavlja se da zajednička imovina jednako pripada bračnim partnerima, osim ako jedan od njih može potkrijepiti i dokazati da bi ona trebala biti podijeljena na različite dijelove.

Ako su imovinskopravni odnosi uređeni bračnim ugovorom, u tom ugovoru može biti predviđeno zasebno vlasništvo ili zajedničko vlasništvo nad svom imovinom bračnih partnera i u tom će se slučaju o podjeli imovine odlučivati u skladu s postupkom propisanim u zakonu kojim je uređen predmetni ugovorni imovinskopravni odnos.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

U slučaju razvoda, pitanja koja proizlaze iz pravnog odnosa u obitelji, a koja su prethodno opisana, posebno pitanja koja proizlaze iz pravnih odnosa između roditelja i djece, ne mogu se zasebno razmatrati.

Ako brak razvodi javni bilježnik, bračni partneri moraju se dogovoriti ne samo o razvodu već i o skrbništvu, pravima na posjećivanje i uzdržavanju djece.

Zajedno sa zahtjevom za razvod braka mora se podnijeti prethodni pisani sporazum o skrbništvu nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o pravima na posjećivanje i o uzdržavanju djeteta.

Ako brak razvodi sud, bračni partneri moraju se dogovoriti o skrbništvu nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o pravima na posjećivanje i o uzdržavanju djeteta. Ako takav sporazum nije sklopljen, zahtjeve treba podnijeti zajedno sa zahtjevom za razvod braka, osim ako su ta pitanja već uređena. U protivnom sud ne može odobriti razvod.

Posljedice razvoda u pogledu roditeljske odgovornosti

Odgovornost za brigu o djetetu ne prestaje ako dijete više ne živi s jednim ili oba roditelja.

Ako roditelji žive odvojeno, njihova se zajednička odgovornost nastavlja. Brigu i nadzor nad djetetom mora osigurati roditelj s kojim dijete živi.

Roditelji zajednički donose odluke o pitanjima koja bi mogla imati značajni učinak na razvoj djeteta. Sporovi između roditelja rješavaju se na sudu za siročad (*bāriņtiesa*), osim ako je zakonom propisano drugačije.

Zajedničko skrbništvo roditelja prestaje kada se sporazumom između roditelja ili sudskom odlukom utvrdi skrbništvo jednog roditelja.

Ako skrbništvo nad djetetom ostvaruje isključivo jedan roditelj, taj roditelj ima prava i obveze koje proizlaze iz skrbništva. Drugi roditelj mora imati prava na posjećivanje (pravo održavati kontakt i pravo na privatni odnos s djetetom).

Posljedice razvoda u pogledu uzdržavanja djeteta

Pitanje uzdržavanja djeteta uređuje se tijekom postupka za razvod braka. Roditelji su obvezni osigurati uzdržavanje djeteta u skladu sa svojim

sposobnostima i financijskim mogućnostima. Otac i majka dužni su uzdržavati dijete dok se ono ne bude moglo samo uzdržavati. Odgovornost za

uzdržavanje djeteta ne prestaje ako dijete više ne živi s obitelji ili ako više ne živi s jednim ili oba roditelja. Nakon razvoda braka, roditelji djeteta mogu se dogovoriti o uzdržavanju djeteta, ali ako roditelji ne postignu sporazum, spor rješava sud u okviru postupka za razvod braka.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

U Građanskom je zakonu propisano da u trenutku razvoda braka ili čak nakon razvoda bivši bračni partner može tražiti od drugog bračnog partnera plaćanja koja su razmjerna financijskim mogućnostima drugog bračnog partnera u cilju osiguravanja prethodne razine uvjeta života prvog bračnog partnera. Dužnost osiguravanja prethodne razine uvjeta života bivšeg bračnog partnera prestaje u sljedećim slučajevima:

vrijeme koje je prošlo od razvoda ili poništaja braka jednako je trajanju razvedenog braka ili, u slučaju poništenog braka, trajanju suživota,

bivši bračni partner sklopio je novi brak,

bivši bračni partner ima dovoljno prihoda da se sam može uzdržavati,

bivši bračni partner izbjegava vlastitim radom stjecati sredstva za vlastito uzdržavanje,

bivši bračni partner koji je morao uzdržavati drugog bračnog partnera nema dovoljno sredstava za život ili je postao nesposoban za rad,

bivši bračni partner koji je uzdržavana osoba počinio je kazneno djelo protiv drugog bračnog partnera ili protiv života, zdravlja, slobode imovine i časti drugog bračnog partnera ili rođaka drugog bračnog partnera u silaznoj ili uzlaznoj liniji,

bivši bračni partner napustio je drugog bivšeg bračnog partnera u bespomoćnom stanju kada mu je bilo moguće pomoći;

bivši bračni partner namjerno je drugog bivšeg bračnog partnera ili njegovog člana rodbine u silaznoj ili ulaznoj liniji lažno optužio za kazneno djelo,

bivši bračni partner živi rastrošno ili nemoralno,

bivši bračni partner koji mora uzdržavati drugog bračnog partnera umro je ili je proglašen mrtvim ili je drugi bivši bračni partner umro ili je proglašen mrtvim,

postoje drugi važni razlozi za prekid dužnosti.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Pojam „sudske rastave” ne postoji u latvijskom pravnom sustavu.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Pojam „sudske rastave” ne postoji u latvijskom pravnom sustavu.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Pojam „sudske rastave” ne postoji u latvijskom pravnom sustavu.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak se može poništiti ako su njegovim sklapanjem prekršene zakonske odredbe kojima je zabranjeno njegovo zakonito sklapanje. Od trenutka kada je presuda o poništaju braka počela proizvoditi učinke, smatra se da stranke nikada nisu bile u braku i brak se smatra ništavnim od trenutka kada je sklopljen.

Treba napomenuti da se brak može poništiti i nakon razvoda.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak se može poništiti samo u sljedećim slučajevima predviđenima zakonom:

nadležni službenik ili matični ured ili svećenik jedne od crkava navedenih u Građanskom zakonu nije upisao brak,

brak je sklopljen lažno bez namjere stvaranja obitelji,

brak je sklopljen prije nego što su bračni partneri navršili osamnaest godina, ili, u određenim okolnostima, prije nego što je jedan od bračnih partnera navršio šesnaest godina, nakon čega brak može biti valjan ako je sklopljen s odraslom osobom i uz suglasnost roditelja ili skrbnika. Međutim, takav se brak ne može poništiti ako je nakon sklapanja braka začeto dijete ili ako su obra bračna partnera postala punoljetna u trenutku kada je donesena sudska presuda,

u trenutku sklapanja braka, jedan od bračnih partnera bio je u stanju zbog kojeg nije mogao razumjeti važnost svojih postupaka ili nije mogao kontrolirati

svoje postupke;

brak je sklopljen između osoba koje su unutar zabranjenih stupnjeva srodstva, odnosno, rođaci u izravnoj ulaznoj ili silaznoj liniji, brat i sestra ili polu-brat i

polu-sestra,

brak je sklopljen između usvojitelja i usvojenika, osim ako su pravni odnosi uspostavljeni usvajanjem raskinuti,

brak je sklopljen između skrbnika i maloljetnika, ili između upravitelja zaklade i korisnika zaklade, prije raskida odnosa skrbništva ili upravljanja zakladom,

jedan od bračnih partnera već je bio u braku.

U svim tim slučajevima, zainteresirana stranka ili državni odvjetnik mogu podnijeti zahtjev za poništaj braka u bilo kojem trenutku, bez ograničenja. Ako je brak prekinut smrću ili razvodom, zahtjev za poništaj mogu podnijeti samo osobe na čija je prava to utjecalo. Ako su umrli oba bračna partnera, više nije moguće podnijeti zahtjev za poništaj braka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Bračni partner čiji je brak poništen uzima natrag prezime koje je imao prije braka. Ako u trenutku sklapanja braka bračni partner nije bio svjestan činjenice da bi brak trebalo poništiti, može od suda tražiti zadržavanje prezimena stečenog brakom.

Ako je u trenutku sklapanja braka jedan od bračnih partnera bio svjestan da se brak može poništiti, drugi bračni partner ima pravo tražiti od tog bračnog partnera ne samo sredstva nužna za održavanje svog prethodnog načina života već i odštetu za moralnu štetu.

U slučaju poništaja braka, okolnosti u kojima se bivši bračni partner oslobađa obveze osiguravanja prethodne razine načina života drugog bračnog partnera iste su kao i u slučaju razvoda (vidi pitanje 3.4.).

U pogledu podjele imovine nakon poništaja braka, svaki od bivših bračnih partnera ima pravo zadržati imovinu koju je imao prije braka i svu imovinu stečenu za vrijeme suživota. Zajednička imovina dijeli se jednako između bivših bračnih partnera.

Ako u trenutku sklapanja braka niti jedan od bračnih partnera nije bio svjestan činjenice da bi brak trebalo poništiti, imovina će se podijeliti u skladu s odredbama Građanskog zakona kojima je uređena podjela imovine stečene za vrijeme trajanja zakonitog braka. Ako, međutim, samo jedan bračni partner nije bio svjestan činjenice da bi brak trebalo poništiti, postupak u vezi s podjelom imovine stečene za vrijeme trajanja zakonitog braka primjenjuje se samo na bračnog partnera koji nije bio svjestan da bi brak trebalo poništiti.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U Latviji brak može razvesti javni bilježnik na temelju zajedničkog zahtjeva oba bračna partnera. Postupak za razvod braka kod javnog bilježnika propisan je u odjeljku P Zakona o javnim bilježnicima. Ovlašteni javni bilježnik može razvesti brak ako su se bračni partneri dogovorili o razvodu braka i nemaju zajedničke maloljetne djece ili zajedničke imovine ili ako bračni partneri imaju zajedničko maloljetno dijete ili zajedničku imovinu, ali su sklopili pisani sporazum o skrbi nad maloljetnim djetetom, o pravima na posjećivanje i o podjeli zajedničke imovine.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Razvod braka kod javnog bilježnika

Ako brak razvodi javni bilježnik, nema posebne mjesne nadležnosti nego se stranke mogu obratiti bilo kojem javnom bilježniku u zemlji. To ne uključuje prekogranične predmete u kojima je nadležnost uređena Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003. Ako, u skladu sa zakonodavstvom Europske unije ili drugim međunarodnim zakonodavstvom, prekogranični razvod nije u nadležnosti Latvije, ovlašteni javni bilježnik ne može pokrenuti postupak razvoda braka i mora o tome obavijestiti bračne partnere.

U slučajevima prekograničnog razvoda braka primjenjivo pravo utvrđuje se u skladu s Uredbom Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenjivog na razvod braka i zakonsku rastavu.

U zahtjevu za razvod podnesenom javnom bilježniku mora biti navedeno sljedeće:

ime, prezime i osobni identifikacijski broj svakog bračnog partnera (ako bračni partner nema osobni identifikacijski broj, navodi se godina, dan i mjesec rođenja),

godina, dan i mjesec vjenčanja i broj upisa u matičnu knjigu,

zemlja u kojoj je brak upisan i nadležno tijelo ili crkva i svećenik pred kojima je brak sklopljen

imaju li bračni partneri maloljetnu djecu i jesu li postigli sporazum o skrbi nad zajedničkom maloljetnom djecom, ostvarivanju prava na posjećivanje i uzdržavanju;

imaju li bračni partneri zajedničku imovinu i jesu li postigli sporazum o podjeli te imovine,

prezimana bračnih partnera nakon razvoda.

Zahtjevu mora biti priložen izvornik vjenčanog lista ili preslika ili izvadak koji je izdao matični ured ili izjava matičnog ureda.

Ako bračni partneri imaju maloljetnu djecu ili zajedničku imovinu, zahtjevu mora biti priložen pisani sporazum o skrbi nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o uzdržavanju djeteta, pravima na posjećivanje i o podjeli zajedničke imovine.

Razvod braka na sudu

Zahtjev za razvod ili poništaj braka podnosi se nadležnom okružnom ili gradskom sudu (*rajona (pilsētas) tiesa*) — to je obično sud u prijavljenom prebivalištu tuženika, ili ako ga nema, *de facto* prebivalištu tuženika. Zahtjev se može podnijeti na sudu u prijavljenom prebivalištu tužitelja ili, ako ono nije poznato, *de facto* prebivalištu tužitelja, u sljedećim slučajevima:

maloljetnici žive s tužiteljem,

razvodi se brak sklopljen s osobom koja služi kaznu zatvora,

razvodi se brak sklopljen s osobom koja nema prijavljeno prebivalište i čije *de facto* prebivalište nije poznato ili koja živi u inozemstvu.

Pravila o nadležnosti u pitanjima razvoda, zakonske rastave i poništaja braka kada jedan od bračnih partnera ima prebivalište u drugoj državi članici ili je državljanin druge države članice propisana su u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000

Kada je utvrđena odgovarajuća država članica, primjenjuju se nacionalna pravila parničnog postupka u toj državi.

Pravila o nadležnosti u bračnim sporovima također su propisana u bilateralnim međunarodnim sporazumima o pravnoj pomoći i pravnim odnosima koji su uspostavljeni s državama izvan EU-a i koji obvezuju Latviju.

U skladu s odjeljkom 128. Zakona o parničnom postupku, u zahtjevu mora biti navedeno sljedeće:

naziv suda kojem se podnosi zahtjev;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj i prijavljeno prebivalište tužitelja (ako tužitelj nema prijavljeno prebivalište, njegovo *de facto* prebivalište); u slučaju pravne osobe, ime, matični broj i sjedište; tužitelj može također navesti drugu adresu za slanje dopisa sudu;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj, prijavljeno prebivalište i prijavljena dodatna adresa tuženika li zainteresirane stranke, ili, ako nije poznato, *de facto* prebivalište; u slučaju pravne osobe, ime, matični broj i sjedište; ako je poznato, treba navesti osobni identifikacijski broj ili registracijski broj tuženika;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj i adresa za dostavu sudskih pismena zastupniku tužitelja, ako postupak pokreće zastupnik, ili u slučaju pravne osobe, ime, matični broj i sjedište;

u zahtjevu za naplatu novčanog iznosa, ime kreditne institucije i broj računa na koji će se izvršiti plaćanje, ako ga ima;

predmet spora;

iznos potraživanja, ako se potraživanje može procijeniti u novčanim okvirima, uz navođenje načina izračuna iznosa koji se vraća li osporava;

činjenice na kojima tužitelj zasniva svoj zahtjev i dokazi kojima se potvrđuju te činjenice;

zakon na kojem se temelji tužbeni zahtjev;

potraživanja tužitelja;

popis dokumenata priloženih zahtjevu;

datum sastavljanja zahtjeva i ostale relevantne informacije.

U skladu s odjeljkom 235.1 Zakona o parničnom postupku, u zahtjevu za razvod braka mora biti navedeno i sljedeće:

početak odvojenog života stranaka;

pristaje li drugi bračni partner na razvod braka;

jesu li stranke postigle dogovor o skrbi nad djecom, postupcima za ostvarivanje prava na posjećivanje drugog roditelja, uzdržavanju i podjeli imovine stečene u braku ili sudu podnose zasebne zahtjeve u tu svrhu.

Tužitelj ili njegov ili njezin zastupnik moraju potpisati pismeni zahtjev. U bračnim sporovima i postupku za poništaj, zastupnik stranke mora imati posebno ovlaštenje za postupanje u predmetu. Ovlaštenjem za postupanje u bračnom sporu ili postupku za premještaj obuhvaćena su i ostala povezana potraživanja. Zahtjev mora biti priloženo sljedeće:

ovjerena preslika zahtjeva, koja se šalje tuženiku;

dokument kojim se dokazuje da je plaćena državna pristojba i ostali sudski troškovi u skladu s postupkom i u iznosu koji je propisan zakonom;

dokument ili dokumenti kojima se potvrđuju okolnosti na kojima se temelji zahtjev (kao što je potvrda o upisu braka).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Država u pravilu pruža pravnu pomoć ako osoba zbog financijskog stanja ili razine dohotka ne može osigurati zaštitu svojih prava ili ako se iznenada nađe u situacijama i financijskom položaju zbog kojeg to ne može učiniti (npr. zbog prirodne katastrofe, više sile ili drugih okolnosti izvan njezine kontrole) ili osoba u potpunosti ovisi o državi ili lokalnom tijelu zbog čega joj je objektivno teško zaštititi svoja prava. Pravna pomoć odobrava se u skladu s odredbama Zakona o državnoj pravnoj pomoći (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Pravnom pomoći u načelu su obuhvaćeni izdaci povezani s pripremom dokumenata u postupku, pravnim savjetovanjem za vrijeme trajanja postupka, zastupanjem na sudu i izvršenjem sudske presude.

Latvija također pruža pravnu pomoć u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

U prvom stupnju predmet rješava okružni ili građanski sud (*rajona (pilsētas) tiesa*). Protiv odluke moguće se žaliti regionalnom sudu (*apgabaltiesa*), a moguće ju je osporiti i u postupku kasacije (*kasācija*).

Ako će brak razvesti javni bilježnik, vrijedi istaknuti da se ne može dovesti u pitanje istinitost dokumenata ovjerenih u skladu sa zakonom propisanim postupkom. Oni se mogu osporiti pokretanjem zasebnog postupka.

Prigovor da ovlašteni javni bilježnik nije ispravno postupio pri izvršavanju svojih dužnosti ili da je odbio izvršiti svoje dužnosti podnosi se regionalnom sudu u čijoj se nadležnosti nalazi javni bilježnik u roku od mjesec dana od datuma kada je javni bilježnik konačno izvršio radnju koja je predmet prigovora ili je odbio izvršiti traženu radnju.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Presuda o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesena u drugoj državi članici mora se priznati u Latviji u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003. U Uredbi je propisano da se presuda donesena u državi članici priznaje u drugoj državi članici bez potrebe provođenja posebnog postupka.

U cilju osiguranja priznavanja u Latviji presude o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesene u drugoj državi članici, svaka zainteresirana stranka može, u skladu s postupkom predviđenim u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003, zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude podnošenjem zahtjeva za priznavanje (*atzīšana*) ili za priznavanje i izvršenje (*atzīšana un izpildīšana*) strane presude od suda u mjestu u kojem će se izvršavati presuda, ili u prijavljenom mjestu prebivališta tuženika ili, ako nije poznato, *de facto* mjestu prebivališta tuženika.

Odluku o priznavanju ili priznavanju i izvršenju presude donesene na stranom sudu donosi sudac pojedinac na temelju podnesenog zahtjeva i priloženih dokumenata u roku od 10 dana od datuma podnošenja zahtjeva, bez sazivanja stranaka. Sudac može odbiti priznati sudsku odluku u Latviji samo na temelju jednog od razloga nepriznavanja navedenih u članku 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003. Njima se dopušta odbijanje priznavanja u Latviji sudske odluke donesene u drugoj državi članici u sljedećim slučajevima:

ako je takvo priznavanje očito u suprotnosti s javnom politikom u Latviji;

ako je odluka donesena u odsustvu tuženika, ako tuženiku nije pravodobno dostavljeno pismeno o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismeno da bi mogao pripremiti svoju obranu, osim ako je utvrđeno da je tuženik nedvosmisleno prihvatio sudsku odluku;

ako je sudska odluka nepomirljiva sa sudskom odlukom donesenom u postupku između istih stranaka u Latviji;

ako je nepomirljiva s prethodnom sudskom odlukom donesenom u drugoj državi članici ili državi nečlanici, između istih stranaka, ako ta prethodna sudska odluka ispunjuje uvjete potrebne za priznavanje u državi članici u kojoj se zahtjeva priznavanje.

U skladu s odjeljkom 638. Zakona o parničnom postupku, u zahtjevu za priznavanje sudske odluke mora biti navedeno sljedeće:

naziv suda kojem se podnosi zahtjev,

ime, prezime, osobni identifikacijski broj tuženika (ili, ako ga nema, drugi podaci za identifikaciju) i adresa za dostavu pismena suda; ako je tuženik pravna osoba, navodi se naziv, matični broj i sjedište;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj tuženika (ili, ako ga nema, drugi podaci za identifikaciju), prijavljeno prebivalište i prijavljena dodatna adresa ili, ako ih nema, *de facto* prebivalište; ako je tuženik pravna osoba, dostavlja se naziv, matični broj i sjedište,

predmet zahtjeva i okolnosti na kojima se zahtjev temelji;

zahtjev podnositelja za priznavanje sudske odluke donesene na stranom sudu, ili za njezino priznavanje i izvršenje, u cijelosti ili djelomično;

ovlašteni zastupnik i njegova ili njezina adresa, ako je imenovan zastupnik za rješavanje predmeta u Latviji;

popis dokumenata priloženih zahtjevu;

datum i mjesto kada je sastavljen zahtjev.

U skladu s člankom 37. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, uz zahtjev za priznavanje sudske odluke koju je donio sud u drugoj državi članici moraju biti priloženi sljedeći dokumenti:

primjerak odluke koji ispunjuje uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti,

ako je presuda donesena u odsutnosti, dokument kojim se potvrđuje da je tuženiku dostavljen dokument o pokretanju postupka (za razvod braka, zakonsku rastavu ili poništaj braka); u protivnom podnositelj zahtjeva može dostaviti dokument u kojem je navedeno da je tuženik nedvosmisleno prihvatio presudu donesenu u odsutnosti;

potvrda koju je izdalo nadležno tijelo ili sud u državi članici podrijetla sudske odluke u skladu s člankom 39. Uredbe Vijeća (EU) br. 2201/2003.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003, zainteresirana stranka može uložiti prigovor na priznavanje u Latviji presude donesene u drugoj državi članici u vezi s razvodom, zakonskom rastavom ili poništajem braka.

Prvo, u skladu s člankom 21. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, svaka zainteresirana stranka može podnijeti sudu zahtjev za donošenje odluke o nepriznavanju u Latviji sudske odluke donesene u drugoj državi članici.

Drugo, tuženik u predmetu o priznavanju može osporiti priznavanje sudske odluke o Latviji čak i kada je druga osoba već podnijela zahtjev za priznavanje sudske odluke i ako je na temelju zahtjeva okružni ili gradski sud već priznao presudu. Tuženik može prigovoriti na priznavanje u Latviji sudske odluke donesene u drugoj državi članici osporavanjem odluke okružnog ili gradskog suda o priznavanju sudske odluke. U skladu s člankom 33. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, odluka okružnog ili građanskog suda kojom se priznaje sudska odluka donesena u drugoj državi članici može se osporiti pred regionalnim sudom podnošenjem dodatnog prigovora (*blakus sūdzība*) sudu koji je donio odluku i slanjem zahtjeva na odgovarajući regionalni sud. Tuženik ili podnositelj zahtjeva mogu proslijediti odluku regionalnog suda o priznavanju sudske odluke Senatu Vrhovnog suda (*Augstākās tiesas Senāts*) podnošenjem dodatnog prigovora sudu koji je donio odluku i slanjem zahtjeva odjelu za građanske sporove Vrhovnog suda u Senatu.

Tuženik može uložiti prigovor na priznavanje presude donesene u drugoj državi članici samo na temelju jednog od razloga nepriznavanja koje su utvrđene u članku 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 (vidi pitanje 14.).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Postupak za utvrđivanje primjenjivog prava propisan je u [Uredbi Vijeća \(EU\) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenjivog na razvod braka i zakonsku raspravu \(Uredba Rim III.\)](#).

Poveznice

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.lrx.com/features/latvia.htm> [Engleski](#)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [lt](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Razvod braka - Litva

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Brak se može razvesti na temelju sporazumnog zahtjeva za razvod ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

prošlo je više od godine dana od sklapanja braka;

bračni drugovi potpisali su ugovor o sporazumnom razvodu braka (podjela imovine, uzdržavanje djece itd.);

oba bračna druga potpuno su pravno sposobna.

U slučajevima predviđenima u ovom članku, o razvodu se odlučuje u pojednostavnjenom postupku.

Brak se može razvesti ako jedan od bračnih drugova podnese tužbu okružnom sudu (*apylinkės teismas*) u svojem mjestu boravišta ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

bračni drugovi bili su rastavljeni više od godine dana;

jedan od bračnih drugova proglašen je zakonski nesposobnim sudskom presudom nakon sklapanja braka;

u sudskoj presudi potvrđeno je da je boravište jednog od bračnih drugova nepoznato;

jedan od bračnih drugova služi zatvorsku kaznu u trajanju duljem od godine dana zbog počinjenja zločina bez predumišljaja.

Razvod na temelju krivnje jednog ili obaju bračnih drugova. Bračni drug može podnijeti tužbu za razvod braka ako su bračni odnosi narušeni krivnjom drugog bračnog druga. Smatra se da je bračni drug kriv za narušavanje bračnih odnosa ako je materijalno povrijedio svoje bračne obveze utvrđene u Trećoj knjizi (Obiteljski zakon) litavskog Građanskog zakona (*Civilinis kodeksas*), zbog čega zajednički život u braku više nije moguć.

Smatra se da su bračni odnosi poremećeni krivnjom drugog bračnog druga ako je on osuđen za zločin s predumišljajem ili je počinio preljub ili zlostavlja bračnog druga ili druge članove obitelji ili je napustio obitelj i nije za nju skrbio dulje od godine dana.

Tuženik u postupku razvoda može osporiti svoju krivnju i dostaviti dokaze da je tužitelj odgovoran za narušavanje bračnih odnosa. Nakon što razmotri okolnosti slučaja, sud može proglasiti krivnju obaju bračnih drugova za narušavanje bračnih odnosa. Ako sud utvrdi da su za poremećene bračne odnose kriva oba bračna druga, posljedice su iste kao u slučaju sporazumnog razvoda braka.

2 Koji su razlozi razvoda?

Brak prestaje smrću jednog od bračnih drugova ili razvodom. Brak se može razvesti sporazumno, na temelju tužbe jednog od bračnih drugova ili zbog krivnje jednog bračnog druga ili obaju bračnih drugova.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

Brak se smatra razvedenim od datuma stupanja na snagu presude o razvodu. U roku od tri radna dana od stupanja na snagu presude o razvodu sud mora poslati primjerak te presude mjesnom matičnom uredu koji upisuje razvod u matičnu knjigu.

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Nakon razvoda bračni drug može zadržati svoje prezime koje je imao u braku ili vratiti prezime koje je imao prije braka. Ako je brak razveden krivnjom jednog od bračnih drugova, sud može, na zahtjev drugog bračnog druga, zabraniti bračnom drugu koji je skrivio razvod da zadrži prezime koje je imao u braku, osim ako bračni drugovi imaju zajedničku djecu.

3.2 podjelu imovine supružnika

Podjela imovine bračnih drugova ovisi o režimu bračne imovine koji se može utvrditi zakonom ili ugovorom. Ako nema bračnog ugovora, imovina bračnih drugova obuhvaćena je zakonskim imovinskim režimom. Na bračne imovinske režime primjenjuje se poglavlje VI. dijela III. Treće knjige Građanskog zakona (*Civilinis kodeksas*).

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Ako je jedan od bračnih drugova vlasnik obiteljskog doma, sud može utvrditi pravo uživanja i dopustiti drugom bračnom drugu da ostane u obiteljskom domu ako će s njim nakon razvoda nastaviti živjeti maloljetna djeca. Uživanje je važeće do punoljetnosti djeteta ili djece. Ako je obiteljski dom unajmljen, sud može najam prenijeti na bračnog druga s kojim će živjeti djeca ili bračnog druga koji nije radno sposoban, a drugog bračnog druga može deložirati ako mu je određeno da mora živjeti odvojeno.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Kada donosi presudu u postupku za razvod braka, sud će također dodijeliti plaćanje uzdržavanja bivšem bračnom drugu kojem je potrebna potpora, osim ako je pitanje uzdržavanja riješeno u ugovoru o nagodbi sklopljenom između bračnih drugova. Bračni drugovi nemaju pravo na uzdržavanje ako su im imovina ili prihod dovoljni da se mogu potpuno uzdržavati. Pretpostavlja se da će bračnom drugu biti potrebno uzdržavanje ako odgaja maloljetno dijete rođeno u braku ili ako je nesposoban za rad zbog starosti ili lošeg zdravlja. Bračni drug koji nije mogao steći kvalifikacije (završiti studij) zbog braka i zajedničkih interesa obitelji ili potrebe da brine za djecu ima pravo tražiti od bivšeg bračnog druga da pokrije troškove završetka njegova studija ili prekvalifikacija.

Bračni drug koji snosi krivnju za razvod nema pravo na uzdržavanje.

Kada dodjeljuje uzdržavanje i utvrđuje iznos, sud mora uzeti u obzir trajanje braka, potrebu za uzdržavanjem, imovinu obaju bračnih drugova, njihovo zdravlje, dob i radnu sposobnost, kolika je vjerojatnost da će nezaposleni bračni drug pronaći posao i druge važne okolnosti.

Plaćanja uzdržavanja smanjuju se, dodjeljuju samo privremeno ili se odbijaju ako postoji jedna od sljedećih okolnosti:

brak je trajao kraće od godine dana;

bračni partner koji ima pravo na uzdržavanje počinio je kazneno djelo protiv drugog bračnog druga ili njegova srodnika;

financijske poteškoće u kojima se nalazi bračni drug koji ima pravo na uzdržavanje posljedica su njegova neispravnog postupanja;

bračni drug koji traži uzdržavanje nije pridonio povećanju zajedničke imovine ili je namjerno naštetio interesima drugog bračnog druga ili obitelji dok je bio u braku.

Sud može tražiti od bivšeg bračnog druga kojem je određeno plaćanje uzdržavanja drugom bračnom drugu da dostavi odgovarajuće jamstvo da će ta obveza biti ispunjena. Uzdržavanje se može dodijeliti kao paušalni iznos ili u obliku redovitih mjesečnih uplata (obroka) ili u obliku prijenosa imovine.

Ako bračni drug zatraži razvod zbog nesposobnosti drugog bračnog druga, bračni drug koji je podnio tužbu za razvod mora platiti liječenje i skrb za bivšeg bračnog druga koji je onesposobljen, osim ako je to pokriveno socijalnim osiguranjem.

Odluka o uzdržavanju osnova je za prisilnu zapljenu (hipoteku) imovine tuženika. Ako bivši bračni drug ne izvrši svoju obvezu plaćanja uzdržavanja, njegova se imovina može upotrijebiti za plaćanje u skladu sa zakonskim postupkom.

U slučaju smrti bivšeg bračnog druga kojem je određeno plaćanje uzdržavanja obveza prelazi na njegove nasljednike ako to dopušta naslijeđena ostavina, bez obzira na način prihvaćanja ostavine.

Ako bivši bračni drug kojem je dodijeljeno uzdržavanje umre ili ponovno sklopi brak, prestaje plaćanje uzdržavanja. U slučaju smrti pravo na potraživanje zaostalih iznosa ili još neplaćenih uplata uzdržavanja prelazi na nasljednike bivšega bračnog druga. U slučaju razvoda novog braka bivši bračni drug može podnijeti zahtjev za obnovu plaćanja uzdržavanja ako odgaja dijete ili brine za dijete s invaliditetom iz prethodnog braka. U svim ostalim slučajevima dužnost bračnog druga iz drugog braka prevladava nad dužnošću bivšega bračnog druga iz prethodnog braka.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Kada sud donese presudu kojom odobrava zakonsku rastavu, bračni drugovi više ne žive zajedno, ali njihova prava i obveze ne prestaju. Zakonska rastava može biti prvi korak prema razvodu. Međutim, to ne znači da bračni drugovi ne smiju opet početi živjeti zajedno. Za razliku od razvoda, bračni drugovi koji su rastavljeni ne smiju sklopiti novi brak jer nisu službeno razvedeni.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Jedan od bračnih drugova može sudu podnijeti tužbu za zakonsku rastavu ako je zbog određenih okolnosti, koje ne moraju ovisiti o drugom bračnom drugu, njihov zajednički život postao nesnošljiv/nemoguć ili bi znatno mogao naštetiti interesima maloljetne djece ili bračni drugovi više ne žele živjeti zajedno.

Bračni drugovi mogu sudu zajednički podnijeti zahtjev za zakonsku rastavu ako su potpisali ugovor o rastavi u kojem su predvidjeli s kim će živjeti maloljetna djeca, njihovo uzdržavanje i obrazovanje, podjelu svoje imovine i uzajamno uzdržavanje.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Rastava ne utječe na prava i obveze bračnih drugova prema maloljetnoj djeci; bračni drugovi samo odvojeno žive. Kada odobrava tužbu za rastavu, sud mora uvijek izdati nalog za prilagodbu imovine, osim ako su ta pitanja uređena bračnim ugovorom između bračnih drugova. Pravne posljedice rastave u smislu imovinskih prava bračnih drugova proizvode učinke od trenutka pokretanja postupka. Međutim, osim ako se smatra da je bračni drug kriv za rastavu, on može od suda tražiti retroaktivnu primjenu pravnih posljedica rastave na imovinu bračnih drugova od dana kada su bračni drugovi stvarno prestali živjeti zajedno. Ako jedan od rastavljenih bračnih drugova umre nakon donošenja presude o rastavi, preživjeli bračni drug zadržava sva zakonska prava nadživjelog bračnog druga, osim ako ga je sud proglasio krivim za rastavu. Isto se pravilo primjenjuje kada sud odobri rastavu na temelju zajedničkog zahtjeva bračnih drugova, osim ako je u ugovoru o rastavi između bračnih drugova propisano drugačije. Međutim, nadživjeli bračni drug ne može naslijediti ostavinu umrloga bračnog druga.

Kada donosi presudu o rastavi, sud može naložiti bračnom drugu koji je kriv za rastavu da plaća uzdržavanje drugom bračnom drugu ako mu je potrebna potpora, osim ako je pitanje uzdržavanja riješeno u zasebnom ugovoru o rastavi između bračnih drugova.

Rastava prestaje ako bračni drugovi opet počnu živjeti zajedno i njihov zajednički život potvrđuje njihovu namjeru da trajno žive zajedno. Rastava prestaje kada sud odobri zajednički zahtjev bračnih drugova o prekidi rastave i ukine svoju prethodnu presudu o rastavi.

Kada bračni drugovi počnu ponovno živjeti zajedno, imovina bračnih drugova ostaje odvojena do sklapanja novog bračnog ugovora i odabira novog režima bračne imovine. Prestanak zakonske rastave proizvodi pravne učinke za treće osobe samo ako bračni drugovi sklope novi bračni ugovor i registriraju ga u skladu s postupkom iz članka 3.103. Građanskog zakona (*Civilinis kodeksas*).

Ako su bračni drugovi bili rastavljeni dulje od godine dana otkad je na snagu stupila sudska odluka, tužbu za razvod može podnijeti bilo koji od bračnih drugova.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak mogu poništiti samo sudovi. Brak koji je sud proglasio ništavim ništav je od početka. Pravne posljedice poništaja braka (vidjeti točku 9.) ovise o tome jesu li bračni drugovi, ili barem jedan od njih, postupali u dobroj vjeri kada su sklopili brak. Međutim, u svakom slučaju, zakonom su zaštićena prava djece rođene u braku koji je poništen (smatra se da su rođena u braku). Nakon poništaja braka stranke mogu sklopiti novi brak ili registrirati partnerstvo.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak se može proglasiti ništavim ako nisu ispunjene pretpostavke za sklapanje braka navedene u nastavku.

Brak se može sklopiti samo s osobom suprotnog spola.

Muškarac i žena moraju stupiti u brak vlastitom slobodnom voljom. Svaka prijetnja, prisila, prijevara ili drugo nepostojanje slobodne volje osnova je za poništaj braka.

Brak mogu sklopiti osobe koje na dan sklapanja braka imaju 18 ili više godina. Na zahtjev osobe koja želi stupiti u brak prije navršenih 18 godina sud može za tu osobu sniziti zakonitu dob za sklapanje braka u pojednostavnjenom postupku, ali najviše za dvije godine. Trudnoća je važan razlog za sniženje zakonite dobi za sklapanje braka. Ako je osoba trudna, sud može dopustiti sklapanje braka prije navršenih 16 godina.

Osoba koja je proglašena pravno nesposobnom sudskom presudom koja je stupila na snagu ne može sklopiti brak. Ako se pokaže da je pokrenut postupak za proglašenje pravne nesposobnosti jedne od stranaka, registracija braka mora biti odgođena do stupanja na snagu presude u tom predmetu.

Osoba koja je u braku i nije dobila razvod u skladu sa zakonom propisanim postupkom ne smije sklopiti novi brak.

Zabranjen je brak između roditelja i djece, posvajatelja i posvojenika, bake i djedova i unuka, braće i sestara i polubraće ili polusestara, bratića i sestrični, stričeva i nećakinja te tetaka i nećaka.

Lažni brak isto može biti poništen. Brak koji je sklopljen samo radi ostvarivanja privida i bez namjere stvaranja zakonskog obiteljskog odnosa može se poništiti na zahtjev bilo kojeg bračnog druga ili državnog odvjetnika.

Brak se može poništiti ako nije sklopljen na temelju slobodne volje. Bračni drug može zatražiti poništaj ako može dokazati da u trenutku sklapanja braka nije bio svjestan značenja svojih postupaka ili ih nije mogao kontrolirati. Poništaj može tražiti bračni drug koji je prisiljen na brak prijetnjom, prisilom ili prijevarom.

Bračni drug koji je pogreškom pristao na brak može tražiti poništaj braka. Pogreška se smatra materijalnom ako se odnosi na okolnosti povezane s drugom strankom koje bi, da su bile poznate, odvratile bračnog druga od sklapanja braka. Pogreška se smatra materijalnom ako se odnosi na sljedeće: i. zdravlje druge stranke ili spolnu abnormalnost zbog koje obiteljski život nije moguć; ili ii. teški zločin koji je počinila druga stranka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Djeca iz braka koji je prethodno poništen smatraju se rođenima u braku. Ako su oba bračna druga postupala u dobroj vjeri, odnosno nisu znali i nisu mogli znati da postoje prepreke za brak, pravne posljedice njihova braka, iako je proglašen ništavim, iste su kao i za valjani brak, osim prava nasljeđivanja. Dokaz da su bračni drugovi postupali u dobroj vjeri navodi se u sudskoj presudi.

Pravne posljedice poništaja u slučaju kada su jedan ili oba bračna druga postupala u lošoj vjeri: ako je samo jedna od stranaka postupala u dobroj vjeri, ta osoba poništenim brakom stječe ista prava kao i oženjena ili udata osoba. Ako su obje stranke postupale u lošoj vjeri, poništenim brakom te stranke ne dobivaju ni jedno od prava ili obveza oženjenih ili udatih osoba. Svako od njih ima pravo dobiti natrag svoju imovinu, uključujući darove drugoj stranci. Ako mu je potrebno uzdržavanje, bračni drug koji je postupao u dobroj vjeri ima pravo podnijeti zahtjev za uzdržavanje od bračnog druga koji je postupao u lošoj vjeri na razdoblje od najviše tri godine. Iznos će utvrditi sud uzimajući u obzir financijsku situaciju obiju stranaka. Sud može odrediti plaćanje mjesečnih obroka ili jedinstvenog paušalnog iznosa. Ako se financijska situacija jedne od stranaka promijeni, zainteresirana stranka može sudu podnijeti zahtjev za povećanje, smanjenje ili prestanak uzdržavanja. Rješenje o uzdržavanju bračnog druga koji je postupao u dobroj vjeri prestaje važiti automatski ako taj bračni drug sklopi novi brak ili po isteku tri godine tijekom kojih se plaća uzdržavanje.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U litavskom zakonu nisu predviđena alternativna izvansudska sredstva za rješavanje pitanja povezanih s razvodom pa se stoga ta pitanja mogu rješavati samo na sudu.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Zahtjev za sporazumni razvod braka podnosi se okružnom sudu (*apylinkės teismas*) u mjestu boravišta jednog od bračnih drugova. U zahtjevu mora biti navedena osnova za razvod i kako će tužitelj ispuniti svoje obveze prema drugom bračnom drugu i njihovoj maloljetnoj djeci te on mora sadržavati ostale podatke navedene u članku 384. Zakona o parničnom postupku (*Civilinio proceso kodeksas*).

Zahtjev za razvod na temelju zahtjeva jednog od bračnih drugova mora se podnijeti okružnom sudu u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva.

Zahtjev za razvod na temelju krivnje jednog od bračnih drugova mora se podnijeti okružnom sudu u mjestu boravišta tuženika. Ako podnositelj zahtjeva ima maloljetnu djecu koja s njime žive, zahtjev za razvod može se podnijeti i okružnom sudu u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva.

Zahtjev za poništaj braka mora se podnijeti sudu u mjestu prebivališta tuženika ili jednog od tuženika.

Zahtjeve za zakonsku rastavu preispituje sud u mjestu boravišta tuženika.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pružanje pravne pomoći osobama s niskim prihodima uređeno je Zakonom Republike Litve o državnoj pravnoj pomoći (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*). Takvom su pravnom pomoći obuhvaćene i obiteljske stvari.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da. Protiv odluke o razvodu/poništanju braka može se podnijeti žalba u skladu s općim odredbama koje se primjenjuju na žalbene postupke.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Sudska odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništanju braka donesena u drugoj državi članici priznaje se u Republici Latviji u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003. U skladu s tom uredbom presude donesene u državi članici priznate su u drugim državama članicama bez potrebe bilo kakvog posebnog postupka.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 zainteresirana stranka može osporiti priznavanje u Republici Litvi odluke o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesene u drugoj državi članici.

U skladu s člankom 21. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 svaka zainteresirana stranka može okružnom sudu podnijeti zahtjev (*apylinkės teismas*) da se u Litvi ne prizna presuda donesena u drugoj državi članici.

Osoba u odnosu na koju se traži priznavanje presude može osporiti priznavanje presude u Litvi na temelju postupka priznavanja koji je već u tijeku i nakon odluke okružnog suda o priznavanju presude. U skladu s time, tuženik u tom slučaju može osporiti priznavanje presude u Litvi podnošenjem žalbe protiv odluke okružnog suda o priznavanju presude. U skladu s člankom 33. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 protiv odluke okružnog suda o priznavanju presude donesene u drugoj državi članici može se podnijeti žalba regionalnom sudu (*apygardos teismas*).

Tuženik može osporiti priznavanje presude koju je donio sud u drugoj državi članici na temelju osnova za nepriznavanje navedenih u članku 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Na zakonsku rastavu i razvod primjenjuju se zakoni u mjestu uobičajenog boravišta bračnih drugova. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko uobičajeno boravište, primjenjuju se zakoni države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište ili zakoni države u kojoj se nalazi sud. Ako zakonima države čiji su oba bračna druga državljani nije dopušten razvod ili su određeni posebni uvjeti za razvod, razvod se može dobiti u skladu sa zakonima Republike Litve ako jedan od bračnih drugova ima i litavsko državljanstvo ili ima uobičajeno boravište u Republici Litvi.

Posljednji put ažurirano: 21/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska

komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Luksemburg

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Luksemburškim pravom predviđena su dva oblika razvoda braka: sporazumni razvod braka i razvod braka zbog nepovratnog raspada bračnog odnosa. Sporazumni razvod braka

Bračni drugovi mogu zajednički zatražiti sporazumni razvod braka ako su postigli sporazum u pogledu raspada braka i njegovih posljedica.

Ako bračni drugovi imaju imovinu koju je potrebno podijeliti, javni bilježnik mora sastaviti popis i izvršiti procjenu vrijednosti te imovine. Bračni drugovi zatim sami mogu utvrditi svoja prava na predmetnu imovinu. Međutim, ako ne postoji imovina koju je potrebno popisati, usluge javnog bilježnika nisu potrebne.

Bračni drugovi moraju postići i sporazum o svojem boravištu tijekom postupka razvoda braka, o skrbi za djecu tijekom i nakon tog postupka, o doprinosu svakog bračnog druga odgoju i uzdržavanju djece prije i nakon razvoda braka te, naposljetku, o iznosu naknade za uzdržavanje koju će jedan bračni drug plaćati drugom tijekom postupka i nakon izricanja odluke o razvodu braka. Taj sporazum mora sastaviti odvjetnik ili javni bilježnik i to u obliku dokumenta (*convention*). Sporazum mora odobriti sud koji provjerava je li sporazum u najboljem interesu djece te ima li očito nerazmjernan štetni učinak na interes jednog od bračnih drugova. Odobreni sporazum sastavni je dio presude o razvodu braka.

Razvod braka zbog nepovratnog raspada bračnog odnosa

Razvod braka zbog nepovratnog raspada bračnog odnosa može zatražiti jedan bračni drug ili ga mogu zatražiti bračni drugovi zajedno ako su postigli sporazum o načelu razvoda braka, no ne i o svim njegovim posljedicama.

Nepovratni se raspad smatra dokazanim ako su bračni drugovi postigli sporazum o načelu razvoda braka ili ako samo jedan bračni drug podnese zahtjev za razvod braka i ne odustane od njega nakon razdoblja mirovanja koje ne može biti dulje od tri mjeseca i koje se može produljiti jednom.

2 Koji su razlozi razvoda?

Luksemburškim pravom predviđena su dva oblika razvoda braka: sporazumni razvod braka i razvod braka zbog nepovratnog raspada bračnog odnosa.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Odlukom o razvodu braka raskida se brak i prestaju uzajamne obveze vjernosti, podrške i pomoći bračnih drugova.

U skladu s luksemburškim pravom, svaki građanin može nositi samo ono prezime ili ime koje je navedeno u njegovu rodnom listu: osobe koje su ih se odrekle dužne su ih ponovo uzeti. Promjena osobnog stanja, na primjer sklapanjem braka, ne podrazumijeva promjenu prezimena ijednog od bračnih drugova. Uzimanje prezimena bračnog druga nije stečeno pravo. Bračni drug mora dati svoj pristanak na upotrebu svojeg prezimena.

Luksemburški sudovi već su odlučivali o učinku razvoda na upotrebu prezimena.

Razvedena žena može se nastaviti koristiti prezimenom svojeg bivšeg supruga samo uz njegovo odobrenje, koje on može povući u bilo kojem trenutku.

Budući da bivši suprug ima diskrecijsko pravo usprotiviti se upotrebi svojeg prezimena, ako se bivši suprug tome protivi, sud razvedenoj ženi ne može odobriti nastavak upotrebe prezimena njezina supruga na neodređeno vrijeme, čak ni zbog profesionalnih razloga. Međutim, uzimajući u obzir ugled koji je razvedena žena stekla u svojoj profesiji koristeći se prezimenom svojeg supruga i kako bi spriječio nastanak materijalne štete, sud može odrediti rok u kojem razvedena žena može obavijestiti svoje stranke o vlastitom prezimenu – Žalbeni sud (*Cour*) 24. svibnja 2006., str. 33., 258.

3.2 podjelu imovine supružnika

Odlukom o razvodu braka nalaže se likvidacija i podjela bračne imovine bračnih drugova. Kad je riječ o bračnoj imovini, ako ne postoji bračni ugovor, na bračne se drugove primjenjuje sustav pravne zajednice u okviru kojeg je suvlasništvom obuhvaćena samo imovina stečena nakon sklapanja braka.

Razvodom braka raskida se bračna imovina. Postoje dvije glavne faze podjele imovine:

najprije svaki bračni drug ponovno uzima imovinu koja nije bila dio zajedničke imovine, ako postoji u naturi, odnosno imovinu koja mu je subrogirana zatim se zajednička imovina (aktiva i pasiva) likvidira. Za svakog se bračnog druga sastavlja izjava o imovini koja mu pripada iz zajedničke imovine te o imovini koju mora unijeti u zajedničku imovinu.

Ako je bračni drug pravomoćnom presudom osuđen za kazneno djelo predviđeno u člancima 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 398., 399., 400., 401., 401. a, 402., 403., 404., 405. i 409. Kaznenog zakonika (*Code pénal*) (bludna radnja, silovanje, nasilje počinjeno s namjerom, ubojstvo i namjerno nanošenje tjelesnih ozljeda, teško ubojstvo, ubojstvo s predumišljajem, čedomorstvo i trovanje) koje je počinjeno za vrijeme trajanja braka protiv drugog bračnog druga ili djeteta koje je živjelo u istom kućanstvu, ili za pokušaj počinjenja kaznenog djela predviđenog u člancima 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 401., 403., 404. i 405. Kaznenog zakonika protiv istih osoba za vrijeme trajanja braka, osuđeni bračni drug gubi bračnoimovinske pogodnosti koje mu je drugi bračni drug odobrio ako drugi bračni drug to zatraži. Suprotno tome, nedužni bračni drug zadržava pogodnosti koje mu je odobrio njegov bračni drug, čak i ako su te pogodnosti trebale biti uzajamne i taj uvjet nije ispunjen.

Ako je bračni drug prestao raditi ili smanjio radno vrijeme za vrijeme trajanja braka, retroaktivno može kupiti mirovinsko osiguranje u okviru općeg mirovinskog sustava, u skladu s uvjetima i kriterijima utvrđenima mjerodavnim zakonima koji se primjenjuju u području građanskog prava i socijalne sigurnosti. U tu svrhu bračni drug može zatražiti sudsku odluku o razvodu braka, i to prije odobrenja razvoda braka i pod uvjetom da u trenutku podnošenja zahtjeva nije stariji od 65 godina, kako bi izračunao „referentni iznos“ koji se temelji na razlici između dohotka bračnih drugova u razdoblju tijekom kojeg bračni drug nije radio ili je smanjio svoje radno vrijeme. Pravila za izračun tog iznosa utvrđena su Uredbom Velikog Vojvode od 11. rujna 2018. o izračunu referentnog iznosa i o pravilima za plaćanje i povrat iznosa iz članka 252. Građanskog zakonika (*règlement grand-ducal du 11 septembre 2018 relatif au calcul du montant de référence et aux modalités de versement et de restitution des montants visés à l'article 252 du Code civil*). U svrhu te retroaktivne kupnje bračni drug koji je prestao raditi ili je smanjio svoje radno vrijeme ima tražbinu u odnosu na drugog bračnog druga u iznosu od 50% od referentnog iznosa, u okviru imovine koja se sastoji od bračne imovine ili imovine u zajedničkom vlasništvu koja je dostupna nakon podmirenja obveza. Iznos tražbine plaća bračni drug koji je vjerovnik.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Razvodom braka roditelja u načelu se ne mijenjaju uvjeti pod kojima se izvršava roditeljsko pravo jer ga i dalje izvršavaju oba roditelja. Roditelji moraju nastaviti zajedno donositi važne odluke u pogledu života njihova djeteta (uzdržavanje, odgoj, usmjeravanje u obrazovanju itd.).

Sud dodjeljuje roditeljsko pravo jednom roditelju samo ako je to u najboljem interesu djeteta. U tom slučaju imenovani roditelj sam donosi sve odluke o djetetu. Međutim, drugi roditelj zadržava pravo da bude obaviješten o uzdržavanju i odgoju djeteta te pravo na nadzor uzdržavanja i odgoja djeteta. Taj roditelj ima i pravo na kontakt i boravak s djetetom, osim ako ne postoje ozbiljni razlozi na temelju kojih se takva prava isključuju. Prema tome, ako se roditelji rastave, oba roditelja moraju održavati kontakt s djetetom i poštovati njegov odnos s drugim roditeljem.

U slučaju razvoda braka, roditelji moraju nastaviti zajedno pridonositi plaćanju troškova uzdržavanja i odgoja djeteta, osim ako je odlučeno drukčije. Taj je doprinos u obliku doplatka za uzdržavanje i ne prestaje automatski kad dijete postane punoljetno. Može se uplaćivati izravno punoljetnom djetetu i može se revidirati u skladu s potrebama djeteta i promjenama u pogledu sredstava i troškova svakog roditelja.

Kad je riječ o mjestu boravišta djeteta, postoje dvije mogućnosti (ne uključujući izniman slučaj u kojem sud odlučuje povjeriti dijete trećoj osobi) navedene u nastavku.

Dijete živi s jednim od roditelja. U tom slučaju drugi roditelj ima pravo na kontakt i boravak s djetetom, osim ako ne postoje ozbiljni razlozi na temelju kojih se takva prava isključuju.

Dijete naizmjenično živi s oba roditelja, pri čemu sud provjerava je li naizmjenično boravište u interesu djeteta. Naizmjenično boravište ne znači nužno da dijete provodi podjednako razdoblje boraveći sa svakim roditeljem.

Ako su roditelji postigli sporazum o izvršavanju roditeljskog prava, prebivalištu i mjestu boravišta djeteta, pravima na kontakt i boravak s djetetom te doprinosu uzdržavanju i odgoju djeteta, mogu dostaviti taj sporazum sudu za vrijeme trajanja postupka razvoda braka. Sud taj sporazum može uzeti u obzir tijekom donošenja odluke ako smatra da je sporazum u najboljem interesu djeteta i da su bračni drugovi dobrovoljno dali svoju privolu.

Razvodom braka roditelja dijete ne gubi pogodnosti koje bi imalo da do razvoda nije došlo. U tom pogledu djeca razvedenih roditelja imaju posve jednaki tretman kao i djeca roditelja koji nisu razvedeni.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Sud može zatražiti od jednog od bračnih drugova da plaća naknadu za uzdržavanje drugom bračnom drugu. Iznos naknade za uzdržavanje utvrđuje se u skladu s potrebama bračnog druga kojem se naknada plaća i mogućnošću drugog bračnog druga da pridonosi uzdržavanju. Ako bračni drugovi postignu sporazum, sud može odlučiti da se naknada za uzdržavanje isplati jednokratno te odrediti njezin iznos i uvjete pod kojima će to biti učinjeno.

Pri određivanju potreba i sposobnosti pridonosa, sud će, među ostalim, u obzir uzeti sljedeće:

1. dob i zdravstveno stanje bračnih drugova;
2. trajanje braka;
3. vrijeme provedeno ili vrijeme koje će biti provedeno u odgajanju djece;
4. njihove stručne kvalifikacije i situaciju na tržištu rada;
5. njihovu raspoloživost za nove poslove;
6. njihova postojeća i predviđiva prava;
7. njihovu imovinu, uključujući kapital i dohodak, nakon likvidacije bračne imovine.

Naknada za uzdržavanje ne može se plaćati u razdoblju duljem od razdoblja trajanja braka, osim u iznimnim okolnostima.

Osim ako se plaća u obliku jednokratnog iznosa, naknada za uzdržavanje može se revidirati i prekinuti.

Ako je bračni drug pravomoćnom presudom osuđen za kazneno djelo predviđeno u člancima 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 398., 399., 400., 401., 401. a, 402., 403., 404., 405. i 409. Kaznenog zakonika (bludna radnja, silovanje, nasilje počinjeno s namjerom, ubojstvo i namjerno nanošenje tjelesnih ozljeda, teško ubojstvo, ubojstvo s predumišljajem, čedomorstvo i trovanje) koje je počinjeno za vrijeme trajanja braka protiv drugog bračnog druga ili djeteta koje je živjelo u istom kućanstvu, ili za pokušaj počinjenja kaznenog djela predviđenog u člancima 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 401., 403., 404. i 405. Kaznenog zakonika protiv istih osoba za vrijeme trajanja braka, bračni drug gubi pravo na uzdržavanje ako drugi bračni drug to zatraži.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonskom se rastavom bračni drugovi oslobađaju bračnih veza, ali se brak ne raskida: njome se prekida obveza zajedničkog stanovanja, ali ne i obveza bračnih drugova na vjernost i podršku.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Razlozi za zakonsku rastavu jednaki su onima za razvod braka zbog nepovratnog raspada bračnog odnosa.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Zakonska rastava uvijek podrazumijeva podjelu imovine. Ako je zakonska rastava trajala tri godine, svaki bračni drug može pred sudom podnijeti zahtjev za razvod braka. Sud donosi odluku o razvodu braka ako drugi bračni drug odmah ne pristane na prekid rastave.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništenje braka znači da je brak proglašen ništavim na osnovi sudske odluke. Drugim riječima, smatra se da brak nikad nije postojao.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Postoji više razloga na temelju kojih je moguće poništiti brak:

brak je sklopljen bez slobodnog pristanka bračnih drugova: ako je sklopanje braka bilo nasilno ili je dotična osoba bila u zabludi kad je riječ o bitnim osobinama druge strane

brak je sklopljen bez pristanka roditelja (ili sudskog odobrenja) ako je jedan od bračnih drugova u trenutku sklopanja braka bio maloljetna osoba

bigamija: ako je jedan od bračnih drugova istodobno bio u braku s drugom osobom

bračni su drugovi u krvnom srodstvu do određenog stupnja

riječ je o fiktivnom braku u svrhu stjecanja povlastica boravišnog statusa

nisu zadovoljeni formalni uvjeti za brak: brak nije sklopljen javno ili je sklopljen pred nenadležnim javnim službenikom.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Poništeni brak ipak proizvodi pravne učinke (što je poznato kao teorija „putativnog braka” (*marriage putatif*):

u odnosu na oba bračna druga, ako su brak sklopili u dobroj vjeri

u odnosu na bračnog druga koji je postupao u dobroj vjeri

u odnosu na dijete iz tog braka, čak i ako ni jedan od bračnih drugova nije postupao u dobroj vjeri.

Međutim, poništeni brak nikad ne proizvodi pravne učinke u odnosu na bračnog druga koji nije postupao u dobroj vjeri.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U Luksemburgu se brak može raskinuti samo sudskom odlukom, a nikad alternativnim izvansudskim metodama ili mirenjem. Međutim, obiteljsko mirenje može se iskoristiti kad je riječ o stvarima povezanim s likvidacijom ili podjelom zajedničke imovine, obvezama uzdržavanja i doprinosu plaćanjima troškova braka, obvezama uzdržavanja djece ili izvršavanja roditeljskog prava.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Gdje podnijeti zahtjev

Zahtjeve za razvod braka ili zakonsku rastavu morate podnijeti okružnom sudu (*tribunal d'arrondissement*) u mjestu u kojem bračni drugovi imaju zajedničko prebivalište ili, ako nemaju zajedničko prebivalište, u mjestu u kojem tuženik ili, u slučaju sporazumnog razvoda braka, jedna od stranaka, ima prebivalište, pod uvjetom da se poštuju pravila utvrđena u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000.

Zahtjeve za poništenje braka morate podnijeti okružnom sudu u mjestu u kojem se nalazi obiteljski dom ili, ako roditelji žive odvojeno, okružnom sudu u mjestu boravišta roditelja kod kojeg maloljetno dijete ima uobičajeno boravište, ako se roditeljsko pravo izvršava zajednički, ili u mjestu boravišta roditelja koji sam izvršava to pravo, ili, u drugim slučajevima, okružnom sudu u mjestu boravišta osobe koja nije pokrenula postupak. Kad je riječ o zajedničkim

zahtjevima, stranke odabiru sud u mjestu u kojem živi jedna od stranaka. Ta se pravila primjenjuju pod uvjetom da se poštuju pravila utvrđena u prethodno navedenoj Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003.

O zahtjevima odlučuje obiteljski sudac (*juge aux affaires familiales*).

Formalnosti koje treba poštovati i dokumenti koje treba dostaviti

U postupku **sporazumnog razvoda braka** postoji nekoliko faza: ako postoji imovina koju je potrebno podijeliti, bračni drugovi moraju zatražiti da javni bilježnik popiše svu njihovu pokretnu i nepokretnu imovinu i izvrši procjenu njezine vrijednosti. Bračni drugovi sami mogu utvrditi svoja prava na predmetnu imovinu. Osim toga, u sporazumu moraju utvrditi rješenja za različita pitanja, uključujući boravište bračnih drugova tijekom postupka, skrb o djeci i upravljanje njihovom imovinom, pravo na kontakt s djecom, doprinos bračnih drugova odgoju i uzdržavanju djece kao i eventualnu naknadu za uzdržavanje koju jedan bračni drug mora plaćati drugome. Taj sporazum mora sastaviti odvjetnik ili javni bilježnik.

Postupak se pokreće pred sudom putem zajedničkog zahtjeva koji podnose oba bračna druga u pisarnici suda. Za pokretanje postupka pred sudom nije potrebno angažirati odvjetnika.

Zahtjev mora sadržavati:

1. datum zahtjeva;
2. prezime, ime, zanimanje i adresu oba bračna druga;
3. datum i mjesto rođenja oba bračna druga;
4. prema potrebi, identitet zajedničke djece;
5. predmet zahtjeva;
6. kratku izjavu o činjenicama i razlozima na koje se poziva.

Osim prethodno navedenog, uz zahtjev je potrebno dostaviti sljedeće dokumente:

1. vjenčani list;
2. rodni list oba bračna druga;
3. rodne listove zajedničke djece;
4. dokumente kojima se dokazuje državljanstvo bračnih drugova;
5. prema potrebi, sporazum kojim se određuje pravo primjenjivo na razvod braka bračnih drugova u skladu s člankom 5. Uredbe Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu, u skladu s obrascima utvrđenima u toj uredbi. Isto tako, u sporazumu o sporazumnom razvodu braka bračni drugovi mogu odrediti pravo primjenjivo na razvod braka na temelju članka 5. Uredbe Vijeća (EU) br. 1259/2010 u skladu s obrascima utvrđenima u toj uredbi;
6. sve druge dokumente koji bračni drugovi namjeravaju upotrebljavati.

Isprave i dokumenti koji su dostavljeni sa zahtjevom i koje stranke namjeravaju upotrebljavati moraju biti ovjereni, prema potrebi, ako ih je izdalo strano javno tijelo.

Kad je riječ o **razvodu braka zbog nepovratnog raspada bračnog odnosa** ili **zakonskoj rastavi**, potrebno je angažirati odvjetnika. Predmet se pokreće pred okružnim sudom putem zahtjeva podnesenog u pisarnici suda.

Zahtjev mora sadržavati:

1. datum zahtjeva;
2. prezime, ime, zanimanje i adresu oba bračna druga;
3. datum i mjesto rođenja oba bračna druga;
4. prema potrebi, identitet zajedničke djece;
5. predmet zahtjeva;
6. kratku izjavu o činjenicama i razlozima na koje se poziva.

Zahtjev može sadržavati i zahtjeve za privremene mjere koje se odnose na tu osobu, naknadu za uzdržavanje te imovinu bračnih drugova i njihove djece.

Zahtjevu je potrebno priložiti sljedeće dokumente:

1. vjenčani list;
2. rodni list oba bračna druga ili podnositelja zahtjeva;
3. rodne listove zajedničke djece;
4. dokumente kojima se dokazuje državljanstvo bračnih drugova ili podnositelja zahtjeva;
5. prema potrebi, sporazum kojim se određuje pravo primjenjivo na razvod braka bračnih drugova u skladu s člankom 5. Uredbe Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu, u skladu s obrascima utvrđenima u toj uredbi;
6. prema potrebi, nacrt sporazuma o učincima razvoda braka koje su bračni drugovi usuglasili;
7. prema potrebi, primjerak presude kojom se bračni drug osuđuje za kaznena djela iz prethodno navedenih pitanja 3.2. i 3.4.;
8. sve druge dokumente koje podnositelji zahtjeva namjeravaju upotrebljavati.

Isprave i dokumenti koji su dostavljeni sa zahtjevom i koje stranke namjeravaju upotrebljavati moraju biti ovjereni, prema potrebi, ako ih je izdalo strano javno tijelo.

Kad je riječ o zahtjevu za **poništenje braka**, predmet se pokreće pred okružnim sudom putem zahtjeva podnesenog u pisarnici suda. Za pokretanje postupka pred sudom nije potrebno angažirati odvjetnika. Zahtjev mora sadržavati:

1. datum zahtjeva;
2. prezime, ime i adresu svih stranaka;
3. datum i mjesto rođenja svih stranaka;
4. predmet zahtjeva;
5. kratku izjavu o činjenicama i razlozima na koje se poziva.

Isprave i dokumenti koji su dostavljeni sa zahtjevom i koje stranke namjeravaju upotrebljavati moraju biti ovjereni, prema potrebi, ako ih je izdalo strano javno tijelo.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Osobe čiji se dohodak ne smatra dostatnim u skladu s luksemburškim pravom mogu dobiti pravnu pomoć. Kako bi ostvarili pravo na tu pomoć, moraju ispuniti upitnik koji je dostupan u luksemburškoj odvjetničkoj komori (*Barreau de Luxembourg*) i poslati ga predsjedniku odvjetničke komore (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) nadležnom za to područje koji će donijeti odluku.

Pravna pomoć obuhvaća troškove sudskih postupaka, drugih postupaka ili aktivnosti za koje je dodijeljena. Obuhvaća, na primjer, biljege i naknade za registraciju; troškove pisarnice, odvjetničke naknade, troškove i naknade sudskih izvršitelja, javnobilježničke troškove i naknade, troškove i naknade

tehničara, troškove svjedoka, troškove i naknade prevoditelja i sudskih tumača; troškove potvrda o stranom pravu (*certificats de coutume*); putne troškove; biljege i naknade povezane s formalnostima upisa, hipoteke i ovrhe; te, prema potrebi, troškove objave u novinama.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

U Luksemburgu je moguće podnijeti žalbu na takvu odluku. U načelu, rok za podnošenje žalbe iznosi 40 dana, ali taj se rok može produljiti ako podnositelj žalbe ima boravište u inozemstvu. Nadležni je sud za sve žalbe Vrhovni sud (*Cour supérieure de justice*).

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000, odluke o razvodu braka, zakonskoj rastavi ili poništenju braka koje donese sud druge države članice Europske unije Veliko Vojvodstvo Luksemburg priznaje automatski. Priznanje odluke ne podliježe nikakvom drugom postupku.

Nisu potrebni preliminarni postupci za ažuriranje matičnih knjiga u Luksemburgu nakon što sud države članice Europske unije donese presudu koja je postala pravomoćna. Sudska odluka o razvodu braka mora biti navedena na rubu vjenčanog lista i rodni listova bračnih drugova. Ako je brak sklopljen u inozemstvu, sudska odluka mora biti upisana u matične knjige u općini u kojoj je sklopljen brak, odnosno u matične knjige grada Luxembourg, te navedena na rubu rodnog lista svakog bračnog druga.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Svaka zainteresirana strana može podnijeti zahtjev predsjedniku okružnog suda da donese odluku o nepriznavanju odluke o razvodu braka, zakonskoj rastavi ili poništenju braka koju je donio sud druge države članice Europske unije.

Predsjednik okružnog suda donosi odluku bez odlaganja. Osoba protiv koje je podnesen zahtjev o nepriznavanju odluke ne može iznijeti primjedbe u toj fazi postupka. Zahtjev je prihvatljiv samo na temelju sljedećeg:

presuda je u očitoj suprotnosti s javnim poretkom

nisu se poštovala prava tuženika

presuda nije u skladu s odlukom donesenom u povezanom postupku.

Svaka stranka može žalbenom sudu (*Cour d'appel*) podnijeti žalbu protiv odluke predsjednika okružnog suda. U fazi žalbe obje stranke moraju biti saslušane. Protiv odluke žalbenog suda može se podnijeti kasacijska žalba pred kasacijskim sudom (*Cour de cassation*).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Veliko Vojvodstvo Luksemburg primjenjuje Uredbu Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu koja se od 21. lipnja 2012. primjenjuje između Austrije, Belgije, Bugarske, Estonije (od 11. veljače 2018.), Francuske, Njemačke, Grčke (od 29. srpnja 2015.), Mađarske, Italije, Latvije, Litve (od 22. svibnja 2014.), Luksemburga, Malte, Portugala, Rumunjske, Slovenije i Španjolske. U toj se uredbi navodi da se bračni drugovi mogu usuglasiti da odrede pravo primjenjivo na razvod braka i zakonsku rastavu pod uvjetom da je to jedno od sljedećih prava:

pravo države u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku sklapanja sporazuma ili

pravo države u kojoj su bračni drugovi imali zadnje uobičajeno boravište, ako jedan od njih i dalje ima isto boravište u trenutku sklapanja sporazuma ili

pravo države čiji je bilo koji bračni drug bio državljanin u trenutku sklapanja sporazuma ili

pravo suda pred kojim se vodi postupak.

U skladu s Uredbom, u nedostatku odabira u skladu s prethodnim odlomkom, razvod braka i zakonska rastava podliježu pravu države:

u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije moguće

u kojoj su bračni drugovi imali zadnje uobičajeno boravište, pod uvjetom da boravište nije završilo više od jedne godine prije pokretanja postupka pred sudom, ako jedan bračni drugi i dalje ima boravište u toj državi u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije moguće

čiji su oba bračna druga državljanici u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije moguće

u kojoj je pokrenut postupak.

Ako se Uredba (EU) br. 1259/2010 ne primjenjuje, razvod braka i zakonska rastava, u skladu s luksemburškim pravom, uređuju se:

nacionalnim pravom bračnih drugova, ako imaju isto državljanstvo

pravom koje je na snazi u državi u kojoj bračni drugovi imaju zajedničko boravište, ako imaju različita državljanstva

pravo suda pred kojim se vodi postupak, ako bračni drugovi različitog državljanstva nemaju zajedničko boravište.

Druge poveznice

Brošura: [Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg;](#)

[LEGILUX;](#)

[Portail de la Justice.](#)

Posljednji put ažurirano: 27/05/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Mađarska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Sud može proglasiti razvod braka na zahtjev bilo kojeg bračnog druga ili obaju bračnih drugova ako je došlo do potpunog i nepovratnog raspada braka. Kad se proglašava razvod, prvenstveno je u obzir potrebno uzeti najbolji interes zajedničkog maloljetnog djeteta bračnih drugova.

2 Koji su razlozi razvoda?

Razvod braka može se odobriti na osnovi činjenice da je došlo do potpunog i nepovratnog raspada braka. Sud u vezi s time prikuplja dokaze. Sud može i na vlastitu inicijativu naložiti prikupljanje potrebnih dokaza. Kao naznaka potpunog i nepovratnog raspada braka uzima se konačna i zajednička izjava volje supružnika za razvodom braka (njihova uzajamna suglasnost) koja je dana bez nepropisnog utjecaja. Potpuni i nepovratni raspad braka može se utvrditi posebno ako bračni drugovi više ne žive zajedno kao par te ako njihovo ponovno sjedinjenje nije vjerojatno na temelju procesa koji je doveo do rastave para i trajanja razdoblja njihova odvojenog života.

Zajednička i konačna izjava volje bračnih drugova za razvodom braka koja je dana bez nepropisnog utjecaja smatra se dostatnim dokazom raspada braka.

Stoga, u slučaju takve zajedničke izjave, nema potrebe za detaljnim ispitivanjem prethodno navedenih razloga koji su doveli do rastave.

Odluka bračnih drugova može se smatrati konačnom ako su oni postigli sporazum o izvršavanju roditeljske odgovornosti nad svojom zajedničkom djecom, održavanju kontakta između odsutnog roditelja i djeteta, doplatku za uzdržavanje, upotrebi obiteljskog doma i, ako je zatražena, alimentaciji za bračnog druga (njihov sporazum mora odobriti sud). Ako se bračni drugovi zajednički usuglase o izvršavanju roditeljske odgovornosti, ne moraju se usuglasiti o

uvjetima održavanja kontakta s djetetom. Međutim, moraju utvrditi mjesto boravišta djeteta. Posljedično, raspon pitanja o kojima se bračni drugovi koji traže razvod braka moraju dogovoriti zajedničkom suglasnošću ovisi o tome odabiru li zajednički izvršavati roditeljsku odgovornost ili ne.

Važno je napomenuti da, za razliku od prethodnog zakonodavstva, Građanskim zakonikom više nije predviđen sporazum između bračnih drugova o podjeli bračne imovine.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

Brak završava razvodom bračnih drugova. Nakon proglašenja razvoda braka pravo na skrbništvo i uzdržavanje zajedničkog djeteta, kontakt između roditelja i djeteta, alimentacija za bilo kojeg bračnog druga, upotreba obiteljskog doma i, u slučaju zajedničke roditeljske odgovornosti, boravište djeteta uređuju se sudskom nagodbom ako stranke postignu sporazum koji ispunjava zakonske zahtjeve ili, u izostanku sporazuma između bračnih drugova, sudskom presudom. Bračni drugovi ne moraju se usuglasiti o podjeli zajedničke bračne imovine da bi sud proglasio razvod braka.

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Nakon razvoda ili poništenja braka bivši bračni drugovi nastavljaju upotrebljavati ista prezimena kao i tijekom braka. Ako žele drukčije, moraju to obznaniti višem matičaru nakon razvoda ili poništenja braka. Međutim, bivša supruga nikada ne može upotrebljavati prezime svojeg bivšeg supruga s dočetakom koji označuje status udane žene ako to prezime nije upotrebljavala tijekom braka. Na zahtjev bivšeg supruga sud može zabraniti njegovoj bivšoj supruzi da upotrebljava njegovo prezime u obliku na temelju kojeg se može utvrditi njegov identitet ako je supruga osuđena na kaznu zatvora zbog počinjenja kaznenog djela s namjerom. Ako se bivša supruga preuda, više ne može upotrebljavati prezime svojeg bivšeg supruga kao oznaku statusa udane žene. Ne može ponovno steći to pravo čak i ako se ponovno razvede.

3.2 podjelu imovine supružnika

U slučaju razvoda braka bivši bračni drugovi više nemaju zajedničku imovinu i bilo koji bračni drug može podnijeti zahtjev za podjelu bračne imovine. Oni mogu zatražiti naknadu za ulaganja iz zajedničke imovine u njihovu zasebnu imovinu ili ulaganja iz njihove zasebne imovine u zajedničku imovinu te za uzdržavanje i troškove uzdržavanja. Ne može se tražiti naknada za troškove ako su se bračni drugovi odrekli svojih prava na predmetna sredstva. Naknada za zasebnu imovinu upotrijebljenu ili potpuno upotrijebljenu tijekom bračnog odnosa može se odobriti samo u iznimnim i uredno obrazloženim slučajevima. Udjel u zajedničkoj imovini koji bivši bračni drugovi imaju u trenutku razvoda mora im se dodijeliti u naravi, ako je to moguće. Zasebna imovina koju imaju u trenutku razvoda mora im se isto tako dodijeliti u naravi. Ako zbog bilo kojeg razloga to nije moguće ili bi rezultiralo značajnim gubitkom vrijednosti imovine, u slučaju spora sud će odrediti način podjele. Ne može se tražiti naknada za nestalu zajedničku i zasebnu imovinu ako bračni drugovi nemaju zajedničku bračnu imovinu u trenutku razvoda, a dužna stranka isto tako nema zasebnu imovinu.

Ako se zajednička imovina podijeli na temelju ugovora koji su sklopili bračni drugovi, takav se ugovor smatra valjanim samo ako je sastavljen u pisanom obliku kao javna isprava ili privatna isprava koju je supotpisao odvjetnik. Ta se odredba ne primjenjuje na podjelu pokretne imovine koja čini dio zajedničke imovine bračnih drugova ako je podjela provedena ovrhom.

Ako bračni drugovi nisu sklopili ugovor o podjeli zajedničke imovine ili sklopljenim ugovorom nisu uređena sva potraživanja koja mogu proisteci iz razvoda braka, sud može zatražiti podjelu zajedničke bračne imovine i namiru potraživanja. Sud mora osigurati da se pri namiri potraživanja u vezi s imovinom nijednom bračnom drugu ne dodijeli nepripadajuća financijska korist.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Roditelji su obvezni sa svojom maloljetnom djecom dijeliti sredstva koja su im raspoloživa za uzdržavanje njih oboje, čak i na štetu njihovih vlastitih sredstava. To se pravilo ne primjenjuje ako dijete može pokriti svoje potrebe od plaće koju zaradi zaposlenjem ili od prihoda od svoje imovine ili ako dijete ima izravnog rođaka koji može platiti uzdržavanje. Roditelj koji ima pravo skrbništva osigurava uzdržavanje u naravi, dok ga odsutni roditelj osigurava prvenstveno u novcu (doplatak za uzdržavanje).

Ako je doplatak za uzdržavanje dodijeljen sudskim nalogom, iznos koji je potrebno platiti kao uzdržavanje bit će utvrđen u fiksnom iznosu. Sud u svojoj presudi može propisati da se iznos doplatka koji je potrebno platiti mora svake godine automatski prilagoditi u skladu s indeksom potrošačkih cijena koji godišnje objavljuje mađarski Središnji ured za statistiku od 1. siječnja sljedeće godine.

U mjeri u kojoj je to izvedivo, o pitanjima u vezi s izvršavanjem roditeljske odgovornosti nad djetetom mora se odlučiti zajedničkim sporazumom između roditelja.

Ako roditelji u pogledu tih pitanja ne postignu sporazum, sud će pravo skrbništva dodijeliti roditelju koji prema procjeni suda može bolje promicati tjelesni, mentalni i moralni razvoj djeteta. Ako bi dodjeljivanje djeteta bilo kojem od roditelja ugrozilo njegove najbolje interese, sud može pravo skrbništva dodijeliti trećoj osobi, pod uvjetom da takva osoba sama zatraži izvršavanje prava skrbništva.

Dijete ima pravo održavati izravan osobni kontakt s odsutnim roditeljem. Pravo je i dužnost odsutnog roditelja redovito održavati osobne odnose i izravan kontakt s djetetom (pravo pristupa). Osoba ili druga osoba koja ima skrbništvo ne smiju povrijediti to pravo pristupa.

Roditelj koji ima pravo skrbništva i odsutni roditelj moraju međusobno surađivati, poštujući obiteljski život i pravo na mir druge stranke, kako bi osigurali uravnotežen razvoj djeteta. Roditelj koji ima pravo skrbništva mora odsutnom roditelju redovito pružati informacije o razvoju, zdravlju i obrazovanju djeteta i ne smije uskratiti takve informacije ako ih odsutni roditelj od njega zatraži.

Roditelji koji žive odvojeno zajednički ostvaruju svoja prava u pogledu bitnih pitanja koja se odnose na budućnost djeteta, čak i ako je pravo skrbništva dodijeljeno jednom od njih na temelju njihova zajedničkog sporazuma, osim ako je sud ograničio ili ukinuo roditeljsku odgovornost odsutnog roditelja. Bitna pitanja koja se odnose na budućnost djeteta uključuju upotrebu ili promjenu prezimena maloljetnog djeteta, njegovo mjesto boravišta koje nije mjesto boravišta koje dijeli s roditeljem koji ima skrbništvo, njegovo mjesto boravka u inozemstvu za potrebe stalnog boravišta ili poslovnog nastana te državljanstvo, obrazovanje i karijeru djeteta.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Bračni drug može zatražiti alimentaciju od drugog bračnog druga nakon zakonske rastave ili, u slučaju razvoda braka, bivši bračni drug može zatražiti takvu alimentaciju od drugog bivšeg bračnog druga ako mu je potrebna, a za to nije kriv, osim ako (bivši) bračni drug koji je zatražio alimentaciju to nije zavrijedio zbog svojeg ponašanja tijekom braka. Plaćanje alimentacije ni na koji način ne bi trebalo ugroziti sredstva za život bivšeg bračnog druga koji je obavezan plaćati alimentaciju te osobe ili osoba koje potonji mora uzdržavati zajednički s bivšim bračnim drugom kojem treba alimentacija. Obveza plaćanja alimentacije može biti ograničenog razdoblja trajanja ako se može pretpostaviti da je stranka koja traži alimentaciju više neće trebati nakon isteka takva razdoblja.

Ako bračni drug ili bivši bračni drug zatraži alimentaciju zbog pogoršanja svojeg stanja nakon više od pet godina nakon zakonske rastave, takav se zahtjev može odobriti samo na pravičnoj osnovi i u iznimnim slučajevima. Ako su bračni drugovi živjeli zajedno u razdoblju kraćem od godine dana i u braku nisu imali djece, bivši bračni drug slabijeg imovinskog stanja ima pravo na alimentaciju samo tijekom razdoblja koje je jednako trajanju njihova zajedničkog života. Sud na pravičnoj osnovi i u iznimnim slučajevima može naložiti plaćanje alimentacije i tijekom duljeg razdoblja.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonska rastava bračnih drugova označuje kraj njihova zajedničkoga bračnog života. Nakon zakonske rastave, među ostalim, od suda se može zatražiti podjela bračne imovine.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Početak i kraj zajedničkog života bračnih drugova kao para i, posljedično, razdoblje tijekom kojega su imali zajedničku imovinu utvrdit će sud prema vlastitom diskrecijskom pravu. Pri izvršavanju svojih diskrecijskih ovlasti sud mora uzeti u obzir različite aspekte života bračnih drugova kao oženjenog para (spolni odnos, ekonomska neovisnost, zajednički obiteljski dom i kućanstvo, izrazi jedinstva para, podignuta zajednička djeca, rođaci, briga za dijete bilo kojeg bračnog druga itd.). Stoga sud na temelju zajedničke analize svih međusobno povezanih ekonomskih, obiteljskih i emocionalnih čimbenika te čimbenika koji ukazuju na namjere utvrđuje nastavlja li se zajednički život bračnih drugova kao oženjenog para ili je završio. Činjenica da bilo koji ili neki od tih čimbenika nedostaju nužno ne znači da je zajednički život bračnih drugova kao oženjenog para završio, posebno ako za to postoji objektivan razlog.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Kao rezultat zakonske rastave, koja označuje kraj njihova zajedničkog bračnog života, bračni drugovi slobodno mogu zatražiti podjelu bračne imovine. U tom trenutku brak još nije pravno poništen, ali bračni drugovi mogu neovisno stjecati imovinu, osim već postojeće zajedničke imovine. O već postojećoj zajedničkoj imovini bračni drugovi mogu odlučivati samo zajednički budući da se presumpcija suglasnosti više ne primjenjuje. Ako bračni drugovi imaju zajedničku djecu, moraju se sporazumjeti o dijeljenju roditeljske odgovornosti.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak se može smatrati poništenim samo ako je proglašen poništenim u presudi koju je sud donio u postupku poništenja. Odluka kojom se brak proglašava poništenim primjenjuje se na svaku uključenu osobu. Pravne posljedice poništenog braka utvrđene su zakonodavstvom.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak je ništavan ako bivši brak ili registrirano partnerstvo bilo kojeg bračnog druga još uvijek postoji. Nadalje, brak je ništavan ako su stranke u braku rođaci u izravnoj liniji ili brat i sestra, ako je bilo koja stranka u braku rođeni potomak brata ili sestre druge stranke u braku ili ako je bilo koja stranka u braku usvojila drugu stranku u braku. Brak je ništavan ako je bilo koja od stranaka sklopila brak bez poslovne sposobnosti, a izjavila je da ima poslovnu sposobnost. Brak je ništavan i ako je, iako u trenutku sklapanja braka nije proglašena poslovna nesposobnost predmetne stranke, ta stranka bila u potpunosti poslovno nesposobna. Brak je ništavan ako stranke u braku nisu bile zajednički prisutne kada su izjavile svoju namjeru da sklope brak. Brak je ništavan ako je bilo koja stranka u braku maloljetna osoba. Kao iznimka od navedenog, maloljetne osobe mogu sklopiti brak uz prethodno odobrenje tijela za skrb i zaštitu djece. Tijelo za skrb i zaštitu djece može izdati takvo odobrenje samo u uredno obrazloženim slučajevima i samo ako predmetna maloljetna stranka ima najmanje 16 godina.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Ako su oba bračna druga u dobroj vjeri sklopila brak koji je kasnije poništen, pravne posljedice braka u smislu imovine iste su kao i u slučaju valjanog braka. Nakon što je brak poništen, bračni drugovi mogu izvršiti svoja potraživanja u pogledu imovine u skladu s istim pravilima koja se primjenjuju u slučaju razvoda braka koji je proglasio sud. Ako je samo jedan bračni drug sklopio brak u dobroj vjeri, ta se pravila primjenjuju samo na zahtjev tog bračnog druga. Nakon poništenja braka bračni drugovi zadržavaju prezime koje su upotrebljavali tijekom braka. Ako žele drukčije, moraju to obznaniti višem matičaru nakon poništenja braka. Međutim, bivša supruga ne može upotrebljavati prezime svojeg bivšeg supruga s nastavkom koji označuje status udane žene ako to prezime nije upotrebljavala tijekom braka.

Poništenje braka ne utječe na presumpciju očinstva.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Sudovi imaju isključivu nadležnost u predmetima poništenja i razvoda braka.

Ako je brak poništen ili je proglašen razvod, sud mora odlučiti o skrbištvu i uzdržavanju maloljetnog djeteta iz tog braka, čak i, prema potrebi, u izostanku bilo kakvih odgovarajućih zahtjeva. Sud donosi odluku o dodatnim pitanjima (npr. alimentaciji za bračne drugove, upotrebi obiteljskog doma, podjeli zajedničke bračne imovine) ako je zahtjev podnesen u tom smislu. Ako zahtjev nije podnesen, sud neće odlučivati o tim pitanjima koja stranke mogu ugovorno riješiti izvan suda.

Prije ili tijekom brakorazvodnog postupka bračni drugovi mogu na vlastitu inicijativu ili na inicijativu suda zatražiti mirenje kako bi postigli sporazum o spornim pitanjima koja se odnose na njihov odnos i prestanak njihova braka. Sporazum koji stranke postignu u pregovorima tijekom mirenja može se uključiti u sudsku nagodbu.

Ako je potrebno, sud može obvezati roditelje koji su podnijeli zahtjev za razvod braka da zatraže mirenje u vezi s dodatnim pitanjima kako bi se osigurao odgovarajući dogovor u smislu roditeljske odgovornosti i potrebne suradnje među strankama.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Kako bi dobio razvod braka, jedan bračni drug mora podnijeti tužbu radi razvoda braka protiv drugog bračnog druga. Tužbu radi poništenja braka mora podnijeti jedan bračni drug protiv drugog bračnog druga ili taj postupak pokreće državni odvjetnik ili treća osoba koja ima pravo pokrenuti postupak protiv oba bračna druga. Ako stranka protiv koje je postupak pokrenut više nije živa, postupak se mora pokrenuti protiv upravitelja kojeg je imenovao sud.

Postupak se mora pokrenuti podnošenjem zahtjeva koji mora uključivati sljedeće elemente: nadležni sud; imena i prezimena, mjesta boravišta te status u postupku stranaka i njihovih zastupnika, ako postoje; pravo koje će se provesti i činjenice zajedno s dokazima koji služe kao osnova za takvo pravo; pojedinosti na temelju kojih se može utvrditi doseg ovlasti i nadležnost suda te izričit zahtjev za odluku suda. Zahtjev za pokretanje brakorazvodnog postupka mora uključivati pojedinosti o braku, rođenju sve žive djece u braku te, ako je potrebno, sve podatke na temelju kojih se može utvrditi pravo na podnošenje zahtjeva. Zahtjevu mora biti priložena popratna dokumentacija za prethodno navedene podatke, kao i dokument (ili preslika tog dokumenta ili izvadak) u kojem se iznose činjenice na koje podnositelj zahtjeva upućuje kao dokaz te dokumenti na temelju kojih se može utvrditi doseg ovlasti i nadležnost suda, kao i druge okolnosti koje se automatski moraju uzeti u obzir, osim podataka koji se mogu provjeriti osobnom iskaznicom. U potonjem slučaju to se mora navesti u zahtjevu.

U skladu s općim pravilima o nadležnosti, sud nadležan za brakorazvodni postupak bit će sud koji je nadležan u mjestu boravišta tuženika. Ako tuženik nema mjesto boravišta u Mađarskoj, sudska nadležnost utvrđuje se na temelju mjesta boravka tuženika. Ako mjesto boravka tuženika nije poznato ili je u inozemstvu, u obzir se uzima tuženikovo posljednje mjesto boravišta u Mađarskoj. Ako se ono ne može utvrditi ili ako ga tuženik nema, sudska nadležnost utvrdit će se na temelju mjesta boravišta tužitelja ili, ako ono nije poznato, njegova mjesta boravka. Nadalje, sud koji je nadležan na području gdje se nalazi posljednje zajedničko mjesto boravišta bračnih drugova isto će tako biti nadležan za predmet. To znači da tužitelj može slobodno odabrati hoće li podnijeti zahtjev sudu koji je nadležan u skladu s općim pravilima o nadležnosti ili sudu koji je nadležan na temelju posljednjeg zajedničkog mjesta boravišta bračnih drugova.

Ako se u skladu s prethodno navedenim pravilima nijedan domaći sud ne može imenovati da odlučuje u predmetu razvoda braka, nadležan će biti Središnji okružni sud u Pešti.

Nakon što se pred određenim sudom pokrene postupak u bračnim sporovima, taj će sud imati isključivu nadležnost za sve nove postupke pokrenute u vezi s istim brakom u bračnim stvarima koje se odnose na imovinska prava koja proizlaze iz bračnog odnosa.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Vidjeti temu „Pravna pomoć”.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Protiv rješenja se može uložiti žalba. Međutim, ne može se pokrenuti postupak za sudsko preispitivanje ili reviziju presuda o poništenju braka ili presuda o proglašenju razvoda braka u smislu samog poništenja ili razvoda braka.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Na temelju članka 21. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 2201/2003, sudska presuda donesena u državi članici automatski se priznaje u drugim državama članicama. Stoga, kao opće pravilo, nije potreban nikakav poseban postupak za priznavanje. U skladu s člankom 37. Uredbe, stranka koja traži priznavanje mora predložiti sljedeće dokumente:

presliku sudske presude koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti i

potvrdu iz članka 39. Uredbe koju je izdao sud ili tijelo države članice podrijetla na obrascu iz Priloga I. Uredbi i

osim toga, u slučaju sudske presude donesene u odsustvu tuženika, izvornik ili ovjerenu presliku pismena kojim se utvrđuje da je stranci koja se nije odazvala pozivu na sud dostavljeno pismeno o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismeno ili bilo kakvo pismeno u kojemu se navodi da je tuženik nedvosmisleno prihvatio sudsku presudu.

Na temelju članka 38. Uredbe, sud ili tijelo može osloboditi stranku potrebe predodjenja posljednjih dvaju dokumenata ako smatra da raspolaže dostatnim informacijama. Sud/tijelo može zatražiti da se prijevod tih dokumenata priloži prethodno navedenim dokumentima, što mađarski sudovi i tijela u načelu mogu ispuniti.

Na temelju članka 21. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 2201/2003, svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za donošenje rješenja o priznavanju sudske presude donesene u drugoj državi članici. U tom slučaju stranka koja traži priznavanje mora svoj zahtjev, zajedno s priloženim prethodno navedenim dokumentima, podnijeti nadležnom sudu, to jest okružnom sudu (*járásbíróság*) koji djeluje u mjestu sjedišta regionalnog suda (*törvényszék*) mjesta boravišta ili uobičajenog boravišta protustranke u Mađarskoj (u slučaju Budimpešte, Središnji okružni sud u Budimu) ili, ako protustranka nema mjesto boravišta ili uobičajeno boravište u Mađarskoj, okružnom sudu koji djeluje u mjestu sjedišta županijskog suda mjesta boravišta ili uobičajenog boravišta u Mađarskoj stranke koja traži priznavanje (u slučaju Budimpešte, Središnji okružni sud u Budimu). Ako stranka koja traži priznavanje isto tako nema mjesto boravišta ili uobičajeno boravište u Mađarskoj, zahtjev se može podnijeti Središnjem okružnom sudu u Budimu. Sud u postupku primjenjuje, prema potrebi, odredbe članaka 28. do 36. Uredbe.

Ako je priznavanje sudske presude potrebno za upis u mađarsku matičnu knjigu vjenčanih, u skladu s člankom 21. stavkom 2. Uredbe, zahtjev za priznavanje zajedno s prethodno navedenim dokumentima mora se podnijeti višem matičaru.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Na temelju članka 21. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 2201/2003, svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za donošenje rješenja o nepriznavanju sudske presude donesene u drugoj državi članici. U tom slučaju stranka koja osporava priznavanje mora svojem zahtjevu priložiti presliku presude koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti te potvrdu iz članka 39. Uredbe koju je izdao sud ili tijelo države članice podrijetla na obrascu iz Priloga I. Uredbi. Nadležni sud bit će okružni sud koji djeluje u mjestu sjedišta županijskog suda mjesta boravišta ili uobičajenog boravišta protustranke u Mađarskoj ili, ako protustranka nema mjesto boravišta ili uobičajeno boravište u Mađarskoj, okružni sud koji djeluje u mjestu sjedišta županijskog suda mjesta boravišta ili uobičajenog boravišta u Mađarskoj stranke koja osporava priznavanje (u slučaju Budimpešte, Središnji okružni sud u Budimu). Ako stranka koja osporava priznavanje isto tako nema mjesto boravišta ili uobičajeno boravište u Mađarskoj, zahtjev se može podnijeti Središnjem okružnom sudu u Budimu. Sud u postupku primjenjuje, prema potrebi, odredbe članaka 28. do 36. Uredbe.

16 Kojem zakonodavstvu u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Uredba Vijeća (EU) br. 1259/2010 o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu primjenjiva je u Mađarskoj. U skladu s time, u svim predmetima s inozemnim aspektom pravo koje primjenjuju sudovi Mađarske bit će pravo određeno tom Uredbom. Tom se Uredbom, podložno ograničenjima, bračnim drugovima daje sloboda da odaberu primjenljivo pravo (članci 5. do 7.), a povezni čimbenici utvrđuju se za određivanje primjenljivog prava samo u nedostatku valjanog odabira stranaka (članci 8. do 10.)

Posljednji put ažurirano: 04/07/2016

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Malta

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Za dobivanje razvoda na Malti bračni par mora podnijeti zajednički zahtjev ili jedan bračni drug mora podnijeti tužbu radi razvoda braka od drugog bračnog druga. U trenutku kada počinje brakorazvodna parnica, bračni drugovi morali su prethodno živjeti odvojeno u razdoblju ili razdobljima u ukupnom trajanju od četiri godine tijekom petogodišnjeg razdoblja koje neposredno prethodi zahtjevu/tužbi radi razvoda braka ili su morale proći najmanje četiri godine od datuma njihove zakonske rastave. Sud mora biti uvjeren i u to da nema razumnih izgleda za pomirenje bračnih drugova. Drugi je uvjet da bračni drugovi i sva njihova djeca moraju primati odgovarajuća novčana sredstva za uzdržavanje ako na to imaju pravo, ali se stranke u svakom trenutku mogu odreći tog prava na uzdržavanje. Razvod proglašen između bračnih drugova koji su bili rastavljeni sporazumom ili sudskom odlukom ne dovodi ni do kakvih promjena u onome što je naloženo ili dogovoreno između stranaka, osim posljedica koje proizlaze iz razvoda braka u skladu sa zakonom. Treba napomenuti da prije podnošenja zahtjeva ili tužbe radi razvoda braka nije potrebno da bračni drugovi prethodno budu rastavljeni sporazumom ili sudskom odlukom.

2 oji su razlozi razvoda?

U zakonu se ne navode osnove za razvod braka. Međutim, kao što je već navedeno u odgovoru o uvjetima za razvod, na datum početka brakorazvodne parnice bračni drugovi morali su prethodno živjeti odvojeno u razdoblju ili razdobljima u ukupnom trajanju od četiri godine tijekom petogodišnjeg razdoblja koje neposredno prethodi zahtjevu/tužbi radi razvoda braka ili su morale proći najmanje četiri godine od datuma njihove zakonske rastave.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvod braka proglašen između bračnih drugova koji su bili rastavljeni sporazumom ili sudskom odlukom ne dovodi ni do kakvih promjena u onome što je naloženo ili dogovoreno između stranaka, osim posljedica koje proizlaze iz razvoda braka u skladu sa zakonom. Zakon o rastavi primjenjuje se na prezimena te supruga može nakon rastave odlučiti da će ponovo upotrebljavati svoje djevojačko prezime, ali tu odluku mora izjaviti u javnoj ispravi o rastavi, a u slučaju sudske rastave supruga tu izjavu mora dati u obliku podneska koji se zaprima u spis predmeta prije donošenja sudske odluke. Kada se proglašava razvod braka, svi građanski učinci i dužnost zajedničkog života stranaka prestaju. Nadalje, prestaju i prava na nasljeđivanje bračnih drugova, što stupa na snagu od datuma kada odluka ili presuda o razvodu postane pravomoćna.

3.2 podjelu imovine supružnika

Razvod braka proglašen između bračnih drugova koji su bili rastavljeni sporazumom ili sudskom odlukom ne dovodi ni do kakvih promjena u onome što je naloženo ili dogovoreno između stranaka. Člankom 66.D stavkom 5. malteškog Građanskog zakonika propisano je da po prestanku zajedničke stečevine ili preostale zajedničke imovine kojom upravlja jedan od bračnih drugova, stranke u svakom slučaju, ako su obje s tim suglasne, imaju pravo na razvod bez likvidiranja imovine koju imaju u zajedničkom vlasništvu.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Kada se proglasi razvod braka, to nema učinak na prava i dužnosti roditelja prema njihovoj djeci ili prava i dužnosti povezane s bilo kojim sporazumom postignutim između stranaka o brizi i skrbništvu nad djecom. Međutim, jedna od stranaka može tvrditi da druga stranka nije sposobna preuzeti skrbništvo nad njihovom maloljetnom djecom te ako sud donese takvu odluku, stranka proglašena nesposobnom neće moći, u slučaju smrti druge stranke, preuzeti skrbništvo nad maloljetnom djecom bez odobrenja suda. Uzdržavanje maloljetne djece ostaje na snazi do njihove 18. godine života, a ako dijete nastavi sa školovanjem, uzdržavanje se nastavlja do njegove 23. godine života, osim ako je drukčije dogovoreno.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvod braka proglašen između bračnih drugova koji su bili rastavljeni sporazumom ili sudskom odlukom ne mijenja ono što je naloženo ili dogovoreno između njih. Dakle, obveza uzdržavanja ne ukida se razvodom osim ako stranke odluče drukčije. Sud može, u odluci kojom prihvaća zahtjev/tužbu radi razvoda braka, a tijekom rasprave o predmetu i na zahtjev stranke koja ostvaruje pravo na uzdržavanje od protustranke za tu stranku ili njezinu djecu, naložiti da se plaćanje uzdržavanja od protustranke osigura primjerenim i razumnim jamstvom u skladu sa životnim prilikama stranaka. To jamstvo ne smije premašivati iznos petogodišnje naknade za uzdržavanje. Taj zahtjev može se podnijeti i u bilo kojem trenutku nakon donošenja spomenute sudske odluke, kada dopijeva na naplatu naknada za uzdržavanje.

Ako jedan od bračnih drugova ili oba bračna druga podnesu prijedlog za razvod braka nadležnom građanskom sudu nakon što su se dogovorili da će se razvesti i ako bračni drugovi nisu rastavljeni sporazumom ili sudskom odlukom, sud je dužan, prije nego što im odobri pokretanje postupka radi razvoda braka, pozvati ih da se pojave pred miriteljem kojeg imenuje sud ili je imenovan uz obostranu suglasnost stranaka radi pokušaja mirenja bračnih drugova, a ako mirenje ne uspije i bračni se drugovi nisu još dogovorili o uvjetima razvoda, radi omogućavanja strankama da se razvedu na temelju sporazuma. Tim sporazumom uređuje se jedno ili nekoliko sljedećih pitanja:

briga i skrbništvo nad djecom

provođenje vremena obiju stranaka s djecom

uzdržavanje bračnih drugova ili jednog bračnog druga i svakog djeteta

stanovanje u obiteljskom domu

podjela zajedničke imovine ili preostale zajedničke imovine kojom upravlja jedan od bračnih drugova.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonska rastava odnosi se na podizanje tužbe jednog bračnog druga protiv drugog radi rastave i sud donosi odluku o pravima i dužnostima koje bračni drugovi imaju kada su zakonski rastavljeni.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Razlozi za odobravanje zakonske rastave sljedeći su (jedan ili više njih):

preljub

obiteljsko nasilje

izgredi, okrutnost, prijetnje ili teške ozljede koje je jedna stranka nanijela tužitelju/tužiteljici ili bilo kojem njegovu/njezinu djetetu

od bračnih se drugova ne može razumno očekivati da nastave živjeti zajedno s obzirom na to da se bračna zajednica nepovratno raspala napuštanjem.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Što se tiče **uzdržavanja**, bračni drug protiv kojeg je donesena odluka o rastavi dužan je uzdržavati drugog bračnog druga i djecu dok ne navrš 18 godina, odnosno do njihove 23. godine života ako se nastave redovito školovati i osposobljavati. Iznos naknade za uzdržavanje bračnog druga i djece utvrđuje se uzimajući u obzir sve životne prilike bračnih drugova i djece, uključujući sljedeće:

potrebe djece nakon razmatranja svih njihovih životnih prilika

sve oblike invaliditeta fizičke ili duševne naravi

stanja bolesti koja zbog svoje ozbiljnosti i intenziteta onemogućuju bračne drugove ili djecu da se sami uzdržavaju

je li sposobnost zarađivanja stranke koja ostvaruje pravo na novčanu naknadu za uzdržavanje bila umanjena jer se ta stranka u braku brinula o domaćinstvu, bračnom drugu i podizanju zajedničke djece

svi prihodi ili povlastice koje bračni drugovi ili jedan od bračnih drugova primaju u skladu sa zakonom

stambene potrebe bračnih drugova i djece

iznos na koji bi svaka stranka imala pravo kao na naknadu, uključujući, ali bez ograničavanja na, mirovinske doprinose, a za koji će zbog rastave izgubiti priliku ili mogućnost ostvarivanja.

Sud na zahtjev jedne od stranaka može odlučiti da će u obiteljskom domu živjeti jedna stranka, isključujući iz toga drugu stranku, i to na razdoblje i pod uvjetima koje sud smatra odgovarajućima. Sud ujedno može odlučiti da bi se obiteljski dom trebao prodati ako je uvjeren da će obje stranke i njihova djeca imati drugi odgovarajući smještaj te da se prihod od prodaje mora dodijeliti strankama na način koji sud smatra odgovarajućim ili, ako obiteljski dom pripada objema strankama, sud je dužan dodijeliti ga jednoj stranci koja je protustranci dužna nadoknaditi pretrpljeni financijski gubitak.

Pri donošenju odluke o rastavi sud je dužan dati i upute o tome kojem se bračnom drugu povjerava **skrbništvo** nad djecom, pri čemu se najveća pažnja posvećuje dobrobiti djece. Međutim, sud može na zahtjev jedne od stranaka proglasiti drugu stranku nesposobnom za preuzimanje skrbništva nad maloljetnom djecom i ako sud donese takvu odluku, stranka proglašena nesposobnom neće moći u slučaju smrti protustranke preuzeti skrbništvo nad maloljetnom djecom bez odobrenja suda.

Supruga pri rastavi može odlučiti da će ponovo upotrebljavati svoje djevojačko **prezime**, ali tu odluku mora izjaviti u službenoj ispravi o rastavi, a u slučaju sudske rastave tu izjavu mora dati u obliku podneska koji se zaprima u spis predmeta prije donošenja sudske odluke.

U svim slučajevima učinci rastave bračnih drugova prema **trećim stranama** ne prestaju, osim od dana upisa isprave o rastavi u Matičnom uredu.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništaj braka znači da brak nema nikakve učinke. Taj se brak proglašava poništenim.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak je ništavan ako:

nisu poštovane formalnosti koje su propisane kako bi brak bio valjan u skladu sa zakonima zemlje u kojoj se sklapa

pristanak jedne ili druge stranke ishođen je nasiljem, fizičkim ili moralnim, ili je dān iz straha

pristanak se jedne stranke poništava zbog pogreške koja se odnosi na identitet druge strane

pristanak jedne stranke dobiven je prijevarom o osobini druge stranke koja bi zbog svoje prirode mogla ozbiljno narušiti bračni život
pristanak se jedne stranke poništava zbog ozbiljnog nepostojanja slobode odlučivanja o bračnom životu ili o temeljnim pravima i dužnostima bračnoga života ili zbog ozbiljne psihičke anomalije zbog koje ta stranka ne može ispunjavati temeljne bračne dužnosti
jedna je ili druga stranka impotentna, bez obzira na to je li impotentnost apsolutna ili relativna, ali samo ako je impotentnost prethodila braku
pristanak je jedne ili druge stranke dān sa svjesnom namjerom koja se protivi smislu braka, odnosno radi iskorištavanja jednog ili nekoliko temeljnih elemenata bračnog života ili prava na spolni odnos u braku
pristanak jedne ili druge stranke podliježe uvjetu koji se odnosi na budućnost
jedna ili druga stranka, iako nije bila spriječena ili neodlučna, u trenutku sklapanja braka nije imala, čak i zbog prolaznog razloga, dovoljno intelektualnih sposobnosti ili volje za dobivanje pristanka za brak
brak nije konzumiran.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Smatra se da su učinci važećeg braka uvijek postojali kada se odnose na djecu rođenu ili začetu u braku koji je poništen, kao i učinci koji se odnose na djecu rođenu prije sklapanja takva braka i priznatu prije donošenja sudske odluke o poništaju braka. Ako je samo jedan bračni drug postupao u dobroj vjeri, ti se učinci primjenjuju u njegovu korist i u korist djece. Ako su oba bračna druga postupala u dobroj vjeri, učinci važećeg braka primjenjuju se samo u korist djece rođene ili začete tijekom braka koji je poništen. Bračni drug koji je odgovoran za poništaj braka dužan je plaćati naknadu za uzdržavanje drugom bračnom drugu u dobroj vjeri u razdoblju od pet godina. Ta dužnost prestaje ako stranka koja je postupala u dobroj vjeri sklopi brak tijekom tog razdoblja.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Ne, nema drugih mogućnosti. To se može obaviti samo na sudu.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužba radi razvoda braka, sudske rastave ili poništaja građanskog braka mora se podnijeti Građanskom sudu (Obiteljskom odjelu), dok se zahtjev za upis poništaja braka dobivenog od Crkvenog suda na Malti mora podnijeti Žalbenom sudu. Tužba radi razvoda, rastave ili poništaja građanskog braka mora se podnijeti uz prisegu. Odgovor na tužbu mora se podnijeti u roku od 20 dana. Isprave koje je potrebno priložiti različite su i ovise o onome što stranka u postupku želi dokazati. Međutim, u slučaju upisivanja poništaja braka dobivenog od Crkvenog suda, moraju se priložiti preslika odluke Gradskog suda Malte, odluka Regionalnog suda drugog stupnja, rješenje o izvršenju i vjenčani list.

Obje stranke u postupku za rastavu braka u svakom trenutku postupka, ali ne i nakon što je postupak prekinut radi donošenja sudske odluke, zahtjevom mogu zatražiti da se tužba radi rastave u tom predmetu razmatra kao tužba radi razvoda braka.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Da, pravna pomoć može se pružiti pod uvjetom da se poštuju zahtjevi iz članka 912. Zakonika o organizaciji i parničnom postupku.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da, moguće je izjaviti žalbu protiv odluke o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju. Međutim, treba imati na umu da nije moguće podnijeti žalbu protiv odluke o upisu poništaja braka koji je odobrio Crkveni sud Malte.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Odluka stranog suda koja se odnosi na status vjenčane osobe ili koja utječe na taj status priznaje se u sve svrhe u okviru malteškog pravosuđa ako je tu odluku donio nadležni sud zemlje u kojoj jedna od stranaka u postupku ima prebivalište ili državljanstvo. To se upisuje u Matičnom uredu na Malti (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

Osim malteškog prava primjenjuje se i europsko pravo, odnosno Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. No 1347/2000. U članku 22. te Uredbe navode se razlozi za nepriznavanje sudskih odluka koje se odnose na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka, odnosno:

- „(a) ako je takvo priznavanje očito u suprotnosti s javnim redom u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje;
- (b) ako je donesena u odsustvu protustranke, ako protustranci nije dostavljeno pismeno o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismeno pravodobno da bi mogla pripremiti svoju obranu, osim ako je utvrđeno da je protustranka nedvosmisleno prihvatila sudsku odluku;
- (c) ako je nepomirljiva sa sudskom odlukom donesenom u postupku između istih stranaka u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje; ili
- (d) ako je nepomirljiva s prethodnom sudskom odlukom donesenom u drugoj državi članici ili državi nečlanici, između istih stranaka, ako ta prethodna sudska odluka ispunjava uvjete potrebne za priznavanje u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje”.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Priznavanje odluka o razvodu braka, sudskoj rastavi ili poništaju braka može se osporiti na Građanskom sudu (Obiteljskom odjelu). Postupak koji se primjenjuje na Malti propisan je poglavljem 12. Zakona Malte.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Građanski sudovi nadležni su odlučivati o zahtjevima/tužbama radi razvoda braka samo ako je ispunjen barem jedan od sljedećih zahtjeva:
barem jedan bračni drug imao je prebivalište na Malti na datum podnošenja zahtjeva/tužbe radi razvoda braka nadležnom građanskom sudu; ili
barem jedan bračni drug imao je uobičajeno boravište na Malti tijekom jednogodišnjeg razdoblja koje je neposredno prethodilo podnošenju zahtjeva/tužbe radi razvoda braka.

Posljednji put ažurirano: 22/03/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Nizozemska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Tužbu za razvod može podnijeti jedan od bračnih drugova (jednostrana tužba) ili je mogu podnijeti oba bračna druga (zajednička tužba). Postupak je isti (vidjeti pitanje 11.).

U oba slučaja stranke mora u postupku zastupati odvjetnik. Tužbu za razvod rješava okružni sud (*rechtbank*) mjesta u kojem tužitelj ili jedan od tužitelja ima boravište. Tužba za razvod može se podnijeti u bilo kojem trenutku nakon sklapanja braka; stranke ne moraju biti u braku određeno vrijeme. Razvod počinje proizvoditi učinke kada se sudska presuda upiše u maticu rođenih, vjenčanih i umrlih (*burgerlijke stand*). Razvod se može upisati u matičnu knjigu samo jednom i više nije dopuštena žalba (postaje *res judicata*). Razvod se mora upisati u matičnu knjigu u roku od šest mjeseci otkad presuda postane *res judicata*, u protivnom gubi učinak i više se ne može upisati. Ako je brak sklopljen u inozemstvu i strani vjenčani list nije upisan u nizozemsku matičnu knjigu, nizozemsko rješenje o razvodu upisuje se u posebnu maticu rođenih, vjenčanih i umrlih u općini Haag.

2 Koji su razlozi razvoda?

U skladu s nizozemskim pravom jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi. Bračni odnosi smatraju se trajno poremećenima ako bračni drugovi više ne mogu živjeti zajedno i ne postoji vjerojatnost da će odgovarajući bračni odnosi biti obnovljeni. Ako je tužbu podnio samo jedan bračni drug, tužitelj mora tvrditi da su bračni odnosi trajno poremećeni, a ako drugi bračni drug to ospori, tužitelj mora dostaviti dokaze. Sud utvrđuje jesu li bračni odnosi trajno poremećeni. U slučaju zajedničke tužbe rješenje o razvodu donosi se na osnovu toga što oba bračna druga vjeruju da su njihovi bračni odnosi trajno poremećeni.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvod može utjecati na uporabu prezimena bivšeg bračnog druga. Kada razvod postane pravomoćan, razvedena osoba može ponovno sklopiti brak ili građansko partnerstvo.

3.2 podjelu imovine supružnika

Zakonski sustav (zajedničko vlasništvo nad svom imovinom)

Nizozemska ima prilično neobičan sustav podjele prihoda i imovine u braku. Uobičajeno rješenje, propisano zakonom, jest zajedničko vlasništvo nad svom imovinom (*algehele gemeenschap van goederen*). U načelu je sva imovina koju je bilo kojih od bračnih drugova stekao prije braka ili u braku dio zajedničke imovine. Imovina bračnih drugova spaja se. U načelu svi dugovi nastali prije braka ili u braku postaju zajedničke obveze, bez obzira na to koji je bračni drug napravio dug. Vjerovnik može naplatiti dug iz zajedničke imovine bračnih drugova. Imovina prestaje biti zajednička nakon razvoda, odnosno nakon upisa rješenja o razvodu u matricu rođenih, vjenčanih i umrlih. Imovina bračnih drugova više nije spojena, a zajednička se imovina mora podijeliti. Treba utvrditi na koji dio zajedničke imovine svaki bračni drug ima pravo. Opće je pravilo da svaki bračni drug ima pravo na polovinu imovine. Bračni drugovi mogu odlučiti odstupiti od tog pravila i na neki drugi način podijeliti imovinu u sporazumu o razvodu (*echtscheidingsconvenant*) ili u trenutku podjele (*verdeling*).

Predbračni i bračni ugovor

Bračni drugovi mogu odabrati režim koji je drugačiji od uobičajenog zakonom propisanog sustava ako sklope predbračni ugovor ili (rijetko) bračni ugovor. U tim su ugovorima propisana i pravila za podjelu imovine u slučaju razvoda.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Skrbnništvo

Nakon razvoda oba bračna druga nastavljaju dijeliti skrbništvo nad djecom, kao što su činili i u braku. Od suda se može tražiti da dodijeli skrbništvo jednom roditelju samo u iznimnim slučajevima. Zahtjev za isključivo skrbništvo mogu podnijeti jedan roditelj ili oba. Roditelj kojem nije dodijeljeno skrbništvo ima pravo posjećivati dijete. Oba roditelja mogu od suda tražiti da odredi pravila posjećivanja.

Uzdržavanje djeteta

Ako roditelji nastave dijeliti skrbništvo nakon razvoda, trebali bi se dogovoriti kako će dijeliti financijski teret odgoja djece. Od suda mogu tražiti i da zabilježi ono što su dogovorili. Ako ne mogu postići dogovor, sud može odrediti iznos uzdržavanja koji će se plaćati. Ako jedan od roditelja dobije isključivo skrbništvo, može tražiti od suda da odredi koliko bi drugi roditelj trebao pridonijeti za svakodnevne životne troškove djece. Od roditelja se u načelu očekuje da sami organiziraju plaćanje. Više informacija o tome dostupno je na web-mjestu Agencije za naplatu uzdržavanja (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) (<http://www.lbio.nl/>).

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Obveza bračnih drugova da jedan drugoga uzdržavaju nastavlja se nakon razvoda braka. Ako prihod bivšeg bračnog druga nije dovoljan za pokrivanje njegovih životnih troškova i od njega se ne može razumno očekivati da će zaraditi nužnu razinu prihoda, on može od suda tražiti da bivšem bračnom drugu naloži plaćanje uzdržavanja za pokrivanje njegovih životnih troškova. Sud to može učiniti u rješenju o razvodu ili u naknadnom rješenju. Kod izračuna plaćanja uzdržavanja sud uzima u obzir potrebe bračnog druga koji će primati plaćanja i financijska sredstva drugog bračnog druga. Mogu se uzeti i nefinancijski čimbenici kao što su trajanje braka ili koliko su dugo bračni drugovi zajedno živjeli. Ako sud ne utvrdi vremenski rok za plaćanje uzdržavanja, dužnost plaćanja uzdržavanja prestaje nakon 12 godina. U slučajevima kada je bračni drug kojem je potrebno uzdržavanje u posebno teškoj financijskoj situaciji, on može od suda tražiti da produlji to razdoblje. U načelu, ako je brak bio kratak (kraći od pet godina) i bračni drugovi nisu imali djece, razdoblje tijekom kojeg treba plaćati uzdržavanje neće biti dulje od trajanja samog braka. Ako su se bračni drugovi ili bivši bračni drugovi dogovorili oko plaćanja uzdržavanja, taj dogovor mogu zabilježiti u sporazumu o razvodu.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonska rastava (*scheiding van tafel en bed*) pravno je sredstvo kojim bračni drugovi prestaju živjeti zajedno, ali brak između njih zapravo ne prestaje. Zakonska rastava zanimljiva je bračnim drugovima koji se žele rastati i riješiti pravne posljedice rastave, ali koji žele ostati u braku, možda iz vjerskih ili financijskih razloga. U slučaju zakonske rastave još uvijek ima prostora za mirenje, ali ona može služiti i kao korak prema razvodu braka. Zakonska rastava proizvodi učinke kada se sudsko rješenje upiše u upisnik bračne imovine. Kao i u slučaju razvoda, to je potrebno učiniti u roku od šest mjeseci.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Posljedice zakonske rastave na bračnu imovinu, skrbništvo nad djecom (prava posjećivanja), plaćanje uzdržavanja i mirovine iste su kao i u slučaju razvoda. Brak postoji i dalje. U zakonu je propisano da bračni drugovi koji su zakonski rastavljeni ne nasljeđuju uzajamnu imovinu u slučaju smrti. Ako nakon zakonske rastave bračni drugovi odluče da se žele potpuno razdvojiti, oni još uvijek mogu zatražiti razvod. Zakonski rastavljeni bračni drugovi mogu živjeti s novim partnerom i graditi novi život, ali ne mogu sklopiti novi brak ili građansko partnerstvo.

Ako nakon zakonske rastave jedan bračni drug podnese tužbu za razvod, primjenjuju se određena ograničenja. Na jednostrane tužbe primjenjuje se rok čekanja od tri godine. U određenim slučajevima sud može to razdoblje skratiti na godinu dana. Trogodišnje razdoblje počinje teći od datuma upisa zakonske rastave u matičnu knjigu. U slučaju zajedničke tužbe za razvod nakon rastave ne primjenjuje se razdoblje čekanja. Prestanak braka počinje proizvoditi učinke kada se sudska presuda upiše u matricu rođenih, vjenčanih i umrlih.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak se može poništiti jedino sudskim rješenjem. Postupak za poništaj braka pokreće se tužbom. Brak koji su stranke sklopile nikada nije automatski ništav: brak je valjan sve dok se ne poništi. U zakonu je navedeno što je osnova za poništaj i tko može podnijeti tužbu.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

U zakonu je propisana sljedeća osnova za tužbu za poništaj: stranke su sklopile brak unatoč sljedećem:

- postoje prepreke braku (zahtjev minimalne dobi, nepostojanje suglasnosti za brak maloljetnika, bigamija, zabranjeni stupanj srodstva), prisila ili pogreška,
- lažni brak,
- psihički poremećaj jednog od bračnih drugova,

nedostatak nadležnosti matičara ili nedovoljan broj svjedoka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Poništaj ima retroaktivni učinak i primjenjuje se od trenutka sklapanja braka. To znači da se nakon sudskog poništaja smatra da brak nikada nije ni postojao. Iznimke postoje u određenim okolnostima i u tom slučaju poništaj ima iste učinke kao i razvod. Na primjer, djeca rođena u poništenom braku i dalje su u srodstvu s obama roditeljima. Još jedna se iznimka odnosi na navodnog bračnog druga, odnosno bračnog druga koji nije bio svjestan da je brak ništav. Pogledajte i uvjete za poništaj braka, koji su navedeni pod pitanjem 8. Bračni drug koji je postupao u dobroj vjeri može, na primjer, tražiti od drugog bračnog druga da plaća uzdržavanje.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Mirenje je često u slučajevima razvoda u Nizozemskoj. Uz pomoć izmiritelja i, ako je potrebno, odvjetnika bračnih dugova, bračni drugovi mogu se pokušati dogovoriti oko razvoda i njegovih posljedica. Ti se dogovori utvrđuju u ugovoru o razvodu (*echtscheidingsconvenant*), koji je pisana isprava. Ugovorom mogu biti obuhvaćena pitanja kao što su podjela imovine, dužnost plaćanja uzdržavanja bračnom drugu i plan roditeljstva. Sud može u svoje rješenje uključiti nagodbu dogovorenu u postupku posredovanja.

Postoji Udruženje obiteljskih odvjetnika i posrednika za postupke razvoda (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*), čiji su članovi specijalizirani u područjima razvoda i plaćanja uzdržavanja. Oni su također specijalizirani i za mirenje u postupcima razvoda i za sve što ono podrazumijeva. Više informacija dostupno je na adresi <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužba

Postupak razvoda uvijek počinje tužbom (*verzoekschrift*). U tužbi moraju biti navedeni prezime, imena i prebivalište ili boravište bračnih drugova. Ako su razvodom pogođena maloljetna djeca, iste podatke treba navesti i o toj djeci. Tužitelj može zatražiti i pomoć (*nevenvoorzieningen*). Ta je tužba povezana s razvodom. Sud može dodijeliti pomoć, između ostalog, za sljedeće:

skrbništvo i prava posjećivanja maloljetne djece,

uzdržavanje djeteta ili bračnog druga,

podjelu bračne imovine ili provedbu režima dogovorenog u predbračnom ili bračnom ugovoru,

uporabu obiteljskog doma i

izjednačavanje imovine.

Odvjetnik tužitelja (*advocaat*) mora podnijeti tužbu okružnom sudu (*rechtbank*). Ako tužitelj živi u Nizozemskoj, tužba se može podnijeti sudu u okrugu u kojem tužitelj živi. Ako tužitelj ne živi u Nizozemskoj, ali drugi bračni drug živi, tužba se mora poslati sudu u okrugu u kojem živi drugi bračni drug. Ako oba bračna druga žive izvan Nizozemske, tužba se mora podnijeti okružnom sudu u Haagu.

Koje je isprave potrebno podnijeti?

Izvorne izvratke (izdane u posljednja tri mjeseca) iz matice stanovništva, za oba bračna druga, u kojima su navedeni državljanstvo, građanski status i, u slučaju osoba koje nisu nizozemski državljani, datum ulaska u Nizozemsku; u slučajevima kada je jedan bračni drug nizozemski državljani, a drugi nije, mora biti naveden datum nastanjanja u Nizozemskoj;

izvorne izvratke iz matične knjige rođenih (izdane u posljednja tri mjeseca) za svu maloljetnu djecu,

izvorni izvadak iz matične knjige vjenčanih (koji se može dobiti u gradskoj vijećnici u mjestu vjenčanja i mora biti izdan u posljednja tri mjeseca); u slučaju brakova sklopljenih u inozemstvu dovoljan je izvorni vjenčani list ili stariji izvadak i

ako ima maloljetne djece, plan roditeljstva; u planu roditeljstva naveden je dogovor između roditelja u vezi s djecom i u njemu mogu biti propisani

svakodnevna briga o djeci, njihovo obrazovanje, bavljenje sportom, liječnička skrb, dogovor za posebne dane kao što su školski i državni praznici, financije i praktična rješenja (preuzimanje i ostavljanje djece).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Ako stranka u postupku ne može snositi dio troškova ili sve troškove odvjetnika ili izmiritelja, možda ima pravo na pravnu pomoć, podložno određenim uvjetima. Odbor za pravnu pomoć (*Raad voor de rechtsbijstand*) odobrava pravnu pomoć samo preko izmiritelja koji su registrirani kod Odbora. Više informacija o uvjetima prihvatljivosti dostupno je na adresi <http://www.rvr.org/>.

Pravo na pravnu pomoć primjenjuje se i na prekogranične sporove ako tužitelj živi izvan Nizozemske, ali u EU-u. To je uređeno Europskom direktivom o pravnoj pomoći u prekograničnim sporovima (SL L 26, 31.1.2003.). Zahtjev za pravnu pomoć podnosi se Odboru za pravnu pomoć u Haagu uporabom standardnog obrasca utvrđenog u Direktivi, koji je jednak u svim državama članicama. Ako je nužno, Odbor za pravnu pomoć može pomoći podnositeljima zahtjeva da odaberu odvjetnika. Više informacija dostupno je na adresi <http://www.rvr.org/>.

U određenim slučajevima, ako postoji ugovor, stranka u postupku koja živi izvan EU-a možda može dobiti pravnu pomoć u Nizozemskoj. Na to se primjenjuju sljedeći ugovori: Haaška konvencija o građanskom postupku (1954.), Europski sporazum o slanju zahtjeva za pravnu pomoć (1977.) i Haška konvencija o međunarodnom pristupu pravosuđu (1980.). Ti ugovori uključuju odredbu u kojoj je u načelu propisano da državljani država ugovornica imaju pravo na pravnu pomoć u svim drugim državama ugovornicama pod istim uvjetima kao državljani tih drugih država. Ako se u Nizozemskoj jave takvi slučajevi, od nadležnog tijela u uobičajenom mjestu boravišta stranke u postupku mora se tražiti izjava o nedovoljnim financijskim sredstvima (*verklaring van onvermogen*). Zahtjev za pravnu pomoć i izjavu o nedovoljnim financijskim sredstvima to će tijelo poslati nadležnom tijelu u državi u kojoj bi se trebala dodijeliti pravna pomoć. Potonje će zatim ocijeniti ima li stranka u postupku pravo na pravnu pomoć.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da, žalba se može podnijeti u pisarnici žalbenog suda (*gerechtshof*) u roku od tri mjeseca od datuma donošenja rješenja o razvodu. Protiv osnovanosti presuda žalbenog suda dopuštena je žalba Vrhovnom sudu (*Hoge Raad der Nederlanden*). Stranke i u tim postupcima moraju zastupati odvjetnici.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Dana 1. ožujka 2005. u državama je članicama stupila na snagu Uredba Bruxelles II *bis* (ili Uredba Bruxelles II a); njezin puni naziv je Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000. Uredba Bruxelles II *bis* primjenjuje se na razvod, zakonsku rastavu i poništaj braka. U skladu s uvjetima iz Uredbe presude o razvodu donesene u drugim državama članicama (osim u Danskoj) priznaju se u Nizozemskoj bez potrebe za posebnim postupkom (članak 21. stavak 1.). Slično tome, nije potreban poseban postupak za ažuriranje matičnih knjiga, odnosno kada se u vjenčani list unosi napomena o razvodu.

Svaka zainteresirana stranka može pokrenuti sudski postupak kako bi utvrdila hoće li biti priznato rješenje o razvodu iz druge države. U Uredbi Bruxelles II *bis* predviđen je niz osnova za odbijanje priznanja razvoda. Na primjer, priznavanje razvoda ne smije biti protivno javnom poretku. Razmatra se i je li tuženik (stranka koja nije podnijela tužbu) primjereno obaviješten o postupku. Međutim, sama presuda ne može se preispitivati. U skladu s Uredbom Bruxelles II *bis*

sud države članice u kojoj je donesena presuda mora na zahtjev zainteresirane stranke izdati potvrdu u vezi s navedenom presudom (uporabom standardnog obrasca). Potvrda uključuje informacije o državi podrijetla presude, podatke o strankama, je li presuda donesena u odsutnosti, vrstu presude, npr. razvod ili zakonska rastava, datum presude i koji je sud donio presudu.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Ako zainteresirana stranka želi osporiti priznavanje stranog rješenja o razvodu u Nizozemskoj, može podnijeti zahtjev za nepriznavanje suda za određivanje privremenih mjera (*voorzieningenrechter*) suda u okrugu u kojem ima uobičajeno boravište.

16 Koji zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Knjiga 10 nizozemskog Građanskog zakona stupila je na snagu 1. siječnja 2012. (*Burgerlijk Wetboek*). Knjiga 10 Građanskog zakona uključuje pravila o sukobu prava na temelju kojih se utvrđuje primjenjivo pravo.

Glavno je pravilo da sudovi uvijek primjenjuju nizozemsko zakonodavstvo o razvodu, bez obzira na državljanstvo i uobičajeno boravište bračnih drugova.

Ako, na primjer, zahtjev za razvod u Nizozemskoj podnese par belgijskih državljana koji žive u Nizozemskoj, automatski se primjenjuje nizozemsko zakonodavstvo o razvodu. To nije tako jedino kada bračni drugovi biraju koje će se pravo primjenjivati na razvod. Bračni drugovi mogu izabrati da se u postupku razvoda umjesto nizozemskog prava primjenjuje njihovo nacionalno pravo. Belgijski par može stoga izabrati primjenu belgijskog zakonodavstva o razvodu.

Posljednji put ažurirano: 23/10/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Razvod braka - Austrija

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

U austrijskom pravu postoje tri vrste razvoda braka: razvod braka na osnovi krivnje, razvod braka ako su od prestanka bračne zajednice protekle najmanje tri godine i sporazumni razvod braka.

Jedan bračni drug može zahtijevati razvod braka ako je drugi ozbiljno povrijedio dužnosti i obveze koje proizlaze iz braka ili nečasnim ili nemoralnim ponašanjem poremetio bračne odnose u tolikoj mjeri da se ne može očekivati ponovno uspostavljanje životne zajednice koja odgovara biti braka.

Ako su od prestanka bračne zajednice protekle tri godine, oba bračna druga mogu zahtijevati razvod braka zbog teško i trajno poremećenih bračnih odnosa. Ako je od prestanka bračne zajednice proteklo najmanje pola godine, oba bračna druga priznaju da su bračni odnosi trajno poremećeni i između njih postoji sporazum o razvodu braka, bračni drugovi mogu zajedno zahtijevati razvod braka.

2 Koji su razlozi razvoda?

Osnovni su razlog za razvod braka trajno poremećeni bračni odnosi. Takvo stanje može izazvati ozbiljna povreda bračnih dužnosti i obveza jednog partnera, posebno ako je bračni drug počinio prijevaru ili drugome nanio fizičko nasilje ili tešku duševnu bol. Čak i ako se ponašanje ne može smatrati povredom bračnih dužnosti i obveza jer je posljedica duševnog poremećaja, ali je brak ipak toliko ozbiljno narušen da se ponovno uspostavljanje životne zajednice koja odgovara biti braka ne može očekivati te ako je jedan od partnera duševno bolestan ili boluje od teške i zarazne bolesti ili bolesti koja izaziva gađenje, drugi bračni drug može zahtijevati razvod braka. U svakom od navedenih slučajeva bračni drug koji zahtijeva razvod braka mora dokazati postojanje navedenih razloga. Međutim, ako su od prestanka bračne zajednice protekle tri godine, nije potrebno tvrditi da je došlo do povrede bračnih dužnosti i obveza ili dokazati njezino postojanje.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

U načelu svaki bračni drug zadržava prezime koje je nosio za vrijeme braka. Međutim, ako je jedan bračni drug pri sklapanju braka uzeo prezime drugoga bračnog druga, on ponovno može uzeti svoje prvo prezime.

3.2 podjelu imovine supružnika

U načelu su bračni drugovi potpuno slobodni sporazumno odrediti što će biti s njihovom imovinom. To se može dogoditi ili uzajamnim odricanjem (čime zakonska podjela imovine za vrijeme braka ostaje na snazi i nakon razvoda braka), podjelom zajedničke imovine na temelju eventualnog bračnog ugovora ili prijenosom dijelova imovine s jednog bračnog druga na drugog.

U slučaju da bračni drugovi ništa nisu dogovorili u tom pogledu, svaki bračni drug može zahtijevati sudsku podjelu određenih dijelova imovine u vlasništvu obaju bračnih drugova. Podjeli podliježu takozvana „imovina u upotrebi bračnih drugova“ (*eheliches Gebrauchsvermögen*) i „bračna ušteđevina“ (*eheliche Ersparnisse*). U imovinu u upotrebi bračnih drugova osim stana bračnih drugova i namještaja spadaju i sve ostale stvari koje su za vrijeme primjerene životne zajednice stvarno služile za svakodnevni život obaju bračnih drugova. Bračna ušteđevina znači sve novčane vrijednosti koje su bračni drugovi prikupili za vrijeme trajanja bračne zajednice.

Iz podjele su, na primjer, izuzete sve stvari stečene zbog smrti ili kao dar od treće osobe, a koje je bračni drug unio u brak. Nadalje, to su stvari koje služe osobnoj upotrebi ili obavljanju posla jednog bračnog druga te poduzeća i udjeli u poduzećima ako oni ne predstavljaju obične novčane vrijednosti.

Sud imovinu za podjelu mora podijeliti prema pravičnosti uz poštovanje svih relevantnih okolnosti, pri čemu posebno treba uzeti u obzir težinu i opseg doprinosa svakog bračnog druga u nabavi imovine u upotrebi bračnih drugova i prikupljanju bračne ušteđevine te dobrobit djece. Doprinosom se smatraju i plaćanje uzdržavanja, sudjelovanje u prihodima, upravljanje zajedničkim kućanstvom, skrb i odgoj zajedničke djece i svaka druga potpora u braku.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Otkako je 1.7.2001. stupio na snagu Zakon o izmjeni Zakona o djeci (*Kindschaftsrechts-Änderungsgesetz*), roditelji nakon rastave imaju opsežne mogućnosti za uređivanje skrbništva. Nakon razvoda braka oba roditelja načelno zadržavaju zajedničko skrbništvo nad maloljetnim djetetom. Međutim, ako žele zadržati puno zajedničko skrbništvo, kao tijekom braka, roditelji moraju sudu unutar primjerenog roka dostaviti sporazum o glavnom boravištu djeteta. Roditelji se pred sudom mogu sporazumjeti i da će se skrbništvo dodijeliti samo jednom roditelju ili da se skrbništvo jednog roditelja ograničuje na određene okolnosti.

Od Zakona o izmjeni Zakona o djeci i osobnom imenu iz 2013. (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*) sud može roditeljima dodijeliti zajedničko skrbništvo i protiv volje jednog ili čak obaju roditelja ako zaključi da je to bolje za dobrobit djeteta od isključivog skrbništva jednog roditelja. Roditelji se i u tom slučaju moraju sporazumjeti oko toga u čijem će se kućanstvu dijete uglavnom odgajati. Ako zajedničko skrbništvo ne odgovara dobrobiti djeteta, sud mora odlučiti o tome kojem će se roditelju ubuduće dodijeliti isključivo skrbništvo.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Jedini ili većinski odgovoran bračni drug mora drugome, ako njegovi prihodi iz imovine i dohodak iz poslovne djelatnosti koji se od njega mogu očekivati u skladu s okolnostima nisu dovoljni, plaćati uzdržavanje primjereno životnim uvjetima bračnih drugova. Ako su oba bračna druga odgovorna za razvod braka, ali nijedan nema većinsku odgovornost, onome bračnom drugu koji se ne može sam uzdržavati može se odobriti doprinos njegovu uzdržavanju, kad i ako je to pravično s obzirom na potrebe te imovinu i dohodak drugog bračnog druga. Obveza doprinosa može se vremenski ograničiti. Pri sporazumnom razvodu braka bračni drugovi mogu sami dogovoriti treba li jedan drugome plaćati uzdržavanje ili se oboje odriču zahtjeva za uzdržavanje.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Taj pravni institut ne postoji u austrijskom pravnom sustavu.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Vidi odgovor na četvrto pitanje.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Vidi odgovor na četvrto pitanje.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

U austrijskom bračnom pravu predviđen je poništaj braka (*Ehenichtigkeit*). Brak je ništavan ako nije sklopljen na odgovarajući način, ako je jedan od bračnih drugova u vrijeme sklapanja braka bio poslovno nesposoban ili je bio bez svijesti ili mu je duševno stanje bilo privremeno narušeno, ako je brak isključivo ili pretežno sklopljen u svrhu omogućivanja jednom bračnom drugu da preuzme prezime drugoga ili dobivanja državljanstva drugog bračnog druga, bez namjere stvaranja bračne životne zajednice. Nadalje je brak ništavan ako je jedan od bračnih drugova u vrijeme sklapanja braka bio u važećem braku s trećom osobom ili je brak protuzakonito sklopljen između krvnih srodnika.

Brak se može sudski poništiti ako je u vrijeme sklapanja braka poslovna sposobnost jednog bračnog druga bila ograničena, a njegov zakonski zastupnik nije dao suglasnost za sklapanje braka, ako pri sklapanju braka jedan od bračnih drugova nije znao da je riječ o sklapanju braka ili ako je to znao, ali nije htio dati izjavu o želji za ulaskom u brak, ako je jedan bračni drug pogriješio u pogledu identiteta drugoga bračnog druga, ako je pri sklapanju braka pogriješio u pogledu okolnosti povezanih s drugim bračnim drugom, a zbog kojih ne bi ulazio u brak da je bio pravilno upoznat s činjeničnim stanjem i da je mogao pravilno ocijeniti bit braka, ako je pristao na brak zbog zlonamjernog iskrivljenja bitnih okolnosti ili ako je protupravno prijetnjom prisiljen na sklapanje braka.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Vidi odgovor u odjeljku 7.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

U slučaju poništaja smatra se da brak nikad nije ni sklopljen. Ako barem jedan bračni drug nije znao za ništavost braka pri sklapanju braka, na odnos bračnih drugova u pogledu imovinskog prava primjenjuju se propisi koji vrijede u slučaju razvoda braka. Djeca proizašla iz braka smatraju se zakonitima i nakon poništaja braka.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Razvod, prestanak ili poništaj braka može utvrditi samo sud. Problemi koji nastanu u pogledu razvoda braka mogu se, međutim, riješiti i izvansudskim putem (npr. mirenjem).

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Za sporove u pogledu razvoda ili poništaja braka ili u pogledu postojanja ili nepostojanja braka nadležni su okružni sudovi (*Bezirksgerichte*). Za sporove u pogledu razvoda, poništaja ili utvrđivanja postojanja ili nepostojanja braka nadležan je onaj okružni sud u čijem okrugu bračni drugovi imaju zajedničko uobičajeno boravište ili su ga zadnji put imali. Ako u vrijeme ulaganja tužbe za razvod braka nijedan bračni drug nema uobičajeno boravište u tom okrugu ili u zemlji nisu imali zajedničko uobičajeno boravište, isključivo je nadležan sud u čijem se okrugu nalazi uobičajeno boravište tuženoga bračnog druga ili, ako se takvo uobičajeno boravište ne nalazi u zemlji, sud u čijem se okrugu nalazi uobičajeno boravište bračnog druga koji podnosi tužbu; inače je nadležan Okružni sud okruga Innere Stadt u Beču. Austrijski sudovi nadležni su za takve sporove ako je jedan od bračnih drugova austrijski državljanin, ako tuženik, a u slučaju tužbe za poništaj braka obaju bračnih drugova, barem jedan od njih, ima uobičajeno boravište u zemlji ili ako tužitelj ima uobičajeno boravište u zemlji ili je oboje supružnika imalo zadnje zajedničko uobičajeno boravište u zemlji ili tužitelj nema državljanstvo ili je u vrijeme sklapanja braka bio austrijski državljanin. To mjesto nadležnosti mjesto je isključive nadležnosti, ali moguće je dogovoriti drugo mjesto nadležnosti.

U slučaju tužbe za razvod braka potrebno je poštovati opće propise o obliku tužbe; u slučaju zahtjeva za sporazuman razvod braka – o kojem se odlučuje u izvanparničnom postupku – potreban je zahtjev koji su potpisala oba bračna druga. U svakom slučaju potrebno je priložiti vjenčani list; poželjno je priložiti i sve ostale isprave kojima se podupire zahtjev.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka moguće je dobiti i za pitanja u pogledu razvoda braka. Ona se određuje prema općim propisima o pravnoj pomoći (vidi „Pravna pomoć – Austrija”). U postupku za razvod braka postoji relativna obveza zastupanja po odvjetniku. To znači da stranku koja se ne želi sama zastupati pred sudom može zastupati samo odvjetnik.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Odluke prvostupanjskog suda o razvodu ili poništaju braka ili o postojanju ili nepostojanju braka podliježu nadređenom sudu, što za nadležni okružni sud znači nadređeni pokrajinski sud kao drugostupanjski sud.

Protiv odluke prizivnog suda dopuštena je revizija samo ako odluka ovisi o rješenju pravnog pitanja materijalnog ili postupovnog prava, koje je važno za očuvanje pravnog jedinstva, pravne sigurnosti ili razvoja prava, na primjer, ako prizivni sud odstupa od sudske prakse Vrhovnog suda, takva sudska praksa ne postoji ili nije jedinstvena.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U državama članicama Europske unije, uz iznimku Danske, priznavanje odluka o prestanku braka uređeno je Uredbom (EZ) br. 1347/2000 Vijeća od 29. svibnja 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću za djecu oboje supružnika, SL L 2000/160, 19 (u nastavku: Uredba Bruxelles II), koja je stupila na snagu 1. ožujka 2001. Zbog toga u slučaju odluka o prestanku braka iz drugih država članica više nije potrebna izričita odluka o priznavanju. Nadalje, svaki sud i svako upravno tijelo trebaju o priznavanju odlučiti kao o prethodnom pitanju u okviru postupka koji je u tijeku. To posebno vrijedi i za provjeru omogućuje li se razvodom braka provedenim u inozemstvu novo sklapanje braka, koju treba provesti u matičnom uredu.

Svaka stranka koja ima pravni interes može zatražiti potvrdu treba li priznati odluku o prestanku braka donesenu u inozemstvu. Postupci priznavanja odnosno nepriznavanja odluka o postojanju braka donesenih u inozemstvu u načelu se trebaju voditi pred okružnim sudovima. Zahtjev za priznavanje odnosno nepriznavanje odluke o prestanku braka donesene u inozemstvu pritom treba uputiti onom okružnom sudu u čijem okrugu stranka koja pokreće postupak ima uobičajeno boravište. Ako takvo boravište ne postoji u zemlji, nadležan je onaj sud u čijem okrugu uobičajeno boravište ima protustranka, u ostalim slučajevima nadležan je Okružni sud okruga Innere Stadt u Beču.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Vidi odgovor u odjeljku 14. Potvrde koje pritom treba predati navedene su u članku 32. Uredbe [Bruxelles II](#).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Pravo kojim se uređuju uvjeti za razvod braka određeno je u Uredbi Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu, SL L 343/10 od 29.12.2010 (Uredba Rim III.). Prednost ima pravo koje odaberu bračni drugovi. Oni mogu izabrati pravo države u kojoj imaju uobičajeno boravište u trenutku odabira prava ili pravo države u kojoj su imali zadnje uobičajeno boravište, ako jedan od njih u trenutku odabira prava ondje još uvijek ima uobičajeno boravište, ili pravo države čiji je bilo koji bračni drug bio državljanin u trenutku odabira prava ili pravo suda pred kojim se vodi postupak. Ako bračni drugovi nisu izabrali pravo, mjerodavno je pravo uobičajenog boravišta bračnih drugova u trenutku pokretanja postupka pred sudom, ako to nije moguće, pravo zadnjeg uobičajenog boravišta bračnih drugova, pod uvjetom da boravište nije završilo više od jedne godine prije pokretanja postupka pred sudom i ako jedan bračni drug u trenutku pokretanja postupka pred sudom ondje i dalje ima uobičajeno boravište ili, ako to nije moguće, pravo države čiji su oba bračna druga državljani u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili pravo države u kojoj je pokrenut postupak.

Posljednji put ažurirano: 16/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [pl](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Razvod braka - Poljska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Sud donosi rješenje o razvodu u kojem utvrđuje je li jedan od bračnih drugova odgovoran za poremećene bračne odnose i, ako jest, koji. Ako to zatraže oba bračna druga, sud ne odlučuje o odgovornosti.

Prethodna rastava nije uvjet za razvod.

2 Koji su razlozi razvoda?

Osnova za razvod jest da su bračni odnosi potpuno i trajno poremećeni. Moraju biti ispunjena oba uvjeta (članak 56. stavak 1. Zakona o obitelji i skrbništvu).

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

U roku od tri mjeseca od pravomoćnosti rješenja o razvodu razvedeni bračni drug koji je promijenio svoje prezime može ponovno uzeti prezime koje je imao prije braka podnošenjem izjave volje matičnom uredu.

Razvedeni bračni drug može ponovno sklopiti brak.

3.2 podjelu imovine supružnika

Zajednička imovina bračnih drugova, koja uključuje i stečenu imovinu, utvrđuje se zakonom u trenutku sklapanja braka (zakonsko zajedničko vlasništvo).

Zakonsko zajedničko vlasništvo prestaje razvodom braka, odnosno u trenutku pravomoćnosti rješenja o razvodu.

Na zahtjev jednog od bračnih drugova sud može podijeliti zajedničku imovinu u rješenju o razvodu. Stečena imovina bračnih drugova sastoji se od stavki imovine koje su stekli jedan ili oba bračna druga za cijelo vrijeme trajanja zakonskog zajedničkog vlasništva.

Oba bračna druga imaju jednake udjele u zajedničkoj imovini.

Ako za to ima važne razloge, svaki bračni drug može od suda tražiti da podijeli zajedničku imovinu prema stupnju do kojeg je svaki bračni drug pridonio stjecanju te imovine.

Nadalje, ako bračni drugovi dijele smještaj, sud u rješenju o razvodu utvrđuje kako će se smještaj upotrebljavati dok ga razvedeni bračni drugovi budu dijelili.

Ako tako zatraže oba bračna druga, sud može podijeliti zajednički smještaj ili dodijeliti smještaj jednom od bračnih drugova ako ga drugi bračni drug pristane napustiti bez zamjenskog smještaja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

U rješenju o razvodu sud odlučuje o roditeljskoj odgovornosti za maloljetnu djecu obaju bračnih drugova i o odnosima između roditelja i djece. Također utvrđuje iznos koji će svaki od bračnih drugova plaćati za pokrivanje uzdržavanja i odgoja djece (članak 56. stavak 1. Zakona o obitelji i skrbništvu).

Sud može povjeriti ostvarivanje roditeljske odgovornosti jednom roditelju i ograničiti roditeljsku odgovornost drugog roditelja na posebne obveze i prava u vezi s djecom.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvedeni bračni drug kojem nije utvrđena isključiva krivnja za poremećene bračne odnose i koji je u financijskim teškoćama može tražiti uzdržavanje od drugog bračnog druga ovisno o svojim razumnim potrebama i sposobnostima za zaradu te financijskim sposobnostima drugog bračnog druga (članak 60. stavak 1. Zakona o obitelji i skrbništvu).

Ako se zbog razvoda znatno pogoršala financijska situacija bračnog druga koji nije odgovoran za poremećene bračne odnose, bračni drug kojem je utvrđena isključiva krivnja za poremećene bračne odnose mora osigurati sredstva za zadovoljavanje potreba drugog bračnog druga, čak i ako on nije u financijskim teškoćama (članak 60. stavak 2. Zakona o obitelji i skrbništvu).

Obveza uzdržavanja prestaje kada bračni drug koji prima uzdržavanje sklopi novi brak. Kada se utvrdi da bračni drug koji mora plaćati uzdržavanje ne snosi isključivu odgovornost za poremećene bračne odnose, predmetna obveza prestaje pet godina nakon razvoda (članak 60. stavak 3. Zakona o obitelji i skrbništvu).

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

To je formalna rastava, odnosno utvrđuje se rješenjem suda u skladu s člankom 61. stavcima od 1. do 6. Zakona o obitelji i skrbništvu.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Kao uvjet za rastavu mora biti utvrđeno da su bračni odnosi trajno poremećeni.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Pravne posljedice rastave jednake su posljedicama razvoda. Međutim, rastavljeni bračni drug ne može ponovno stupiti u brak.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

„Poništaj braka” znači poništavanje svih učinaka braka s retroaktivnim učinkom, osim statusa djece iz poništenog braka, koja zadržavaju status djece rođene u braku.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Razlozi za poništaj braka navedeni su u Zakonu o obitelji i skrbništvu:

bračni drug mlađi je od dopuštene dobi za stupanje u brak (članak 10. Zakona o obitelji i skrbništvu),

bračni drug nema pravnu sposobnost (članak 11. Zakona o obitelji i skrbništvu),

bračni drug psihički je bolestan ili ima intelektualni invaliditet (članak 12. Zakona o obitelji i skrbništvu),
bračni drug već je u braku s drugom osobom (članak 13. Zakona o obitelji i skrbništvu),
bračni drugovi u krvnom su srodstvu u ravnoj lozi, u krvnom srodstvu u pobočnoj lozi (braća i sestre, uključujući polubraću i polusestre te braću i sestre rođene izvan braka) ili u tazbinskom srodstvu u ravnoj lozi (članak 14. Zakona o obitelji i skrbništvu),
bračni drugovi povezani su posvajanjem (članak 15. Zakona o obitelji i skrbništvu),
podnesena je izjava da u trenutku sklapanja braka bračni drug iz bilo kojeg razloga nije mogao svjesno izraziti svoju volju, nije znao točan identitet druge stranke ili je brak sklopio pod nezakonitom prijetnjom (članak 15. stavak 1. Zakona o obitelji i skrbništvu).
Svaki od navedenih uzroka morao je postojati u trenutku sklapanja braka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Presuda o poništaju braka konstitutivna je i ima posljedice na treće osobe (*erga omnes*). Postoje dvije vrste posljedica:
ex tunc, odnosno posljedice koje počinju od datuma kada je brak sklopljen, na primjer, bračni drugovi vraćaju se u bračni status prije braka i vraćaju prethodna prezimena, bračni drug i obitelj drugog bračnog druga više nisu u srodstvu i nije moguće zakonsko nasljeđivanje;
ex nunc, odnosno posljedice koje nastaju kada presuda o poništaju braka postane pravomoćna, na primjer, u pogledu imovinskih odnosa.
Posljedice poništaja braka na odnos između bračnih drugova i djece rođene u braku te na imovinske odnose između bračnih drugova uređene su odgovarajućim pravilima o razvodu. Najvažnije je da se bračni drug koji je stupio u brak u lošoj vjeri smatra bračnim drugom odgovornim za poremećene bračne odnose.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Bračni drugovi u Poljskoj mogu pribjeći obiteljskom mirenju. Glavni je cilj mirenja riješiti sukobe između bračnih drugova na način na koji će se izbjeći razvod ili rastava te dogovoriti uvjeti razvoda (imovinska pitanja, briga o djeci) na prijateljski način. Usluge mirenja većinom pružaju nevladine organizacije, zaklade i crkva.

Bračni drugovi koji ulaze u sukobe u braku mogu sudjelovati u različitim vrstama obiteljske terapije i tražiti pomoć psihologa, psihoterapeuta, skupina za pomoć itd.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužbe za razvod, rastavu ili poništaj braka podnose se regionalnom sudu (*sąd okręgowy*) koji je nadležan u mjestu posljednjeg uobičajenog boravišta bračnih drugova. Ako nema takvog suda, zahtjevi se mogu podnositi nadležnom regionalnom sudu u mjestu boravišta tužitelja.
Na tužbe se naplaćuje sudska pristojba. Međutim, stranka koja zbog svoje financijske situacije ne može platiti pristojbu može sudu podnijeti zahtjev za potpuno ili djelomično oslobođenje od sudskih troškova te može od suda zatražiti imenovanje odvjetnika po službenoj dužnosti.
Tužbi moraju biti priložene sljedeće isprave: preslike isprava o građanskom statusu (vjenčani list, rodni listovi djece), dokaz o prihodima, isprava kojom se odvjetnik ovlašćuje za zastupanje stranke (ako je ta stranka odlučila izabrati svog odvjetnika) i sve potvrde koje bi mogle biti važne za predmet (liječničke potvrde, upravne odluke itd.).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Vidjeti točku 11.

Osoba koja traži potpuno ili djelomično oslobođenje od sudskih troškova ili imenovanje odvjetnika po službenoj dužnosti mora tužbi priložiti izjavu o svojoj financijskoj situaciji (na odgovarajućem obrascu koji je dostupan od suda).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da, u svim tim slučajevima dopuštena je žalba prvostupanjskom sudu. Bračni drugovi mogu se protiv odluka regionalnih sudova žaliti žalbenim sudovima.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću (dalje u tekstu „Uredba Bruxelles II a”) takve se odluke automatski priznaju u Poljskoj bez potrebe za posebnim postupkom priznavanja (članak 21. Uredbe Bruxelles II a).

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o nepriznavanju presude (članak 21. stavak 3. Uredbe Bruxelles II a). U Poljskoj se takvi zahtjevi podnose regionalnim sudovima. Mjesna nadležnost utvrđuje se prema mjestu uobičajenog boravišta osobe protiv koje se podnosi zahtjev za priznavanje ili nepriznavanje presude. Ako se ni jedno od navedenih mjesta ne nalazi u Poljskoj, mjesna nadležnost utvrđuje se prema mjestu izvršenja (članak 29. stavak 2. Uredbe Bruxelles II a).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Poljska je stranka mnogih međunarodnih ugovora kojima se uređuje predmetno pitanje. Takva pravila imaju prednost pred poljskim privatnim međunarodnim pravom. To znači da se mogu primjenjivati drugačija pravila ako bračni drugovi imaju različita državljanstva. Ako nema međunarodnog ugovora, primjenjuje se Zakon o privatnom međunarodnom pravu od 14. veljače 2011. U skladu s člankom 54. tog Zakona brak se razvodi u skladu sa zajedničkim pravom bračnih drugova koje je primjenjivo u trenutku podnošenja tužbe za razvod braka. Ako nema zajedničkog prava bračnih drugova, primjenjivo je pravo države u kojoj oba bračna druga imaju boravište u trenutku podnošenja zahtjeva za razvod braka. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko boravište u trenutku podnošenja tužbe, primjenjivo je pravo posljednje države u kojoj su oba bračna druga imala zajedničko boravište, pod uvjetom da jedan od bračnih drugova još uvijek ondje ima uobičajeno boravište. U ostalim slučajevima brakovi se razvode u skladu s poljskim pravom.

Posljednji put ažurirano: 03/12/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Razvod braka - Portugal

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

U Portugalu se razvod braka ostvaruje sporazumno ili brakorazvodnom parnicom.

Prvi način podrazumijeva sporazum obaju bračnih drugova o raskidu braka i u načelu o plaćanju uzdržavanja bračnom drugu kojem je ono potrebno, o ostvarivanju roditeljske odgovornosti za maloljetnu djecu i o postupanju sa zajedničkim domom.

Brakorazvodnu parnicu može pokrenuti jedan bračni drug tužbom na temelju pravno utvrđenih činjenica kojima se, bez obzira na krivnju bračnih drugova, dokazuje trajna poremećenost bračnih odnosa.

2 Koji su razlozi razvoda?

U slučaju sporazumnog razvoda bračni drugovi ne moraju navesti razlog za svoj zahtjev.

Osnove su za pokretanje brakorazvodne parnice:

- de facto* rastava u trajanju od godine dana. Smatra se da *de facto* rastava postoji kad bračni drugovi ne žive zajedno i kad jedan od njih ili oboje ne planiraju ponovno započeti zajednički život;
- promjena mentalnog stanja bračnog druga koja traje od više od godine dana kojom se zbog njezine težine ugrožava mogućnost zajedničkog života;
- odsutnost bez obavijesti u razdoblju od najmanje godine dana;
- sve ostale činjenice kojima se, bez obzira na krivnju koja se pripisuje bračnim drugovima, dokazuje trajna poremećenost bračnih odnosa.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvodom se raskida brak te on ima iste učinke kao i raskid smrću, osim u iznimnim slučajevima propisanim zakonom.

Razvod ima učinke od trenutka kad presuda postane pravomoćna i kad ne postoji mogućnost žalbe, ali se na imovinskopravne odnose bračnih drugova retroaktivno primjenjuje od trenutka pokretanja postupka.

Ako se u postupku dokaže *de facto* odvojeni život bračnih drugova, jedan od njih može zatražiti retroaktivnu primjenu učinaka razvoda od datuma početka rastave u skladu s odlukom u presudi.

Bez obzira na razvod, bračni drug koji je preuzeo prezime drugoga bračnog druga može to prezime zadržati uz suglasnost toga bračnog druga ili uz odobrenje suda uzimajući u obzir navedene razloge. Bivši bračni drug može dati suglasnost putem javnobilježničkog dokumenta, dokumenta koji je sastavio sud (pisana evidencija u postupku, izjave namjere stranke) ili izjavom pred službenikom pisarnice. Zahtjev za odobrenje suda za uporabu prezimena bivšega bračnog druga može se podnijeti u okviru brakorazvodne parnice ili u zasebnom postupku, čak i nakon donošenja odluke o razvodu braka.

3.2 podjelu imovine supružnika

U slučaju razvoda ni jedan bračni drug ne može dobiti više nego što bi dobio da je brak sklopljen u okviru sustava zajedničkog vlasništva nad imovinom stečenom nakon sklapanja braka.

Bračni drugovi gube sve dobiti koje su stekli ili će steći od drugog bračnog druga ili treće stranke u vezi s brakom ili s obzirom na bračno stanje, bez obzira na to je li to predviđeno prije sklapanja braka ili nakon sklapanja. Donator može odrediti da se dobit preusmjeri djeci rođenoj u braku.

Učinci razvoda u odnosu na imovinskopravne odnose bračnih drugova počinju od trenutka kad presuda o razvodu postane pravomoćna i ne postoji mogućnost žalbe, ali retroaktivno se primjenjuju od datuma pokretanja postupka.

Ako se u postupku dokaže *de facto* odvojeni život bračnih drugova, jedan od njih može zatražiti retroaktivnu primjenu učinaka razvoda od datuma početka odvojenog života u skladu s odlukom u presudi.

Sud može dati u najam bračni dom bilo kojem od bračnih drugova na njegov zahtjev, bez obzira na to je li on u zajedničkom vlasništvu ili u vlasništvu drugoga bračnog druga, posebno uzimajući u obzir potrebe svakoga bračnog druga i interese djece rođene u braku. Na najam se primjenjuju propisi o iznajmljivanju smještaja, ali sud može odrediti uvjete sporazuma nakon saslušanja bračnih drugova i može raskinuti ugovor o najmu na zahtjev kućepazitelja ako je to opravdano činjenicama. Rješenja utvrđena odobrenjem sporazuma između bračnih drugova ili sudskim nalogom mogu se izmijeniti u skladu s općim uvjetima o dobrovoljnoj nadležnosti.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

U slučaju razvoda, zakonske rastave, proglašenja ništavosti ili poništaja braka, rješenja u pogledu djece, uzdržavanje djece i način njegova plaćanja uređuju se sporazumom roditelja koji podliježe odobrenju suda (ili matičara u postupcima sporazumnog razvoda i rastave braka).

Ako nije postignut sporazum, sud uvijek odlučuje u skladu s interesom maloljetnika, uključujući u pogledu održavanja bliskog odnosa s oba roditelja, poticanja i prihvaćanja sporazuma ili donošenja odluka kojima se potiču brojne prilike za uspostavljanje kontakta s oba roditelja i podjele odgovornosti među njima. Skrbništvo nad maloljetnikom može se dodijeliti jednom od roditelja, trećoj osobi ili ustanovi za preodgoj ili skrb.

Za više informacija vidjeti činjenični opis o temi „Roditeljska odgovornost“.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Svaki bračni drug mora si osigurati sredstva za život nakon razvoda. Oba druga imaju pravo na uzdržavanje, bez obzira na vrstu razvoda. Iz očitih razloga pravičnosti pravo na uzdržavanje može se uskratiti.

Kad utvrđuje iznos uzdržavanja, sud mora uzeti u obzir trajanje braka, doprinos obiteljskim financijama, dob i zdravstveno stanje bračnih partnera, njihove stručne kvalifikacije i mogućnosti zapošljavanja, vrijeme koje mogu posvetiti odgoju zajedničke djece, njihovu zaradu i dohodak, činjenicu jesu li ponovno ušli u brak ili suživot i općenito sve okolnosti koje utječu na potrebe bračnog druga koji prima uzdržavanje i mogućnosti bračnog druga da ga plati.

Sud mora dati prednost obvezama uzdržavanja djeteta bračnog druga koji je obveznik uzdržavanja u odnosu na obveze uzdržavanja bivšega bračnog druga koje proizlaze iz razvoda.

Bračni drug koji je uzdržavana osoba nema pravo tražiti održavanje standarda života koji je imao tijekom braka.

Za više informacija vidjeti činjenični opis o temi „Uzdržavanje“.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

Zakonskom rastavom ne raskida se brak, ali prestaje dužnost zajedničkog života i pomoći, ne dovodeći u pitanje pravo na uzdržavanje.

U pogledu imovine rastava ima iste učinke kao i razvod braka.

Zakonska rastava završava mirenjem bračnih drugova ili razvodom braka.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Razlozi za zakonsku rastavu, bez obzira na to pokreće li se tužbom ili sporazumno, isti su kao za razvod braka, uz odgovarajuću prilagodbu.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Kako je navedeno u odgovoru na pitanje br. 4, zakonskom rastavom prestaje dužnost zajedničkog života i pomoći, ne dovodeći u pitanje pravo na uzdržavanje. U odnosu na imovinu, zakonska rastava ima iste učinke kao razvod braka.

Odredbе o razvodu primjenjuju se *mutatis mutandis* na zakonsku rastavu.

Zakonska rastava može se pretvoriti u razvod, iako nije preduvjet za razvod ili fazu u postupku razvoda braka.

Ako se bračni drugovi ne pomire u roku od godinu dana od pravomoćnosti odluke o zakonskoj rastavi (bez obzira je li sporazumna ili pokrenuta tužbom), jedan od njih može zatražiti pretvaranje rastave u razvod. Ako oba bračna druga zatraže pretvaranje, nije potrebno poštovati navedeni rok i presuda se donosi izravno.

Ako pretvaranje traži jedan od bračnih drugova, drugi će biti obaviješten osobno ili putem zakonskog zastupnika da u roku od 15 dana podnese žalbu, koja se može temeljiti samo na mirenju bračnih drugova. Nakon izvođenja dokaza sudac donosi odluku o žalbi u roku od 15 dana.

Pretvaranje zakonske rastave u razvod može se tražiti i u matičnom uredu. Matičnom uredu podnosi se zahtjev utemeljen na činjenicama i zakonu te se prilažu dokazi.

Tuženik se poziva da podnese žalbu u roku od 15 dana, dostavi dokaze i priloži dokumentaciju s dokazima.

Ako ne postoji mogućnost žalbe i ako se smatra se da su priznate činjenice koje je naveo podnositelj zahtjeva, matičar nakon provjere ispunjenosti zahtjeva izjavljuje da je zahtjev odobren.

U slučaju žalbe matičar zakazuje pokušaj mirenja koji se mora održati u roku od 15 dana te može narediti izvršenje pravnih akata i dostavljanje dokaza potrebnih za provjeru pravnih zahtjeva.

Ako je tuženik podnio žalbu i ako se pokaže da je postizanje dogovora nemoguće, stranke se obavješćuju o pokretanju postupka i od njih se traži da dostave nove dokaze u roku od osam dana. Predmet se zatim upućuje prvostupanjskom sudu koji je nadležan za to pitanje u području u kojem se nalazi matični ured. Kad je predmet upućen sudu, sudac naređuje izvođenje dokaza i zakazuje raspravu.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništaj braka znači prestanak pravnih učinaka braka pozivanjem na znatan nedostatak koji utječe na brak.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Može se poništiti brak:

- a) kad postoji neka zapreka koja ga čini nevažećim (apsolutna ili relativna);
- b) ako je sklopljen bez suglasnosti ili je suglasnost poništena zbog pogreške ili prisile izvršene nad jednim bračnim drugom ili oba bračna druga;
- c) bez nazočnosti svjedoka, ako je to propisano zakonom.

Sljedeće zapreke imaju apsolutni učinak u pogledu sprječavanja braka predmetne osobe s drugom osobom:

- a) osoba je mlađa od šesnaest godina;
- b) osoba je neuračunljiva, čak i ako je na trenutke prisebna, ili zabrana ili nesposobnost zbog psihičkog poremećaja;
- c) prethodni, katolički ili građanski, brak osobe nije razvrgnut, čak i ako nije unesen u matičnu knjigu rođenih, vjenčanih i umrlih.

Sljedeće zapreke imaju relativni učinak u pogledu sprječavanja braka predmetnih osoba s drugom osobom:

- a) izravno krvno srodstvo;
- b) krvno srodstvo u drugom stupnju u pobočnoj liniji;
- c) izravne rodbinske veze;
- d) ako je jedan od bračnih drugova prije bio osuđen zbog počinjenja ili pomaganja u počinjenju kaznenog djela ubojstva bračnog druga druge stranke, čak i ako nije bilo uspješno.

Brak se može poništiti zbog nedostatka suglasnosti:

- a) ako u trenutku sklapanja braka jedna od stranaka nije bila svjesna svojih postupaka zbog slučajne nesposobnosti ili drugih uzroka;
- b) ako jedna od stranaka nije znala pravi fizički identitet druge stranke;
- c) ako je izjava o suglasnosti dobivena fizičkom prisilom;
- d) ako je pristanak krivotvoren.

Pogreška kojom se poništava suglasnost relevantna je samo u svrhe poništaja kad se temelji na važnim osobnim značajkama drugoga bračnog druga i dokazano je da bez nje brak ne bi razumno bio sklopljen.

Brakovi sklopljeni na temelju moralne prisile mogu se poništiti ako je jedna od stranaka doživjela ozbiljne i nezakonite prijetnje te opravdano strahuje od konzumacije.

Ako tko svjesno i nezakonito prisilom dobije izjavu o suglasnosti od druge stranke uz obećanje da će je zaštititi od nepredvidljive štete ili štete koju uzrokuju drugi, to je isto kao nezakonita prijetnja.

Izjava o suglasnosti pri sklapanju braka podrazumijeva ne samo da se bračni partneri žele vjenčati nego da pristanak nije rezultat pogreške ili prisile.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Poništaj građanskog braka koji su oba bračna druga sklopila u dobroj vjeri proizvodi učinke u odnosu na te stranke i treće stranke u trenutku pravomoćnosti predmetne odluke protiv koje nije dopuštena žalba.

Ako je samo jedan bračni drug ušao u brak u dobroj vjeri, samo taj može imati koristi od bračnog statusa i osporiti ih trećim strankama, uz uvjet da je to samo odraz odnosa među bračnim drugovima.

Smatra se da je bračni drug ušao u brak u dobroj vjeri ako pritom nije svjestan nedostatka zbog kojeg je brak nevažeći ili se može poništiti, ili čija je izjava o suglasnosti rezultat fizičke ili moralne prisile.

Državni sudovi imaju isključivu odgovornost za pravno znanje o dobroj vjeri. Pretpostavlja se dobra vjera bračnih drugova.

Kad je brak proglašen ništavim ili poništen, bračni drug u dobroj vjeri zadržava pravo na uzdržavanje nakon pravomoćnosti odluke protiv koje nije dopuštena žalba ili nakon evidentiranja odluke.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Prije pokretanja postupka za razvod braka matični ured ili sud moraju obavijestiti bračne drugove o postojanju službe za bračno savjetovanje i o njezinim ciljevima.

Obiteljsko je posredovanje izvansudska metoda rješavanja sporova nastalih u obiteljskim odnosima u okviru kojeg stranke osobnim i izravnim sudjelovanjem te uz pomoć posredovatelja pokušavaju postići dogovor.

Uporabom toga alternativnog načina rješavanja sporova mogu se riješiti sukobi koji su posljedica uređivanja, izmjene ili neostvarivanja obiteljske odgovornosti, razvoda ili zakonske rastave, pretvaranja zakonske rastave u razvod, mirenja rastavljenih bračnih drugova, dodjele i izmjene privremenog ili konačnog uzdržavanja, prijenosa obiteljskog doma, uskraćivanja prava na uporabu prezimena drugoga bračnog druga i odobrenja za uporabu prezimena bivšega bračnog druga.

Obiteljski je posredovatelj stručnjak kojeg je licenciralo Ministarstvo pravosuđa [*Ministério da Justiça*] te koji je odgovoran za neovisno i nepristrano vođenje sastanaka u nastojanju da stranke postignu dogovor.

Zahtjev za sporazumni razvod može se podnijeti u matičnom uredu, osim u situacijama koje proizlaze iz sporazuma postignutog tijekom brakorazvodne parnice i uz uvjet da je zahtjev za sporazumni razvod popraćen detaljnim popisom zajedničke imovine bračnog para, sporazumom o raspolaganju zajedničkim domom, sporazumom o plaćanju uzdržavanja bračnom drugu kojem je uzdržavanje potrebno i potvrdom o sudskoj presudi kojom se uređuje ostvarivanje roditeljske odgovornosti, ako sudovi o tome nisu prethodno donijeli odluku.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Rastava i sporazumni razvod braka

Zahtjev za rastavu i sporazumni razvod braka podnose oba bračna druga u matičnom uredu na temelju zajedničkog dogovora. Zahtjevu se prilažu sljedeći dokumenti:

- a) detaljan popis zajedničke imovine na kojem je navedena vrijednost te imovine ili, ako bračni drugovi odluče podijeliti tu imovinu, sporazum o podjeli imovine ili zahtjev za sastavljanje takva sporazuma;
- b) potvrda o sudskoj presudi u vezi s ostvarivanjem roditeljske odgovornosti ili sporazum o ostvarivanju roditeljske odgovornosti u pogledu maloljetne djece ako o tome nisu prethodno odlučili sudovi;
- c) sporazum o plaćanju uzdržavanja bračnom drugu kojem je uzdržavanje potrebno;
- d) sporazum o raspolaganju zajedničkim domom;
- e) potvrda o predbračnom ugovoru, ako postoji.

Osim ako nije drugačije navedeno u podnesenim dokumentima, podrazumijeva se da se sporazumi primjenjuju na razdoblje trajanja postupka i na razdoblje poslije njega.

Postupak za zakonsku rastavu ili sporazumni razvod pokreće se podnošenjem zahtjeva koji su u matičnom uredu potpisala oba bračna druga ili njihovi predstavnici. Zahtjev se podnosi zajedno s navedenim dokumentima i preslikom vjenčanog lista.

Nakon što zaprimi zahtjev, matičar poziva bračne drugove na sastanak na kojem moraju provjeriti jesu li ispunjeni zakonski preduvjeti. Bračni se drugovi na sastanku obavješćuju o postojanju službe za obiteljsko posredovanje. Ako se i dalje žele razvesti, razmatraju se sporazumi i bračni se drugovi pozivaju da ih izmijene ako žele ispravno zaštititi svoje interese ili interese djece. U tu se svrhu mogu provoditi pravni akti i izvoditi dokazi. Ako su ispunjeni pravni zahtjevi i ako se poštuju navedeni postupci, matičar odobrava zahtjev.

Kad se podnese sporazum o ostvarivanju roditeljske odgovornosti nad maloljetnom djecom, postupak se upućuje državnom odvjetništvu pri prvostupanjskom sudu koji je nadležan za to pitanje u sudskom okrugu u kojem se nalazi matični ured kako bi ta služba mogla dati mišljenje o sporazumu u roku od 30 dana. Ako državno odvjetništvo smatra da se sporazumom dovoljno ne štite interesi maloljetnika, podnositelji zahtjeva mogu ga izmijeniti prema potrebi ili dostaviti novi sporazum. U potonjem se slučaju sporazum ponovno podnosi državnom odvjetništvu. Ako državno odvjetništvo smatra da su sporazumom primjereno zaštićeni interesi maloljetnika ili ako su bračni drugovi izmijenili sporazum u skladu s uputama državnog odvjetništva, donosi se odluka o razvodu braka. Ako se podnositelji zahtjeva ne slažu s izmjenama koje je tražilo državno odvjetništvo te se i dalje planiraju razvesti i/ili dostavljenim sporazumima nisu dovoljno zaštićeni interesi jednoga bračnog druga, odobrenje se ne daje i postupak razvoda prosljeđuje se sudu u okrugu u kojem se nalazi matični ured. Nakon što zaprimi predmet, sudac razmatra sporazume koje su dostavili bračni drugovi i traži od njih da ih izmijene ako njima nisu zaštićeni njihovi interesi ili interesi njihove djece.

Sudac zatim utvrđuje posljedice razvoda na pitanja koja bračni drugovi nisu izmijenili. Ako kojim od sporazuma nisu dovoljno zaštićeni interesi jednoga bračnog druga, u svrhe i za potrebe razmatranja predloženih sporazuma on može narediti izvršenje akata i dostavljanje traženih dokaza. Kad utvrđuje posljedice razvoda, sudac bi trebao ne samo poticati nego i uzeti u obzir sporazum bračnih drugova.

Zatim se donosi odluka o sporazumnom razvodu i evidentira se u odgovarajućem registru.

Zahtjevi za zakonsku rastavu ili sporazumni razvod podnose se sudu ako stranke zahtjevu ne prilože ni jedan od navedenih sporazuma.

U tom se slučaju zahtjev za razvod braka podnosi sudu. Nakon što zaprimi zahtjev, sudac razmatra sporazume koje su dostavili bračni drugovi i traži od njih da ih izmijene ako njima nisu zaštićeni njihovi interesi ili interesi njihove djece. Sudac utvrđuje posljedice razvoda na pitanja o kojima se bračni drugovi nisu dogovorili te u tu svrhu i radi razmatranja podnesenih sporazuma naređuje izvršenje akta i dostavljanje traženih dokaza. Kad utvrđuje posljedice razvoda, sudac bi trebao ne samo poticati nego i uzeti u obzir sporazum bračnih drugova. Zatim se donosi odluka o sporazumnom razvodu i evidentira se u odgovarajućem registru.

Brakorastavna ili brakorazvodna parnica

Zahtjevi za pokretanje brakorastavne ili brakorazvodne parnice podnose se sudu za obitelj i maloljetnike ili, ako nema takva suda, okružnom sudu koji ima mjesnu nadležnost. Mjesna nadležnost utvrđuje se prema prebivalištu ili boravištu podnositelja zahtjeva (osobe koja pokreće postupak).

Odredbе o razvodu primjenjuju se *mutatis mutandis* na zakonsku rastavu.

Zakonska rastava završava mirenjem bračnih partnera ili razvodom braka.

Brakorazvodnu parnicu može pokrenuti bilo koji od bračnih drugova na osnovu *de facto* rastave u trajanju od godinu dana, promjene mentalnog stanja drugoga bračnog druga što traje dulje od dvije godine i koja zbog svoje težine ugrožava mogućnost zajedničkog života, odsutnosti od najmanje godinu dana bez ikakve obavijesti od odsutne osobe i ostalih činjenica kojima se, bez obzira na krivnju bračnih drugova, dokazuje da su bračni odnosi trajno narušeni. Oštećeni bračni drug ima pravo na općim sudovima tražiti naknadu štete koju mu je prouzročio drugi bračni drug u skladu s općim uvjetima građanske odgovornosti.

Bračni drug koji je podnio zahtjev za razvod braka zbog promjene mentalnog stanja drugoga bračnog druga mora tom drugu nadoknaditi štetu za povredu prouzročenu razvodom braka. Zahtjev se mora podnijeti u samom postupku razvoda braka.

Ako je osnova za razvod braka promjena mentalnog stanja drugoga bračnog druga što traje dulje od godine dana i koja zbog težine ugrožava mogućnost zajedničkog života ili odsutnost od najmanje godinu dana bez ikakve obavijesti od odsutne osobe, u tom slučaju zahtjev za razvod braka može podnijeti samo bračni drug koji se poziva na promjenu mentalnog stanja ili odsutnost drugoga bračnog druga.

Ako je bračnom drugu koji može podnijeti zahtjev za razvod braka to zabranjeno, postupak može pokrenuti zakonski zastupnik kojeg je ovlastilo obiteljsko vijeće. Ako je zakonski zastupnik drugi bračni drug, postupak u ime nositelja prava na pokretanje postupka može pokrenuti rođak u izravnoj liniji ili do trećeg koljena u pobočnoj liniji, uz uvjet da je to odobrilo obiteljsko vijeće.

Pravo na razvod ne prenosi se smrću, ali nasljednici podnositelja zahtjeva mogu nastaviti postupak u svrhe ostavine ako podnositelj zahtjeva umre tijekom postupka. Postupak se iz istog razloga može nastaviti protiv nasljednika tuženika.

Nakon podnošenja zahtjeva, ako se postupak može nastaviti, sudac će odrediti vrijeme za pokušaj mirenja te će podnositelj zahtjeva i tuženik biti pozvani da osobno dođu na mirenje.

U slučaju neuspjela mirenja sud će tražiti od bračnih drugova dogovor o sporazumnom razvodu. Ako sporazum bude postignut ili ako se bračni drugovi odluče za sporazumni razvod braka u bilo kojem trenutku u postupku, postupak će se *mutatis mutandis* nastaviti u tome smjeru.

Ako sudac ne može postići dogovor bračnih drugova o sporazumnom razvodu ili sporazumnoj rastavi, on će im nastojati pomoći da postignu sporazum o uzdržavanju i uređivanju ostvarivanja roditeljske odgovornosti. Sudac će također nastojati ostvariti sporazum bračnih partnera o korištenju obiteljskim domom tijekom postupka, ako je primjenjivo.

Tijekom pokušaja mirenja ili u bilo kojem drugom trenutku tijekom postupka stranke mogu pristati na sporazumni razvod ili sporazumnu rastavu, uz uvjet da su ispunjeni nužni uvjeti.

Ako jedna od stranaka ne da suglasnost ili je ne daju obje stranke, ili se pokaže da mirenje nije moguće, sudac naređuje tuženiku da iznese svoju obranu u roku od 30 dana. U trenutku obavijesti tuženiku se dostavlja preslik izvornog zahtjeva.

Ako se ne zna gdje je tuženik te su u njegov pronalazak uloženi svi naponi predviđeni u postupnom pravu te su se svi pokazali jednako neuspješnima, dan određen za mirenje smatra se ništavim i tuženik se poziva javnom obavijesti da dostavi svoju obranu.

Nakon isteka roka za podnošenje obrane postupak se nastavlja u skladu s uvjetima za opći postupak. Tijekom tog postupka utvrđuje se predmet spora i najavljuje se osnova za dokaze. U okviru tog postupka održava se završna rasprava na kojoj se izvode dokazi. Nakon okončanja završne rasprave predmet se zaključuje i šalje sucu, koji donosi odluku u roku od 30 dana.

Zakonska rastava može se zatražiti protutužbom, čak i ako je podnositelj zahtjeva zatražio razvod. Ako je podnositelj podnio zahtjev za zakonsku rastavu, tuženik može također podnijeti protutužbu za razvod. U tim slučajevima donosi se odluka o razvodu braka ako su prihvaćeni zahtjev za pokretanje postupka i protutužba.

Poništaj braka

Na poništaj braka nije se moguće pozivati ni pod kojim uvjetima, sudskim ili izvansudskim, dok on nije priznat presudom donesenom u postupku pokrenutom posebno u tu svrhu.

Taj se postupak pokreće na sudu za obitelj i maloljetnike podnošenjem zahtjeva u kojem su navedene stranke te su opisane relevantne činjenice i koji završava zahtjevom.

Zakonsko pravo na pokretanje takvog postupka razlikuje se ovisno o osnovi za tužbu (*vidjeti odgovor na pitanje 8.*).

Bračni drugovi ili njihova rodbina u izravnoj liniji ili do četvrtog koljena u pobočnoj liniji, nasljednici i posvojitelji bračnih drugova te državno odvjetništvo imaju zakonsko pravo pokrenuti ili nastaviti postupak za poništaj na temelju zapreke zbog koje je brak nevažeći. Osim toga, postupak može pokrenuti ili nastaviti skrbnik u slučaju maloljetnika, zabrane ili nesposobnosti zbog psihičkog poremećaja i prvi bračni drug počinitelja u slučaju bigamije.

Poništaj zbog pogrešna tumačenja mogu zatražiti bračni drugovi ili osobe na koje utječe brak. U drugim slučajevima koji se odnose na nedostatak suglasnosti, postupak za poništaj može pokrenuti samo bračni drug koji nije dao suglasnost. Međutim, ako podnositelj zahtjeva umre tijekom postupka, postupak može nastaviti njegova rodbina stečena brakom u izravnoj liniji i nasljednici ili posvojitelji.

Postupak za poništaj utemeljen na nedostatku suglasnosti može pokrenuti samo bračni drug koji je bio žrtva pogreške ili prisile, ali njegova rodbina stečena brakom u izravnoj liniji i nasljednici ili posvojitelji mogu nastaviti postupak ako podnositelj zahtjeva umre tijekom postupka.

Postupak za poništaj koji se temelji na nepostojanju svjedoka može pokrenuti samo državno odvjetništvo.

Postupak za poništaj utemeljen na nedostatku kojim se uzrokuje ništavost može se pokrenuti:

1) u slučaju maloljetnika, zabrane ili nesposobnosti zbog psihičkog poremećaja ili potvrđene neuračunljivosti ako ga je pokrenula nesposobna osoba u roku od šest mjeseci otkad je postala punoljetna, otkad je ukinuta zabrana ili nesposobnost ili je prestala neuračunljivost; ako ga je pokrenula druga osoba u roku od tri godine od sklapanja braka, ali nikad nakon punoljetnosti, ukidanja nesposobnosti ili prestanka neuračunljivosti;

b) ako je bračni drug jedne od stranaka osuđen za kazneno djelo ubojstva, u roku od tri godine od sklapanja braka;

c) u drugim slučajevima u roku od šest mjeseci od razvrgnuća braka.

Postupak prije razvrgnuća braka može pokrenuti samo državno odvjetništvo.

Postupak za poništaj braka zbog postojanja prethodnog nerazvrgnutog braka ne može se pokrenuti ili nastaviti ako je u tijeku postupak za proglašenje ništavosti ili za poništaj prvog braka bigamista.

Postupak za poništaj braka zbog toga što jedna stranka nije dala suglasnost ili zbog toga što obje stranke nisu dale suglasnost može se pokrenuti samo u roku od tri godine od sklapanja braka ili, ako podnositelj zahtjeva toga nije bio svjestan, u roku od šest mjeseci od trenutka kad su postali toga svjesni.

Postupak za poništaj utemeljen na nedostatku suglasnosti ne može se pokrenuti ako nije pokrenut u roku od šest mjeseci od prestanka nedostatka.

Postupak za poništaj koji se temelji na nepostojanju svjedoka može se pokrenuti samo u roku od godinu dana od sklapanja braka.

Izvorni zahtjev mora biti popraćen vjenčanim listom i, ako je moguće (ako su godine osnova za zahtjev), rodnim listom predmetne stranke.

Nakon isteka roka za podnošenje obrane postupak se nastavlja u skladu s uvjetima za opći postupak.

Poništaj se smatra riješenim i brak se smatra valjanim od trenutka sklapanja braka ako se bilo što od sljedećeg dogodi prije nego što presuda o poništaju postane pravomoćna i protiv nje nije dopuštena žalba:

a) ako dijete vjenčano u dobi u kojoj nije sposobno za brak potvrdi brak pred matičarem i dva svjedoka nakon stjecanja punoljetnosti;

b) ako osoba kojoj je bilo zabranjeno sklapanje braka ili je bila nesposobna zbog psihičkog poremećaja potvrdi brak, uz uvjete iz prethodnog stavka, nakon prestanka invaliditeta ili nesposobnosti ili, u slučaju neuračunljivosti, nakon što je neuračunljiva osoba zakonskim putem potvrdila svoje psihičko zdravlje;

c) ako je prvi brak bigamista proglašen ništavim ili poništen;

d) ako nema svjedoka iz opravdanih razloga, kao što su razlozi koje priznaje matičar, uz uvjet da nema sumnje u vezi sa sklapanjem braka.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Da, sustav pravne pomoći primjenjuje se na sve sudove, bez obzira na vrstu postupka.

Za više informacija vidjeti činjenični opis o temi „Pravna pomoć”.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da. U tim je postupcima žalba uvijek moguća.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Ako je predmetna odluka donesena u državi članici Europske unije, osim u Danskoj, ona se priznaje u drugim državama članicama u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) 2201/2003 od 27. studenoga 2003.

Ako je odluka donesena u Danskoj, primjenjuje se poseban postupak za preispitivanje strane presude.

U tom se postupku zajedno sa zahtjevom podnosi dokument s odlukom koja se preispituje, a protivna se stranka obavješćuje da ima 15 dana za podnošenje odgovora. Podnositelj zahtjeva može odgovoriti u roku od 10 dana od obavijesti o podnošenju tog odgovora. Kad stranke dostave svoje podneske i nakon što su poduzeti svi koraci koji se smatraju nužnima, svi se dokumenti dostavljaju strankama i državnom odvjetništvu u roku od 15 dana.

Presuda se potvrđuje:

a) ako nema sumnje u izvornost dokumenta u kojem je zabilježena presuda ili u osnovanost odluke;

b) ako je presuda postala pravomoćna u skladu sa zakonom države u kojoj je donesena;

c) ako je presudu donio strani sud čija nadležnost ne predstavlja povredu zakona i ne smije uključivati pitanje koje je u isključivoj nadležnosti portugalskih sudova;

d) ako se ne može pozvati na obranu *lis pendens* ili *res judicata* utemeljenu na predmetu na portugalskom sudu, osim ako je strani sud spriječio pokretanje postupka;

e) ako su tuženiku ispravno dostavljeni svi dokumenti koji se odnose na postupak, u skladu sa zakonom države suda podrijetla te se u postupku vodilo računa o načelima prava na obradu i jednakoj zaštiti stranaka;

f) ako ne sadrži odluku čijim se priznavanjem dobiva rezultat koji je očito neusklađen s načelima javnoga međunarodnog poretka u Portugalu.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

U državama članicama Europske unije, osim u Danskoj, stranka koja želi zatražiti priznanje odluke o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka mora podnijeti zahtjev sudu za obitelj i maloljetnike. Sud koji ima mjesnu nadležnost utvrđuje se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države članice u kojoj je podnesen zahtjev za priznanje.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

U skladu s nacionalnim propisima o sukobu prava, pri razvodu braka i zakonskoj rastavi primjenjuje se zajedničko nacionalno zakonodavstvo bračnih drugova. Ako oni nemaju isto državljanstvo, primjenjuje se zakon države u kojoj im je boravište; u protivnom se primjenjuje zakon države s kojom je njihov obiteljski život najbliže povezan.

Ako se, međutim, tijekom braka promijeni mjerodavni zakon, osnova za rastavu ili razvod može biti samo činjenica koja je relevantna u trenutku kad je nastala.

Dodatne informacije:

Dodatne informacije dostupne su na sljedećim web-mjestima:

- [Ministarstvo pravosuđa](#)
- [Glavna uprava za pravosudnu politiku](#)
- [Glavna uprava za pravosudnu administraciju](#)
- [Glavna uprava za socijalnu pomoć](#)
- [Zavod za registraciju i javnobilježnička pitanja, I. P.](#)
- [Ured za alternativno rješavanje sporova](#)
- [Vrhovni sud](#)
- [Prizivni sud u Coimbri](#)
- [Prizivni sud u Évori](#)
- [Prizivni sud u Lisabonu](#)
- [Prizivni sud u Portu](#)
- [Prizivni sud u Guimarãesu](#)
- [Službeni list](#)
- [Baza podataka pravnih dokumenata](#)

Posljednji put ažurirano: 30/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Rumunjska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Razvod može biti sporazuman (o čemu se odlučuje u sudskom, upravnom ili javnobilježničkom postupku). Ako nije postignut sporazum, o razvodu može odlučiti sud.

2 Koji su razlozi razvoda?

U skladu s člankom 373. Građanskog zakona razvod se može dobiti u sljedećim slučajevima:

sporazumom bračnih drugova,

u slučaju ozbiljno i trajno narušenih bračnih odnosa zbog čega nastavak braka više nije moguć,

na zahtjev jednog od bračnih drugova nakon *de facto* rastave u trajanju od najmanje dvije godine,

na zahtjev bračnog druga zbog čijeg zdravlja nastavak braka nije moguć.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Bračni status prestaje i bračni dugovi mogu ponovno stupiti u brak.

Nakon prestanka braka razvodom bračni dugovi mogu se dogovoriti da će nastaviti upotrebljavati prezimena koja su imali u braku. Ako ne postignu dogovor, sud u opravdanim slučajevima može dopustiti bračnim drugovima da zadrže prezime koje su imali u braku. Ako nema dogovora ni sudske odluke, bračni dugovi vraćaju prezimena koja su imali prije braka.

3.2 podjelu imovine supružnika

Nakon razvoda režim bračne imovine između bračnih drugova prestaje postojati od datuma podnošenja tužbe za razvod. Međutim, bilo koji od bračnih drugova, ili oba zajednički u slučaju sporazumnog razvoda, može zatražiti od suda na kojem se vodi postupak razvoda da režim bračne imovine prestane na dan *de facto* rastave.

Ako režim zajedničke imovine prestane razvodom, bivši bračni drugovi i dalje su zajednički vlasnici zajedničke imovine do utvrđivanja njihovih pripadajućih dijelova.

U trenutku prestanka bračne zajednice svaki od bračnih drugova preuzima svoju imovinu i nakon toga imovina se dijeli i plaćaju se dugovi. U tu svrhu dio imovine koji pripada svakom bračnom drugu utvrđuje se prvo na osnovi njegova doprinosa stjecanju zajedničke imovine i ispunjenju zajedničkih obveza. Ako nije dokazano drugačije, pretpostavlja se da su bračni drugovi dali jednak doprinos.

Bez obzira na obvezu uzdržavanja između bivših bračnih drugova i na plaćanje odštete, bračni drug koji nije odgovoran i koji je pretrpio materijalni gubitak zbog prestanka braka može od bračnog druga koji je odgovoran tražiti odštetu. Obiteljski sud odlučuje o tom zahtjevu u okviru postupka za razvod braka.

Nadalje, nakon razvoda prestaju uzajamna prava nasljeđivanja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Nakon donošenja odluke o razvodu obiteljski sud odlučuje o odnosu između razvedenih roditelja i maloljetne djece. U pravilu, nakon razvoda bračni drugovi dijele **zajedničku roditeljsku odgovornost nad djecom**. Obiteljski sud utvrđuje **mjesto prebivališta** maloljetnog djeteta u kući roditelja s kojim dijete obično živi, a roditelj odvojen od djeteta ima pravo na osobne kontakte s djetetom. Sud utvrđuje **doprinos** svakog roditelja troškovima povezanima s odgojem, obrazovanjem, školovanjem i strukovnom izobrazbom djeteta.

U slučaju promjene okolnosti sud može izmijeniti mjere koje se odnose na prava i obveze razvedenih roditelja u odnosu na njihovu maloljetnu djecu ako to zatraži neki od roditelja ili drugi član obitelji, dijete, tijelo nadležno za skrbništvo, javna ustanova za zaštitu djece ili državni odvjetnik.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Nakon prestanka braka prestaju obveze uzdržavanja između bračnih drugova. Razvedeni bračni drug ima pravo na uzdržavanje ako je u financijskim poteškoćama zbog nesposobnosti za rad koja je nastala prije ili tijekom braka ili u roku od godine dana od prestanka braka (ali samo ako je nesposobnost uzrokovana okolnošću povezanom s brakom).

Bračni drug koji podnosi zahtjev za uzdržavanje ne smije tražiti i odštetu. Ako je razvod isključiva odgovornost tuženika, bračni drug koji je tužitelj može dobiti odštetu. Odšteta se dodjeljuje samo ako je brak trajao najmanje 20 godina.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U rumunjskom pravu ne postoji pojam „zakonske rastave” već samo *de facto* rastave i sudske podjele imovine. Ta se situacija mora dokazati pred sudom. Ako je *de facto* rastava trajala najmanje dvije godine, to je razlog za sudski razvod braka.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak se poništava zbog povrede jednog od zakonskih zahtjeva za bračni ugovor. Brak se može poništiti jedino sudskom odlukom. Poništaj ima učinka na prošlost i na budućnost. Smatra se da brak nije postojao.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Povrede zakonskih odredaba koje se odnose na bračni ugovor, kao što su sljedeće, čine apsolutnu osnovu za poništaj:

brak je sklopljen bez pristanka,

brak je sklopljen između osoba istog spola,

brak je sklopila osoba koja je već bila u braku,

brak su sklopile osobe koje su u srodstvu u ravnoj lozi ili u srodstvu u pobočnoj lozi do zaključno četvrtog stupnja,

brak je sklopila duševno oboljela osoba ili osoba s psihičkim poremećajem,

brak je sklopljen bez pristanka budućih bračnih drugova ili taj pristanak nije izrečen u skladu sa zakonom propisanim postupkom,

brak je sklopio maloljetnik mlađi od 16 godina,

brak je sklopljen u svrhu koja ne uključuje stvaranje obitelji.

Relativne osnove za poništaj braka sljedeće su:

u brak je stupio šesnaestogodišnji maloljetnik na temelju liječničkog mišljenja bez suglasnosti roditelja/roditelja koji ima zakonsko skrbništvo ili bez odobrenja osobe koja je nositelj roditeljske odgovornosti,

postoji nedostatak u suglasnosti: pogreška (u pogledu fizičkog identiteta drugog bračnog druga), prijevara ili nasilje,

u brak je stupila osoba koja privremeno nije bila prisebna,

brak je sklopljen između posvajatelja i maloljetnika čiji je on skrbnik.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Do donošenja pravomoćne sudske odluke bračni drug koji je u dobroj vjeri sklopio ništav ili poništeni brak zadržava svoj status bračnog druga u valjanom braku, a na imovinske odnose između bivših bračnih drugova po analogiji se primjenjuju odredbe o razvodu.

Ništav brak nema utjecaja na djecu koja zadržavaju status djece rođene u braku. Na prava i obveze roditelja i djece u uzajamnim odnosima po analogiji se primjenjuju odredbe o razvodu.

Sudska odluka o ništavosti ili poništenju braka izvršiva je protiv trećih osoba; po analogiji se primjenjuju odredbe o formalnostima režima bračne imovine, javnom karakteru bračnog ugovora i neizvršivosti bračnog ugovora.

Odluka da je brak ništav ne može se izvršavati protiv treće osobe u odnosu na akt sklopljen prije braka s jednim od bračnih drugova, osim ako su provedeni zakonom propisani postupci obznajivanja u pogledu postupka za proglašenje ništavosti ili postupka za poništaj, ili je treća osoba na neki drugi način bila svjesna osnova za ništavost braka prije sklapanja akta.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Mirenje nije obvezno prije pokretanja sudskog postupka. Tijekom postupka sudska tijela moraju obavijestiti stranke o mogućnosti sudjelovanja u mirenju i o njegovim prednostima.

Mirenjem se mogu riješiti nesporazumi između bračnih drugova u pogledu nastavka braka, ostvarivanja roditeljskih prava, utvrđivanja prebivališta djece, doprinosa roditelja uzdržavanju djece i drugi nesporazumi koji proizlaze iz odnosa između bračnih drugova u pogledu prava koja imaju u skladu sa zakonom. Izmiratelj će se pobrinuti da rezultat mirenja ne bude u suprotnosti s najboljim interesima djeteta i potaknut će roditelje da se prvenstveno usredotoče na potrebe djeteta te da preuzmu roditeljsku odgovornost kako bi osigurali da *de facto* rastava ili razvod ne utječu na njegov odgoj i razvoj.

Ugovor o mirenju u kojem je sadržana suglasnost stranaka o ostvarivanju roditeljskih prava, doprinosu roditelja uzdržavanju djece i utvrđivanju prebivališta djece mora se dostaviti sudu na odobrenje, a sud mora provjeriti je li ugovor u skladu s interesima djeteta.

Ako bračni drugovi pristanu na razvod i nemaju maloljetne djece rođene u braku ili izvan braka ili posvojene djece, matičar ili javni bilježnik u mjestu u kojem je brak sklopljen ili u kojem se nalazi posljednje prijavljeno zajedničko prebivalište bračnih drugova može proglasiti brak razvedenim na temelju sporazuma između bračnih drugova i izdati im potvrdu o razvodu.

Sporazumni razvod može proglasiti javni bilježnik čak i ako ima maloljetne djece koja su rođena u braku, izvan braka ili su posvojena, ako su se bračni drugovi dogovorili oko svih aspekata povezanih s prezimenima, ostvarivanjem roditeljske odgovornosti, utvrđivanjem prebivališta djece, načinom održavanja osobnih odnosa i utvrđivanjem doprinosa roditelja troškovima odgoja, obrazovanja, školovanja i strukovne izobrazbe djece.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužbu za razvod braka rješava **sud**.

Mjesnu nadležnost ima sud u mjestu u kojem se nalazi posljednji zajednički dom bračnih drugova. Ako bračni drugovi nisu imali zajednički dom ili ni jedan bračni drug više ne živi u mjestu u kojem se nalazio njihov zajednički dom, tužba se podnosi nadležnom sudu u mjestu u kojem se nalazi tuženikov dom. Međutim, ako tuženik nema prebivalište u Rumunjskoj, a rumunjski sudovi imaju međunarodnu nadležnost, tužbu treba podnijeti nadležnom sudu u mjestu u kojem se nalazi tužiteljev dom. Ako ni tužitelj ni tuženik nemaju prebivalište u Rumunjskoj, stranke se mogu dogovoriti da će tužbu za razvod podnijeti bilo kojem sudu u Rumunjskoj. Ako nema takvog dogovora, tužba za razvod podnosi se sudu u Sektoru 5. u Bukureštu.

Tužba za razvod uz navode iz sudskog poziva uključuje imena maloljetne djece. Tužbi se prilažu vjenčani list, preslike rodni listova maloljetne djece i, ako je primjenjivo, dogovor bračnih drugova postignut tijekom mirenja.

Ako se tužba za razvod temelji na dogovoru stranaka, potpisuju je obje stranke ili zajednički ovlašteni zastupnik na temelju posebne ovjerene punomoći. Ako je ovlašteni zastupnik odvjetnik, on ovjerava potpise bračnih drugova u skladu sa zakonom.

Na prvostupanjski sud stranke moraju doći osobno, osim ako je jedna od stranaka u zatvoru, spriječena je zbog teške bolesti, podvrgnuta je sudskoj privremenoj mjeri, živi u inozemstvu ili je u nekoj drugoj situaciji zbog koje ne može osobno doći na sud; u takvoj situaciji osobu može zastupati odvjetnik, ovlašteni zastupnik ili, ako je primjenjivo, skrbnik ili registrirani zastupnik (*curator*). Ako je tužitelj neopravdano odsutan na dan rasprave na prvostupanjskom sudu i nazočan je samo tuženik, tužba se odbacuje kao neutemeljena.

Obiteljski sud donosi odluku o ostvarivanju roditeljske odgovornosti, doprinosu roditelja troškovima povezanim s odgojem i obrazovanjem, prebivalištu djeteta i pravu roditelja na osobne odnose s djetetom, čak i ako se u tužbi za razvod to od njega ne traži.

Tužbu za poništaj braka na apsolutnim osnovama može podnijeti bilo koja zainteresirana stranka. Tužba za poništaj braka osobnog je karaktera i nema nikakve učinke na nasljednike. Međutim, ako je tužbu podnio jedan od bračnih drugova, može ju nastaviti njegov ili njezin nasljednik.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pravna pomoć može se dobiti pod uvjetima propisanim u Hitnoj odluci Vlade br. 51/2008 o pravnoj pomoći u građanskim stvarima, koja je odobrena s izmjenama Zakonom br. 193/2008, kako je naknadno izmijenjen.

Pravna pomoć može se pružiti, zasebno ili kumulativno, u obliku pomoći odvjetnika, plaćanja naknade vještaka, prevoditelja ili tumača te plaćanja naknade izvršitelja; uz to se može odobriti oslobođenje od plaćanja sudskih troškova, popust na sudske troškove, plaćanje u obrocima ili odgoda plaćanja.

Da bi pravna pomoć obuhvaćala sve, osobe moraju imati prosječni mjesečni neto prihod po članu obitelji niži od 300 RON najmanje dva mjeseca prije podnošenja tužbe. Ako je prihod manji od 600 RON, dio pružene pravne pomoći iznosi 50 %. Pravna pomoć razmjerna potrebama tužitelja može se odobriti i u drugim situacijama kada postoji mogućnost da će zbog utvrđenih ili procijenjenih troškova postupka biti ograničen učinkovit pristup pravosuđu zbog, primjerice, razlike između troškova života u državi članici u kojoj tužitelj živi i troškova života u Rumunjskoj.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Prema novom Zakonu o građanskom postupku rok za žalbu protiv rješenja iznosi 30 dana od datuma obavijesti o rješenju.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Na priznavanje rješenja o razvodu primjenjuje se Uredba (EZ) br. 2201/2003. Tužba se podnosi nadležnom sudu u tuženikovu mjestu prebivališta ili boravišta u Rumunjskoj. Ako tuženikovo prebivalište nije poznato, zahtjev se podnosi nadležnom sudu u tužiteljevu mjestu prebivališta ili boravišta.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Odluka o priznavanju može se osporiti podnošenjem tužbe mjesno nadležnom žalbenom sudu ili podnošenjem žalbe Visokom kasacijskom sudu i sudu pravde.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Kako bi utvrdio koje je pravo primjenjivo na odnose međunarodnog privatnog prava, rumunjski sud primijenit će Uredbu Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu ili članak 2957. i daljnje članke Građanskog zakona.

Bračni drugovi mogu izabrati pravo države u kojoj imaju uobičajeno boravište ili su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište (ako barem jedan od njih ondje živi na dan sporazuma o odabiru primjenjivog prava), pravo države čiji je državljanin jedan od bračnih drugova, pravo države u kojoj su bračni drugovi živjeli najmanje tri godine ili rumunjsko pravo.

Ako bračni drugovi nisu izabrali primjenjivo pravo, primjenjivat će se pravo države u kojoj imaju uobičajeno zajedničko boravište ili, ako takvog mjesta nema, pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko boravište (ako barem jedan od bračnih drugova ondje još uvijek živi u trenutku podnošenja tužbe za razvod); ako ni jedan od bračnih drugova nema uobičajeno boravište, primjenjuje se pravo države čiji su oboje bili državljani na dan podnošenja tužbe za razvod; ili, ako bračni drugovi imaju različito državljanstvo, pravo države u kojoj su posljednjoj imali zajedničko državljanstvo (ako barem jedan od njih još uvijek ima državljanstvo te države na dan podnošenja tužbe za razvod). U svim ostalim situacijama primjenjuje se rumunjsko pravo.

Posljednji put ažurirano: 03/12/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Razvod braka - Slovenija

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

U slovenskom su zakonodavstvu priznati: a) sporazumni razvod i b) sudski postupak razvoda braka.

a) U slučaju **sporazumnog razvoda braka** sud odobrava razvod u skladu s člankom 64. Zakona o braku i obiteljskim odnosima (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ZZZDR*) pod uvjetom da su bračni drugovi postigli dogovor oko brige, odgoja i uzdržavanja zajedničke djece i o odnosu djece s roditeljima (pri čemu treba tražiti mišljenje centra za socijalnu skrb) te ako su dostavili, u obliku ovršne javnobilježničke isprave, sporazum o podjeli zajedničke imovine, o tome koji će bračni drug ostati ili postati stanar u njihovu stanu, kao i o uzdržavanju bračnog druga koji nema sredstva za uzdržavanje i nezaposlen je, ali ne svojom krivnjom.

b) Ako je brak iz nekog razloga postao „neizdrživ“, bilo koji od bračnih drugova može zatražiti razvod **pokretanjem parnice za razvod braka**. U tom slučaju sud odlučuje o brizi, odgoju i uzdržavanju zajedničke djece bračnih drugova te o njihovu kontaktu s roditeljima. Prije donošenja odluke Sud je dužan zatražiti mišljenje centra za socijalnu skrb.

U oba slučaja po primitku zahtjeva za sporazumni razvod i zahtjeva za pokretanje parnice za razvod braka sud nalaže nadležnom *centru za socijalnu skrb* da obavi savjetovanje u kojem moraju sudjelovati oba bračna druga osobno bez opunomoćenika. Centar za socijalnu skrb izvješćuje sud o rezultatima savjetovanja.

2 Koji su razlozi razvoda?

U Zakonu o braku i obiteljskim odnosima priznata je samo jedna osnova za razvod: *neizdrživost braka*. To znači da je bračni odnos potpuno i nepopravljivo narušen i da se više ne može spasiti. Brak se smatra „neizdrživim“ kada odnosi između bračnih drugova nisu samo privremeno narušeni već su, iz ozbiljnih razloga, potpuno i nepopravljivo narušeni. Neizdrživost se ocjenjuje u skladu sa situacijom u trenutku rasprave, uzimajući u obzir sve okolnosti koje su dovele do trenutne situacije. Sud utvrđuje neizdrživost i u slučaju kada bračni drug pristane na razvod.

Brak se može raskinuti na zahtjev jednog od bračnih drugova i ne postoji uvjet da brak mora biti neizdrživ za oba partnera.

Ne postavlja se pitanje čija je krivnja za neizdrživost braka niti to sud utvrđuje tijekom postupka. Brak se također može raskinuti na zahtjev bračnog druga koji je odgovoran za činjenicu da je brak postao neizdrživ.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

Pravne posljedice razvoda detaljno su opisane u nastavku:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Osoba koja promijeni prezime prilikom sklapanja braka može, u roku od šest mjeseci od pravomoćne presude o razvodu braka ili presude o poništaju braka, podnijeti izjavu da želi vratiti prezime koje je imala prije braka. Tu izjavu može predati samo osoba koja nije dalje mijenjala prezime tijekom braka (članak 17. Zakona o osobnom imenu, ZOI-1). Pitanje promjene prezimena upravno je pitanje o kojem ne odlučuje sud već upravno tijelo.

3.2 podjelu imovine supružnika

Prilikom podjele zajedničke imovine **zakonska je pretpostavka da bračni drugovi imaju jednaki udio u zajedničkoj imovini**. Međutim, bračni drug koji smatra da će biti u nepovoljnom položaju nakon podjele imovine može zatražiti utvrđivanje svog dijela razmjerno svom doprinosu bračnoj imovini. Pritom sud uzima u obzir prihode svakog bračnog druga, ali i druge okolnosti, kao što su pomoć koju jedan bračni drug pruža drugome, briga i održavanje djece, obavljanje kućanskih poslova, održavanje imovine i sve druge oblike rada i sudjelovanja u upravljanju zajedničkom imovinom, njenom održavanju i povećanju.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

SKRB O DJECI I ODGOJ DJECE

Ø U slučaju sporazumnog razvoda, bračni drugovi **moraju se dogovoriti o odgoju i skrbi o zajedničkoj djeci**, a sud ocjenjuje je li taj dogovor u interesu djeteta.

Oni se mogu dogovoriti

da će oboje ostvarivati ili nastaviti ostvarivati skrb i odgoj djece,

da će se skrb i odgoj sve djece povjeriti jednom roditelju,

da će neka djeca biti povjerena jednom roditelju, a druga drugom roditelju.

Ako roditelji ne uspiju sami postići dogovor o tome pitanju, u tome će im pomoći centar za socijalnu skrb.

Ako roditelji *postignu dogovor o skrbi i odgoju*, mogu predložiti sudu da donese odluku o tome pitanju u izvanparničnom postupku.

Ako ne postignu dogovor ili ako dogovor nije u interesu djece, sud ne može sporazumno raskinuti brak već je potrebno pokrenuti parnicu za razvod braka.

Ako, čak i uz pomoć centra za socijalnu skrb, roditelji ne postignu dogovor o odgoju i skrbi o djeci, **odluku će donijeti sud na zahtjev jednog ili oba roditelja:**

da će se skrb i odgoj sve djece povjeriti jednom roditelju,

da će neka djeca biti povjerena jednom roditelju, a druga drugom roditelju;

u iznimnim slučajevima sud može odlučiti da će skrb i odgoj sve djece ili neke djece povjeriti trećoj osobi.

Prije donošenja odluke sud mora zatražiti mišljenje centra za socijalnu skrb, a prilikom donošenja odluke mora uzeti u obzir mišljenje djeteta ako ga je

izrazilo samo dijete ili osoba kojoj dijete vjeruje i koju je samo dijete izabralo te pod uvjetom da dijete može razumjeti značenje i posljedice tog mišljenja

Ø U slučaju razvoda na temelju **parničnog postupka** i u cilju uređivanja odnosa između razvedenih bračnih drugova i njihove maloljetne djece, sud odlučuje o skrbi i odgoju djece nakon što je utvrdio kako će najbolje zadovoljiti najbolje interese djece. U tom slučaju roditelji se mogu dogovoriti oko skrbi i odgoja zajedničke djece u interesu te djece. Isto se primjenjuje *mutatis mutandis* na skrb i odgoj djece u tom slučaju kao i na skrb i odgoj djece u slučaju sporazumnog razvoda. Odluka o tome s kime će maloljetna djeca živjeti nakon razvoda, o njihovim odnosima s roditeljem s kojim neće živjeti i o uzdržavanju sastavni je dio presude o razvodu.

ODNOS

Roditelji moraju pokušati postići dogovor o načinu organizacije odnosa.

Ako **su postigli dogovor**, mogu predložiti sudu donošenje odluke o tom pitanju u izvanparničnom postupku. Ako sud utvrdi da dogovor nije u najboljem interesu djeteta, on odbacuje prijedlog.

Ako roditelji **ne mogu postići dogovor**, sud odlučuje na prijedlog jednog od roditelja (u slučaju sporazumnog razvoda, bračni drugovi moraju priložiti dogovor o odnosima, a sud će njihov dogovor unijeti u presudu o sporazumnom razvodu), pri čemu sudu moraju dostaviti dokaz centra za socijalnu skrb o pokušaju postizanja dogovora.

Sud o odnosima odlučuje po službenoj dužnosti (*ex officio*) samo ako pitanje uključuje odnose nakon parničnog postupka razvoda ili nakon raskida braka roditelja.

O odnosu u prvom stupnju odlučuju okružni sudovi (*okrožna sodišča*) u izvanparničnom postupku, osim ako o tome odlučuju u okviru sporova o skrbi i odgoju djece. U tom se slučaju pitanje odnosa rješava u parničnom postupku.

Interesi djeteta od presudne su važnosti prilikom odlučivanja o odnosu: smatra se da odnos nije u interesu djeteta ako je dijete izloženo psihološkom pritisku ili ako je njime ugrožen fizički i psihički razvoj djeteta.

Prilikom donošenja odluke sud uzima u obzir i mišljenje djeteta ako ga je izrazilo samo dijete ili osoba kojem dijete vjeruje i koju je samo dijete izabralo te pod uvjetom da dijete može razumjeti njegovo značenje i posljedice.

Dijete također ima pravo na odnos s ostalom rodbinom i osobama koje imaju blisku osobnu vezu s djetetom (npr. djedovi i bake djeteta i (polu)braća ili (polu)sestre).

UDRŽAVANJE bračnih drugova i djece

Bračni drugovi mogu u vezi s uzdržavanjem djece **postići dogovor potpisivanjem sporazuma o uzdržavanju djece**. **Sporazum mora biti potpisan pred sudom**.

U tom slučaju sud donosi posebnu odluku u izvanparničnom postupku. Ako sporazum nije u interesu djeteta, sud odbacuje prijedlog za donošenje odluke o odobrenju sporazuma.

Ako bračni drugovi **nisu postigli dogovor** sami ili uz pomoć centra za socijalnu skrb, oni mogu zatražiti od suda da donese odluku. Prije donošenja odluke Sud mora zatražiti mišljenje centra za socijalnu skrb i mora uzeti u obzir mišljenje djeteta, ako je ono izrazilo mišljenje i ako može razumjeti njegovu važnost i posljedice.

Roditelji su obavezni uzdržavati svoju djecu do punoljetnosti ili punoljetno dijete dok ne završi redovito školovanje ili ne navrší 26 godina u skladu sa svojim materijalnim i financijskim sposobnostima kako bi osigurali zadovoljenje interesa djeteta (opći razvoj djeteta).

Potpota djetetu dodjeljuje se u skladu s potrebama djeteta kojem je potrebna potpora i uzimajući u obzir materijalne i financijske sposobnosti osobe koja je odgovorna za uzdržavanje. Prilikom odlučivanja o naknadi za uzdržavanje djeteta, sud mora uzeti u obzir interese djeteta kako bi naknada bila dovoljna za osiguranje njegovog ili njezinog povoljnog fizičkog ili psihičkog razvoja. Naknada za uzdržavanje djeteta prilagođava se jednom godišnje u skladu s indeksom potrošačkih cijena u Sloveniji.

Bračni drug ili izvanbračni partner obavezan je uzdržavati maloljetno dijete svog partnera ako bilo koji od roditelja djeteta ne može uzdržavati dijete te ako bračni drug ili izvanbračni partner živi s maloljetnim djetetom svog partnera.

Punoljetna djeca obavezna su uzdržavati svoje roditelje ako oni kasnije nemaju dovoljno sredstava za uzdržavanje i ne mogu steći takva sredstva i ako ovisnog roditelja ne može uzdržavati njegov bračni drug.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Bračni drug koji nema sredstva za život i nezaposlen je, ali ne svojom krivnjom, ima pravo na uzdržavanje.

Uzdržavanje se može zatražiti za vrijeme postupka razvoda ili posebnog postupka u okviru godine dana od prestanka braka ako su uvjeti za uzdržavanje postojali u trenutku razvoda i još uvijek postoje u trenutku kada bračni drug zatraži uzdržavanje.

Bračni drugovi mogu postići dogovor o uzdržavanju u slučaju razvoda sklopljenjem sporazuma o uzdržavanju pred javnim bilježnikom u obliku ovršne javnobilježničke isprave.

Uzdržavanje se određuje na neodređeno vrijeme ili na određeno vrijeme koje je potrebno bračnom drugu za pronalazak zaposlenja i snalaženje.

Uzdržavanje se dodjeljuje u skladu s potrebama podnositelja zahtjeva i sposobnostima osobe koja plaća uzdržavanje. Utvrđuje se kao mjesečni iznos i unaprijed i može se zatražiti od trenutka podnošenja zahtjeva za uzdržavanje. U iznimnim se slučajevima može isplatiti jednokratno.

Sud odbija zahtjev za uzdržavanje ako bi naknada za uzdržavanje koja se plaća osobi koja ima pravo na tu naknadu bila nepoštena prema osobi koja je odgovorna plaćati uzdržavanje s obzirom na razloge zbog kojih je brak postao neizdrživ ili ako je osoba koja ima pravo na uzdržavanje počinila kazneno djelo protiv osobe koja je dužna plaćati uzdržavanje ili protiv nekoga u njegovoj ili njezinoj užoj obitelji prije ili nakon postupka razvoda.

Bračni drug nije obavezan uzdržavati drugog bračnog druga ako bi time ugrozio svoju sposobnost uzdržavanja sebe ili maloljetnika koje je obavezan uzdržavati u skladu sa zakonom.

Iznos naknade za uzdržavanje jednom godišnje se prilagođava u skladu s indeksom potrošačkih cijela u Sloveniji jednom godišnje.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

„Suživot” (*življenjska skupnost*) bitan je element braka (članak 3. Zakona o braku i obiteljskim odnosima). Prestanak suživota (*prenehanje življenjske skupnosti*) ili zakonsko razdvajanje znači stalni prekid bitnih elemenata uzajamnih odnosa koji postoje među bračnim drugovima. Prestankom suživota prestaje postojati gospodarska zajednica i intimne i emocionalne veze između bračnih drugova, kao i zajedničko kućanstvo itd.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Zakonom nisu propisani uvjeti za zakonsko razdvajanje. Sudovi odlučuju o zakonskom razdvajanju u svakom pojedinom slučaju u skladu s okolnostima i posebnim značajkama predmeta.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Zakonsko razdvajanje nema učinka na postojanje braka. To znači, međutim, da time prestaje samo suživot, a ne i brak. Za prestanak braka potrebno je podnijeti zahtjev ili prijedlog za sporazumni raskid braka. Zakonskim razdvajanjem bračni drugovi prekidaju stvaranje zajedničke imovine. Ovisni bračni drug može zatražiti održavanje pokretanjem postupka u roku od godine dana od zakonskog razdvajanja.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništaj znači da, u trenutku sklapanja braka, nisu postojali zakonski uvjeti na temelju kojih bi se brak morao smatrati važećim (npr. nije bilo slobodne volje, pristanak je dan prisilno ili greškom, brak nije ugovoren u skladu s propisanim postupkom, sklopili su ga rođaci ili ga je sklopila psihički bolesna osoba ili je sklopljen bez dovoljno prethodnog razmišljanja). Pravne posljedice braka prestaju proizvoditi učinke na dan kada presuda o poništaju postane pravomoćna.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Ø Brak ne postaje nevažeći po samom zakonu – *ipso iure* – već se mora poništiti presudom.

Ø U slovenskom zakonodavstvu postoji razlika između **relativnog i apsolutnog poništaja braka**. Razlika proizlazi iz skupine osoba koje mogu zatražiti poništaj braka.

a) Razlozi za **relativni poništaj** sljedeći su:

teški psihički poremećaj ili nemogućnost prosudbe u trenutku sklapanja braka (zatražio jedan od bračnih drugova, ali samo tek kada je situacija završila), ako je pristanak na brak dan prisilno ili greškom (bračni drug koji je prisilno ili greškom ušao u brak), ako je brak sklopila osoba mlađa od 18 godina (roditelji ili skrbnici).

a) Razlozi za **apsolutni poništaj** sljedeći su: (osobe koje mogu pokrenuti pokrenuti postupak, uz oba bračna druga, određene su druge osobe koje imaju izravnu pravnu korist od poništaja braka (npr. drugi nasljednici pokojnog bračnog druga mogu, nakon smrti tog bračnog druga, pokrenuti postupak za poništaj braka kako bi živi bračni dug izgubio pravo na nasljeđe); osim toga, korisnici mogu pokrenuti postupak za poništaj braka); postupak može pokrenuti i državni odvjetnik):

teški psihički poremećaj ili nemogućnost prosudbe bračnog druga, pri čemu ta situacija još uvijek postoji u trenutku traženja poništaja;

bračni drug bio je još uvijek oženjen u trenutku sklapanja braka;

bračni su drugovi u srodstvu u pobočnoj lozi zaključno do četvrtog koljena;

bračni drugovi nisu bili nazočni u trenutku sklapanja braka ili jedan bračni drug i punomoćnik drugoga nisu bili nazočni;

bračni drugovi nisu sklopili brak s namjerom vođenja zajedničkog kućanstva.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Učinak pravnih posljedica poništaja braka nastupa na dan kada presuda o poništaju postane pravomoćna. U odnosu na imovinske odnose između bračnih drugova, uzdržavanje ovisnog bračnog druga, vraćanje darova između bračnih drugova i odnos bračnih drugova prema zajedničkoj djeci, pravne su posljedice iste u slučaju poništaja kao i u slučaju razvoda.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Zakonom o miranju u građanskim i trgovačkim stvarima (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah*), koji je stupio na snagu u lipnju 2008., uređeno je **mirenje u sporovima** u području građanskog prava, trgovačkog prava, radnog prava, *obiteljskog* prava i ostalim imovinskopравnim odnosima u odnosu na zahtjeve koje stranke mogu slobodno podnositi i rješavati nagodbom, osim ako je u posebnom zakonu propisano drugačije za bilo koju od tih vrsta sporova. Brak se ne može raskinuti bez intervencije suda, pri čemu je potrebno pokrenuti postupak ili podnijeti prijedlog za sporazumni raskid braka.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

U skladu s člankom 32. Zakona o parničnom postupku (*Zakon o pravdnem postopku*), o bračnim sporovima odlučuju **okružni sudovi** (u vezi s razvodom ili poništajem braka – u slovenskom zakonu nije priznat poseban zahtjev za zakonsko razdvajanje).

Uz zahtjev ili prijedlog moraju biti priloženi izvodi iz matične knjige vjenčanih i izvodi iz matične knjige rođenih te se na raspravi mora pokazati osobna iskaznica.

Bračni drugovi također moraju priložiti sljedeće svom prijedlogu za sporazumni raskid braka:

sporazum o skrbi, odgoju i uzdržavanju zajedničke djece i o njihovom odnosu s roditeljima (potrebno je zatražiti mišljenje centra za socijalnu skrbi),

sporazum o podjeli zajedničke imovine u obliku ovršne javnobilježničke isprave,

sporazum o tome tko će ostati ili postati stanar u zajedničkom kućanstvu,

sporazum o održavanju bračnog druga koji nema sredstva za život i koji je nezaposlen, ali ne svojom krivnjom.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Sud oslobađa stranku plaćanja sudskih troškova ako bi se time znatno smanjila sredstva dostupna za njezino uzdržavanje i uzdržavanje njezinih članova obitelji. Strani državljani, koji su takvima utvrđeni u skladu s međunarodnim sporazumom ili u odnosu na koje postoje uvjeti reciprociteta, oslobođeni su plaćanja sudskih pristojbi (članci 10. i 11. Zakona o sudskim pristojbama (*Zakon o sodnih taksah*, ZST-1).

Stranka može zatražiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova odvjetnika i vještaka; odluku o dodjeli pravne pomoći donosi okružni sud nadležan na području u kojem podnositelj ima prebivalište. U tom postupku sud ocjenjuje kriterije (npr. materijalne, financijske) na temelju odredbi Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (*Zakon o brezplačnoj pravnoj pomoći*).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Žalbu na presudu o razvodu braka ili o poništaju moguće je podnijeti višem sudu (*više sodišče*) u roku od 15 dana. Presudu donesenu na temelju prijedloga bračnih drugova o sporazumom raskidu braka moguće je osporiti:

u slučaju bitne povrede odredaba parničnog postupka;

ako je stranka predala prijedlog greškom ili na silu ili na prijevaru;

ako nisu ispunjeni zakonski uvjeti za razvod na temelju prijedloga za raskid braka.

U bračnim sporovima nije dopuštena revizija (izvanredni pravni lijek).

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U skladu s člankom 21. Uredbe (EZ) br. 2210/2003, sudska odluka donesena u drugoj državi članici priznaje se bez potrebe za pokretanjem posebnog postupka za priznanje.

Svaka zainteresirana stranka može zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju sudske odluke. U tom slučaju stranka mora predati zahtjev za potvrdu ovršnosti nadležnom okružnom sudu u Sloveniji.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Slovenski zakoni primjenjuju se na postupak podnošenja zahtjeva.

Stranka koja traži ili osporava priznavanje sudske odluke ili podnese zahtjev za izdavanje potvrde o ovršnosti mora dostaviti sljedeće:

primjerak sudske odluke koji je u skladu s uvjetima za utvrđivanje njezine izvornosti

potvrdu, na standardnom obrascu, o sudskoj presudi u bračnom sporu.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Odredbes Uredbe (EZ) br. 2201/2003 (Bruxelles II) primjenjuju se u prvom redu i izravno na pitanja međunarodne nadležnosti koja uključuju građane ili rezidente država članica EU-a.

Ako su oba bračna druga državljani drugih država u trenutku pokretanja postupka, primjenjuju se kumulativni zakoni država čiji su državljani, u skladu s odredbama slovenskog nacionalnog zakonodavstva (članak 37. stavak 2. Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku/*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*).

Ako razvod braka nije moguć u skladu sa zakonima država čiji su bračni drugovi državljani, na razvod braka primjenjuje se slovenski zakon, ako je jedan od bračnih drugova imao prebivalište u Sloveniji u trenutku pokretanja postupka.

Ako je jedan od bračnih drugova državljanin Slovenije koji nema prebivalište u Sloveniji i razvod braka nije moguć u skladu sa zakonom iz članka 37. stavka 2. Zakona o međunarodnom privatnom pravu i postupku, na razvod se primjenjuju slovenski propisi.

Povezane poveznice

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Posljednji put ažurirano: 05/03/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Razvod braka - Slovačka

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

U Slovačkoj brak može razvesti jedino sud.

2 Koji su razlozi razvoda?

Sud može razvesti brak na temelju tužbe jednog od bračnih drugova ako su bračni odnosi toliko ozbiljno i trajno poremećeni da brak više ne može služiti svrsi i ne može se očekivati da će bračni drugovi nastaviti bračni suživot.

Sud utvrđuje uzroke poremećaja odnosa između bračnih drugova i uzima ih u obzir kada donosi odluku o razvodu. Kada odlučuje o razvodu, sud uvijek uzima u obzir interese maloljetne djece.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Bračni drug koji je uzeo prezime drugog bračnog druga u trenutku sklapanja braka može u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti odluke o razvodu obavijestiti matični ured da vraća prezime koje je imao prije braka.

Bračni drug koji je uzeo prezime drugog bračnog druga u trenutku sklapanja braka i zadržao prezime koje je imao prije braka kao drugo prezime može u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti odluke o razvodu obavijestiti matični ured da se više neće služiti prezimenom bračnoga druga.

3.2 podjelu imovine supružnika

Režim zajedničke imovine prestaje u trenutku razvoda i pitanja se rješavaju u skladu s načelima iz odjeljka 150. Građanskog zakona (*Občiansky zákonník*).

Režim zajedničke imovine može se ukinuti: (a) dogovorom; (b) sudskom odlukom; (c) istekom određenog vremenskog razdoblja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

U odluci o razvodu roditelja maloljetnog djeteta sud utvrđuje prava i dužnosti roditelja prema maloljetnom djetetu u razdoblju nakon razvoda, posebno koji će roditelj imati skrbništvo, koji će biti djetetov zakonski skrbnik i koji će upravljati djetetovom imovinom. Odluka o pravima i obvezama roditelja može se zamijeniti dogovorom između roditelja.

Ako roditelji ne postignu dogovor o pravima pristupa maloljetnom djetetu, sud određuje prava pristupa roditelja u odluci o razvodu. Ako je potrebno, sud će ograničiti roditeljeva prava pristupa ili će mu zabraniti pristup ako je to u interesu djeteta.

Sud također utvrđuje kako će roditelj kojem nije dodijeljeno skrbništvo pridonositi uzdržavanju djeteta. Sud može odobriti i dogovor između roditelja o iznosu uzdržavanja.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvedeni bračni drug koji se ne može uzdržavati može tražiti doprinos za svoje uzdržavanje od bivšega bračnog druga, ako si bivši bračni drug može to priuštiti. Ako bračni drugovi ne postignu dogovor, sud će odlučiti o iznosu plaćanja uzdržavanja na temelju zahtjeva jednog od bračnih drugova.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U slovačkom pravu nije predviđena zakonska rastava.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Osim razvodom, brak se može proglasiti ništavim sudskom odlukom. Za takav se brak smatra da nije ni bio sklopljen (*matrimonium nullum*). Sud može proglasiti i da brak nikada nije ni postojao (*non matrimonium*).

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

a. Osnove za poništaj braka sljedeće su:

postojanje drugog braka,

krvno srodstvo između izravnih potomaka i predaka i između braće i sestara, uključujući srodstvo posvajanjem,

nedovoljna starost, ako je riječ o maloljetniku starijem od 16, ali mlađem od 18 godina,

psihički poremećaj zbog kojeg je osobi smanjena pravna sposobnost,

izjava o sklapanju braka koja nije izrečena slobodno, sa željom, definitivno i jasno.

Ako je brak sklopljen unatoč tome što je ništav na temelju jedne od prethodno navedenih osnova, smatra se da postoji do pravomoćnosti sudske odluke o poništaju.

b. Brak je ništav ako je izjava o sklapanju braka izrečena na sljedeće načine:

pod prisilom,

dao ju je maloljetnik mlađi od 16 godina,

izrečena je u matičnom uredu koji ju nije imao ovlasti primiti, osim u slučajevima iz odjeljka 4. točaka 2. i 3., ili ako je izjava o sklapanju braka izrečena pred gradonačelnikom ili članom općinskog vijeća koji nije nadležan,

izrečena je pred crkvom ili vjerskom zajednicom koja nije registrirana u skladu s posebnim zakonodavstvom ili ako je izjava o sklapanju braka izrečena pred osobom koja nije ovlaštena postupati kao svećenik registrirane crkve ili vjerske zajednice,

izrečena je pred tijelom koje nije za to ovlašteno,

izrekao ju je punomoćnik bez valjane punomoći ili ako je punomoć ukinuta u skladu s primjenjivim zakonom.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Smatra se da brak koji je sud proglasio ništavim nikada nije sklopljen.

Nakon sudske odluke o poništaju braka imovinski odnosi bračnih drugova te njihova prava i dužnosti povezane s djecom uređuju se odredbama o imovinskim odnosima razvedenih bračnih drugova i njihovim dužnostima prema djeci. Nakon odluke o poništaju braka poništava se i izjava bračnih drugova o zajedničkom prezimenu te oni moraju upotrebljavati svoja izvorna prezimena.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Samo sud može proglasiti brak razvedenim. Povezana pitanja mogu se rješavati primjenom Zakona o mirenju br. 420/2004 (*zákon č. 420/2004 Z.z. o mediácii*).

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužbe za razvod, poništaj braka ili izjave o ništavosti braka podnose se okružnom sudu (*okresný súd*).

Nadležni sud je u čijem su okrugu bračni drugovi imali posljednje zajedničko boravište u Slovačkoj, ako barem jedan od bračnih drugova živi u okrugu tog suda. Ako takvog suda nema, nadležan je opći sud tuženika (*všeobecný súd*), a ako nema ni tog suda, opći sud tužitelja.

Tužba mora uključivati sve podatke predviđene člankom 42. stavkom 3. i člankom 79. stavkom 1. Zakona o parničnom postupku (*Občiansky súdny poriadok*).

Iz tužbe mora biti očito kojem je sudu upućena, tko je tužitelj, koji je njezin predmet i što se njome traži te mora biti potpisana i označena datumom. Osim toga, u tužbi moraju biti navedena imena i prezimena stranaka i njihova mjesta boravišta (isto i za njihove zastupnike, ako ih imaju), njihovo državljanstvo, točan opis ključnih činjenica i popis dokaza na kojima tužitelj temelji tužbu. U tužbi također mora biti jasno navedeno što tužitelj traži.

Tužitelj mora tužbi priložiti dokumentarne dokaze na kojima zasniva svoju tužbu, osim dokaza koje ne može priložiti, ali ne svojom krivnjom.

Tužba se mora podnijeti u potrebnom broju primjeraka i s prilogima kako bi sud i svaka stranka mogli zadržati po jedan primjerak. Ako stranka ne osigura dovoljan broj primjeraka i priloga, sud će napraviti preslike na trošak stranke.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pružanje pravne pomoći uređeno je Zakonom br. 327/2005 o pružanju pravne pomoći osobama s financijskim potrebama (*zákon č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi*).

Za postupak razvoda plaća se sudska pristojba. Stranka u postupku može zatražiti oslobođenje od sudskih pristojbi.

Na temelju zahtjeva sud može stranku osloboditi od sudskih pristojbi djelomično ili u cijelosti, ako to opravdavaju okolnosti stranke i pod uvjetom da se to ne odnosi na arbitrarno ili očito neuspješno ostvarivanje ili obranu prava. Ako sud ne odluči drugačije, oslobođenje se primjenjuje na cijeli postupak i retroaktivno. Međutim, pristojbe plaćene prije odluke o oslobođenju neće biti vraćene.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Žalba protiv odluke dopuštena je u roku od 30 dana od dostave.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Potrebno je podnijeti zahtjev za priznavanje odluke. Nadležan je regionalni sud (*Krajský súd*) u Bratislavi.

Pravomoćne odluke o bračnim pitanjima donesene u drugoj državi članici (osim u Danskoj) nakon 1. svibnja 2004. priznaju se u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000. Odluke se priznaju bez posebnog postupka te ne postoji poseban postupak za izmjenu unosa u matične knjige. Međutim, zainteresirana strana može zatražiti donošenje posebne odluke o priznavanju odluke o bračnim pitanjima donesene u drugoj državi članici. Za priznavanje odluka donesenih u drugim državama članicama nadležan je Regionalni sud u Bratislavi.

U odnosu na odluke donesene u Danskoj, ili u drugim državama članicama prije 1. svibnja 2004., potrebno je podnijeti zahtjev za priznavanje pravomoćne sudske odluke o bračnim pitanjima donesene u drugoj državi članici, pod uvjetom da je barem jedna od stranaka slovački državljanin. Ti se postupci pokreću zahtjevom koji može podnijeti osoba koja je imenovana strankom u odluci donesenoj u drugoj državi članici. Za priznavanje odluka donesenih u drugim državama članicama nadležan je Regionalni sud u Bratislavi.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Protiv odluke o priznavanju ili nepriznavanju odluke donesene u drugoj državi članici moguće je podnijeti žalbu. Žalba se podnosi regionalnom sudu u Bratislavi, a o žalbi odlučuje Vrhovni sud (*Najvyšší súd*).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Na prestanak braka razvodom primjenjuje se pravo države čiji su bračni drugovi bili državljani u trenutku pokretanja postupka. Ako bračni drugovi imaju različito državljanstvo, na razvod braka primjenjuje se slovačko pravo.

Posljednji put ažurirano: 14/01/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Razvod braka - Finska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Zahtjeve za razvod braka rješavaju okružni sudovi (*käräjäoikeus*). Zahtjev za razvod braka može podnijeti jedan ili oba bračna druga.

Razvod braka može se odobriti nakon šestomjesečnog razdoblja za razmišljanje. Razdoblje za razmišljanje nije potrebno ako su bračni drugovi živjeli odvojeno najmanje dvije godine prije podnošenja zahtjeva za razvod braka.

2 Koji su razlozi razvoda?

U zahtjevu nije potrebno navoditi razloge zbog kojih se želi razvod braka. Okružni sudovi ne ispituju osobne odnose bračnih drugova niti razloge zbog kojih se podnosi zahtjev za razvod braka. Vidi 1. pitanje.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Bračni drugovi zadržavaju vjenčano prezime nakon razvoda. Ako se prezime bračnog druga promijenilo kao rezultat sklapanja braka, on ili ona može zatražiti njegovu promjenu nakon razvoda.

3.2 podjelu imovine supružnika

Odobrenje razvoda braka i podjela imovine zasebni su predmeti. Nakon što je brak razveden, bračni drugovi mogu se međusobno dogovoriti o podjeli imovine ili od suda zatražiti da imenuje izvršitelja. Opće je pravilo da se sva imovina bračnih drugova jednako dijeli. Od općeg pravila može se odstupiti na temelju predbračnog ugovora. Podjela se također može prilagoditi ako bi se rezultat smatrao drukčije nerazumnim. Bračna stečevina može se podijeliti čim započne razdoblje za razmišljanje.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Pitanja poput skrbništva, dogovora o stanovanju, uzdržavanja i prava posjećivanja koja se odnose na svu zajedničku maloljetnu djecu bračnih drugova mogu se rješavati zajedno sa zahtjevom za razvod braka. Vidi „Skrbništvo nad djecom – Finska“ i „Zahtjevi za uzdržavanje – Finska“.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Prilikom odobravanja razvoda braka, sud može, na zahtjev, jednom bračnom drugu naložiti plaćanje uzdržavanja drugom ako se to smatra razumnim. (Pogledajte „Zahtjevi za uzdržavanje – Finska“. Međutim, to se rijetko događa.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

Finski pravni sustav ne poznaje sudsku rastavu. U praksi, rastava znači da bračni drugovi žive odvojeno, na različitim adresama.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Vidi pitanje 4.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Vidi pitanje 4.

7 Što izraz „poništenje braka“ znači u praksi?

Ne postoje odredbe o poništenju braka u finskom zakonodavstvu. Međutim, javni tužitelj mora odmah pokrenuti postupak da se bračnim drugovima odobri razvod braka ako se pokaže da su bračni drugovi bliski srodnici ili da je jedan od bračnih drugova već bio zakonski oženjen/udata u vrijeme sklapanja braka.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Vidi pitanje 7.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Vidi pitanje 7.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Zahtjevi za razvod braka moraju se uvijek podnositi okružnom sudu. Međutim, zakonom je propisano da bračni drugovi moraju uvijek nastojati riješiti obiteljske sporove prvo pregovaranjem i dolaskom do zajedničkog sporazuma. Da bi to učinili, bračni drugovi mogu zatražiti pomoć obiteljskih posrednika pri svojem lokalnom odboru za socijalne usluge (*sosiaalilautakunta*). Okružni sudovi također su dužni obavijestiti bračne drugove da im je dostupno obiteljsko posredovanje. Posrednici nastoje pomoći bračnim drugovima da dođu do međusobnog razumijevanja načina na koji se obiteljski sporovi mogu riješiti na najzadovoljavajući način za sve članove obitelji. Posrednici mogu također bračnim drugovima pomoći pri sastavljanju ugovora i pokretanju drugih postupaka za rješavanje spora. Posrednici imaju posebnu dužnost uzeti u obzir interese sve maloljetne djece u obitelji. Posredovanje je uvijek dobrovoljno.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Oba bračna druga mogu zajednički podnijeti zahtjev za razvod braka ili jedan od supružnika može podnijeti pojedinačnu tužbu za razvod braka. Da bi se podnijela tužba za razvod braka, potrebno je podnijeti pisani zahtjev za razvod braka okružnom sudu u mjestu u kojem bilo koji od supružnika ima prebivalište. Zahtjevi za razvod braka mogu se podnijeti osobno ili putem ovlaštenog predstavnika. Zahtjevi se mogu također poslati okružnom sudu poštom, faksom ili elektroničkom poštom.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pravna pomoć dostupna je za brakorazvodne parnice. (Vidi „Pravna pomoć – Finska“.)

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Na presude o razvodu braka može se podnijeti žalba žalbenom sudu (*hovioikeus*).

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U pravilu, priznavanje presude o razvodu braka koja je donesena u drugoj državi članici temelji se na Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003. Vidi „Razvod braka – pravo Zajednice“.

Prema Uredbi, presuda donesena u nekoj državi članici priznaje se u drugim državama članicama bez potrebe za posebnim postupkom. Međutim, sve zainteresirane stranke mogu podnijeti zahtjev za odluku o priznavanju ili nepriznavanju te presude.

Zahtjeve u vezi s priznavanjem presuda rješavaju okružni sudovi.

Međutim, u slučaju razvoda brakova pokrenutih u nordijskim zemljama, primjenjuje se Nordijska konvencija o braku iz 1931. U smislu država članica Europske unije, stranke toj Konvenciji uključuju Finsku, Švedsku i Dansku. Presuda o razvodu braka donesena u skladu s Nordijskom konvencijom o braku valjana je u svim nordijskim zemljama bez posebne potvrde.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Postupak je isti kao i onaj opisan u 14. pitanju.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Finsko pravo primjenjuje se na sve postupke za razvod braka koji su podneseni u Finskoj.

Posljednji put ažurirano: 02/03/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Švedska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Zahtjev za razvod braka može podnijeti jedan ili oba bračna druga. U određenim okolnostima prije razvoda bračni drugovi moraju proći kroz šest mjeseci postupka posredovanja. To je posebno slučaj kada:

to zatraže oba bračna druga

ako jedan od bračnih drugova stalno živi s djetetom mlađim od 16 godina i ima skrbništvo nad tim djetetom ili

ako samo jedan od bračnih drugova želi razvod.

U određenim iznimnim slučajevima, međutim, bračni drugovi na koje se primjenjuju prethodno navedene točke, također imaju pravo na razvod bez razdoblja posredovanja. To je slučaj ako je par živio odvojeno dvije godine. Jedan bračni drug također ima pravo na razvod bez prethodnog razdoblja posredovanja ako je utvrđeno da je taj bračni drug bio prisiljen na brak ili ako je stupio u bračni odnos prije 18. godine bez odgovarajuće službene dozvole. Ako je brak sklopljen unatoč tome što su partneri u bliskom rodu ili unatoč tome što je jedan od bračnih drugova već bio u braku ili registriranom partnerstvu i prethodni brak ili partnerstvo nisu prekinuti, svaki od bračnih drugova ma pravo na razvod bez prethodnog posredovanja.

2 Koji su razlozi razvoda?

Bračni dug uvijek ima pravo zatražiti odluku o razvodu braka i ne moraju postojati posebne osnove za donošenje takve odluke.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Ako je jedan od bračnih drugova uzeo prezime drugog bračnog druga, taj bračni drug ima pravo ponovno uzeti prezime koje je koristio prije braka.

3.2 podjelu imovine supružnika

Nakon razvoda imovina bračnih drugova dijeli se između njih. Opće je načelo da se imovina dijeli na jednake dijelove. Razlog prestanka braka nije važan za podjelu imovine bračnih drugova.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Nakon razvoda, bračni drugovi automatski nastavljaju dijeliti skrbništvo nad djecom. Međutim, sud može prekinuti zajedničko skrbništvo:

na vlastitu inicijativu, ako sud utvrdi da zajedničko skrbništvo nije u najboljem interesu djeteta ili

na zahtjev jednog od bračnih drugova, ako sud utvrdi da je u najboljem interesu djeteta da skrbništvo ima samo jedan od bračnih drugova.

Ako oba bračna druga zatraže prekid zajedničkog skrbništva, sud mora udovoljiti tom zahtjevu.

Oba su roditelja odgovorna za održavanje djeteta. Roditelj koji ne živi s djetetom ispunjuje obvezu uzdržavanja plaćanjem doprinosa za održavanje djeteta drugom roditelju.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Nakon razvoda, svaki bračni drug mora sam sebe održavati. Iznimke se primjenjuju samo u određenim iznimnim situacijama, npr. kada se jedan bračni drug ne može sam održavati nakon prekida dugogodišnjeg braka ili ako postoje neke druge posebne osnove.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje zakonska rastava.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje zakonska rastava.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje zakonska rastava.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje poništavanje braka. Brak je moguće poništiti ako jedan od bračnih drugova umre ili ako sud donese odluku o razvodu braka.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje poništaj braka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje poništaj braka.

10 Postoje li načini alternativnog izvanjudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Samo sud može odlučiti poništiti brak razvodom. Međutim, postoje druge mogućnosti za rješavanje raznih pitanja koja mogu nastati u vezi s razvodom.

Bračnim drugovima može se osigurati „obiteljsko posredovanje” u cilju rješavanja sukoba nastalog u zajedničkom životu. Na taj način parovi mogu zatražiti pomoć u rješavanju problema i sukoba u cilju očuvanja braka. Ako već postoji *de facto* rastava, obiteljskim posredovanjem može se pridonijeti ublažavanju

sukoba i odraslima omogućiti da zajednički obavljaju roditeljsku ulogu. Obiteljsko posredovanje pruža javni sektor (lokalna tijela vlasti), crkvena tijela i druge osobe. Lokalna tijela vlasti odgovorna su osigurati da je obiteljsko posredovanje dostupno svima koji to zatraže.

Bračni drugovi imaju pravo i na „suradnju putem rasprava”. Te rasprave nisu usmjerene na odnos između odraslih već na djecu. Suradnjom putem rasprava nastoji se postići dogovor o pitanjima koja se odnose na skrbništvo nad djecom, gdje će djeca živjeti i o pristupu djeci. Suradnju putem rasprava nadziru stručnjaci. Lokalna tijela vlasti odgovorna su osigurati da je suradnja putem rasprava dostupna svima koji to zatraže.

Ako bračni drugovi žele izvršiti promjene u vezi sa skrbništvom nad njihovom djecom, mjestom gdje će djeca živjeti ili pristupom djeci, to se može učiniti sklapanjem sporazuma o tom pitanju. Takav sporazum mora odobriti odbor za socijalnu skrb lokalnog tijela vlasti.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje zakonska rastava ili poništaj braka.

Prvi je uvjet za podnošenje zahtjeva za razvod braka da švedski sud mora biti nadležan za pokretanje postupka. To se naravno primjenjuje kada su oba bračna druga švedski državljani i žive u Švedskoj. Međutim, švedski sudovi mogu imati nadležnost i u sljedećim slučajevima:

ako su oba su bračna druga švedski državljani

ako je podnositelj zahtjeva švedski državljanin i ima prebivalište ili je prethodno imao prebivalište u Švedskoj nakon navršene 18. godine

ako podnositelj zahtjeva nije švedski državljanin, ali je imao prebivalište u Švedskoj barem godinu dana ili

ako tuženik ima prebivalište u Švedskoj.

Ako je dokazano da je za provođenje postupka razvoda braka nadležan švedski sud, sudski postupak vodit će se pred okružnim sudom („tingsrätt”) u Švedskoj u okrugu u kojem jedan od bračnih drugova ima prebivalište. Ako niti jedan od bračnih drugova nema prebivalište u Švedskoj, sudski se postupak vodi pred Okružnim sudom u Stockholmu („Stockholms tingsrätt”).

Postupak za razvod braka moguće je pokrenuti pred okružnim sudom na dva načina. Ako se oba bračna druga žele razvesti, mogu podnijeti zajednički zahtjev. Međutim, ako samo jedan od njih želi razvod, bračni drug koji se želi razvesti mora podnijeti zahtjev za razvod braka okružnom sudu. U oba slučaja moraju biti priloženi rodni listovi oba bračna druga. To se može zatražiti od švedske porezne uprave („Skatteverket”).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

U predmetu koji se odnosi na razvod i povezana pitanja, pravna pomoć može se dodijeliti samo ako postoji *posebna osnova*.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

U švedskom pravu ne postoje pravila kojima se uređuje zakonska rastava ili poništaj braka.

Da, moguće se žaliti na odluku o razvodu.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 [PLEASE PROVIDE LINK] o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 (Uredba Bruxelles II.), sudska odluka donesena u državi članici priznaje se u drugim državama članicama bez potrebe za bilo kakvim posebnim postupkom. Međutim, postoje neke osnove za nepriznavanje sudske odluke.

Glavno je pravilo u Uredbi Bruxelles II. da se sa sudskom odlukom o razvodu ili zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesenom u bilo kojoj državi članici mora automatski postupati na istovjetan način i da ona mora imati iste pravne učinke kao jednakovrijedna švedska odluka. Iako se uredba stoga temelji na načelu automatskog priznavanja, zainteresirana stranka svejedno može dobiti potvrdu o izvršivosti ili neizvršivosti strane sudske odluke u Švedskoj. Zahtjev u tome smislu predaje se žalbenom sudu Svea („Svea hovrätt”), koji u toj fazi donosi odluku o primjeni bez savjetovanja s protivnom strankom.

15 Koje se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Zahtjev je potrebno podnijeti Žalbenom sudu Svea („Svea hovrätt”) kako bi se iskoristila prilika predviđena Uredbom Bruxelles II. za dobivanje potvrde o izvršivosti strane sudske odluke u Švedskoj (vidi prethodno pitanje 14.) [PLEASE PROVIDE LINK TO QUESTION 14 ABOVE]. Ako je Žalbeni sud Svea izjavio u takvom postupku da će predmetna sudska odluka biti priznata u Švedskoj, druga stranka može zatražiti preispitivanje te odluke. Zahtjev za preispitivanje podnosi se švedskom Žalbenom sudu, koji će saslušati obje stranke u nastavku postupka. Nakon toga moguće je podnijeti žalbu Vrhovnom sudu („Högsta domstolen”) protiv odluke o zahtjevu za preispitivanje Žalbenog suda Svea.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Postupak povodom zahtjeva za razvod braka koji se vodi pred švedskim sudom uvijek se mora voditi u skladu sa švedskim zakonodavstvom (načelo *lex fori*). U određenim je slučajevima, međutim, *potrebno uzeti u obzir i odredbe stranog prava*. To se primjenjuje u sljedećim slučajevima:

Ako su oba bračna druga strani državljani i niti jedan nije živio u Švedskoj barem godinu dana, rješenje o razvodu braka nije moguće donijeti protivno željama jednog od bračnih drugova, ako ne postoji osnova za to u skladu sa zakonom države čiji je jedan bračni drug državljanin ili su državljani oba bračna druga.

Ako su oba bračna druga strani državljani i jedan od njih tvrdi da nema osnove za razvod braka u skladu sa zakonom države čiji je on državljanin, rješenje o razvodu ne može se donijeti ako za to postoji posebna osnova, uzimajući u obzir interese bračnog druga ili djece dvaju bračnih drugova.

Potrebno je naglasiti da je, u oba navedena slučaja, riječ o primjeni švedskog prava, ali uz određeni stupanj zaštite kako bi se spriječilo donošenje odluka o razvodu u skladu sa švedskim zakonodavstvom u slučajevima kada bračni drugovi imaju slab odnos sa Švedskom i kada postoji čvrsta osnova za neizdavanje takve odluke.

Posljednji put ažurirano: 21/12/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Razvod braka - Engleska i Wales

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Jedan od bračnih drugova mora sudu podnijeti pisani zahtjev, odnosno tužbu. Zahtjeve za razvod rješava obiteljski sud i bračni drugovi moraju zahtjev za razvod podnijeti tom sudu. Podnositelj zahtjeva mora dokazati da su bračni odnosi trajno poremećeni i mora dostaviti dokaze o jednoj od pet činjenica navedenih u nastavku.

Zahtjev za razvod može se podnijeti najranije godinu dana nakon sklapanja braka, a zahtjev za poništaj može se podnijeti u bilo kojem trenutku nakon sklapanja braka. Međutim, za dokazivanje trajno poremećenih bračnih odnosa mogu se upotrijebiti dokazi iz razdoblja unutar godine dana od sklapanja braka.

Od ožujka 2014. u Engleskoj i Walesu brak mogu sklopiti i istospolni parovi. Na razvod se primjenjuju isti uvjeti bez obzira na to jesu li bračni drugovi istog ili različitog spola.

Od 2005. istospolni parovi mogu u UK-u ozakoniti svoj odnos sklapanjem životnog partnerstva. Stranke u tom partnerstvu mogu tražiti prestanak partnerstva ili zatražiti rješenje o rastavi kada njihov odnos postane trajno poremećen. Postupak je istovjetan razvodu, sudskoj rastavi i poništaju braka kako je opisano u nastavku. Više informacija dostupno je na [web-mjestu Vlade](#).

Istospolni parovi su, ako je riječ o dvama muškarcima, suprug i suprug, a ako je riječ o dvjema ženama, supruga i supruga.

2 Koji su razlozi razvoda?

Jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi. Trajna poremećenost bračnih odnosa može se dokazati jednom ili više bračnih „činjenica“:

drugi bračni drug počinio je preljub s osobom suprotnog spola, zbog čega je tužitelju nepodnošljivo s njim živjeti, nerazumno ponašanje, što znači da se bračni drug ponašao na takav način da se od tužitelja ne može razumno očekivati da će nastaviti s njim živjeti, napuštanje, što znači da je drugi bračni drug napustio tužitelja na razdoblje od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za razvod, razdvojenost stranaka na razdoblje od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za razvod (uz suglasnost drugog bračnog druga), razdvojenost na razdoblje od pet godina prije podnošenja zahtjeva za razvod (bez suglasnosti drugog bračnog druga).

Sud mora što bolje istražiti činjenice koje navodi podnositelj zahtjeva (tužitelj) i činjenice koje navodi drugi bračni drug (tuženik). Ako sud smatra da su dokazi o trajno poremećenim bračnim odnosima zadovoljavajući, sudac obiteljskog suda donosi odluku o razvodu.

Ako je sud uvjeren da su bračni odnosi trajno poremećeni, on će donijeti *decree nisi* (privremeno rješenje o razvodu). Nakon šest tjedana stranka koja je podnijela zahtjev za razvod može zatražiti *decree absolute* (pravomoćno rješenje o razvodu). Osim u iznimnim okolnostima, nema vremenskog ograničenja za podnošenje zahtjeva za donošenje pravomoćnog rješenja.

Međutim, ako je zahtjev za donošenje pravomoćnog rješenja podnesen više od 12 mjeseci nakon *decree nisi*, podnositelj zahtjeva morat će dostaviti pisano objašnjenje:

navodeći razloge za kašnjenje,

navodeći je li živio zajedno s bračnim drugom od donošenja *decree nisi* i, ako jest, od kojeg do kojeg datuma i

navodeći je li supruga, koja u slučaju istospolnih parova može biti bilo koja supruga, rodila dijete od donošenja *decree nisi* i, ako jest, tvrdi li se da dijete jest ili bi moglo biti dijete iz te obitelji.

Sudac obiteljskog suda može od podnositelja zahtjeva tražiti da podnese pisano izjavu potvrđujući svoje objašnjenje te može donijeti odluku o zahtjevu kako smatra primjerenim.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Stranke mogu ponovno sklopiti brak (ili građansko partnerstvo) ako to žele učiniti. Mogu odlučiti zadržati prezime koje su imale u braku ili vratiti prezime koje su imale prije braka ili partnerstva.

3.2 podjelu imovine supružnika

Sud može u trenutku donošenja rješenja o razvodu, ništavosti ili sudskoj rastavi ili nakon toga naložiti prijenos imovine s jednog bračnog druga na drugog ili na dijete u obitelji ili na neku drugu osobu u korist djeteta u obitelji.

Sudovi također imaju ovlasti naložiti povremena plaćanja ili prodaju imovine, donositi odluke o mirovini ili naložiti plaćanja paušalnog iznosa i donositi druge odluke. Oni mogu po vlastitom nahođenju odlučiti koje će odluke donositi u određenom slučaju kako bi se zadovoljile potrebe tog predmeta u skladu s posebnim okolnostima.

Postupajući po vlastitom nahođenju sudovi moraju uzeti u obzir dobrobit djeteta mlađeg od 18 godina u pogledu sljedećih pitanja:

prihod, sposobnost zarađivanja za život, imovina i ostala financijska sredstva koja svaki od bračnih drugova ima ili će vjerojatno imati u skoroj budućnosti, uzima se u obzir i doprinos, financijski i u kakvom drugom obliku, koji svaki od bračnih drugova daje za brigu o domu i djeci, financijske potrebe, obveze i odgovornosti koje svaki od bračnih drugova ima ili će vjerojatno imati u skoroj budućnosti,

životni standard koji je obitelj imala prije nego što su poremećeni obiteljski odnosi,

dob svake stranke i trajanje braka,

fizički i psihički invaliditet koji je pretrpjela bilo koja od stranaka,

doprinos koji je svaka od stranaka dala ili će dati u budućnosti za dobrobit obitelji,

ponašanje bračnih drugova, ako je takvo da bi ga bilo nepravedno zanemariti kada se odlučuje o podjeli imovine,

vrijednost svake koristi koju ta stranka neće ostvariti zbog razvoda ili poništaja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Nakon razvoda oba roditelja nastavljaju ostvarivati roditeljsku odgovornost prema djeci rođenoj u braku. Svaki roditelj i dalje će ostvarivati roditeljsku odgovornost za djecu iz drugih veza za koju ostvaruju roditeljsku odgovornost u trenutku razvoda. Oba roditelja i dalje će imati dužnost uzdržavati maloljetnu djecu koja su živjela kao djeca u obitelji.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Dužnost uzdržavanja drugog bračnog druga u većini slučajeva prestaje po zaključenju razvoda (nakon donošenja *divorce absolute*), osim u slučajevima kada je u postupku razvoda donesena odluka o uzdržavanju bračnog druga. Nadalje, svaka dužnost koja se odnosi na postojeću sudsku odluku (primjerice, uzdržavanje bračnog druga) i dalje je važeća te postoji mogućnost izmjene postojeće odluke u budućnosti ako se promijeni osnova na kojoj se zasniva izvorna sudska odluka.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

U Engleskoj i Walesu zakonska se rastava naziva „sudskom rastavom“. Ako sud donese takvu odluku, od bračnog druga koji je tražio donošenje odluke više se neće očekivati da nastavi živjeti sa svojim mužem ili ženom. Međutim, neće moći stupiti u novi brak. Na sudsku se rastavu mogu odlučiti bračni drugovi čiji su bračni odnosi trajno poremećeni, ali koji ne žele sklopiti novi brak. Podnositelj zahtjeva za sudsku rastavu ne mora dokazati da su njegovi bračni odnosi trajno poremećeni. Nakon donošenja rješenja o sudskoj rastavi moguće je podnijeti zahtjev za donošenje rješenja o razvodu.

Partneri u životnom partnerstvu mogu podnijeti zahtjev za rješenje o rastavi koje ima potpuno isti učinak.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Podnositelj zahtjeva mora dostaviti dokaze o jednoj ili više činjenica koje su potrebne za dokazivanje trajno poremećenih bračnih odnosa i, za razliku od osoba koje traže razvod, ne mora čekati da protekne godina dana od sklapanja braka.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Ako stranka u postupku sudske rastave umre bez oporuke, njezina se imovina dijeli u skladu sa zakonom, a rješenje o sudskoj rastavi ima isti učinak kao i razvod. Stoga bračni drug nakon toga nema pravo na imovinu stranke koja nije ostavila oporuku. Ako stranka u postupku za sudsku rastavu umre nakon što je sastavila oporuku, sudska rastava nema učinka na pravo iz te oporuke ako je, primjerice, nadživjela stranka koja je zakonski rastavljena od umrle osobe u toj oporuci imenovana korisnikom.

Iste odredbe o podjeli imovine koje se primjenjuju na razvod primjenjuju se i na sudsku rastavu.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Postoje dvije vrste poništaja braka. Brak se može proglašiti ništavim, što znači da nikada nije bio valjan i nikada nije postojao. U drugačijim okolnostima brak može biti poništiv, što znači da jedan od bračnih drugova može podnijeti zahtjev za proglašenje braka nevaljanim. Brak se može nastaviti ako su s tim suglasna oba bračna druga.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak je ništav i nevaljan u sljedećim slučajevima:

ne ispunjuje uvjete iz Zakona o braku iz 1949. do 1986. u sljedećim pogledima:

stranke su u bliskom srodstvu,

jedna od stranaka mlađa je od 16 godina,

nisu ispunjene potrebne formalnosti za sklapanja braka,

u trenutku sklapanja braka jedna od stranaka već je bila u braku ili životnom partnerstvu,

u slučaju poligamnog braka sklopljenog izvan Engleske i Walesa, ako jedan od bračnih drugova ima prebivalište u Engleskoj i Walesu u trenutku sklapanja braka.

Brak je poništiv u okolnostima navedenima u nastavku.

Brak nije konzumiran zbog nesposobnosti jednog od bračnih drugova. To se primjenjuje samo na brakove osoba suprotnog spola.

Brak nije konzumiran zbog voljnog odbijanja tuženika da ga konzumira. To se primjenjuje samo na brakove osoba suprotnog spola.

Jedan od bračnih drugova nije primjereno pristao na brak jer je bio pod pritiskom ili je bilo prisiljen pristati, nije bio svjestan pravnih učinaka braka ili je bio psihički nesposoban shvatiti učinke odluke o sklapanju braka.

U trenutku sklapanja braka jedan je od bračnih drugova bolovao od takve psihičke bolesti da nije bio sposoban za brak ili od zarazne spolne bolesti koje tužitelj nije u tom trenutku bio svjestan.

U trenutku sklapanja braka tuženica je bila trudna s nekom drugom osobom koja nije tužitelj, a tužitelj u tom trenutku nije bio svjestan te činjenice.

Nakon sklapanja braka jednoj od stranaka izdana je privremena potvrda o priznavanju spola.

Tuženik je osoba čiji je spol u trenutku sklapanja braka bio stečeni spol u skladu sa Zakonom o priznavanju spola iz 2004., a tužitelj u tom trenutku nije bio svjestan te činjenice.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Ako je brak ništav, on je potpuno nevaljan i smatra se da nikada nije ni postojao. To ne utječe na status djece.

Ako je brak poništiv, smatra se da je nevaljan od trenutka kada poništaj braka postane konačan. Do tada se smatra da brak postoji.

U slučaju ništavih i poništivih brakova sud odlučuje o podjeli imovine na isti način kao u slučaju razvoda.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Vlada potiče uporabu obiteljskog mirenja za rješavanje sporova u odgovarajućim slučajevima. Mirenje može biti primjereno za sporove koji se odnose na djecu te za one koji se odnose na imovinu i financije. Na nekim područjima službenici Službe za savjetovanje i potporu djeci i obitelji [CAFCASS \(Engleska\)](#) ili [CAFCASS Cymru \(Wales\)](#) osiguravaju sredstva za rješavanje sporova povezanih s djecom na sudu. Sud može odgoditi predmet kako bi se spor pokušao riješiti na taj način.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Zahtjev se podnosi bilo kojoj podružnici obiteljskog suda i u njemu mora biti navedeno odnosi li se na razvod, sudsku rastavu ili poništaj. Podaci o sudovima i potrebnim obrascima dostupni su na [web-mjestu Ministarstva pravosuđa](#).

Za podnošenje zahtjeva obično se plaća sudska pristojba, ali od plaćanja mogu biti oslobođene osobe koje primaju socijalnu pomoć ili koje mogu dokazati da bi plaćanje pristojbe otežalo njihovo financijsko stanje. Više podataka o tome dostupno je na [web-mjestu Ministarstvu pravosuđa](#).

Stranka bi trebala upotrijebiti [obrazac za tužbu \(D8\)](#) i mora poslati:

3 preslike obrasca tužbe,

dotadni primjerak za imenovanu osobu koja je sudjelovala u preljubu,

[izjavu o dogovoru](#) u pogledu djece mlađe od 18 godina,

vjenčani list (ne presliku) uz ovjereni prijevod, ako je primjenjivo,

[obrazac za oslobođenje od pristojbi](#).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Pravna pomoć obično nije dostupna za razvod ili sporove povezane s djecom te sporove povezane s imovinom, osim u slučaju obiteljskog nasilja. Provode se i imovinski cenzus i ispitivanje osnovanosti. Više informacija dostupno je na [web-mjestu Vlade](#).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Ako je izdano privremeno rješenje, jedan od bračnih drugova može tražiti da sudu dostavi dokaze o tome zašto ga ne bi trebalo proglašiti pravomoćnim. Sud može zahtjev odbaciti, proglašiti rješenje pravomoćnim, naložiti daljnju istragu ili riješiti predmet na neki drugi način koji smatra primjerenim.

Protiv pravomoćnog rješenja nije dopuštena žalba, osim u iznimnim okolnostima.

Žalba protiv rješenja o sudskoj rastavi nije dopuštena, ali može ga biti moguće poništiti uz suglasnost obiju stranaka.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U Uredbi Europske unije br. 2201/2003 navodi se da se odluka o razvodu, zakonskoj rastavi (sudskoj rastavi) ili poništaju braka donesena u jednoj državi članici može priznati u drugoj državi članici. Potrebne isprave mogu se dobiti od suda koji je donio odluku i treba ih podnijeti Visokom sudu.

Navedena Uredba ne utječe na pitanja krivnje, imovinskih posljedica braka, uzdržavanja ili druga sporedna pitanja. Mora postojati stvarna veza između predmetne stranke i nadležne države članice.

Priznavanje može biti odbijeno ako je odluka protivna javnom poretku, ako je donesena u odsustvu osobe, ako tuženiku nisu pravovremeno dostavljene odgovarajuće isprave ili odluka nije u skladu s presudom u postupcima između istih stranaka u Engleskoj i Walesu ili nije u skladu s prethodnom presudom u toj državi, pod uvjetom da se prethodna presuda može priznati u Engleskoj i Walesu.

Svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude. Visoki sud može odgoditi postupak ako je protiv presude čije se priznavanje traži podnesena žalba.

Ako odluku nije moguće priznati u skladu s tom Uredbom, na priznavanje odluka o razvodu donesenih u inozemstvu primjenjuje se Obiteljski zakon iz 1986., u čijem je članku 36. propisano sljedeće:

valjanost inozemnog razvoda, poništaja ili zakonske rastave donesenih u postupku priznaje se u sljedećim slučajevima:

razvod, poništaj ili zakonska rastava proizvode učinke u skladu s pravom države u kojoj su doneseni i na odgovarajući datum (odnosno datum početka postupka za razvod braka) bilo koji od bračnih drugova imao je uobičajeno boravište u državi u kojoj je donesena odluka o razvodu, poništaju ili zakonskoj rastavi ili imao je prebivalište u toj državi ili bio je državljanin te države;

valjanost inozemnog razvoda, poništaja ili zakonske rastave donesenih na neki drugi način, a ne u sudskom postupku, priznaje se u sljedećim slučajevima:

razvod, poništaj ili sudska rastava proizvode učinke u skladu s pravom države u kojoj su doneseni i na odgovarajući datum (odnosno datum donošenja odluke o razvodu)

oba su bračna druga imala prebivalište u toj državi ili

bilo koji od bračnih drugova imao je prebivalište u toj državi, a druga je stranka imala prebivalište u državi prema čijem su zakonu razvod, poništaj ili zakonska rastava bili priznati kao valjani i

ni jedan od bračnih drugova nije imao uobičajeno boravište u Ujedinjenoj Kraljevini tijekom razdoblja od godine dana neposredno prije tog datuma.

Svatko može sudu podnijeti zahtjev za priznavanje u Engleskoj i Walesu odluka o razvodu, poništaju ili sudskoj rastavi donesenih izvan Engleske i Walesa.

Sud rješava zahtjev pod sljedećim uvjetima:

podnositelj zahtjeva ima prebivalište u Engleskoj i Walesu na dan pokretanja postupka ili

podnositelj zahtjeva imao je uobičajeno boravište u Engleskoj i Walesu tijekom razdoblja od godine dana koje je završilo na taj datum.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Podložno prethodno navedenim uvjetima, svatko može obiteljskom sudu podnijeti zahtjev za nepriznavanje odluke o razvodu, poništaju ili sudskoj rastavi u Engleskoj i Walesu.

Zahtjevi za priznavanje u skladu s Uredbom EZ-a podnose se Visokom sudu. Podnositelj zahtjeva mora upoznati tuženika sa zahtjevom i dati mu priliku da ospori priznavanje odluke slanjem dokumenata, osim ako sud odluči da je tuženik nedvosmisleno prihvatio presudu.

U Uredbi se navodi da svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude. Visoki sud može odgoditi postupak ako je u državi članici u kojoj je donesena presuda čije se priznavanje traži protiv te presude podnesena žalba.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Sudovi u Engleskoj i Walesu uvijek će primjenjivati zakone Engleske i Walesa na sve predmete koji se pred njima pokreću. Ti su sudovi nadležni za razvod, čak i ako je brak sklopljen u inozemstvu, u sljedećim slučajevima:

bilo koji od bračnih drugova ima prebivalište u Engleskoj i Walesu na dan pokretanja postupka ili

bilo koji od bračnih drugova imao je uobičajeno boravište u Engleskoj i Walesu tijekom razdoblja od godine dana koje je završilo na taj datum.

Ostale poveznice

[Razvod, rastava i poremećeni odnosi](#)

[Pravna pomoć](#)

Posljednji put ažurirano: 20/02/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJK-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Razvod braka - Sjeverna Irska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

U Sjevernoj Irskoj pravo koje se odnosi na razvod utvrđeno je u Zakonu o bračnim pitanjima (Sjeverna Irska) iz 1978. („Zakon iz 1978.”).

Suprug ili supruga mogu se razvesti podnošenjem sudu pisanog zahtjeva, odnosno tužbe. Osoba koja podnosi zahtjev za razvod naziva se tužitelj, a druga stranka naziva se tuženik. Tužitelj mora dokazati da su bračni odnosi trajno poremećeni i mora dostaviti dokaze o jednoj od pet činjenica (vidjeti pitanje 2. u nastavku). Tužba za razvod ne može se podnijeti tijekom prve dvije godine braka. Međutim, dokazi iz razdoblja od te dvije godine mogu se upotrijebiti za dokazivanje trajno poremećenih bračnih odnosa.

2 Koji su razlozi razvoda?

Jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi. U načelu, kako bi mogao dokazati da su bračni odnosi trajno poremećeni, tužitelj mora utvrditi jednu ili više sljedećih činjenica:

da je bračni drug počinio preljub; na tu se činjenicu nije moguće osloniti ako je tužitelj, nakon što je postao svjestan preljuba, nastavio živjeti s tuženikom u razdoblju od 6 mjeseci ili u razdobljima koja zajedno premašuju 6 mjeseci,

da se tuženik ponašao na takav način da se od tužitelja ne može razumno očekivati da će nastaviti s njime živjeti; na tu se činjenicu nije moguće osloniti ako su stranke nastavile živjeti zajedno 6 mjeseci ili više nakon posljednjeg slučaja nerazumnog ponašanja,

da je tuženik napustio tužitelja na dvije godine neposredno prije podnošenja tužbe,

da su stranke živjele odvojeno neprekidno dvije godine neposredno prije podnošenja tužbe i tuženik je suglasan s razvodom,

da su stranke živjele odvojeno neprekidno pet godina neposredno prije podnošenja tužbe; suglasnost tuženika nije potrebna i on se može usprotiviti razvodu ako bi on izazvao teško financijsko stanje ili neke druge otežane okolnosti.

Kada se utvrđuje je li tužitelj napustio tuženika ili jesu li stranke živjele odvojeno tijekom neprekinutog vremenskog razdoblja, u obzir se ne uzimaju razdoblja (koja ukupno ne premašuju 6 mjeseci) tijekom kojih su stranke ponovno počele živjeti zajedno. Međutim, takva se razdoblja ne računaju kao dio razdoblja napuštanja ili razdvojenosti.

Ako je sud uvjeren da su bračni odnosi trajno poremećeni, on će donijeti *decree nisi* (privremeno rješenje o razvodu).

Postupak razvoda završava kada *decree nisi* postane pravomoćan. Zahtjev za pravomoćnost *decree nisi* moguće je podnijeti šest tjedana i jedan dan nakon njegova donošenja. Ako zahtjev nije podnesen u roku od 12 mjeseci od donošenja *decree nisi*, od tužitelja se može tražiti da podnese izjavu pod zakletvom u kojoj će opravdati kašnjenje. U određenim okolnostima tuženik može podnijeti zahtjev za utvrđivanje pravomoćnosti odluke. Stranke ne mogu stupiti u novi brak dok odluka ne postane pravomoćna.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Ne postoje posebna pravila kojima se uređuju odnosi nakon razvoda. Međutim, od stranaka se neće više očekivati da žive zajedno i, ako je supruga prihvatila suprugovo prezime, ona može odlučiti vratiti svoje djevojačko prezime.

3.2 podjelu imovine supružnika

Zakon iz 1978. sadržava dalekosežne odredbe kojima se sudu omogućuje da uređuje pitanja imovine stranaka i financijske odnose između samih stranaka ili prema djeci.

Prilikom donošenja rješenja o razvodu ili nakon toga sud može donijeti jedno od sljedećeg:

nalog o obročnim plaćanjima,

nalog o plaćanju paušalnog iznosa,

nalog o prilagodbi imovine,

nalog o zajedničkoj mirovini ili nalog o izdvajanju mirovinskih sredstava.

Prije donošenja naloga sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja. Međutim, on u prvom redu mora voditi računa o dobrobiti maloljetne djece u obitelji.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Nakon razvoda oba će roditelja nastaviti ostvarivati roditeljsku odgovornost za djecu rođenu u braku i imat će trajnu dužnost uzdržavati maloljetnu djecu koja su živjela kao članovi obitelji.

U slučaju maloljetnog djeteta (mlađeg od 16 godina) ili djeteta starijeg od 16 godina koje se obrazuje za određeno zanimanje ili struku tužitelj mora ispuniti obrazac (obrazac M4) u kojem se utvrđuje oblik skrbi za to dijete. U obrascu se stranke potiču na postizanje dogovora o prijedlozima za budućnost djeteta. Međutim, ako nije moguće postići dogovor, tuženik će imati priliku dati svoje primjedbe na predložena rješenja i sud može ostvariti svoje ovlasti iz Zakona o djeci (Sjeverna Irska) iz 1995. (na primjer, kako bi savjetovao gdje bi djeca trebala živjeti).

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Dužnost uzdržavanja drugog bračnog druga prestaje nakon razvoda, osim ako je sud naložio plaćanje ili podjelu imovine.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Tužba za sudsku rastavu može se podnijeti ako su bračni odnosi poremećeni, ali tužitelj iz nekog razloga ne želi tražiti razvod. Ako tužitelj dobije rješenje o sudskoj rastavi, više ne mora živjeti sa svojim bračnim drugom. Međutim, ne može stupiti u novi brak. Nakon donošenja odluke o sudskoj rastavi moguće je podnijeti tužbu za razvod.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Nakon dostavljanja dokaza o sudskoj rastavi nije potrebno dokazati da su bračni donosi trajno poremećeni.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Od bračnih drugova više se neće očekivati da žive zajedno. Ako je na snazi rješenje o sudskoj rastavi i jedan od bračnih drugova umre bez oporuke, njegova se imovina dijeli kao da je drugi bračni drug već umro i izgubljene su sve koristi koje bi on imao. Ovlasti suda u vezi s podjelom imovine u načelu su iste u slučaju sudske rastave kao i u slučaju razvoda. Međutim, sud ne može donijeti nalog o zajedničkoj mirovini.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Rješenje o ništavosti donosi se ako tužitelj dokaže da je brak ništav ili poništiv. Ništav brak onaj je koji se nikada nije trebao sklopiti i za koji se smatra da nema pravni status. Poništiv je brak priznat i nastavlja se do ukidanja.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak je ništav i nevaljan ako su dokazane sljedeće činjenice:

stranke su u bliskom srodstvu,

jedna od stranaka mlađa je od 16 godina,

nisu ispunjene potrebne formalnosti za sklapanje braka,

u trenutku sklapanja braka jedna od stranka već je bila u braku,

stranke nisu različitog spola (jedna mora biti muškog, a druga ženskog spola),

u slučaju poligamnog braka sklopljenog izvan Sjeverne Irske, jedan od bračnih drugova u trenutku sklapanja braka ima prebivalište u Sjevernoj Irskoj.

Brak je poništiv ako su dokazane sljedeće činjenice:

brak nije konzumiran zbog nesposobnosti jednog od bračnih drugova,

jedan od bračnih drugova odbio je konzumirati brak,

jedan od bračnih drugova nije valjano pristao na brak (na primjer, zato što je bio pod pritiskom ili je bio prisiljen pristati na brak ili nije bio svjestan prave prirode svečanosti),

u trenutku sklapanja braka jedan od bračnih drugova bolovao je od psihičke bolesti,

u trenutku sklapanja braka jedan od bračnih drugova bolovao je od zarazne spolne bolesti,

u trenutku sklapanja braka supruga je bila trudna s osobom koja nije njezin suprug.

Ako se zahtjev za poništaj temelji na najmanje četiri činjenice, potrebno ga je podnijeti u roku od tri godine od sklapanja braka. Međutim, sud u određenim okolnostima može odobriti podnošenje zahtjeva nakon tog roka.

Ako se zahtjev temelji na najmanje dvije činjenice, tužitelj će morati dokazati da u trenutku braka nije bio svjestan bolesti ili trudnoće.

Sud neće poništiti poništiv brak ako tuženik dokaže sljedeće:

da je tužitelj znao da bi se brak mogao poništiti, ali se ponašao na takav način da je razumno vjerovao da se neće tražiti poništaj i

da bi to bilo nepošteno.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Ako je brak ništav, on je potpuno nevaljan i smatra se da nikada nije ni postojao. Ako je brak poništiv, smatra se da je nevaljan od trenutka kada je rješenje o poništaju postalo pravomoćno.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U Sjevernoj Irskoj postoji niz agencija koje nude usluge mirenja (na primjer, agencija Relate). Mirenje može pomoći kod rješavanja praktičnih pitanja razvoda, uključujući financijske dogovore i pitanja roditeljstva.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužbe za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka mogu se podnijeti Visokom sudu ili županijskom obiteljskom sudu. Međutim, ako tuženik podnese odgovor na tužbu podnesenu županijskom sudu, pitanje se prebacuje na Visoki sud.

Adrese i telefonski brojevi sudova dostupni su na [web-mjestu](#) [Službe sudova i tribunala Sjeverne Irske](#).

Postupak se pokreće podnošenjem niza obrazaca nadležnom sudu kojima se prilažu sljedeće isprave:

izvornik vjenčanog lista (ne preslika) uz ovjereni prijevod i potvrdu ako je brak sklopljen izvan Sjeverne Irske,

izvornik rodnog lista djece mlađe od 18 godina (on mora biti u punom obliku u kojem su navedeni svi podaci o roditelju i djetetu),

preslike svih sudskih rješenja koja se odnose na tužbu,

izvornik i dvije preslike sporazuma (npr. o financijama) o kojem će sud donijeti odluku i
sudska pristojba (trenutačni iznos sudske pristojbe može se saznati u pisarnici suda).

Sud izdaje obrasce i objašnjava kako ih popuniti. Međutim, zaposlenici sudova ne mogu davati pravne savjete niti savjetovati što treba navesti.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Imate pravo na pravnu pomoć. Međutim, razina pružene financijske pomoći (ako je ima) ovisi o imovinskom cenzusu. Čak i ako ste ocijenjeni kao kandidat za financijsku pomoć, možda ćete morati pridonijeti troškovima. Može se dogovoriti i obročna otpлата tog doprinosa Odjelu za pravnu pomoć. Uz mjerila financijske prihvatljivosti treba zadovoljiti i mjerila ispitivanja osnovanosti, odnosno treba dokazati da postoji razumna osnova za pokretanje postupka ili obranu i to mora biti razumno u svim okolnostima.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Protiv pravomoćnog rješenja o razvodu ili poništaju braka nije dopuštena žalba ako se stranka koja je izgubila imala priliku žaliti protiv *decree nisi*, ali nije to učinila. Nadalje, protiv rješenja donesenih uz suglasnost stranaka žalba je dopuštena samo uz dopuštenje suda. Žalbeni sud ima na raspolaganju niz ovlasti te može potvrditi, poništiti ili izmijeniti izvornu odluku.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U Uredbi Vijeća (EZ) br. 1347/2000 od 29. svibnja 2000. („Uredba“) propisano je da se odluke o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesene u jednoj državi članici priznaju u drugim državama članicama bez potrebe za posebnim postupkom (osim onog propisanog u samoj Uredbi).

Svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za priznavanje odluke, a osnove za nepriznavanje strogo su ograničene (na primjer, priznavanje se može odbiti ako je odluka protivna javnom poretku).

Zahtjev za priznavanje podnosi se Visokom sudu Sjeverne Irske.

Ako se Uredba ne primjenjuje, odluka može biti obuhvaćena odjeljkom 46. Obiteljskog zakona iz 1986. u kojem su propisani opći uvjeti za priznavanje inozemnih odluka o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju.

Zahtjevi za priznavanje inozemnog razvoda, rastave ili poništaja podnose se Visokom sudu. Zahtjevu se prilaže preslika rješenja o razvodu, rastavi ili poništaju.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Visoki sud odlučuje o priznavanju razvoda, rastave ili poništaja (u skladu s Uredbom i Obiteljskim zakonom iz 1986.), kao i o svakom prigovoru na predloženo priznavanje. Osnove za nepriznavanje utvrđene su u članku 15. Uredbe i odjeljku 51. Obiteljskog zakona iz 1986.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Ako sud u Sjevernoj Irskoj odluči da je nadležan za pitanja razvoda, rastave ili poništaja, primjenjivat će pravo Sjeverne Irske.

Sud u Sjevernoj Irskoj nadležan je za pitanja razvoda ili sudske rastave (čak i ako je brak sklopljen u inozemstvu) u sljedećim slučajevima:

sud je nadležan u skladu s Uredbom ili

ni jedan sud u državi ugovornici (odnosno jednoj od država koja je izvorno bila stranka Uredbe ili država koja je od tada prihvatila Uredbu) nije nadležan u skladu s Uredbom i u trenutku pokretanja postupka jedan od bračnih drugova ima prebivalište u Sjevernoj Irskoj.

Sud u Sjevernoj Irskoj nadležan je za pitanja poništaja braka (čak i ako je brak sklopljen u inozemstvu) u sljedećim slučajevima:

sud je nadležan u skladu s Uredbom ili

ni jedan sud u državi ugovornici nije nadležan u skladu s Uredbom i jedan od bračnih drugova:

ima prebivalište u Sjevernoj Irskoj na dan pokretanja postupka ili

umro je prije tog datuma i u trenutku smrti imao je prebivalište u Sjevernoj Irskoj ili je ondje imao uobičajeno boravište u razdoblju od godine dana koje je završilo na dan smrti.

Ostale poveznice

[Služba sudova i tribunala Sjeverne Irske](#)

Više informacija o pravnoj pomoći dostupno je na [web-mjestu Ureda Sjeverne Irske za pravnu pomoć](#).

Više informacija o mirenju dostupno je na [web-mjestu „Relate NI“](#) i na [web-mjestu „Više škole za obiteljsko mirenje u UK-u“](#).

Posljednji put ažurirano: 08/01/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši

prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Razvod braka - Gibraltarski

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Suprug ili supruga mora sudu podnijeti pisani zahtjev, odnosno tužbu. Zahtjeve za razvod rješava Vrhovni sud i bračni drugovi moraju zahtjev za razvod podnijeti tom sudu. Podnositelj zahtjeva mora dokazati da su bračni odnosi trajno poremećeni i mora dostaviti dokaze o jednoj od pet činjenica navedenih u nastavku.

Zahtjev za razvod ne može se podnijeti u roku od tri godine od sklapanja braka. Jedine iznimke od tog pravila postoje u slučajevima kada je tužitelj doživio iznimne teškoće ili je tuženik pokazao iznimnu lišenost ili ako je tužitelj u trenutku sklapanja braka bio mlađi od 16 godina.

2 Koji su razlozi razvoda?

Jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi. Trajna poremećenost bračnih odnosa može se dokazati jednom ili više bračnih „činjenica“:

drugi bračni drug počinio je preljub, zbog čega je tužitelju nepodnošljivo s njim živjeti,

nerazumno ponašanje, što znači da se bračni drug ponašao na takav način da se od tužitelja ne može razumno očekivati da će nastaviti s njim živjeti,

napuštanje, što znači da je drugi bračni drug napustio tužitelja na razdoblje od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za razvod,

razdvojenost stranaka na razdoblje od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za razvod (uz suglasnost drugog bračnog druga),

razdvojenost na razdoblje od pet godina prije podnošenja zahtjeva za razvod (bez suglasnosti drugog bračnog druga).

Sud mora što bolje istražiti činjenice koje navodi podnositelj zahtjeva (tužitelj) i činjenice koje navodi drugi bračni drug (tuženik). Ako sud smatra da su dokazi o trajno poremećenim bračnim odnosima zadovoljavajući, sudac Vrhovnog suda donosi odluku o razvodu pod uvjetom da smatra primjerenima rješenja povezana s djecom stranaka koje se razvode.

Ako je sud uvjeren da su bračni odnosi trajno poremećeni, on će donijeti *decree nisi* (privremeno rješenje o razvodu). Nakon šest tjedana stranka koja je podnijela zahtjev za razvod može zatražiti *decree absolute* (pravomoćno rješenje o razvodu). Osim u iznimnim okolnostima, nema vremenskog ograničenja za podnošenje zahtjeva za donošenje pravomoćnog rješenja.

Međutim, ako je zahtjev za donošenje pravomoćnog rješenja podnesen više od 12 mjeseci nakon *decree nisi*, podnositelj zahtjeva morat će dostaviti pisano objašnjenje:

navodeći razloge za kašnjenje,

navodeći je li živio zajedno s bračnim drugom od donošenja *decree nisi* i, ako jest, od kojeg do kojeg datuma i

navodeći je li, ako je riječ o supruzi, nakon donošenja rješenja *decree nisi* rodila dijete i, ako jest, navodeći relevantne činjenice te tvrdi li se da dijete jest ili bi moglo biti suprugovo dijete.

Sudac može od podnositelja zahtjeva tražiti da podnese pisanu izjavu potvrđujući svoje objašnjenje te može donijeti odluku o zahtjevu kako smatra primjerenim.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Brak prestaje i stoga više ne postoji dužnost suživota ili nastavka osobnog odnosa, osim ako stranke tako žele. Stranke mogu ponovno sklopiti brak ako to žele učiniti. Mogu odlučiti zadržati prezime koje su imale u braku ili vratiti prezime koje su imale prije braka.

3.2 podjelu imovine supružnika

O tome odlučuje sud kada sasluša činjenice određenog predmeta. Čak i ako postoji dogovor između stranaka, sud zadržava opće ovlasti odobriti ga ili izmijeniti.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Prije ili nakon što Vrhovni sud donese pravomoćno rješenje, on ima ovlasti odlučiti o skrbištvu, uzdržavanju i obrazovanju djece rođene u braku ili čak odrediti pokretanje postupka za pružanje sudske zaštite djeci. Vrhovni sud ne može donijeti pravomoćno rješenje o razvodu ako nije uvjeren da su sva djeca zbrinuta na zadovoljavajući način.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Nakon izricanja *decree nisi* za razvod ili u bilo kojem trenutku nakon toga Vrhovni sud ima ovlasti odrediti da suprug mora supruzi tijekom zajedničkog života plaćati mjesečni ili tjedni iznos za uzdržavanje i pomoć koji Sud smatra razumnim. Pravo supruge na uzdržavanje prestaje kada se ona preuda, ali novi brak majke ne utječe na uzdržavanje djeteta rođenog u braku.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U skladu s gibraltarskim pravom zakonska se rastava naziva „sudskom rastavom”. Nakon donošenja takvog rješenja od bračnog se druga koji je tražio njegovo donošenje više neće očekivati da nastavi živjeti sa svojim mužem ili ženom. Međutim, neće moći stupiti u novi brak. Na sudsku se rastavu mogu odlučiti bračni drugovi čiji su bračni odnosi trajno poremećeni, ali koji ne žele ponovno sklopiti novi brak. Podnositelj zahtjeva za sudsku rastavu ne mora dokazati da su njegovi bračni odnosi trajno poremećeni. Nakon donošenja rješenja o sudskoj rastavi moguće je podnijeti zahtjev za donošenje rješenja o razvodu.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Podnositelj zahtjeva mora dostaviti dokaze o jednoj ili više činjenica koje su potrebne za dokazivanje trajno poremećenih bračnih odnosa i, za razliku od osoba koje traže razvod, ne mora čekati da proteknu tri godine da bi mogao pokrenuti postupak.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Ako stranka u postupku sudske rastave umre bez oporuke, njezina se imovina dijeli u skladu sa zakonom, a rješenje o sudskoj rastavi ima isti učinak kao i razvod. Stoga bračni drug nakon toga nema pravo na imovinu stranke koja nije ostavila oporuku. Ako stranka u postupku za sudsku rastavu umre nakon što je sastavila oporuku, sudska rastava nema učinka na pravo iz te oporuke ako je, primjerice, nadživjela stranka koja je zakonski rastavljena od umrle osobe u toj oporuci imenovana korisnikom.

Iste odredbe o podjeli imovine koje se primjenjuju na razvod primjenjuju se i na sudsku rastavu.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Postoje dvije vrste poništaja braka. Brak se može proglasiti ništavim, što znači da nikada nije bio valjan i nikada nije postojao. U drugačijim okolnostima brak može biti poništiv, što znači da jedan od bračnih drugova može podnijeti zahtjev za proglašenje braka nevaljanim. Brak se može nastaviti ako su s tim suglasna oba bračna druga.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak je ništav i nevaljan u sljedećim slučajevima:

ne ispunjuje uvjete iz Zakona o braku,

u trenutku sklapanja braka jedna od stranaka već je bila u braku,

stranke nisu različitog spola; da bi brak bio valjan, jedan bračni drug mora biti muškarac, a drugi žena,

u slučaju poligamnog braka sklopljenog izvan Gibraltara, ako jedan od bračnih drugova ima prebivalište u Gibraltaru u trenutku sklapanja braka.

Brak je poništiv u okolnostima navedenima u nastavku.

Brak nije konzumiran zbog nesposobnosti jednog od bračnih drugova.

Brak nije konzumiran zbog voljnog odbijanja tuženika da ga konzumira.

Jedan od bračnih drugova nije primjereno pristao na brak jer je bio pod pritiskom ili je bilo prisiljen pristati, nije bio svjestan pravnih učinaka braka ili je bio psihički nesposoban shvatiti učinke odluke o sklapanju braka.

U trenutku sklapanja braka jedan je od bračnih drugova bolovao od takve psihičke bolesti da nije bio sposoban za brak ili od zarazne spolne bolesti koje tužitelj nije u tom trenutku bio svjestan.

U trenutku sklapanja braka tuženica je bila trudna s nekom drugom osobom koja nije tužitelj, a tužitelj u tom trenutku nije bio svjestan te činjenice.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Nakon proglašenja braka nevaljanim, on se smatra ništavim. Međutim, ako je u braku bilo djece, Vrhovni sud mora se uvjeriti da su donesena odgovarajuća rješenja. Mogu se donijeti i mjere o plaćanju uzdržavanja te skrbištvu/uzdržavanju djece.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Razvod je u isključivoj nadležnosti Vrhovnog suda Gibraltara. Međutim, određeni su oblici socijalne potpore dostupni u okviru bračnog savjetovanja.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Zahtjevi se podnose Pisarnici Vrhovnog suda, 277 Main Street, Gibraltar.

Zahtjev se podnosi tužbom i mora biti potkrijepljen dokazima koji uključuju presliku vjenčanog lista i preslike rodnih listova djece te u njemu mora biti navedena osnova za razvod/sudsku rastavu/ništavost. Treba navesti i podatke o djeci te financijske okolnosti tužitelja. Više pojedinosti dostupno je u Pisarnici Vrhovnog suda, 277 Main Street, Gibraltar, telefon (+350) 200 75608.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Može biti dostupna pravna pomoć za pokrivanje troškova postupka ako su ispunjena odgovarajuća mjerila u pogledu prihoda. Obrasci i dodatni podaci dostupni su u Pisarnici Vrhovnog suda, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Ukidanje rješenja o razvodu ili poništaju moguće je u bilo kojem trenutku prije nego što ono postane pravomoćno. U slučaju sudske rastave u nekim je okolnostima moguće ukinuti sudsko rješenje u bilo kojem trenutku nakon donošenja. Odluke o uzdržavanju te o skrbištvu nad djecom i uzdržavanju djece mogu se izmijeniti nakon pravomoćnosti rješenja.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

U Uredbi Europske unije br. 2201/2003 navodi se da se odluka o razvodu, zakonskoj rastavi (sudskoj rastavi) ili poništaju braka donesena u jednoj državi članici može priznati u drugoj državi članici. Potrebne isprave mogu se dobiti od suda koji je donio odluku i treba ih podnijeti Vrhovnom sudu.

Navedena Uredba ne utječe na pitanja krivnje, imovinskih posljedica braka, uzdržavanja ili druga sporedna pitanja. Mora postojati stvarna veza između predmetne stranke i nadležne države članice.

Priznavanje može biti odbijeno ako je odluka protivna javnom poretku, ako je donesena u odsustvu osobe, ako tuženiku nisu pravovremeno dostavljene odgovarajuće isprave ili odluka nije u skladu s presudom u postupcima između istih stranaka u Gibraltaru ili nije u skladu s prethodnom presudom u toj državi, pod uvjetom da se prethodna presuda može priznati u Gibraltaru.

Svaka zainteresirana stranka može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude. Vrhovni sud može odgoditi postupak ako je protiv presude čije se priznavanje traži podnesena žalba.

Ako odluku nije moguće priznati u skladu s tom Uredbom, na priznavanje odluka o razvodu donesenih u inozemstvu primjenjuje se Zakon o braku. U njemu je propisano sljedeće:

valjanost inozemnog razvoda, poništaja ili zakonske rastave donesenih u postupku priznaje se u sljedećim slučajevima:

razvod, poništaj i zakonska rastava proizvode učinke u skladu s pravom države u kojoj su doneseni i na odgovarajući datum (odnosno datum početka postupka za razvod braka) bilo koji od bračnih drugova imao je uobičajeno boravište u državi u kojoj je donesena odluka o razvodu, poništaju ili zakonskoj rastavi ili imao je prebivalište u toj državi ili bio je državljanin te države.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Odluke o razvodu i zakonskoj rastavi donesene u drugim državama priznate su u Gibraltaru ako su ispunjeni određeni uvjeti. Jedna od osnova za prigovor na priznavanje takvog razvoda/zakonske rastave jest da nije ispunjen jedan od uvjeta iz Zakona o braku. U tom se slučaju Vrhovnom sudu Gibraltara može podnijeti zahtjev kojim se traži donošenje rješenja o nevaljanosti određene odluke o razvodu / zakonskoj rastavi donesene u drugoj državi.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Sudovi u Gibraltaru uvijek primjenjuju zakone Gibraltara na sve predmete koji se pred njima pokreću. Ti su sudovi nadležni za razvod, čak i ako je brak sklopljen u inozemstvu, ako bilo koji od bračnih drugova:

ima prebivalište u Gibraltaru na dan pokretanja postupka ili

imao je uobičajeno boravište u Gibraltaru tijekom razdoblja od godine dana koje je završilo na taj datum.

Posljednji put ažurirano: 23/08/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.